

חלק א'

א

מוהרא"ש ז"ל אמר: באם היה אחדות בין אנשי שלומנו היקרים היינו יכולים לכבוש את כל העולם כלו עם דעת רבנו ז"ל, כי בעוונותינו הרבים עובר עקשו בזה העולם מה שעובר, על כל אחד בפרטי פרטיות, משברים וגלים, וכו' וכו', ואין להם במה להתנחם, ועל פי דברי רבנו ז"ל היו יכולים להציל את כל העולם כלו, אך המחלקת ביניהם מכלה הכל, וזה אצל הבעל דבר קרן נפלא שלא יתגלה דעת רבנו ז"ל, ועל כן עלינו להשתדל לעשות כל מיני פעולות שבעולם שיהיה שלום ואחדות בין אנשי שלומנו היקרים.

ב

מוהרא"ש ז"ל אמר: ששמו הקדוש של רבנו ז"ל "נחמן גימטריא פסח" כי כל ענין רבנו ז"ל הוא להוציא את כל בר ישראל ממצרים הינו מהמיצר והגלות שלו, שהוא מנח במצור י"ם הינו מצר המוחין, ועקר גאליה מצרים הייתה על ידי פ"ה-ס"ח שדברו אליו יתברך כמו כן כל ענינו של רבנו ז"ל הוא תפלה והתבודדות לדבר עמו יתברך ועל ידי זה נגאליה מהגלות בכלליות ובפרטיות. (עין שיחות הר"ן סימן פח')

ג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שבלייל בדיקת חמץ בשעה שבדקים את החמץ, צריכים להתעורר אז מאד מאד בתשובה שלמה

בביתו על אשתו ועל בניו וכו' ואף שנדמה לאדם שהוא מדה קלה אבל באמת לאחז באר-אפים במדה היקרה של סבלנות הוא הדבר הכי קשה כי טבע של האדם לקעס ולהקפיד כשרק נוגעים בו.

ז

פעם אחת בליל בדיקת חמץ היה בחור אחד מתלמידי ערבני מאד, והיה כועס על כל דבר קטן, והיה בטבעו איש ממותח והתקוטט עם חבריו על כל דבר קטן, וכשראה זאת מוהרא"ש ז"ל באמצע בדיקת חמץ וכו' וכשגמר אז ענה ואמר לו תדע שכל הפנות של בטול חמץ הוא לבטל את הכעס מהאדם אשר זהו עקר החמץ המחמיץ את תשוקת האדם אליו יתברך וצריכים לבדוק בעצמו בחורים ובסדקים שבלבו אם אין בו מדת הכעס והקפידות שהוא החמץ הכי גדול של האדם ההורסת אותו לגמרי.

ח

ואמר מוהרא"ש נ"י: אפילו מי שלומד ומתפלל ועוסק בעבודת השם יתברך בהתמדה רבה תכף ומיד כשרק כועס או בד הכל, וצריך לעשות התחלה חדשה, כי על ידי הכעס או בד את נשמתו כמובא בזהר הקדוש (פרשת תצוה קפ"ב), על פסוק (איוב י"ח): טורף נפשו באפו איהו טרף ועקר נפשיה בגין רוגזיה ואשרי בגוה אל זר וכו' עין שם. והאר"י ז"ל הקפיד על מדת הכעס יותר מכל המדות רעות ואמר שעל ידי כעס או בד לגמרי את נשמתו רחמנא ליציל.

ט

ואמר אז מוהרא"ש ז"ל לבחור: נמצא שעקר בדיקת החמץ צריך להיות לבדוק בעצמו בחורין ובסדקין שבתוך לבו אם אין שרי שם איזה כעס או קפידה וכו', וכמו אם מוצאים חתיכת חמץ בבית צריכים לחזר ולבדק מהתחלה את כל הבית כמו כן מי שכוועס צריך להתחיל את עבודתו מהתחלה וכן בכל פעם מי שכוועס אפילו שכבר עסק בעבודת השם יתברך

ואחזז כְּבֵר בְּאִמְצַע עֲבוֹדָתוֹ עָלָיו לִידַע שְׁאֹבֵד הַכֹּל וְצָרִיךְ
לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי מַאֲלָ"ף וְעַד תִּי"ו, אֲשֶׁר־י מִי
שְׁשׁוֹמֵר אֶת עֲצָמוֹ מִכַּעַס שֶׁהוּא חֲמֵץ גָּמוּר.

י

דָּרְכוֹ שֶׁל מוֹהֲרָא"ש ז"ל לִלְמַד בְּלֵיל בְּדִיקַת חֲמֵץ מִסְכָּת
תְּמִיד וּגְמָרוֹ בְּאוֹתוֹ לֵילָה וּלְמַחֲרָתוֹ עוֹשֶׂה סִיּוּם בְּרִבּוּי וּבְכָל
שָׁנָה לִלְמַד אֶת זֶה בְּצוּתָא עִם אֵיזָה תִּלְמִיד, כְּמָה שְׁנִים לִמַּד
עִם בְּנוֹ בְּכוֹרוֹ ז"ל, וְכֵן בְּכָל שָׁנָה בְּשָׁנִים הָאֲחֵרוֹנוֹת לִמַּד
בְּצוּתָא עִם אֵיזָה תִּלְמִיד וּבְכָל פַּעַם בְּשַׁעַת הַלְמוּד חֲדָשׁ
חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים בִּנְגְלָה וּלְפַעֲמִים בְּנִסְתָּר וְגַם אֲנִי זְכִיתִי
לִלְמַד עִמּוֹ ב' שָׁנִים וְלִסְיָם עִמּוֹ בְּעֶרֶב פֶּסַח כִּי אֲנִי בְּכוֹר.

יא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לִי שֵׁיט אֶצְלוֹ חֲבוּר נִפְלָא עַל כָּל מִסְכָּת
תְּמִיד בְּאוּרִים עַל פִּי פֶשֶׁט רִמְזֵי דְרֵשׁ וְסוּד.

יב

בְּשַׁעַת שְׁלִמְדָתִי עִמּוֹ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה כְּשֶׁהִגְעֵנוּ לְגַמְרָא "לֹא
אוּרַח אֶרְעָא לְעִיָּלִי מִטּוֹת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ" סֵפֶר לִי שְׁבִימִי
הֲרֵב הִחְסִיד רַבִּי אֲבֵרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן ז"ל (בְּעַל מַחְבֵּר סֵפֶר
בְּאוּר הַלִּיקוּטִים) הַתְּחִילוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ לְהִבְיֵא כִסּוּת אֶל
צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל כִּי דָרְכָם הָיָה לִשְׁהוֹת שָׁם זְמַן אַרוֹךְ בַּתְּפִלָּה
וְהַתְּבַדְּדוּת וְלִמּוּד וְכו', וְהָיָה רַבִּי אֲבֵרָהָם מְקַפִּיד עַל זֶה מְאֹד
וְאָמַר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הָיָה לִי רַבִּי, אֶצֶל מִי שֶׁלְּמַדְתִּי נִגְלָה וְהוּא
הֲרֵב הִחְסִיד רַבִּי מֵאִיר לִיב בִּלְעֵכֶע"ר ז"ל שֶׁהָיָה מִתְלַמֵּידִי
מוֹהֲרַנִּי"ת ז"ל אֲשֶׁר דָּרְכוֹ הָיָה קוֹדֵם שְׁעָלָה אֶל צִיּוֹן הַקְדוּשָׁה
שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל עֹשֶׂה הַכְּנָה ג' יָמִים רְצוּפִים בְּאִימָה וּבִירָאָה
וּבְפַחַד גָּדוֹל מְרַב בּוֹשֶׁה וְיִרְאָה גְדוֹלָה שֶׁהָיָה לוֹ מִרַבְּנוּ ז"ל,
וְעָקְשׁוּ כְּבֵר נַעֲשִׂים קְרוֹבִים כָּל כָּר אֶל רַבְּנוּ ז"ל (מִעֵן וְעָרַט

אזוי היימיש מיט'ן רבי'ן- נהיים ככה ביתי עם רבנו), עד שמביאים כסאות אל הציין? ומה חסר לשבת על הארץ?

יג

וספר אז הרב החסיד רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל שפעם אחת היה בציין רבנו ז"ל והתבודד עצמו אז הרבה. ופתאום נכנס הרב מטשערין ז"ל ועל אף שהיה איש גבוה קומה ובעל בשר, עם כל זאת הוציא מכיסו מטפחת גדולה (א פייטשיילע - מפית), ופרס אותה על הרצפה וישב עליה, והוציא מכיסו "תקון הכללי" והתחיל לומר וכמין שתי נהרות דמעות זלגו מעיניו, (צויי ריצקעס טרערן זענען גערינען פון זיינע אויגן), וכסה פניו עם התקון הכללי וככה ישב על הרצפה ובכה זמן רב מאד ואף שהיה איש כבד והיה מאד קשה לו לשבת על הרצפה, עם כל זאת מרב שפלותו וקטנותו ובטולו לרבנו ז"ל ישב על הרצפה, ועכשו כבר מביאים כסאות אל הציין?, ומה חסר לשבת על הארץ?

יד

וספרו לי חברי שזכו לנסע עם מוהרא"ש ז"ל אל ציין רבנו ז"ל שראו איך שגם הוא ישב על הרצפה בציינו הקדוש זמן רב מאד, ועל אף שהיה מסבב עם הרבה מתלמידיו, עם כל זאת לא הסתפל על כבודו רק ישב על הרצפה בבטול גמור ושפך את לבו בתחנונים אליו יתברך.

טו

גם כשהגענו בגמרא "איזה דרך ישרה שיבור לו האדם יאהב את התוכחות שכל זמן שתוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם, טובה וברכה באים לעולם, ורעה מסתלקת מן העולם, שנאמר (משלי כ"ד) "ולמוכיחים ינעם ועליהם תבוא ברכת טוב", ואז באותו יום בזה אותי, והיה לי חלישות הדעת גדול, אזי בשעה שהגענו אל המימרא הזו אמר לי בבת צחוק ראה מה שמגלים לנו פה חכמינו הקדושים

מעלת האדם המקבל תוכחה, ואמר לי בזה הלשון "תאמין לי שאת מי שאני מוכיח ומבזה יש לי כונה גדולה, ובדאי יקבל הלה טובה גדולה מהתוכחה והבזיון והבנתו מדבריו שהיה לו כונה עמוקה בזה. (עין ליקוטי מוהר"ן סימן ל' אות ז')

טז

גם בשעה שהגענו אל המימרא (תמיד כח.) "איזה דרך ישרה שיבור לו האדם יחזיק באמונה יתרה שנאמר (תהלים ק"א) "עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי הולך בדרך תמים הוא ישרתני" אמר שהפירוש הוא שהאדם צריך להכניס את עצמו כל כך חזק באמונה פשוטה בו יתברך עד שעיקרו יסתכלו בארץ הגשמית בעינים של אמונה שלא יראה שום דבר רק אמתת מציאותו יתברך שזה עיני בנאמני ארץ, ואפילו שיושב ידע שיושב עמו יתברך שזה לשבת עמדי ואפילו כשהולך בדרך ידע שהוא הולך עמו יתברך. ובכל ענינו ובכל מעשיו הוא משרת אותו יתברך, שזה הולך בדרך תמים הוא ישרתני, וזה נקרא יחזיק באמונה יתרה הינו שיכניס את עצמו לגמרי באמונה פשוטה בו יתברך עד שתמיד יסתכל וישמע וירגיש וידבר אמתת מציאותו יתברך וילך ויטיל עמו יתברך, אשרי הזוכה להגיע אל אמונה ברורה ומזוהכת כזו שלא יהיה לפניו מראה עיניו רק אמתת מציאותו יתברך תמיד.

יז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שענין אמונת חכמים הוא כל כך גדול עד שיכולים על ידי אמונת חכמים לזכות לראות את החכם שמאמין בו, וזה עקר שלמות אמונת חכמים בשעה שלומד מאמרו או מדבר בדבוריו שירגיש שבעל השמועה עומד אז על ידו ואמר שהוא ירושלמי מפרש שצריך לציר בשעת הלמוד כאלו התנא עומד לפניו (עין שקלים פרק ב'); ומי שמרגיל את עצמו לחיות בצורה כזו אז הוא תמיד מסבב עם

התנאים והאמוראים והצדיקים שלומד את דבריהם ומאמריהם ואינו מתפחד משום בריה. (עין ליקוטי מוהר"ן סימן קצב')

יח

וספר מוהרא"ש ז"ל: כי פעם אחת בליל ראש השנה בשעת הקבוץ באומן אחר תפילת מעריב התלהב מוהרנ"ת ז"ל מאד מאד ואמר לאנשי שלומנו בהתלהבות גדול אני מאמין שרבנו ז"ל הוא כאן ואני רואה אותו וכשרבינו ז"ל כאן אזי השבעה רועים כאן והתחיל לצעק בהתלהבות גדולה, אני רואה אותם, אני רואה אותם, (איה זעה זיי, איה זעה זיי), והרגישו אז כל אנשי שלומנו מרב דבקותו ואמונתו שהוא באמת רואה אותם ממש. (עין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן 70')

יט

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעקר האמונה שצריך שיהיה לו בחקמים ובצדיקים האמתיים שזה כלל אמונת חקמים העקר שלא יטעה את עצמו כלל והאמונה בהם צריך להיות באפן שיזכה שיפתח לו העינים שיתחיל להסתכל על עצמו מה נעשה עמו? ובאיזה מצב הוא נמצא? ומה עשה עד עכשו? ואיה הוא מלכלך בחטאים ובעוונות ופושעים? ואז כשמאמין בחקמים ובצדיקים האמתיים באפן כזה שהם פותחים לו את העינים שיתסתכל על עצמו היטב היטב ולא יטעה את עצמו, אז ידע שיש לו אמונת חקמים באמת ואם לאו הרי הוא מטעה את עצמו והוא רקוב לגמרי (פארפולט דורך און דורך), כי הוא מטעה את עצמו מאד.

כ

מוהרא"ש ז"ל ספר: פעם היה גזרה גדולה על ישראל מהמלך ניקולאי הראשון וכשבאו אל המפרסמים שיראו להתפלל, אמרו - בשביל הרשעים שאכלו ביום כפור

שעבורם נגזרה הגזרה נצום וכו', וכשבא הדבר למוהרנ"ת ז"ל צחק מזה ואמר אדרבה רבנו ז"ל מגלה לנו בלקוטי מוהר"ן (חלק א' סימן ה') שכל אחד צריך לומר בשבילי נברא העולם ואני מחייב לראות בתקון העולם, ועל כן אם בא איזה גזרה אני צריך לידע שהגזרה היא בשבילי ולא בשביל אחרים וכו' וכו'. (ועין בספר המדות ערך תשובה אות יד' "כשבא צער לעולם יחשב שבשביל חטאו בא זאת הצרה" וכן שם באות יז' עין שם)

כא

מוהרא"ש ז"ל אמר: שזה עקר האמת בשעה שהאדם תולה את כל החסרונות בו ובעצמו, ואינו זורק את כל האשמה על אחרים, ואפילו שהאיש קשר ונראה' - אף אומר שכל הצרות שבאים הם בשביל אחרים, רבנו ז"ל קורא אותו שהוא מהצדיקים המשגעים שאחד הרג את השני ואמר בשבילו נעשה דבר זה (איבער דיר איז דאס געווארן), (עין ספורי מעשיות מעשה ג'), וכל מה שזוכה האדם אל אמת יותר גדולה ויותר מזוככת ומבררת הוא תולה את הקלקלה בעצמו ולא באחרים, וזה סימן שאוחז במדת האמת, מה שאין כן בשעה שזורק תמיד את האשמה על אחרים כאלו כל הצרות והחורבנות באים מאחרים אין להם שיקר יותר גדול מזה.

כב

מוהרא"ש ז"ל אמר: שזה עקר השלמות שאנו מקבילים מרבנו ז"ל שנזכר תמיד להסתפל על עצמנו ולהתבונן באיזה מעמד ומצב אנו נמצאים שכל זה הענין הנורא והנפלא של התבודדות שהוא בחינת משפט שהאדם צריך לשפוט את עצמו תמיד באיזה מעמד ומצב הוא נמצא, ומה עשה? ומה פגם? והיכן הוא נמצא בעולם? ועל כן כל מה שמתבודד את עצמו עמו יתברר יותר כמו כן נכנס בו יותר אמת והוא דבוק בחי החיים בו יתברר, אשרי מי שאינו

מטעה את עצמו כלל ואז טוב לו בזה ובבא לנצח נצחים.
(עין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סו' ו- סז')

כג

בערב פסח עמדנו לפניו בשעה שבער ושרף את החמץ,
וירד אז גשם חזק, והוא שפך על החמץ הרבה נפט, ובער
מאד, ענה ואמר בזה הלשון: "ביז מען פארברענט דעם חמץ
דארף דורכגיין פייער און וואסער" (עד ששורפים את החמץ
שלו, צריך לעבור עליו אש ומים), כאומר עד שמבערים את
היצר הרע שלו צריך לעבור על האדם נסיונות קשים ומרים,
והעקר להתחזק ולא לפול בדעתו כלל.

כד

מוהרא"ש ז"ל אמר בשם רבנו ז"ל שאמר לאנשי שלומנו
היקרים, השם יתברך אוהב חסיד מרקה "דער
אויבערשטער האט ליב א געפרעגלט'ן חסיד" הינו שעובר
עליו מה שעובר והוא מחזיק מעמד ואינו נופל בדעתו, וזה
עקר גדלת ומעלת האדם שיכול להחזיק מעמד עם כל
הנסיונות שעליו.

כה

הרב הצדיק רבי הירש ליב ז"ל הרב מברסלב אביו של הרב
מטשהרין ז"ל היה דרכו לבדוק את החמץ בליל ערב פסח
באריכות גדול, והיה אז מאים ובדבקות גדול כי הוא היה
עובד השם גדול מאד מאד בהתלהבות נורא ונפלא והיה
דרכו לקחת את בניו איתו בשעת הבדיקה, והיה באמצע
הבדיקה הסתכל וראה שבנו הרב רבי נחמן שהיה אחר כך
הרב מטשהרין נעלם והלך לחפש אחריו ומצאו איך שיושב
ולומד בתשוקה עצומה מסכת פסחים ועזב אותו.

כו

דָּרְפוּ שֶׁל הָרַב מִטְשֶׁהֲרִין ז"ל הָיָה לִהְיוֹת עַר כָּל הַלַּיְלָה שֶׁל לַיִל בְּדִיקַת חֲמֵץ וְסִיּוֹם אֶז אֶת כָּל מַסְכַּת פְּסָחִים, וְדָבָר זֶה עָשָׂה בְּכָל שָׁנָה כָּל יְמֵי חַיָּיו.

כז

אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִסְפָּרִים עַל הָרַב הַצַּדִּיק ר' הִירֶשׁ לִיב הָרַב מִבְּרֶסְלָב שֶׁקִּיָּם שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים אֶת תְּשׁוּבַת הַקְּנָה (תְּשׁוּבַת בַּעַל הַקְּנָה הוּא מִהַתְּשׁוּבֹת הַכִּי קָשׁוֹת לְצוּם שֵׁשׁ שָׁנִים רְצופוֹת וְעוֹד סְגוּפִים עֲצוּמִים וְכו'), וְהוּא קִיָּם זֹאת שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, הוּא הָיָה בְּנוֹ שֶׁל הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אֶהֱרֹן ז"ל הָרַב מִבְּרֶסְלָב תַּלְמִיד רַבֵּנוּ ז"ל אֲשֶׁר יָדוּעַ שֶׁרַבְּנוּ ז"ל מִנָּה אוֹתוֹ לִהְיוֹת רַב בְּעִיר בְּרֶסְלָב וְאַחֵר הִסְתַּלְקוֹת אָבִיו בַּשָּׁנָה תר"ה נִתְמַנָּה עַל מְקוֹם אָבִיו לִכְהֵן בְּרַבְּנוּת בְּעִיר בְּרֶסְלָב וְהָיָה עוֹבֵד הַשֵּׁם גָּדוֹל מְאֹד בְּהַתְּלַהּבוֹת עֲצוּמָה וְאֲנָשִׁי הָעִיר פָּחַדוּ מִמֶּנּוּ מְאֹד מְאֹד, וְכַבְּדוּ אוֹתוֹ בְּכַבּוֹד גָּדוֹל עַד מְאֹד.

כח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה שְׁלֹא יִטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כָּלֵל כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יְכוּלִים לִפְּוֹל בְּטַעֲוִיּוֹת וּבִמְכַשּׁוּלוֹת רַבִּים וְלוֹא תִפְּלוּ לֹא יְכוּלִים לְהַנְצִיל מִזֶּה בְּשׁוּם אֶפֶן שֶׁבְּעוֹלָם. (עֵין שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן נ"א)

כט

וְתַמִּיד חוֹזֵר מוֹהֲרָא"ש נ"י אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל שֶׁאָמַר "אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ מֵאִתִּי שְׁלֹא לְהַנִּיחַ עַצְמוֹ לְעוֹלָם לְהִטְעוֹת שְׁלֹא יִטְעֶה אוֹתוֹ הָעוֹלָם, כִּי לֹא נִמְצָא אֶחָד שֶׁיְּהִיָּה לוֹ קֶץ וְסוֹף טוֹב מִן הָעוֹלָם" (עֵין שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן נ"א).

מוהר"ש ז"ל אמר: שעקר הטעות הוא בעבודת השם
 !תברך שבעה מטעה את עצמו מאד מאד, כי בגשמיית
 אפילו הכי שוטה יש לו שכל לעצמו, וימצא לעצמו אוכל
 לאכול מתחת האדמה וכו', ולא ילך לישון רעב רק יעשה כל
 מיני פעולות שבעולם להשיג אוכל להחיות עצמו וכו', לא כן
 ברוחניות שם דרכו של האדם להטעות את עצמו מאד ומכל
 שכן מי שמקרב אל איזה שקרן וכו' שמכניס בו דעותיו
 הנפסדות וכו', שאז בודאי רחמנות גדול עליו ומטעה את
 עצמו עד מאד כי יכול לעבור יום אחר יום ולא ילמד תורה
 הקדושה כלל, ומכל שכן שלא יתפלל אליו !תברך ומכל שכן
 וכל שכן שלא יקיים את המצוות עם שמחה וכל זה מרובי
 כפירות ואפיקורסות שנקנס בו, שמכל זה הוא מטעה את
 עצמו מאד ועל דבר זה צריכים רחמים רבים בכל יום ויום.

לא

מוהר"ש ז"ל אמר: שעקר העצה להנצל מכל מיני טעויות
 היא תפלה והתבודדות לראות לשפט את עצמו תמיד עמו
 !תברך איה מתנהג? ומה הוא עושה? ועל ידי זה ממילא
 יחזר סוף כל סוף אל דרך האמת, ועוד עצה יש
 והוא לדבר תמיד עם כל חבריו ומידעיו דבורי אמונה
 והשגחה פרטית ויגלה ויפרסם את רבנו ז"ל ואז על ידי זה
 אפילו כשיצא לפול לא יוכל מאחר שתמיד מדבר רק
 מהשם !תברך ומתורתו הקדושה ומעצותיו הקדושים של
 רבנו ז"ל ובזה היה מוהר"ש ז"ל חדוש נפלא.

לב

מוהר"ש ז"ל אמר אשר אין שום דבר שלא אמר לנו רבנו
 ז"ל מה לעשות אחר הסתלקותו לעילא, ואם רק יעינו היטב
 בספריו הקדושים ונשימו היטב את הלב אל דבריו הקדושים
 אז ימצאו הפל ברור ונכון, (עין ימי מוהר"ש חלק א' דף ח'),
 רק העקר תלוי כפי שיצא לבטל את ישותו וגאותו לגמרי

ויקנים את כל אשר יאמר רבנו ז"ל כי הוא זה, אז יהיה לו
הצלחה מרבה. (עין ליקו"מ סימן קכג' וחיי"מ סימן שכ')

לג

מוהרנ"ת ז"ל היה לו עקשנות וחזק גדול להוציא מנח אל
הפעל כל עצה מעצות רבנו ז"ל, ובפרט לדבר עם בני ישראל
בעבודת השם היה חזק מאד מאד ואף שהיה לו הרבה
חלישות הדעת ובלבולים גדולים ובפרט בזיונות אף על פי
כן הוא לא הסתפל על זה כלל, והיה רגיל לומר הלא גם
הבעל תפלה עשה את שלו ודבר עם זה ועם זה אף
שבתחלה לא שמעו אליו ענה ואמר אנו צריכים לעשות את
שלונו ולדבר "באמת" אז סוף כל סוף יפעל עם דבוריו. (עין
חיי"מ תקמג')

לד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שבעספר "ימי מוהרנ"ת" רואים את
גדלת רבי נתן ז"ל פעם באו אצלו שני בני הנעורים וחפשו
אצלו את רבי יודל תלמיד רבנו ז"ל שהיה אז אצל רבי נתן
ז"ל אך כבר לא מצאוהו כי הלך כבר משם והיה להם עגמת
נפש ורבי נתן ז"ל חזקם קצת הלא בני אדם נוסעים בשביל
גשמיות וכמה פעמים חוזרים ומאומה אין בידם מכל שכן
ברוחניות אשר אפילו ההליכה בעצמה לילך אל איש כשר
הוא ענין גדול ונורא מאד מאד ורחמנא ליבא בעי והלכו
להם. ושאל מוהרא"ש ז"ל פלא גדול הלא מוהרנ"ת ז"ל
אשר היה מלא דבורים מרבנו ז"ל ועם כל אחד ואחד שוננס
אצלו הרבה לדבר מרבנו ז"ל, מדוע לא דבר עם שני בני
הנעורים האלו רק פטרם לשלום, והשיב: רואים מזה ענין
נפלא כי מאחר שהם לא באו אליו ולא היה להם אתערותא
דלתתא כדי לקבל דבריו לא דבר עמהם, העקר לדבר עם
מי שרוצה לשמוע וכמאמר הזהר הקדוש (פרשת תצוה דף
קפ"ו ע"ב) זכאה מאן דמליל על אודנא דשמעין.

לה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: הַיּוֹם שֶׁזָּכִינוּ שִׁיּוּצָאוּ לְאוֹר הַקּוֹנְטֵרֶסִים הַחֲדָשִׁים שֶׁהֵם סֵלֶת בְּרוּרָה מִסַּפְרֵי הַלִּיקוּטֵי הַלְכוֹת הַקְּדוּשִׁים כָּבֵר אֵין צָרִיכִים לַחֲשֹׁשׁ לְשׁוֹם דְּבָר רַק בְּכָל מְקוֹם שֶׁרָק יִמְצָא אֵיזָה בֵּר יִשְׂרָאֵל יִרְאֶה לְשַׁכְנַע אוֹתוֹ לְקַחַת אֵיזָה קוֹנְטֵרֶסִים וְהַקּוֹנְטֵרֶסִים הַקְּדוּשִׁים הֵם כָּבֵר יַעֲשׂוּ אֶת הַפְּעֻלָּה הַנּוֹכָחָה כִּי מֵאֵד מוֹשְׁכִים אֶת לֵב הָאָדָם לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִי שִׁיִּסְתַּכֵּל בָּהֶם בְּעֵין הָאֱמֶת יִבִּין וְיִרְאֶה הֵיכֵן הָאֱמֶת וְהַקּוֹנְטֵרֶסִים הַקְּדוּשִׁים הֵם מְדַבְּרִים לַעֲצָמָם.

לו

עִם כָּל זֹאת מוֹהֲרָא"ש ז"ל מֵאֵד מֵאֵד מַעֲוֹרֵר אֶת כָּל תַּלְמִידָיו שִׁיַּעֲסֻקוּ בַּעֲסָק הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים מִעֲבֹדֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתּוֹרָה וּמִתְפִּלָּה וְהַעֲקֹר דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית אֲשֶׁר זֶה הִיָּה רָצוֹן רַבְּנוּ ז"ל שֶׁנִּזְכָּה לְגִלּוֹתוֹ וּלְפָרְסָמוֹ לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁהִתְלַהֵב פַּעַם רַבְּנוּ ז"ל וְאָמַר שֶׁכָּל הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׁיחוֹת שֶׁלּוֹ אֵינָם בְּשִׁבְלֵנוּ לְחוּד, כִּי אִם אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנֶה פֶּה וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ פֶּה (וְעֵין בְּרַשִׁי"י שֶׁפָּרַשׁ וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ פֶּה, וְאֵף עִם דּוֹרוֹת הָעֵתִידִים לְבֹא וְהִבֵּן). וְכֵּמָּה פַּעֲמִים דְּבָרֵנוּ עִמּוֹ מַעֲבִין זֶה וְרַמַּז לָנוּ בְּדַבְּרֵינוּ לְהוֹדִיעַ לְדוֹרוֹת הַבָּאִים אֶת כָּל מַעֲשֵׂה הַשֵּׁם הַגָּדוֹל שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וּפַעַם אַחַת אָמַר בְּפִרוּשׁ: גַּם לְבָנֶיכֶם תּוֹדִיעוּ אֶת כָּל הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׁיחוֹת הַנִּפְלְאוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת וְהַמַּעֲשִׂיּוֹת וְכִיּוּצָא בָּהֶם אֲשֶׁר גִּילָה לָנוּ וְאָמַר אַז זֶה הַפֶּסֶק בְּהִתְלַהֲבוֹת גָּדוֹל כְּגַחְלֵי אֵשׁ, וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וּלְבְנֵי בְנֶיךָ, (וְאָמַר בְּזֶה הַלְשׁוֹן: אֵייעָרַע קִינְדֵּער זַאלט אִיר מוֹדִיעַ זײַן וואָס דאָ האָט זיך גֶּעטאַן- תּוֹדִיעוּ לִילְדֵיכֶם מֵהַ שֶׁעָשָׂה פֶּה), וְאָמַר בְּרַתֵּת וְזִיע בְּהִתְלַהֲבוֹת נּוֹרָא: וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וּלְבְנֵי בְנֶיךָ, (עֵין שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן ר"ט).

לז

מוֹהֲרַנִּית ז"ל יֵשֶׁב תְּמִיד וְלִמַּד וְעָסַק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם וְתִכְּף וּמִיָּד כְּשֶׁנִּכְנַס מִיָּשְׁהוּ אָצְלוֹ סָגַר אֶת הַגְּמְרָא אוֹ בְּמָה שֶׁעָסַק אַז וְדָבַר עִמּוֹ הִרְבֵּה מֵרַבְּנֵי ז"ל וּמַעֲצוּתָיו הַקְּדוּשִׁים וְחִזְקוֹ וְאַמְצוֹ שֶׁגַּם הוּא יַעֲשֶׂה כְּמוֹתוֹ לְעָסֵק בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת כְּרָצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנֵי ז"ל עַד שֶׁהָלָה הֵלֶךְ, וְלֹא הִסְתַּכֵּל בָּזֶה אִם הָיָה אִישׁ קְדוֹשׁ וְעוֹבֵד הַשֵּׁם אוֹ יֶלֶד קָטָן תְּמִיד דָּבַר מֵרַבְּנֵי ז"ל עִם כָּל מִי שֶׁנִּכְנַס אָצְלוֹ לְשִׁמּוּעַ דְּבוּרָיו.

לח

פַּעַם אַחַת נִכְנַס נַעַר צָעִיר אֶל מוֹהֲרַנִּית ז"ל וְדָבַר עִמּוֹ הִרְבֵּה מְאֹד מִהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִי וְעוֹרַר אוֹתוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעָסֵק בְּהַתְּבוּדוֹת וּבְשִׁיעוּרִים קְבוּעִים וְנִכְנַס אַחֵר כִּף אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוֹ אֵלָיו וְרָאָה אִיךָ שֶׁמְבַלָּה זְמַן עִם נַעַר צָעִיר וְשָׁאַל אוֹתוֹ אַחֵר כִּף הֵיִתְכֵן לְבִלּוֹת זְמַן עִם נַעַר צָעִיר עָנָה לוֹ מוֹהֲרַנִּית ז"ל "אֵט אִיז עַר אַ אֵינְגֶּעל, אֵט אִיז עַר אַ בַּחוּר, אֵט אִיז עַר אַ יוֹנְגֶּערמאַן, אֵט אִיז עַר אַן אַלטער אִיד, אַן אֵט טְראַגט מֵעַן אֵיהֶם שׁוֹיִן... (הֵנָּה הוּא יֶלֶד, הֵנָּה הוּא בַּחוּר, הֵנָּה הוּא אַבְרָהָ, הֵנָּה הוּא כָּבֵר יְהוּדִי זָקֵן, הֵנָּה כָּבֵר מוֹלִיכִים אוֹתוֹ...), וְאִיךָ תֹאמַר שֶׁבַחנָם אֲנִי מְבַטֵּל הַזְּמָן.

לט

רַבְּנֵי ז"ל אָמַר פַּעַם לְמוֹהֲרַנִּית ז"ל שִׁירָאָה לְדָבַר תְּמִיד עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִי. וְשָׁאַל אוֹתוֹ מוֹהֲרַנִּית ז"ל הֲלֹא אֵינִי יוֹדֵעַ מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְהַשִּׁיב לוֹ רַבְּנֵי ז"ל "וּאִסּוּר הָאֵט דָּאס צו דִּיר, דו רַעַד (מָה זֶה שִׁינְךָ אֵלָיךְ, אַתָּה תְּדַבֵּר). וְאָמַר מוֹהֲרַנִּית ז"ל שֶׁהֵבִין אַז מִדְּבָרֵי רַבְּנֵי ז"ל כְּאֹמֵר שֶׁבּוּדֵי פוֹעֵל הַדְּבוּרִים וְהַעֲקָר צָרִיךְ שִׁיְהִי הַדְּבוּרִים עִם אֲמֶת שֶׁהוּא יִרְצֶה לְקַיֵּם מָה שֶׁמִּדְּבַר שֶׁזֶה נִקְרָא עִם אֲמֶת.

רבנו

מ

ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲרָן חֵלֶק א' סִימָן נ"ט וְסִימָן ס'), שֶׁצָּרִיךְ לְהִזְהָר מְאֹד מְאֹד לֹא לְדָבַר לְתַלְמִיד שֶׁאֵינוֹ הִגּוֹן וְלְהִזְהָר אֶת מִי מִקְרָבִים כִּי הָרַע שֶׁלֵּהֶם יָכוֹל לְהַפִּילוֹ וְכוּ' וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש

ז"ל: ואם כן איך יודעים את מי לקרב ולדבר עמו? ועם מי לא? אך כשאחד בא אליך ורוצה לדבר עמך בידוע שהוא התלמיד ההגון לפי בחינתך והוא יכול לקבל ממך, ועל כן המצוה מסלת עליך לדבר עמו.

מא

מוהרנ"ת ז"ל היה גר בברסלב בשוק (מארק) והילונות של חלונותיו היו תמיד סגורים ואף שהיה רעש גדול מהסוחרים והקונים בדרך שוק, בשום פעם לא הלק אף החלון להסתכל מה נאָרע שם. פעם אחת היה יום השוק והיה שם רעש גדול מאד והוא היה יושב בחדרו וכותב חדושי תורה אז, וכששמע קולות וצעקות משנות הניח את העט ורצה לקום לילך אל החלון להסתכל מה נאָרע שם. וכשקם תפס את השלחן ומחמת שהיה מושב את עצמו בכל דבר שרצה לעשות על כן תפס את השלחן בחזקה ואמר לעצמו "נתן נתן איין קווק ווינציגער אויף דער וועלט איז פארט בעסער" (נתן נתן הסתכלות אחת פחות על העולם זהו בכל זאת יותר טוב), וישב בחזרה על מקומו.

מב

מוהרנ"ת ז"ל אף שהיה חדרו המיוחד לו לתורה ולתפלה על העליה שקורין איבער שטיבל ולא היו יכולים להסתכל כל כך לחוץ אף על פי כן היו הילונות של חלונותיו תמיד סגורים כי אמר אין קווק ווינציגער אויף דער וועלט איז פארט בעסער (הסתכלות אחת פחות על העולם זהו בכל זאת יותר טוב).

מג

מוהרנ"ת ז"ל היה יושב תמיד בביתו בחדרו המיוחד לו ועסק שם בתורה ובתפלה והתבודדות וחדושים דאורייתא כרצונו של רבנו ז"ל שאמר (שיחות הר"ן סימן רעד') שטוב מאד לאדם שיהיה לו חדר מיוחד לו לבדו כי אפילו הישיבה בחדר מיוחד הוא טוב מאד ומועיל להתישב על התכלית הנצחית, ולא יצא משם כי אם לעת הצורך או שהיה מכרח לנסע בדרך

וגם אז עסק בדרך בתורה ובתפלה והתבדדויות ושום דבר לא בלבדו כי שמר מאד על הזמן היקר.

מד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שמי שהוא תמיד בשמחה הוא חי חיים טובים ואמתיים ועל כן מי שרוצה לחיות חיים טובים אמתיים, חיים שיהיו דבוקים בו ויתברך, ישתדל לעשות כל הפעולות לשמח את נפשו ולא יסתכל על שום מונע ומעכב וגם הנביאים ובני הנביאים היה תמיד לפנייהם תף ונגל וכנור ורקדו ושרו בקביעות ועל ידי זה נמשך עליהם הארת הנבואה. (עיין שיחות הר"ן סימן רעג')

מה

ר' אהרן

קובליטשער ז"ל (חותן רבי לוי יצחק בנדר) היה חדוש נפלא בעבודת השמחה, ואנשי שלומנו (רבי אברהם בן רבי נחמן) קראו אותו חד בדרך במדת השמחה, והיה רגיל מאד ברקודים, והיה אומר שהבעל דבר אומר לו תמיד מה יש לך לשמוח עכשו?, הלא אין לך כלום לא בגשמיות ולא ברוחניות?, והיה עונה שהוא מלך לו רקוד כי הלא יהיה זמן שיהיה לו במה לשמוח ועל כן הוא מלך לעצמו עכשו רקוד ושמחה מהזמנים הטובים שיהיו לו,

דרפו היה שהיה מסבב על הבתים אחרי נדבות מרב עניותו ובין בית לבית חטף רקוד.

מו

מוהרנ"ת ז"ל אף שהיה ידוע ללב נשבר ושפל וענו אף על פי כן היה תמיד בפנים שוחקות וצהלו היה על פניו ומקבל את כל אדם בסבר פנים יפות אף השונאים שלו ופניו היו תמיד מאירות באדמימות גדול עד שמי שהסתכל על פניו היה לו ההרהור תשובה, (עין בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יט'), צריך לזכר את הפנים שיוכל כל אחד לראות את פניו

בפנים שלו כמו במראה עד אשר בלא תוכחה ובלא מוסר יתחרט חבירו תכף על מעשיו רק ממה שיביט בפנים שלו, כי על ידי שיביט בפנים שלו יראה את עצמו כמו במראה איה פניו משוקע בחשך וכו', עין שם ועין בלקוטי מוהר"ן (חלק א' סימן קנג') אם התלמיד יש לו פנים הינו בחינת אנפין נהורין בחינת מראה מלטשת אזי יכול לקבל פנים, לקבל אור פני הרב ואזי ראוי שיהרב יתראה עצמו בתוך פני התלמיד המקבל פניו כמו בכל מראה מלטשת שכל העומד כנגדה רואה את עצמו בתוך המראה וכו', עין שם).

מז

רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל אמר עם שמחה לא מפסידים שום דבר אדרבה מאד מאד מרויחים עם כל שמחה ושמחה ברוחניות ובגשמיות וכמו שרבונו הקדוש מביא בספר המדות (אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, (מיט שמחה האט מען גארנישט וואס איין צו ווערין אדרבה מיט יעדען שמחה איז דער מענטש זייער מצליח בגשמיות וברוחניות ווי דער הייליגער רבי ברענגט אין ספר המדות.

מח

וספר מוהרא"ש ז"ל: אשר בפולין היו הרבה אנשי שלומנו חסידים ברסלב ואף שהיו עניים מאד מאד אף על פי כן היו תמיד בשמחה וצחלה על פניהם, והיו כבר בני אדם יודעים קשראו איש שמח אמרו מסתמא הוא "ברסלב", כל כך היו אנשי שלומנו תמיד בשמחה עצומה.

מט

רבנו ז"ל אמר למוהרנ"ת ז"ל האתה תהיה במרה שחורה אתה מחיב להיות מאד משנה פריילאך, (עין ח"י מוהר"ן מעלת ספריו סימן ל"ב), ואמר מוהרא"ש ז"ל שזה סובב

והולך על כל אחד מאנשי שלומנו שמחייבים להיות משנה
פריילאך.

ג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שצריכים להיות כל כך בשמחה תמיד
עד שישכח לגמרי את דאגותיו ואת צרותיו ואת כל מה
שעובר עליו.

נא

מוהרנ"ת ז"ל היה לו שעור קבוע מדי יום בימיו בעין יעקב
מלבד השיעור שהיה לו בגמרא, ואמר: דער הייליגער רבי
האט אויך א סאך געלערנט עין יעקב, (רבנו הקדוש גם כן
למד הרבה בעין יעקב (עין שבחי הר"ן אות ז').

נב

הרב הקדוש רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל (בעל מחבר ספר
"באור הליקוטים) אמר פעם בזה הלשון "רבי נתן האט
געהאט אויסגיבעטינע שעורים", הינו שכל שעור שהיה לו
בקש הרבה ממנו יתברך שיזכה ללמד אותו, ועל כן כל שעור
משיעוריו הקבועים בכל יום היו שעורים שפעל על ידי
תפלה.

נג

מוהרנ"ת ז"ל היה לו בכל יום – 13 שעורים
בהלכה יען שרבנו ז"ל הקפיד כל כך על אנשי שלומנו
שילמדו פוסקים (עיין שיחות הר"ן סימן כט') אז היה אצלו
קביעות ללמד בכל יום- 13 שעורים בהלכה, הינו שעור
ברמב"ם, ובטור, ובשלחן ערוך, וכן היה לו שעור קבוע
בריי"ף וברא"ש וכו', עד שלמד גם שעור קבוע בכל יום ב"ח
אדם" וזה היה כל השנה כשהיה בביתו, אבל כשהיה בדרך
קצר מהשיעורים האלו ולמד הרבה רק בשלחן ערוך הגדול
עם המגנים.

נד

מוֹהֲרַנִּית ז"ל בָּלָל עָרַב חַג הָיָה הַשְּׁלֶחֶן עָרוּךְ הַגְדוֹל פְּתוּחַ
עַל שְׁלֶחֶנוּ בְּאֶפֶן שְׂיֻכָּל לְלַמֵּד בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁנִּכְנָס לַחֲדָר אֶף
שֶׁהָיָה לוֹ טְרֻדוֹת הַחֵג עִם כָּל זֹאת גָּנַב רָגָעִים לְלַמּוֹד עוֹד
סְעִיף וְעוֹד סְעִיף וּבְאֶפֶן כָּזֶה הִצְלִיחַ לְלַמֵּד הַרְבֵּה בְּעָרְבֵי יָמִים
טוֹבִים, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּיוֹם הַפּוּרִים וְכֵן בְּעָרַב יוֹם הַכְּפּוּרִים שָׁאֵז
כָּלֵם טְרֻדִים אֲזֵי הָיָה פְּתוּחַ הַשְּׁלֶחֶן עָרוּךְ עַל שְׁלֶחֶנוּ וּבְכָל
פַּעַם נִכְנָס לַפְּנִים - בְּחֻדְרוֹ וְלַמֵּד קִצָּת וּבְאֶפֶן הַזֶּה לֹא הִתְחַסֵּר
מִשְׁעוּרוֹ הַקְּבוּעַ וְכֵן הִסְפִּיק לְלַמֵּד הַרְבֵּה הַלְכוֹת.

נה

מוֹהֲרַנִּית ז"ל הָיָה דֶּרֶכּוֹ מְאֹד לְשִׁמּוֹר עַל הַזְמַן וּבִיחֻד הַקִּפִּיד
עַל הַרְגָּעִים שֶׁבְּדֶרֶךְ כָּלֵל הוֹלְכִים לִבְנֵי אָדָם לְאִבּוֹד, הוּא שִׁמַּר
עַל הַרְגָּעִים הָאֵלּוּ וְלַמֵּד סְעִיף בְּשֶׁלֶחֶן עָרוּךְ וְעוֹד סְעִיף וְכו' וְכו',
וְכֵן הִסְפִּיק לְלַמֵּד הַרְבֵּה פּוֹסְקִים וְהָיָה בְּדִבְרֵי זֶה חֲדוּשׁ
נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד אִיךָ שִׁזְכָּה לְשִׁמּוֹר אֶת הַזְמַן הֵיכָר כִּי נִצָּל
אֶת כָּל רָגַע וְדַקָּה שֶׁהָיָה לוֹ הֵן בְּלַמּוֹד הַתּוֹרָה וְהֵן בְּתַפְלָה
וְהַתְבַּדְּדוּת - שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֵה, וְהֵן בְּחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה וְהֵן
בְּדִבּוּרֵי עִם אֲנָשִׁים בְּעֻנְיֵי רַבֵּנוּ ז"ל וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
וְאַמּוּנָה פְּשׁוּטָה וְעַל יְדֵי זֶה זָכָה לְמָה שִׁזְכָּה, אֲשֶׁרִי לוֹ.

נו

פַּעַם אַחַת סָפְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְמוֹהֲרַנִּית ז"ל אֲשֶׁר הִשְׁ"ךְ
הָיָה לוֹ הַשְּׁבַעַת הַקְּלָמוֹס כִּי הָיָה בְּגִיל צַעִיר וְאֶף עַל פִּי כֵן
חִבֵּר כָּל כָּךְ הַרְבֵּה סָפְרִים בְּאַרְיֵכוֹת גְּדוֹל. עָנָה וְאָמַר
מוֹהֲרַנִּית ז"ל לִי לֹא הָיָה הַשְּׁבַעַת הַקְּלָמוֹס וְאִם תִּשְׁאַלּוּ אִיךָ
זְכִיתִי לִכְתֹּב כָּל כָּךְ הַרְבֵּה? עָלֵיכֶם לַדַּעַת כִּי שִׁמְרָתִי עַל
הַזְמַן. (שִׁיש"ק חֶלֶק ג')

נז

שמעתי ממוהרא"ש ז"ל לאחרונה כמה פעמים, שהוא מתחרט מאד מאד על כל השעות שבילה במשך כל השנים עם אנשים, ועקשו רואה שהכל הלך להבל וריק וכו'. ואמר: שפני הנראה לא נשאר רק הספרים שכותב והמכתבים שמדפיס מפני שכל דבר שמדפיסים אפילו פעם אחת זהו נשאר לדורות כי עוד ידפס ויחזר וידפס וכו'.

נח

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעוד יהיה זמן שאנשים יתגעגעו מאד מאד אחר כל דבור ושיחה ממנו, ויבקשו מכל אחד שהיה מסתובב אצלו שישפר לכל הפחות משהו, מה היה? ואיך היה? כיון שאנשים יחיו את עצמם מאד מאד עם כל דבור ודבור ממנו.

נט

מוהרא"ש ז"ל אמר פעם אחת לענין הפצת הספרים שכלל קונטרס וכל ספר יש לזה כתבת ואין לנו אלא להפיצם והספר כבר יגיע לכתבת הנכונה, ואמר בזה הלשון: "יעדן ספר האט פיסלעך" לכל ספר יש רגלים ומגיע למקום שצריך. וספר: שהיה מעשה שאחד ספר לו שכשנסע על הרפכת מצא שם איזה קונטרס על הספסל והחיה אותו מאד מאד וכפי הנראה שאחד שכח זאת שם, ואמר שרואים מזה שכלל ספר יש כתבת ואפילו אם בטעות השאיר על הרפכת זה גם כן מגיע לאן שצריך להגיע.

o

פעם אחת שאל מוהרא"ש ז"ל את התלמידים מנין להם שפה זהו האמת ואין זה שקר? מפני שדבר עמנו אז מענין איך שהעולם מטעה את האדם מאד מאד ואין שכתבן אדם

מטעה עצמו אזי הוא אינו תופס שמבלה את ימיו בהבל וריק ובפרט אם מסתובב אצל רמאים וכו' שכל מח מחשבתם איך להוציא ממנו מעות וכו' ואז שאל את אחד הבחורים מנין לך שאין מטעים אותך פה אולי אני צבוע ושקרן ואני מרמה אותך היטב וכו' ? והשיב הבחור הנ"ל שמקדם שבא לזכור לא חלם אף פעם שיכול לסים ששה סדרי משנה, וכן שאר למודים, ועקשו שבא לזכור זכה ללמד כל כך הרבה, וגם מסים בכל חדש ששה סדרי משנה, ענה לו מוהרא"ש ז"ל שזה באמת סימן טוב שלו, וחזק אותנו הרבה שלא נטעה עצמנו כלל ותמיד נסתכל ביד, ונראה מה זכינו לחטוף טוב אמתי ונצחי, וזה יהיה הסימן הכי טוב שלנו אם אנו מטעים את עצמנו או לא.

סא

פעם אחת אמר מוהרא"ש ז"ל: אתם חושבים שבבבסלוב הכל כבר קודש קדשים? לא! ולא! אם האדם אינו מתמיד בספרי רבנו ז"ל הרי הוא מטעה את עצמו מאד מאד והולך בדמיון גדול כיון שאם אדם אינו מתמיד בספרי רבנו זכרוננו לברכה ובפרטיות בלקוטי מוהר"ן אזי אין לו שום שיכות אל רבנו ז"ל, ודבר זה שמעתי ממוהרא"ש ז"ל הרבה פעמים.

סב

מוהרא"ש ז"ל אמר לענין ענוה ונפלות, שהכל הולך אחר לבו של האדם ובאמת העולם טועים בזה הרבה וחושבים שבשביל להיות עניו צריך לילך עם ראש כפוף ועם גבנת גדולה ועם שק מרה שחורה וליילך קרוע ובלוי ובאמת אדם קזה הוא פשוט משגע ואין בזה שום ענין ובדאי שאדם קזה רחוק מענוה אמיתי, וכן בענין בטול היש, שפעם אחת היה אחד הנקרא עובד ה' גדול מאד, שנכנס לבית המדרש דחסידי ברסלב במאה שערים והתחיל לילך על ארבע הינו על ידיו ועל רגליו ואנשים התפעלו מאד מאד ימבטול היש

קָזָה, וְכֵן הָיָה עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי שְׁטִיּוֹת בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְאֲנָשִׁים הִחְזִיקוּ זֹאת לְבַטּוֹל הַיֵּשׁ וְכו' עָנָה וְאָמַר עַל זֶה מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁזֶּה לֹא כְּתוּב בְּשׁוּם מְקוֹם בַּתּוֹרָה שְׁצָרִיכִים לְהַתְנַהֵּג כִּי רַק פַּעַם אַחַת בַּתּוֹכָהּ שֶׁכְּתוּב שֵׁם מִפְּרָשׁ "וְהִיִּית מִשְׁגָּע" וְכו' מִפְּנֵי שֶׁלֹּא מִנַּח בָּזָה עֲבוּדוֹת רַק שִׁגְעוֹנוֹת, וּמֵאֵד גָּנָה אֶת אֱלֹו הַהוֹלָכִים בְּדַרְכִּים נְבוֹכִים כְּאֱלֹו וְאָמַר שֶׁהֵם סִתְּם מִשְׁגָּעִים. (עֵין לִיקוּ"מ חֵלֶק ב' סִימָן כ"ב ו-ע"ב)

סג

וְכֵן סִפֵּר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: בְּעִנְיַן שְׁפָלוּת אִמְתִּי מִהֶרֶב הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא רַבִּי מִנַּחֵם מִנְדֵּל מוֹוִיטְעֶבְסֶק זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ (וְהַבַּעַל הַתִּנְיָא הָיָה כְּעֵין תַּלְמִיד חֶבֶר שְׁלוֹ), וְכִשְׁרָצָה לִנְסֹעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לָוֶה אוֹתוֹ הַבַּעַל הַתִּנְיָא זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ עַד הַיּוֹם וְשֵׁם שֶׁלַּחוּ חֲזָרָה הַצַּדִּיק הַקְדוּשׁ הַנִּי"ל וְאָמַר לוֹ שֶׁיִּשְׁאָר בְּחוּץ לְאֶרֶץ לְטוֹבַת הַיְּהוּדִים דָּשֵׁם וְאֵז חֲזַר בְּחֲזָרָה וְדָרְפוּ הַק' שֶׁל הֶרֶב הַקְדוּשׁ מוֹוִיטְעֶבְסֶק זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ הִיָּה שֶׁהָיָה מְלַבֵּשׁ בְּגָדִים יְקָרִים מְאֹד מְאֹד וְהָיָה הוֹלֵךְ בְּמַלְבוּשֵׁי כְבוֹד מְזַהֵב וְכו', וְהָיָה דָּרְפוּ לְחַתֵּם אֶת עֲצָמוֹ בְּמַכְתָּבָיו "הַשְּׁפֵל בְּאַמֶּת" רואִים מְזָה שְׂכִינֹלִים לִילֵךְ מְלַבֵּשׁ בְּבִגְדֵי זָהָב וְלִהְיוֹת שְׁפֵל בְּאַמֶּת וְאִין זֶה שׁוּם סְתִירָה כָּלֵל.

טו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּעִנְיַן מֶה שֶׁהַעוֹלָם חוֹשְׁבִים שֶׁאַחַד שֶׁהוֹלֵךְ קְרוֹעַ וּבִלְוֵי שֶׁהוּא מֵהַל"ו צַדִּיקִים נִסְתָּרִים שֶׁזֶה סִתְּם שִׁגְעוֹן שְׁמִי שֶׁהוֹלֵךְ עִם בְּגָדִים סְרוּחִים שְׂנוֹדֵף מֵהֶם רִיחַ רַע אֲזִי עַל פִּי הַהִלָּכָה אֲסוּר לֹאמַר בְּד' אֲמוּתָיו שׁוּם דָּבָר שֶׁבִקְדֻשָּׁה וְעַל כֵּן אֵיךְ שֶׁיִּגַּד לֹאמַר שֶׁהוּא מֵהַל"ו צַדִּיקִים בְּזִמָּן שֶׁאֲסוּר לוֹ בְּעֲצָמוֹ לֹאמַר שׁוּם דָּבָר שֶׁבִקְדֻשָּׁה עִם בְּגָדָיו אֱלֹו... (עֵין לִיקוּ"מ ח"ב סִימָן קט"ז)

סו

פַּעַם חֲזַר מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַחַד מִתַּלְמִידָיו שֶׁנִּתְקַרֵּב אֵלָיו כָּבֵר לִפְנֵי יוֹ"ג שָׁנָה בַּעֲרָךְ בְּשִׁנַּת תַּשְׁל"ב - תַּשְׁל"ג וְאָמַר לוֹ

מוהרא"ש ז"ל בודאי באלו הי"ג שנה הרי שמעת מה ששמעת מחלקת וכל מיני לשון הרע ורכילות שמדברים עלי? ... אף אני חושב שבודאי לא הפסדת כלום "אבער עס דאכט זיך מיר אז דו האסט גארנישט צוגעלייגט" מפני שהנ"ל לומד על פי הסדר דרך הלמוד וכבר סיים למעלה ממאה וחמשים פעמים ששה סדרי משנה וכן שאר למודים ובודאי זכה למה שזכה.

10

הרבה פעמים אמר מוהרא"ש ז"ל מתוך כאב לב שחבל חבל על הפירודים והחילוקי דעות הרבים כל כך שיש בין אנשי שלומנו בעצמם כי לולא שהיו במריבות וכו' וכו', היו יכולים לקרב את כל העולם אליו ויתברך מפני שהעצות וההתחזקות שיש בספרי רבנו ז"ל אין בשום מקום אחר בעולם ומה לעשות שהבעל דבר גרם לכל כך חילוקי דעות ופירודים מבפנים שזה מרחק כל כך הרבה אנשים מלהתקרב אל רבנו ז"ל ועצותיו הקדושות.

20

מוהרנ"ת ז"ל אמר: שביותר כואב לו המחלקת שמבפנים מהמחלקת שמבחוץ, ואמר על זה מוהרא"ש ז"ל כי המחלקת מבחוץ רק מגדיל את האדם כמו שאמר רבנו ז"ל שהמחלקת על האדם הוא תועלת גדולה שיצמח יותר ויותר (עיין עלים לתרופה מכתבי רבינו מכתב ג'), לא כן המחלקת מבפנים זה הורס את הכל והמשיל את זה לפרי, אנו רואים אם התולעים רוחשים מבחוץ יכולים לקחת מים ולשטף אותו וממילא יפלו התולעים מה שאין כן אם התולעים מבפנים אז אוכלים את כל הפרי ומרקיבים אותו לגמרי, כן הוא בדבר רבנו ז"ל אם המחלקת הוא רק מבחוץ אזי נתגדל ונתקדש שמו של רבנו ז"ל וכו', מה שאין כן באם המחלקת היא מבפנים אז הכל נתקלקל ונרקב.

no

מוהרא"ש ז"ל אמר: שְׁבָכֵל הדורות ראו איך שְׁכַמְעַט כְּמַעַט נֶחֱשָׁה אור רבנו ז"ל מרבוּי הבלבולים והמחלקות מבית ומבחוץ אֲבָל לְבִסּוֹף רבנו ז"ל נָצַח וְאוֹרוֹ זֹרַח בְּאוֹר נִפְלָא עַד מָאד, וּכְמוֹ כֵּן בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹרוֹ שֶׁל רבנו ז"ל זֹרַח בְּאוֹר גָּדוֹל וְתִהְיֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְקַרְבִּים מִקְרָבִים יְרֵאִים וְשִׁלְמִים וּמִתְמִידִים בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּבִסְפָּרֵי רבנו ז"ל וְהַעוֹלָה עַל הַלֵּל שְׁמִדְפִּיסִים וּמְפִיצִים אֶת סִפְרֵי רבנו ז"ל בְּמַרְץ נִפְלָא אֲשֶׁר דָּבַר כְּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בְּכָל הדורות.

טו

מוהרא"ש ז"ל אמר: עֵקֶר הַצִּלְחַת דְּבַר רבנו ז"ל תְּלִי רַק בְּעֵינֵי הַפֶּה שְׂזֹכִים לְהַפִּיץ אֶת דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים וְאֶת לְמוֹדֵיו הַנִּפְלָאִים בֵּין כָּלל יִשְׂרָאֵל וְעַל יְדֵי זֶה תִּצְמַח גְּאֻלְתָּנוּ הַנִּצְחִית, כִּי כָל הַלְמוּד שֶׁל רבנו ז"ל הוּא לְמוֹד עֲמוּק עֲמוּק בְּגִלּוֹי אֱלֻקוֹת בְּתַכְלִית מִדְּרָגָה הָעֲלִיוֹנָה שְׁאִין לְמַעַלָּה הִמָּנָה

ע

וספר מוהרא"ש

ז"ל: שֶׁהֵרֵב מְטָשֶׁהֵרִין ז"ל שִׁמְעָה מִמוֹהֲרַנְיִת ז"ל שֶׁחָקַר הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ אִיךָ יִמְשָׁךְ דַּעַת רבנו ז"ל בְּעוֹלָם לְדוֹרוֹת הַבָּאִים וּבָא עַל דַּעְתּוֹ שֶׁהוּא - רַק עַל יְדֵי שִׁיחְבֵּר סִפְרִים עַל פִּי דַּעַת רבנו ז"ל וַיַּגִּיל וַיַּפְרֹסם אוֹתָם בְּעוֹלָם. וְסִיִּם מוֹהֲרַא"ש ז"ל: וְעַל כֵּן עָלִינוּ לְמִסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רבנו ז"ל וְלְהַפִּיצָם בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל.

עא

ופעם אחת בימי

הַסְפִּירָה עוֹרֵר מוֹהֲרַא"ש ז"ל מָאד מָאד אֶת תַּלְמִידָיו עַל הָאֱהָבָה שִׁיְהִיָּה בִּינִיהֶם אֱהָבָה גְּדוֹלָה וְאָמַר שְׂאוֹר רבנו ז"ל הוּא אֹר כָּל כֶּךָ גְּדוֹל עַד שֶׁקָּשָׁה לְהַשִּׁיגוֹ בְּלִי אֱהָבָה וְאַחֲדוּת בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים (עֵיין חִי"מ סִימָן קפ"ז), וְעַל כֵּן צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם שִׁיְהִיָּה רַק אֱהָבָה וְאַחֲדוּת בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים וּבִפְרָטִיּוֹת תַּלְמִידָיו הֵם

צריכים לאחז את עצמם ביותר ביחד כי מאחר שעל ידם נתגלה עקשו בדור הזה אורו הגנוז של רבנו ז"ל ועל כן ההכרח שיהיה ביניהם אהבה גדולה.

עב

מוהרא"ש ז"ל אמר: כל צדיק קודם שמסתלק משאיר איזה ענין... איזה דבור... שזה נשאר היסוד מדעתו ועלינו לדעת כי רבנו ז"ל השאיר לנו ירושה גדולה ועשייה עד מאד אבל התורה "תקעו תוקעה" (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ח'), זהו צואתו של רבנו ז"ל אלינו כי זה היה התורה האחרונה שאמר לנו ובודאי נמצאים שם כל השגותיו של כל ימי חייו הקדושים כי מה שאומרים בסוף בו נכלל כל השגותיו של כל ימי חייו.

עג

מוהרא"ש ז"ל אמר: אם כן נתבונן מה כתוב שם? ובמה מתחיל רבנו ז"ל? ואז נראה שמתחיל לדבר מענין תוקעה איך שלא כל אחד ראוי להוכיח, ואפילו קשמוכחים צריכים להוכיח באהבה ואחווה ורעות בדרך של נקודת החבר ולמצא רק הטוב אצל חברו ולדונו לכף זכות ולא לעורר חס ושלום מעשיו הרעים שדברים אלו גורמים להמשיך חסד ורחמים בעולם.

עד

וספר מוהרא"ש ז"ל: שפעם אחת שאל הצדיק הקדוש רבי זושא ז"ל את אחיו הרה"ק רבי אלימלך ז"ל מדוע נעשים אצלך אחי הקדוש כל כך הרבה מופתים? והשיב לו כי האנשים שלי אוהבים זה את זה מאד. וסיים מוהרא"ש ז"ל לתלמידיו ואמר להם בזה הלשון: "אין אתם יכולים לתאר ולשער בדעתכם את גדל הטובות שהיה נגרם לכל ישראל באם הייתם מחזיקים את עצמכם באהבה אחוה ורעות ואיש

את רעהו יאמר חזק", וכמעט אשר כל התגלות רבנו ז"ל תלוי בדבר זה.

עה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: זאת צריכים לדעת כי קש"ש אהבה בין אנשי הצדיק זה נחת רוח גדול אצל הצדיק והוא בא להיות ביחד עם אנשיו כי עם אהבה ואחדות בין התלמידים ממשיכים את הצדיק אצלו. (עיין חיי"מ סימן קפז')

עו

מוהרא"ש ז"ל אמר: אין עוד מקום טוב להחזיק מעמד ולהתחזק בקיום היהדות ובאמונה פשוטה כמו אצל רבנו ז"ל, הן בבחירותיו והן כשהוא אברך והן כשהוא זקן אין עוד מקום יותר בטוח כמו מלהיות מקרב אצל רבנו ז"ל כי הוא מלמדנו עצות נוראות נפלאות על כל פרט ופרט בחיינו וביותר ענין התפלה וההתבודדות להיות רגיל לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור כאשר ידבר איש עם רעהו והבן אל אביו אשר על-ידי העצה הזו יכולים להחזיק מעמד הן בבחירותיו והן כשהוא אברך וטרוד מילדיו ומפרנסתו וכו', והן כשהוא כבר זקן, אשרי מי שמתקרב עצמו אל רבנו ז"ל באמת. (עי' ליקו"מ תניינא סימן קא')

עז

מוהרא"ש ז"ל אמר: דרכו של רבנו ז"ל הוא רק חסד ורחמים עם הכל ולרחם על הכל ולדון את כל בר ישראל לכף זכות ולהשתדל לעשות עמו חסד ולרחם עליו ולעורר רחמים עליונים עליו בשעת תפלתו.

עח

באומן באו ונתקרבו כל מיני טפוסים, אנשים וכו', וחרזו בתשובה גדולה עד מאד, ואף שהיו הרבה מאנשי שלומנו שרצו לגרשם וכו' מפני הנהגתם המוזרה וכו', עם כל זאת גדולי אנשי שלומנו מאד הקפידו לא לגרשם ואמרו שרבונו ז"ל הוא נהר המטהר מכל הכתמים (עיין חיי"מ סימן שלב) ועל כן הם באו לרבונו ז"ל והוא בודאי יתקנם וכו', והסוף היו שהתעוררו שם בציון הקדוש בהתעוררות רב וחרזו בתשובה גדולה ונהפכו לאנשים אחרים.

עט

בעיר אומן היו קצבים אנשים מגשמים לצים ובזרים כדרך קצב וכו', ומחמת שכל הבתי כנסיות היו במשך היום סגור ומסגר מלבד הקלויז ששם ישבו בחורים ואברכים וזקנים ועסקו בעבודת השם יתברך בתורה ובתפלה והתבודדות בהתמדה נוראה ונפלאה מאד והיה שם חם בחורף כי חיממו את המקום, ועל כן היה דרכם של הקצבים להתאסף אחר עבודתם בקלויז ולשבת על יד התנור (שקורים ריבע) והתחממו שם מרב הקר שהיה בחוץ ודברו כל מיני דבורים, דברים בטלים וליצנות וגם התלוצצו מאנשי שלומנו ורצו אנשי שלומנו לגרשם, אך הרב הקדוש רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל (מחבר ספר "באור הליקוטים") לא הניחם ואמר אם הם כבר נכנסים אצלנו בקלויז צריכים לדבר עמם דבורי אמונה ויראת שמים ומעצותיו הקדושות של רבונו ז"ל אשר אין למעלה מזה, וכן היה שלבסוף חזרו בתשובה שלמה ונעשו צדיקים גדולים.

פ

פעם אחת קודם ראש השנה בא איזה בעל עברה גדול וכו', איש גס ומגשם וכו', אצל ציון רבונו ז"ל וגם להיות בהקבוץ הקדוש שלנו בראש השנה ונגש אליו הרב הקדוש מטששרין ז"ל ואמר לו בזה הלשון "אתה בזיון לרבונו ז"ל, מי בקש אותך לבוא הנה? וגרשו משם, והקפידו עליו אנשי שלומנו

ואַחַדִּים נִגְשׁוּ אֵלָיו וְאָמְרוּ לוֹ הֲלֹא הָאָדָם הַזֶּה בָּא אֶל רַבֵּנוּ ז"ל וְלֹא אֵלֵיכֶם מִדּוּעַ גִּירְשִׁתֶּם אוֹתוֹ? וְאַצֵּל רַבֵּנוּ ז"ל יֵשׁ מְקוֹם לְכֻלָּם כִּי לְמוֹדוֹ הוּא מֵלֵא רַחֲמִים וְחֶסֶד וְטוֹב.

פא

מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל קוֹדֵם הִסְתַּלְקוֹתוֹ אָמַר שְׁאִפִּילוּ שֶׁהָאָדָם הוּא הַבֶּעַל עֲבָרָה הִכִּי גָדוֹל אִם רַק יֵאָחֵז אֶת עַצְמוֹ בְּרַבֵּנוּ ז"ל אִזּוּ יֵשׁ לוֹ תַקְוָה לְתַקֵּן הַכֹּל (עֵינַן עֲלִים לְתַרּוּפָה בְּסוּפּוֹ בְּמִכְתָּב הַהִסְתַּלְקוֹת) כִּי הִרְחַמְנוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל הוּא עַד אֵין סוּף וּמִמְשִׁיךְ רַחֲמָנוּתוֹ עַל הַכֹּל, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזֹּכֶה לְהִיּוֹת מִקְרָב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל.

פב

מוֹהֲרֵא"ש ז"ל אָמַר לָנוּ מֵאַחֵר שֶׁהַבֶּעַל דִּבֶּר כָּל כֶּךָ חֲזַק וְגֵרָם לְמַהֲפִיכָה בְּכִלְיִית וּבִפְרִטִית וּבִפְרִטִית עַל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, עֲלִינוּ לְרֶשֶׁם אֶת כָּל הַדְּבָרִים שֶׁאָנוּ שׁוֹמְעִים בַּעֲת הַלְמוּד שְׁלוֹמֵימִים דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל כִּי יִצְטָרֵךְ לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְרוֹאִים שֶׁרַק מֵהַ שְׂנֵדֶפֶס זֶה נִשְׁאַר לְדוֹרוֹת וּמִזֶּה הַתַּעֲוִרְתִּי לְרֶשֶׁם אֶת כָּל הַשִּׁיחוֹת שֶׁאֲנִי זֹכֶה לְשִׁמּוֹעַ, וְכֵן לְקַבֵּץ וּלְלַקֵּט אֶת כָּל הַשִּׁיחוֹת שֶׁנִּרְשָׁמוּ עַל יְדֵי הַחֲבָרִים כְּדִי לְהַדְפִּיסָם וְלַהֲחִיּוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי.

פג

מוֹהֲרֵא"ש ז"ל אָמַר פַּעַם אַחַת: חֲבַל מָאֵד שֶׁלֹּא לְקַטּוֹ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים אֶת כָּל הַשִּׁיחוֹת שֶׁזָּכְנוּ לְשִׁמּוֹעַ אֲצֵל מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל וְאַצֵּל תַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהָיוּ כָּלֶם עוֹבְדֵי ה' גְּדוֹלִים מָאֵד בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּם, וּבְדוּאֵי הָיוּ הַשִּׁיחוֹת וְהַדְּבָרִים שֶׁלָּהֶם מַחֲיִים נֶפֶשׁוֹת. וְסִיָּם שֶׁכָּל זֶה בָּא מִבְּטָלְנוּת וְהַתְּרַשְׁלוּת וּרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימֵן ס"א) שֶׁצָּרִיכִים לְהֵאֱמִין בַּחֲדוּשִׁים שֶׁל עַצְמוֹ שֶׁהֵם מָאֵד יְקָרִים בְּעֵינָיו וְיִתְבָּרֵךְ עַיִן שֵׁם. וְכֵמוֹ כֵּן הוּא בְּעֵינֵי הַשִּׁיחוֹת וְהַדְּבָרִים שֶׁהוֹלְכִים

בקבלה מדור דור בין אנשי שלומנו היקרים ראוי לרשם את זה על פני הכתב למען להחיות נפש כל חי ובפרטיות את בני הנעורים המתקרבים אל דרכי רבנו ז"ל. (עיין חיי"מ סימן שכז')

פד

על שלחנו של מוהרא"ש ז"ל מצאתי פתק ורשום בזה הלשון: "הדבורים הולכים לכל הרוחות, והכתב נשאר לדורי דורות", ושאלתי אותו מה זה? וחיך ואמר פשוטו כמשמעו שחבל על הזמן היקר לבלות עם בני אדם אשר אינם מציתים, עם כל זאת מעורר אותנו תמיד שאנחנו כן נדבר ונשים עם אנשים ונעוררם ונחזקם ונאמצם בעבודת השם יתברך ומגלה לנו תמיד את גדל נפלאות הענין הזה. כי מעלת המזכה את הרבים אין לתאר ואין לשער כלל מעלתו בשמים ושם מתפארים עצמם מאד עם אדם המחזק ומאמץ את חברו. (עיין חיי"מ סימן תקמג')

פה

שאלתי את מוהרא"ש ז"ל מהו חומרות יתרות שהזהיר רבנו ז"ל לברח מזה, (עיין שיחות הר"ן סימן רלה'), והשיב כל דבר שהאדם מספק אם לעשותו או לא זהו חומרות יתרות, כי האדם צריך רק לעשות "טאן און טאן אין עבודת השם יתברך און נישט טראכטן, און וויבאלד ער טראכט איבער, דאס איז שוין חומרות יתירות" (הינו שצריכים לעשות ולעסוק בעבודת השם יתברך ולא לחשב על זה ומחמת שחושב על זה הרי זה כבר חומרות יתרות) (דבר את זאת לענין ששאלתיו אם לישון בטלית קטן בלילה כמובא בשם האריז"ל והשיב כנ"ל).

פו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל דָּבַר עִמִּי מַעֲנִין שְׁמַחָה שְׁצָרִיכִים לְשִׁמּוֹחַ מֵאֵד
מֵאֵד שְׁקוֹרִים "מִשְׁנֶה פְּרִי־לֵךְ", וְאָמַר רָאָה אֵיךְ הָעוֹלָם הַפּוֹדֶה
מִי שֶׁהוּא תִּמְיֵד בְּשִׁמְחָה וְהוֹלֵךְ בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת וּמְרַקֵּד תִּמְיֵד
אוֹמְרִים עָלָיו שֶׁהוּא מִשְׁגָּע חֹס וְשָׁלוֹם, וּמִי שֶׁהוּא תִּמְיֵד בְּפָנִים
עֲצוּבוֹת וְהוּא מִלֵּא דָּאֲגוּת וּמִרִירוֹת אוֹמְרִים עָלָיו זֶהוּ אִישׁ בֵּין
אֲנָשִׁים "דָּעַר פִּירַט זִיךְ וּוִי א נארמאלער מענטש".

פז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: הָאֵדָם צָרִיךְ תִּמְיֵד רַק לְחֹשֶׁב אַחֵר הַטּוֹב
שֶׁיֵּשׁ בְּכָל הָעוֹלָם וְכָאֵלּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם אֲנָשִׁים טוֹבִים וְכָשָׁרִים
וּמְקִיָּמִים מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ וּבִמָּה שְׁחוֹשֵׁב הָאֵדָם שָׁם כָּל
הָאֵדָם, (עֵין לִיקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֵלֶק א' סִימֵן כ"א), וְיִכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ
אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל לְתַשׁוּבָה עַל יְדֵי זֶה, וְכֵן יִמְשֹׁךְ גַּם אֶצְלוֹ הַטּוֹב
כִּי בִמָּה שְׁחוֹשֵׁב עַל אַחֵר כָּמוֹ כֵּן יִהְיֶה אֶצְלוֹ.

פח

וּסְפָר לִי אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהוּא שָׁמַע מִמֶּנּוּ פַּעַם בְּלִמְדוֹ
אֶת הַתּוֹרָה אֲזַמְרָה לְאַלְקִי בַּעוֹדִי (לִיקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֵלֶק א' סִימֵן רפ"ב),
וְגַלְהָ אֶת כָּל הַנִּי"ל בִּמָּה שְׁאֵנוּ רוֹאִים שֶׁרִבְנוּ ז"ל
מִתְחִיל כִּי צָרִיכִים לָדוֹן אֶת אַחֲרִים לְכַף זְכוּת אֶפְּלִיז רָשָׁע
גָּמוּר וְאַחֵר כִּי לָדוֹן אֶת עֲצָמוֹ כִּי עַל יְדֵי שְׂיָדוֹן אֶת אַחֲרִים
לְכַף זְכוּת מִמִּילָא יָדוֹן אֶת עֲצָמוֹ גַּם כֵּן.

פט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֲשֶׁר עָקַר שְׁלֵמוֹת הָאֵדָם כְּשִׁמְכִנִּיס אֶת
כָּל מַחוֹ רַק בְּדִבְקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ וְלֹא יִרְאֶה רַק אוֹתוֹת
(אוֹלֵי כּוֹנְנֵתוֹ יְחוּדֵי שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ) וּשְׁאֵלֵתוֹ אֵיךְ זֻכִּים לָזֶה
וְהַשִּׁיב עַל יְדֵי אֲמִירָה בַּתְּדִירוֹת דְּבָרֵי תּוֹרָה וְדְבָרֵי תַפְלָה
"כְּמֵאֵמֶר רִבְנוּ ז"ל דִּי לִיפֵן זָאלן דִּיר נִישְׁט צו שְׁטִיין" (הִינּוּ
שֶׁהַשְּׁפָתַיִם שֶׁלָּךְ לֹא יִנּוּחוּ).

שמעתי מאחד מאנשי שלומנו ששמע ממוהרא"ש ז"ל במעשה של הבַּעֲרָגִיר והַעֲנִי (ספורי מעשיות מעשה י'), שרואים אִיךָ שֶׁהַבַּעֲרָגִיר עֲשֵׂה כָּל כֹּחַ הַרְבֵּה טוֹבוֹת לַעֲנִי וּמִסֵּר נַפְשׁוֹ בַּעֲדוֹ וּלְבַסּוֹף חָשַׁב הַעֲנִי מַחְשְׁבוֹת אִיךָ לַהֲעֲבִיר אֶת בְּנוֹ מִן הָעוֹלָם וְשָׁלַם רָעָה תַּחַת טוֹבָה. וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁהַכּוֹנֵה הוּא שֶׁבִּתְחִלָּה עוֹשֶׂה הַצַּדִּיק טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת עִם הָאָדָם עַד שֶׁהָאָדָם נִתְעַשֵּׂר וְנִתְגַּדֵּל בְּרוּחַנִיּוֹת, וְאַזּ מִתְהַפֵּךְ וְנַעֲשֶׂה שׁוֹנֵא לַהֲצַדִּיק וְחוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת אִיךָ לַהֲעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם הֵינּוּ כְּשֶׁאָדָם בָּא בִּתְחִלָּה אֶצֶל הַצַּדִּיק הוּא בְּחִינַת עֲנִי וְאַחֵר כֹּךְ עַל יְדֵי הַצַּדִּיק זֹכֶה לַהֲתַעֲשֵׂר וּלְהִתְגַּדֵּל וְכִבֵּר שׁוֹכֵחַ מִהַצַּדִּיק וּמִתְחִיל לַהֲשַׁכִּיל עִם שָׂכָל עֲצָמוֹ וְכֹאֵלוֹ הוּא יוֹדֵעַ כִּבֵּר מִעֲצָמוֹ וְחוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת אִיךָ לַהֲעֲבִיר אֶת הַצַּדִּיק מִמַּחְשְׁבָתוֹ כֹּאֵלוֹ הוּא לְבַד יוֹדֵעַ מִצַּד עֲצָמוֹ וְאִינוֹ צָרִיךְ כִּבֵּר אֶת הַצַּדִּיק.

צא

שמעתי ממוהרא"ש ז"ל כי צריך להרגיל את עצמו להיות תמיד יחיד ולא לחפץ לשום בריה ושום חבר רק יהיה כל מבקשו "קיר" "א וואנט", רצה לומר להפך פניו תמיד אצל הקיר ולא יראה ולא ישמע את שום בריה שבעולם. (עין ליקו"מ ח"א בהשמטה)

צב

ואם אמנם יש אצלי שיחות רבות מפיו אשר ההכרח לקיים דעתו של רבנו ז"ל שיהיה מאחד עם חברים ולדבר דברי רבנו ז"ל ביחד אך באמת שניהם אמת כידוע למבין כי בעסקי העולם הזה צריך להפך פניו לגמרי אל הקיר ואין צריך שום חבר כאשר רגיל בעולם שזה הולך לזה (וויזיט) ומבילים שעות וכו', זה אין צריך כלל רק לברח אליו יתברך אף בעבודת השם יתברך צריך לחבר ולדבר עמו בעבודת השם יתברך ואיש את רעהו יאמר חזק אפילו כמה שעות.

שמעתי ממוהרא"ש ז"ל בקדשת העינים יש עבודה גדולה לדעת איך לילך על הרחוב ואפילו קשהוא נכנס בבית יש למודים רבים איך לישב באפן שלא יכשל בראיות אסורות חס ושלום, וכן יזהר לא להסתפל מחוץ לחלון וכו', (וידרכו קשהולך על הרחוב שמחזק את עצמו אז באמונה יתרה (תמיד ל"ב) ומסתפל רק על האלקות שיש בכל דבר, וכן הזהיר אותנו)..

שמעתי ממוהרא"ש ז"ל שמה שמובא בספורי מעשיות מעשה י"ב מהמדינה של עשירות שכל אחד יש דגל ומי שהיה לו מעות הרבה היה לו דגל גדול ונראה לכל ולהפוך מי שלא היה לו רק סך מועט היה נחשב לחיה לגמרי והיה דגלו נמוך ושפל ואמר "הדגל" הוא פני האדם וזאת רואים מי שיש לו עשירות רב הוא עומד בקומה זקופה ופנים שמחות ומי שאין לו הוא שפל בדעתו ופנים עצובות ואת הענין הזה רוצה "הבעל תפלה" לעקור מאתנו שנהיה תמיד דבוקים בהשם יתברך ולא נעשה עסק מעשירות וממון רק דגלו שהוא פניו יאיר תמיד בשמחה עצומה שהוא דבוק בפי החיים יתברך.

מוהרא"ש ז"ל דבר מענין הכדור הארץ שקורין גלובוס שעשו אמות העולם וכפי שציריו אין ארץ ישראל למעלה רק גרינלנד כמדינה, ואמר שצריכים לשבר את זה כי אין זה נכון כלל, מי עשה את זאת? איזה גוי! והלא חז"ל אמרו (זבחים נ"ד ע"ב) ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות וכן הוא בודאי בלי שום ספק, ואיך נלך אחר דעת הגוי אשר הוא מלא

מותרות ולאחר זמן יבוא גוי אחר ויאמר שהגלובוס הוא להפוך חס ושלום וכו'.

צו

מוהרא"ש ז"ל אמר לי שצריכים לחפש אחר רבנו ז"ל בכל המקומות כי רבנו ז"ל מסתיר את עצמו בכל מקום על הרחוב או בחנות ואם מחפשים אותו מוצאים אותו, (ומכלל דבריו שמעתי הסבר עמוק עמוק על שיחה זאת והוא על פי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז') שהצדיק מרמז ומזים לתלמידיו איך לזכות להתקרב אליו יתברך ובכל דבר מעסק של עסקי העולם הזה שם גנוז תורת הצדיק (ע"ן שיחות הר"ן סימן רד') וכשזוכים לקשרה אל תורתו רואים איך שרבנו ז"ל נמצא בכל דבר ומעורר אותנו אשרי הזוכה לחפש אחר הצדיק ואז יזכה למוצאו)..

צז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהעקר בעסק רבנו ז"ל הוא האודנין להטות אָזְנוֹ רק לדברי הצדיק ויקים (משלי כ"ב) שמע דברי חכמים וידע שאין לו שום דבר מבלעדי דברי הצדיק והראה לי את הסדר המובא (בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כא') בתורה עתיקא להגיע לשפע אלוקי אי אפשר כי אם על ידי שיקדש את פיו וחוטמו ועיניו ואזניו והן הן המאירין לו שפע אלוקי הרי שחשב רבנו ז"ל את האזן למעלה מהכל, ושאלתיו הלא בעץ חיים מובא אשר העינים הם גבוהים מהכל כי הפה הוא שרש העשייה והחטם הוא שרש היצירה והאזנים הוא שרש הבריאה והעינים הוא שרש האצילות וכו', ע"ן שם, והשיב לי אין הכי נמי האריז"ל מדבר מסדר הד' עולמות כך הוא הסדר, אבל רבנו ז"ל מדבר מעתיקא ששם נכלל הידיעה והבחירה יחד ובעתיקא אין שם עינים וחטם ופה רק בחינת אָזְנוֹם לשמוע כי בעתיקא לית תמן שמאלא וימינא ושם אסור לחקור, רק להטות אָזְנוֹם ולשמע. (ע"ן ליקו"מ ח"א סימן קכג')

צח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל דָּבַר עִמִּי אוֹדוֹת רָמְזִים שְׁמוֹנִחִים עַל
הַרְחֻבוֹת וְאֵין צְרִיכִים לְסֹפֶר מוֹסֵר כָּלֵל כִּי כָּל הָעוֹלָם הוּא
סֹפֶר מוֹסֵר נוֹרָא מְאֹד (עֵיִן לִיקוּ"מ ח"א סִימָן נד') לְמַשָּׁל
הַלֵּכְתִּי עִם עוֹד אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּתֵל אַבִּיב וְנִגַּד עֵינֵינוּ
עוֹמֵד אֶחָד וּמוֹכֵר מִשְׁקָפִים (מִשְׁקָפִי - שְׁמִשׁ) וְצוּעֵק וּמְכַרִּיז
בְּקוֹל גָּדוֹל רְבוּתִי קֵנוּ! קֵנוּ! "חֲבֵל לִקְלֹקֵל אֶת הָעֵינַיִם".

צט

עוֹד שְׁמַעְתִּי בְּעֵינַי זֶה, אֶחָד שָׁאֵל אוֹתוֹ אִם רוֹצֶה דוֹלָרִים אוֹ
לִירוֹת וְהוּא עָנָה לוֹ, לֹא! לֹא! אֲנִי רוֹצֶה רַק לִירוֹת, לִירוֹת,
וְעַמְדָּתִי מִשְׁתוֹמֵם מֵהוּא עוֹנֶה לוֹ כֹּל כִּי הִרְבֵּה פְּעָמִים
לִירוֹת, לִירוֹת, אֲנִי צָרִיךְ רַק לִירוֹת, הֲלוֹאִי שְׁאֲזָכָה לְלִירוֹת,
וְהוּא כָּאֲשֶׁר רָאָה שָׁאֲנִי עוֹמֵד וּמִשְׁתוֹמֵם, אָזִי הִסְתַּכַּל בִּי
הֵיטֵב וְחִיָּה, וְאָמַר כֵּן כֵּן נִכְסַפְתִּי לְרֹאוֹת וְכו'.

ק

עוֹד שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ כְּשֶׁדִּבְּרָנוּ יַחַד וְעָבַר מִכְּבִּי אֵשׁ וְדִרְכָם
בְּשַׁעָה שְׁנוֹסְעִים לִכְבוֹת אֵשׁ עוֹשִׂים רַעַשׁ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד,
וְאָמַר לִי רָאָה גַם אֵיךְ שֶׁהִמְמַשְׁלָה כָּבֵד הַכִּינָה אֲנָשִׁים
שְׂיָהוּ מוֹכְנִים לִכְבוֹת אֵשׁ וּבְשַׁעָה שֶׁרָצִים לִכְבוֹת אֵשׁ וְדִרְכָם
לַעֲשׂוֹת רַעַשׁ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד כִּמוֹ כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לִהְיוֹת תָּמִיד
מוֹכֵן לִכְבוֹת אֵשׁ הַתְּאֻוֹת אֲצִלּוֹ, וְאֵיךְ זֹכִים לִכְבוֹת הָאֵשׁ
הַבּוֹעֵר בּוֹ עַל יְדֵי צַעֲקוֹת וְשׁוֹנְעוֹת וְקוֹלֵי קוֹלוֹת בְּתַפְלָה לְהִשָּׁם
'וּתְבַרָּה.

קא

שמעתי ממוהרא"ש ז"ל במה שמובא בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סא' אשר יש שאין להם עצה שלמה והוא תמיד מספק וכו', ומחו מלא מותרות אך מי שכבר נשקע באלו המותרות יש מים שהוא מטהר מזאת הטנופת וכו', ואלו המים הם בחינת מחלקת ואמר הינו בזה שמבזין את האדם ויש עליו מחלקת והוא שותק זהו המים שמטהרין אותו מכל הטינופות והמותרות.

קב

ואמר: שהבזיונות והמחלקת שבאים עליו צריך שירגיש כאלו שפכו עליו כלי עם מים, והעקר לא לענות, ואמר שיש לפעמים אחד שמקבל כל מיני בזיונות ושפיכות דמים בשביל מעט כבוד, וזה אינו נקרא ישמע בזיונו ידם וישתק כי אדרבה הוא מקבל הבזיונות שיהיה לו כבוד ועקר השפלות הוא למעט בכבוד עצמו ממש וידע מדרגתו באמת. (עין ליקו"מ ח"א סימן ו')

קג

שאלתי את מוהרא"ש ז"ל מה שאיתא בדברי רבנו ז"ל אשר התפלה מחיה ג' עולמות שפל כוכב מלאך הלא כפי המובא בדברי רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רכה') אשר גם הפוכים הם עדין בעולם העשיה. והשיב: כי כן האמת הפוכים הנראים לעינינו הם עדין בעולם העשיה אך בעולם היצירה יש פוכים רוחניים המחיים את הפוכים שבעולם העשיה ובעולם הבריאה שם המלאכים ועתה מובן היטב התפלה מחיה הג' עולמות שפל (עשיה) כוכב (יצירה) מלאך (בריאה) ואמר אצילות הוא עצם האלקות ועל ידי התפלה מעלים את הג' עולמות אליו יתברך.

קד

שאלתי את מוהרא"ש ז"ל במה שאמר לי שעל ידי רבוי דבורי תורה ותפלה יזכה שיאירו לנגד עיניו תמיד אותיות

האם זה יחודי שמותיו ענה ואמר, לא! רק על ידי רבוי תורה ותפלה יזכה לאור כזה אשר תמיד יאיר לפני עיניו האותיות שמתפלל כי על פי רוב האדם מתפלל ואף שמסתכל בסדור אין האותיות מאירים לפניו כלל ועל ידי יגיעה בעבודת השם יתברך יזכה שיאיר לו תמיד.

קה

ושאלתיו אולי זה שמות יחודי שמותיו יתברך אשר צריך האדם ליחידים תמיד וכמובא (בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ב') אשר על ידי התפלה מאירים לפני עיניו השמות היוצאים מנוקבא דפרדשקא שהוא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן והשיב לי, לא! רק כאשר אמרתי לך.

קו

ושאלתיו מה יעשה מי שבא לפני עיניו תמיד יחודי שמותיו יתברך ביחודים קדושים הלא מובא בספרי מעשיות (במעשה החגר) שהזקן הניח להם ספר (וכפי המובן שהיה הרבה שמות וכו' קבלה מעשית), ואסר להם להשתמש בהם רק שיהיה להם אמונה פשוטה בהשם יתברך. ענה ואמר לי הנה בענין השמות הקדושים צריך שיבוא מעצמו ויציטרו מעצמם לפני עיניו ואם לאו אין זה כלום כי מי שרק מצמצם מחו ורוצה לציירם במוחו ובאמת אין זה בא מעצמו הכל הוא דמיון ובירושלים יש בית הכנסת שמכונים והם מאמצים את עצמם לצייר השמות כפי שכתוב לפנייהם ובאמת הוא רק דמיון כי השמות צריכים לבוא מעצמם וזה זוכים על ידי זכוה הגוף, ושאל אותו אחד איך זוכים לזכור את הגוף ענה בפשיטות עין בתורה חותם בתוך חותם ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כב' לצעק הרבה להשם יתברך.

קז

ואמר: העקר הוא שמחה וצריך למסר נפשו בשביל מדת השמחה והבעל דבר עוקר את האדם דייקא על ידי עצבות

ומביא את האדם לביטולים שיבטל מתורה ותפלה, ועקר
כונתו שיפול בעצבות, על כן צריך לעשות כל מיני פעולות
שבטלים להיות בשמחה, ואמר: מה שאמר רבנו ז"ל
להחיות עצמו במילי דשטותא כונתו להוריד את עצמו
בקטנות עצום ולשחק במשחקים של הנערים הקטנים, ועל
ידי זה יזכה להחיות את עצמו תמיד.

קח

מוהרא"ש ז"ל אמר לי: מה שמוכא בספורי מעשיות (מעשה
ג' מהיגר) פעם אחד היה חכם אחד והקיסר מהמדינה היה
אפיקורס גדול ועשה את כל המדינה לאפיקורסים והלך
החכם וקרא את כל בני משפחתו ענה ואמר להם הלא אתם
רואים שהקיסר הוא אפיקורס גדול ועשה את כל המדינה
לאפיקורסים וכו', לכן נפרש אל המדבר כדי שנשאר באמונה
בהשם יתברך. החכם הוא הצדיק, וכל העולם נפלו
לאפיקורסות רחמנא ליצלו, והחכם מוציא את אנשיו במדבר
זהו ברסלבר שטיבל שהוא דומה למדבר ממש כי תראה
אשר שום בריה לא יבואו שם הן קנאים והן רשעים והוא
דומה למדבר ממש כי אין מי שרוצה שיהיה לו עסק עם
מקום זה.

קט

עוד אמר לי: במה שמוכא שם שעשה החכם עגול כונתו הוא
אמונה כמו שכתוב (תהלים פ"ט) ואמונתך סביבותיך,
וכשאדם חזק באמונה אין שום בריה שירע לו כלל ושום צער
ונזק משדים וקלפות לא יגעו בו.

קי

מוהרא"ש ז"ל אמר לי: הפלא ופלא הכל לומדים עם נערים
משמירת הדבור ולא לבעוס ולא להתקוטט אך משמירת

העינים בשום מקום אין מי שיִדבר מִזה עם יְלָדִים. (עין שו"ת
בְּרִסְלָב שְׁאֵלָה מִסֵּפֶר -110)

קיא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לִי: שְׁכַל מַה שְּׁעוֹבֵר עַל הָאֲדָם הוּא
מִחֲמַת חֶסְרוֹן הַשְּׂמִיחָה כִּי כָּשֶׁהוּא תַּמִּיד בְּשִׂמְחָה אֵין לוֹ שׁוּם
דְּאֻגּוֹת וְאֵין לוֹ שׁוּם פְּחָדִים מִשׁוּם בְּרִיָּה וְתַכְף וּמִיד כְּשֶׁאֲבִיד
אֶת הַשְּׂמִיחָה בָּא עָלָיו דְּאֻגּוֹת וּפְחָדִים. (עין ליקו"מ ח"ב סימן
'כד)

קיב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לִי: שְׁהָאֲדָם צָרִיךְ תַּמִּיד לַעֲמֹד "בְּלִיבן
שְׁטִיין" בְּמִקּוֹם שֶׁהוּא שֵׁם עֲקָשׁוֹ "אִם אֲנִי בְּבֵית הַכְּנָסֶת אֲנִי
בְּבֵית הַכְּנָסֶת וְעוֹשֶׂה מַה שְּׁאֲנִי צָרִיךְ, אִם אֲנִי בְּרִחוּב אֲנִי
בְּרִחוּב וְכו', וְאִם אֲנִי בְּבֵית אֲנִי בְּבֵית וְכו', וְכֵן אֶפִּילוּ אִם
נִפְלַתִּי נִפְלַתִּי וְכו', "לַעוֹלָם לֹא יִחַשֵּׁב מַה הִּיא קוֹדֶם וּמַה יְהִיָּה
אֲחֵר כִּךְ "רַק בְּמִקּוֹם שְׁאֲנִי עוֹמֵד עֲקָשׁוֹ" וְאִם יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה
לַעוֹלָם יְהִיָּה בֶן חוֹרִין מִכָּל מִינֵי שִׁיעְבוּדִין.

קיג

וְאָמַר אַז: שְׁאֶפִּילוּ בְּשִׁבִּיל הַנְּסִיעָה לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל אֵין לַחֲשֹׁב
כָּלֵל, נִתְּנִי כֶּסֶף וְרִשְׁמִתִּי אֶת עַצְמִי לַהֲיוֹת בֵּין הַנוֹסְעִים
"וְגִמְרֵנוּ" לֹא לַחֲשֹׁב בְּזֶה כָּלֵל וְהָרָאָה לִי שֵׁישׁ מִכְּתֵב
מִמּוֹהֲרַנ"ת ז"ל שֶׁכְּתֵב לְר' יִצְחָק בֶּנּוּ שֶׁבִּלְבָּל אֶת עַצְמוֹ עוֹד
בְּתַחֲלֵת הַשָּׁנָה מַה יְהִיָּה בְּסוֹף הַשָּׁנָה אִיךְ יוּכַל לְבּוֹא אֶל
הַקְּבוּץ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֶן הֲלֹא יֵשׁ לִי כָּל כֶּךְ הַרְבֵּה מְנִיעוֹת
מִהַפְּאֵסֵט וּבְנֵי הָעִיר וּבְנֵי בֵּיתִי וְהַשִּׁיב לוֹ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל מַה
אֲתָה חוֹשֵׁב? תִּשְׁכַּח הַכֹּל! כִּי אִף שֶׁהוּא דָּבָר גְּדוֹל לַחֲשֹׁב
מִצִּיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְלִהְיוֹתוֹקֵק לְנִסְעָה לְשֵׁם וּבִפְרָט עַל רֹאשׁ
הַשָּׁנָה אֲבָל לֹא שִׁיתְּבִלְבֵּל עַל יְדֵי זֶה, וְהֵבֵן עֲמֻקּוֹת הַשִּׁיחָה.

קיד

מוהרא"ש ז"ל אמר לי: שמי שעוסק לדבר עם בני אדם בעבודת השם יתברך ולקרובם אליו יתברך, אסור לו שיהיה לו איזה שיעבודין אל זה העולם כי צריך להיות למעלה מהזמן והמקום.

קטו

מוהרא"ש ז"ל אמר לי: הדרך הטוב למקרב רחוקים שיהיה לו בקביעות התבודדות קודם שמדבר עם בני אדם ואחר שמדבר ובין אחד לחברו תמיד יתבודד ועל ידי זה ינצל מהרע שלהם וכן יתקבלו דבריו, (ועין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נט').

קטז

אחד שאל אותו, כמה פעמים למד את הליקוטי מוהר"ן, ענה ואמר לו אף פעם לא, רק עקשו הולך להתחיל בפעם הראשונה, (והלה התחיל לתמה אף יאמר דבר כזה וכו' וכו'), והבנתי אז ממנו כי באפן כזה צריכים ללמד ספרי רבנו ז"ל להתחיל מחדש בכל פעם כשלומד קאלו עוד לא למד את זה בשום פעם ואז גם הראתי לו עבין אחד בלקוטי הלכות ובשעה שדפדפתי את הדפים למצוא הענין התנענע בהתלהבות עצום וחרזר כמה פעמים "איה גי יעצט זעהן א ניע זאר וואס איך האב קיינמאל נישט גיזעהר (הינו שגני הולך עקשו לראות דבר שאף פעם לא ראיתיו), וכן כשראה את זה נענע את עצמו ואמר "איך האב דאס קיינמאל נישט גיזעהר, (הינו אני אף פעם לא ראיתי דבר זה) ובאמת מי שיש לו עין לראות ולב להרגיש שבזה מסתתר כל גדלותו מה

שָׁאִין בְּשׁוּם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֹנוֹ מִקֶּטָן וְעַד גָּדוֹל כִּי כָל אֶחָד
 כְּשִׁלּוּמָד אֵיזָה דְּבוּר מִרְבֵּנוֹ ז"ל זֶאגט ער אַז דָּאָס ווײַסט ער
 שׁוין (הֵינּוּ שָׂאמֶר שְׁדָּבֵר זֶה הוּא כָּבֵר יוֹדֵעַ); וְעַל יְדֵי זֶה
 נִשְׁאָר בְּמִקְוָמוֹ הָרִאשׁוֹן אֲבָל הוּא בְּכָל רִגַע מִמֶּשׁ מִתְחַדֵּשׁ
 בְּחִדּוּשׁ נִפְלָא וּמִכָּל שֵׁכָן כְּשִׁרְוָאָה אוֹ שׁוֹמֵעַ דְּבוּר מִרְבֵּנוֹ ז"ל
 אַז הוּא אֶצְלוֹ חֲדָשׁ לְגִמְרֵי לְגִמְרֵי "מִמֶּשׁ כְּמוֹ שֶׁהִיָּה אֶצְל
 מוֹהֲרַנ"ת ז"ל" וּבְזֶה אֵין מִי שֶׁיִּשְׁוֶה אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו. (עֵיין
 לִיקוּ"מ ח"א סִימָן סב' בסוּפּו)

ק״ז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֹנוֹ שְׂמָה שְׂאֶמֶר רַבֵּנוֹ
 ז"ל (עֵין חִי"מ סִימָן רלח') לֵאמֹר שֶׁהוּא יָכוֹל לְחִיּוֹת שְׁלוֹשָׁה
 יָמִים בְּלִי אֲכִילָה וּבְלִי שִׁנָּה וְלֹא יִצְטָרֵךְ לָזֶה כָּלֵל מִרְבֹּא אוֹר
 חֻכְמַת הַתּוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְכִשְׁשָׁאֲלָה אָמוּ מָה הוּא אוֹמֵר?, אָמַר
 גַּם בֵּין אֲנָשֵׁי יֵשׁ כָּאֵלּוּ, וְאָמַר "שֶׁבֵּין אֲנָשֵׁי זֶה אֶנִּי" כִּי אֶנִּי יָכוֹל
 לְחִיּוֹת בְּלִי זֶה, וּמִי שֶׁזָּכָה לִרְאוּתוֹ כִּמְעַט שְׂאִינוֹ אוֹכֵל וְאִינוֹ
 יֹשֵׁן כָּלֵל כִּי אִם מְעַט מָאֵד וְאִינוֹ נִצָּרֵךְ אֶל זֶה כָּלֵל וְהוּא תַּמִּיד
 רַעְנָן וּמִי־שֶׁב וּשְׂמַח בְּתַכְלִית הַשְׂמֻחָה וְאִינוֹ נִחְסֵר לוֹ זֶה כָּלֵל
 וְזֶה דְּבַר חֲדוּשׁ וּפְלִיאָה נִשְׁגָּבָה אֵיךְ יָכוֹל יְלִיד אִשָּׁה לַעֲשׂוֹת
 זֹאת אִם לֹא כִי רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ.

ק״ח

שָׁאֵלְתִי אֶת מוֹהֲרָא"ש ז"ל הֲאֵם כְּדָאִי לְלַכֵּת עִם צִיצִית שֶׁל
 תְּכֵלֶת וְאָמַר כֵּן, וְהָרָאָה לִי שְׂגָם הוּא הוֹלֵךְ עִם צִיצִית שֶׁל
 תְּכֵלֶת.

ק״ט

דְּבַר מַעֲנִין אַחַדוֹת וְשְׁלוֹם עִם חֲבֵרָיו וּשְׁאֵלוֹ אֵיךְ זֻכִּים
 לָזֶה הֲלֹא בְּעֶצֶם אֶנִּי שׁוֹנָא אֶת זֶה אוֹ אֶת זֶה וְהַיֵּשִׁב בְּפִשְׁטוּת
 מִתְּפַלְלִים "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֶנִּי שׁוֹנָא אֶת זֶה" (וְאָמַר לְהַזְכִּיר
 בְּפִרְטִיּוֹת אֶת הַשֵּׁם שְׁלוֹ), זִכְנִי שְׂאֵהִיָּה בְּשְׁלוֹם עִמּוֹ וְעַל יְדֵי

זֶה מְמִילָא יִזְכֶּה לָזֶה. (עיין ליקו"מ קלו' וזו העצה לקי"מה
עיי"ש והבן)

קכ

שְׁאֵלְתִי אֶת מוֹהֲרָא"ש ז"ל מוֹבָא (בְּלִקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א'
סִימָן יח') אֲשֶׁר צָרִיךְ הָאָדָם לְהִגִּיעַ לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה וּמְזוּכָּת
כָּפִי הַפֶּרֶת הַכַּעַס בְּרַחֲמֵנוּת שְׂאֵז זֹכָה לְשַׁעֲשׂוֹעַ עוֹלָם הַבָּא
וְכו', וְאִם יֵשׁ אֲצִלּוֹ רַק שְׂמִיץ עֲבוּדָה זָרָה שֶׁהוּא פָּגַם אֶמּוּנָה
כְּגוֹן צְבִי הַפְּסִיקוֹ וְכו', שֶׁהוּא דֶּרֶכִּי הָאֱמוּרִי הָרִי זֶה אֵינוֹ זֹכָה
לָזֶה וְכו', עֵינִ שָׁם; וְשִׁאֲלָתִיו הֲלֹא רַבֵּנוּ ז"ל הִזְהִיר לְהִסְתַּכֵּל
עַל הַרְמָזִים וְאִם יִסְתַּכֵּל עַל כָּל דָּבָר וּפָרַט הָאֵם אֵין זֶה דֶּרֶכִּי
אֱמוּרִי, וְהַשִּׁיב הָאָדָם צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר וּפָרַט בְּעַסְקֵי
הָעוֹלָם הַזֶּה וְלִהְיוֹן רְמָזִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲבָל
אִם מִקְבֵּל רְמָזִים בְּשִׁבְלֵי עֲבֻרוֹת חֹס וְשְׁלוֹם וּדְבָרִים בְּטָלִים
וּמִשְׁחָק בִּקְלָפִים זֶהוּ מִדְּרָכֵי אֱמוּרִי, וְעַל כֵּן כְּשִׁיּוּצָא מִבֵּית
הַמִּדְרָשׁ וְנוֹפֵל חֹס וְשְׁלוֹם אוֹ אֵיזָה דָּבָר מִפְּסִיקוֹ צָרִיךְ שִׁיַּדַּע
וּיִקְבֹּל רְמָז מִזֶּה שְׁבוּדָאֵי צָרִיךְ לַחֲזֹר לְבֵית הַמִּדְרָשׁ לְלַמֵּד אוֹ
לְהִתְפַּלֵּל אֲבָל אִם חֹס וְשְׁלוֹם דָּבָר עַד כְּעַת דְּבָרִים בְּטָלִים אוֹ
עֲשֵׂה מַעֲשִׂים מְגִנִּים וּבִטֵּל אֶת הַזְּמַן וְרוֹצֵה לְבָרוּחַ מִשֵּׁם וְאַחַד
בָּא וּמְפַסֵּיקוֹ אֵין לִקְחַת מִזֶּה רְמָזִים בּוֹדָאֵי הֵייתִי נֶצֶר
לְהִשָּׁאֵר שֵׁם כִּי זֶהוּ דֶּרֶכִּי הָאֱמוּרִי.

קכא

אָמַר לִי בְּעֵינֵי לְקַרֵּב רַחוּקִים, בְּכָל פֶּעַם שֶׁאֶקְרַב אֶחָד וְאֶרְאֶה
וְאֶסְתַּכֵּל בְּעֲבוּדַת הַמִּקְרָב הַחֲדָשׁ כִּי אֵין חֲזוּק כְּתִחַלַּת
הַחֲסִידוֹת אֵיךְ שֶׁהוּא מִתְּלַהֵב מְאֹד בְּתַפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוֹת
וְשִׁעוּרִים קְבוּעִים פְּסֻדָּרֹן, וְאֶקְנָא בּוֹ עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה גַם לִי
עֲלֵיָה בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ. (עיין חיי"מ סִימָן תְּקִיח' וְכו')
ליקו"מ סִימָן רַכֵּב' וְהַבֵּן)

קכב

מוהרא"ש ז"ל דבר ענין עמוק מאד מאד כמעט שאין מי
 ששייגו רק מי שאוחז בזה מרב דקות הענין, בענין חיים
 טובים שאמר רבנו ז"ל אני חי חיים טובים (עין חיי"מ
 בהקדמה ובסימן ח') כי באמת מי שדבוק בו יתברך לגמרי
 ונקלל בו יתברך בבטול כל הרגשותיו ויודע ורואה איך שכל
 הבריאה מתחדשת בכל רגע ודקה ממש, (כי אם יש לך עוד
 רגע בזה העולם זהו נקרא התחדשות שהוא בורא אותך
 מחדש כי אם לא היה נתחדש לך רגע חדש היית מת לגמרי
 וכן כלל הבריאה כשיש לה קיום עוד דקה ועוד רגע בודאי
 הוא מחדש השם יתברך שהוא מחדש בטובו בכל רגע
 ודקה, את כל העולמות דרי מעלה ודרי מטה דומם צומח חי
 מדבר, אז כשיש לו ידיעה זו הוא דייקא חי חיים טובים בכל
 רגע ודקה ממש כי מאחר שהכל מתחדש בכל עת ורגע ועל
 כן גם הצדיק הדבוק בו יתברך מתחדש בכל עת ורגע
 ומתחיל מחדש ואיש כזה חי חיים טובים תמיד מה שאין כן
 כשאינו אוחז בזה ונדמה לו חס ושלום פאלו הכל ישן "אין
 אלטע וועלט חס ושלום" (הינו שזה עולם ישן חס ושלום),
 מזה בא חיים מרים ומרורים עד שיש אנשים שמאבדים
 עצמם לדעת רחמנא ליצלן כי אינו יכול לסבל יותר כי הכל
 נתישן אצלו חס ושלום ומזה בא כל הצרות והנפילות.
 (הענין הזה הוא עמוק מאד מאד ואין מי ששייגו כלל רק מי
 שאוחז בזה שנדפך מחו מכל מיני טינפות וחקמות חיצוניות
 והוא - מוהרא"ש ז"ל אוחז בזה בשלמות בתכלית השלמות
 ועל כן הוא תמיד בשמחה ומתחדש בכל רגע ממש "מי
 שיסתכל עליו בעין האמת" ודבר זה אי אפשר להסביר
 לאחר כי על זה נאמר נודע בשערים בעלה, ואמרו בזהר
 הקדוש כל חד לפום מה דמשער בליביה, ורבנו ז"ל פרש כי
 אני ידעתי כי גדול ה' אני דייקא כי התגלות אלקות אי אפשר
 להסביר מיום זה ליום אחר (עין שיחות הר"ן סי' א'). ועל פי
 כל זה התחלתי להבין בהבנה חדשה, הבנה עמוקה, מה
 שאמר רבנו ז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כב' בסופו
 וסימן קיט'); שאין שום עולם הזה כלל רק או עולם הבא או
 גיהנם כי הצדיק הדבוק בו יתברך והמשיך שכירתו יתברך

למטה הוא רואה רק אלקות ומתענג בדיו שכינתו! יתברך ומלקט רמזים מכל דבר וענין כי אין בלעדיו יתברך כלל ומה שרואים בנינים וערלים למאות ולאלפים ולרבבות וכו', כל זה הוא רק דמיון גדול והם הם הקלפות שנבראו על ידי החסידים והעוונות, והם המלאכי חבלה שיש בגיהנם כי ההפוך מי שאינו זוכה לידיעה זו אז הכל אצלו גיהנם ממש שעובר עליו מה שעובר רחמנא ליציל, וכל התורה והמצוות שנתן לנו השם יתברך הוא הכל כדי לזכות להגיע על ידי זה אל העולם הבא שהיא ידיעה זו. וזה שאמר (עין סיפ"מ מעשה יג') (הבעטליר (של יום שני); מאחר שאינו מטה את אָזְנוֹ לשמוע אל חסרון העולם על ידי זה חי חיים טובים. וכן עין בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ה'; שהצדיק מרגיש את תענוגי ונשעושי עולם הבא עוד בזה העולם על ידי קיום המצוות בשמחה בבחינת ביומו תתן שכרו.

וספר לי אחד מאנשי שלומנו שנסע עמו בניו יארק ובחור אחד בקש אותו שיגביה ראשו ויסתכל על הבנינים הגדולים שיש שם, בני שמזנים או תשעים קומות, והוא לא רצה בשום אופן ואמר שהכל רק דמיונות והבליים ואמר אז שהכל כלא, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל וכל אלו הם רק קלפות שנבראו על ידי חטאתנו. וספר לי הנ"ל שהוא והבחור בכו בדמעות שליש כשדבר מזה והכניס בהם הארה כזו אז עד שכמעט שנדמה להם שאין רואים כי אם את אלקותו יתברך ממש והכל כלא ממש וכן לי אמר פעם כשערל מכה את אחד צריך שידע שזהו עוונותיו שברא את זה הערל ונוקם בו רח"ל והזכרתי לו שכתוב בספר המדות מי שחטא בפגם הברית הטפות נוקמים בו וכו', ונענע בראשו ואמר כן. (עין ספהמ"ד ערך נאוף את כו')

שמעתי ממוהרא"ש ז"ל אשר צריכים להזכיר את עצמו
עבודתו שהיה עובד ה' בימי נעוריו איך שיצא בשדה והרבה
בהתבודדות ופקד בתורה והתפלל בחמימות, ועל ידי זה
שיזכר את עבודתו יזכה להתחדש מחדש גם עכשו באמצע
ימיו כי על פי רוב האדם שוכח ונתיישן העבודה אצלו ועל ידי
זה מתרשל לגמרי.

קכד

מוהרא"ש ז"ל אמר לי כשאיש כשר הולך על הרחוב במקום
ערלים ורשעים וכו', נעשה אצלם התעוררות גדול מאד מאד
ואפילו נשים אשר הולכים מלבשים במלבושי פריצות
מתחילים להתביש כשרואים את האיש כשר ומתחילים
להתחבאות, כי בדרך כלל כשאחד מנח בחשך בגנבה
וגדלה ונאוף נדמה לו שכל העולם הוא כך על כן אין לו ממה
להתביש אך כשעובר ביניהם איש כשר באמת הדבוק בו
יתברר אז באותו רגע כשרואים אותו נכנס בהם הרהורי
תשובה וחרטה ובושה וזכרים שיש בורא כל העולמים
המנהיג את עולמו בהשגחה, (ואף שהדבר הוא למעלה
מהשגת דעתנו ואין אנו רואים את זה בחוש אף על פי כן
הוא כך כי אין אדם יודע מה שבלב חברו), (ועין בלקוטי
מוהר"ן חלק א' סימן יט'); שצריך לזכר כל כך את הפנים עד
שבלא מוסר גם כן יתעוררו בתשובה רק בהסתכלות
שמסתכלים עליו וכו', עין שם.

קכה

מוהרא"ש ז"ל אמר לי כשרואים שאחד צוחק ממך תשיב לו
"לאך לאך מ'ועט זעהן ווער עס וועט לאכין דער לעצטער,
(הינו תצחק תצחק נראה מי יצחק לאחרונה) (יבוא היום
השעה והרגע שציטרכו לשקב עם הרגלים אל הדלת והגוף
לקבורות יובל ונשם בעולם העליון יראה מה פעל על ידי כל

דבור ודבור שדבר עמו !תברך ואחז את עצמו בקדשת
ישראל והיה מקשר אל הצדיק ועסק בתורה ובמצוות).

קכו

מוהרא"ש ז"ל אמר לי שהאדם צריך להיות בעצמו כנור "א
פידעלע" ולשיר תמיד שירות ותשבחות זמירות והודאות
להשם !תברך וזה היה עבודת דוד המלך עליו השלום.

קכז

מוהרא"ש ז"ל אמר לי שהאדם צריך לציר בדעתו איזה נחת
רוח גרם משה רבנו להשם !תברך אותו הנחת רוח אני רוצה
לעשות להשם !תברך ויציר בדעתו בכל פעם המצוה
והנהגה טובה שעשה משה רבנו כמו כן אעשה גם אני.
הענין הזה הוא עמוק עמוק מאד וכמובא (בלקוטי מוהר"ן
חלק ב' סימן כו', וסימן עב'); אשר משה רבנו מלבש אצל כל
אחד מישראל ואצל כל אבר שהוא כנגד אותו המצוה כי
תרי"ג מצוות הם כנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ועל כן
בכל מצוה ודבר טוב שמקיים יכון משה רבנו האט אזוי
גיטוהו, — הינו שמשה רבנו עשה כך וד"וק

קכח

מוהרא"ש ז"ל דבר מגדל הפלגת קדשת המחשבה כי הלא
עקר האדם הוא רק המחשבה כשנופל בדעתו רק מחשבה
קטנה לילך אז עומד על רגליו והולך וכשנופל במחשבתו
איזה עשייה לעשות תכף ומיד מתחיל לעשותה נמצא שכל
האדם הוא המחשבה ועל כן צריכים לשמור מאד מאד את
מחשבתו ולהדביקה תמיד בו !תברך ואז יהיה ממש שם בלי
הפרש. (עין ליקו"מ סימן כא' ח"א ו-נ' ח"ב וחיי"מ סימן מד')

קכט

שמעתי ממוהרא"ש ז"ל הפלא ופלא דייקא האפיקורסים יש
להם עסק עם השם !תברך יותר ויותר מהקשרים (וכונתו כי
הלא הם רוצים תמיד לכפר בה' חס ושלום ותמיד הם

מזכירים את שם ה' להראות ההפוך והם לא יודעים שבין כך ובין כך הם מדברים מהשם יתברך ומזכירים אותו יתברך (עין שיהר"ן סימן י').

קל

אחד שאל אותו במה שאמר רבנו ז"ל אני יכול לעשות אתכם צדיקים כמוני ממש (עין שיהר"ן סימן קס"ג) איך יכול להיות דבר כזה במציאות, הלא אני יודע בעצמי גריעות מעשי ומדרגתי ואפילו אצום אלפים ורבבות תעניתים מי יודע שאצקה לתקן וכו', והשיב הלא בשעת קריעת ים סוף אמרו חכמינו זכרונם לברכה ראיתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, יחזקאל היה נביא וראה מראות וחסיונות נפלאות פלאי פלאות אף על פי כן היה כח ביד משה להרים ולהגביה אפילו שפחה שתראה מראות כאלו מה שנביא גדול כיחזקאל לא ראה. (עין ליקו"מ ח"ב סימן לט')

קלא

שמעתי מאחד מאנשי שלומנו ששמע ממוהרא"ש ז"ל בשעה שאדם אומר פסוק שמע ישראל אז נתחבר "קב"ה", (כי הרי הוא התגלות יחודו יתברך); "ואוריתא" הוא פסוק מהתורה "ישראל" האומר, (וכן בשעה שאדם מדבק עצמו עמו יתברך נקלים הג' יחד כי האדם הוא התורה שכלול ברמ"ח אברים כמצוות עשה ושס"ה גידים כמצוות לא תעשה).

קלב

שמעתי ממוהרא"ש ז"ל כמה פעמים וכמעט ששגור בפיו "אני אין לי חברים" (כאומר שאין לו שום שיכות עם זה העולם כלל מרב דבקויותו בו יתברך ואין לו שיכות לחבר ואינו צריך לחבר וכו'), (מי שרוצה לקבל ממנו הרי זה טוב ואם לאו תכף ומיד אין לי כבר שום שיכות וכו'), ודבר זה שמעתי

אָצלו כָּבֵר כְּמֵה פְּעֻמִּים שָׁבָא אֶחָד וְאָמַר לוֹ הֲלֹא אַתָּה הַחֹבֵר
 שְׁלִי וְאָמַר לוֹ אֲנִי אֵין לִי חֲבֵרִים), וּלְפֹלֵא כִּי תִכְףּ וּמִיד אַחֵר
 כִּף הִרְבֵּה לְדַבֵּר מִגְדֹּל מַעֲלַת אֶהְבֵּת חֲבֵרִים וּלְדַבֵּר תַּמִּיד רַק
 מִהִתְכַּלִּית וְהִבְנֵיתִי אֲזַ מִמֶּנּוּ שָׁכֵן צָרִיךְ לִהְיוֹת לְהִתְנַעֵד יַחַד
 אֲנָשִׁי הַצַּדִּיק בְּמִקוֹם אֶחָד וּלְדַבֵּר מִהִתְכַּלִּית, אִךְ הָאִישׁ כָּשֶׁר
 הָאֲמַתִּי שֶׁל אֲנָשִׁי הַצַּדִּיק הוּא דְּבוּק לְגִמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ וְאֵין
 לוֹ שׁוּם שְׂיִכּוּת אֲלֵיהֶם כָּלֵל וְדו"ק מֵאֵד מִדְּרַגַּת הַצַּדִּיקִים
 וְהַדְּבָקִים אֲלֵיהֶם.

קלג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לִי שְׁמִי שְׁחוֹגֵר מִתְּנִיו לְקִרְבִּי רְחוּקִים
 וּלְדַבֵּר עִמָּהֶם מִהִתְכַּלִּית צָרִיךְ שְׂיַדַּע שְׂעַל פִּי רוֹב יַעֲבֹר הַיּוֹם
 וְלֹא יֵאָכֵל כָּלֵל וּלְפַעֲמִים יִמְשֹׁךְ כְּמֵה יָמִים אֲשֶׁר כָּמַעַט לֹא
 יֵאָכֵל.

קלד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר עַל הַמּוֹבָא (בְּלִקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימֵן
 י'); עַל יְדֵי הַמַּחְסֵאת כִּף וְרִקּוּדִים נִמְתָּקִים הַדִּינִים - הַפְּנוּהָ כִּי
 עָקֵר הַדִּינִים נִמְשָׁכִים עַל הָאָדָם כְּשֶׁהוּא בְּעֶצְבוֹת אָבֵל עַל יְדֵי
 שֶׁהוּא מִשְׁמַח אֶת עֲצָמוֹ וְרוֹקֵד מְרִב שְׂמִחָה עַל יְדֵי זֶה נִתְרַחֵב
 מִחוּ וְדַעַתוֹ וְנִמְתָּק מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים. (עֵין לִיקוּ"מ ח"ב סִימֵן י'
 וּסְפָה"מ"ד עֵרֶךְ שְׂמִחָה אוֹת כ"א)

קלה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לִי שֶׁבְּמֵה שְׂאֲמָרוּ חַז"ל חֲרָבִי וְקִשְׁתִּי זֶהוּ
 תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה זֶהוּ בֹא לְלַמֵּד עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה בְּמִקוֹם שְׂרַק
 כְּתוּב חֲרָב וְקִשְׁתִּי הַפְּנוּהָ עַל יְדֵי תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה כִּי כָּבֵר אָמַר
 דּוּד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים מ"ד); כִּי לֹא בְּקִשְׁתִּי אֲבֻטַּח
 וְחֲרָבִי לֹא תוֹשִׁיעֵנִי וְאָמַר בְּעֵנֶן הַמִּלְחָמוֹת שִׁישׁ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל

מה אתה חושב מי לוחם ? אלה הנערים (די אינגלר) הלא בזמן החרבן היו גבורים ממש בקומה וכן שהיו יכולים להרים משא כבד ואף על פי כן כשהיה גזרה מלמעלה לא הועיל להם שום כח וגבורה כמו כן עקשו נערים צעירים יכולים לעשות מלחמה? אלא יש צדיק גנוז שהוא המתפלל בשביל הדור והוא פועל כל הישועות ואצל העולם נדמה שכלי המלחמה מנצחים וכו'. (עין קצור ליקו"מ ח"א סימן ב')

קלו

מוהרא"ש ז"ל אמר לי שמשה רבנו הוצרך לכל שליחותיו (אויס פירן זיינע שליחותין) את אהרן כי ההכרח שהיה לאדם חבר וביחד יהיו מחזקים את עצמם, אבל צריך לחבר להיות כמו שהיה אצל אהרן וראך ושמח בלבם הינו שהוא אהב את משה בכל לבו אף שהבין וידע בעצמו שמשה גדול מאד ממנו.

קלז

מוהרא"ש ז"ל הלך למקוה פעם בשבת קודש בשעת סעודה שלישית של שבת קודש ואמר לי ראה לא הלכתי עדן היום במקוה ואף על פי כן איני בעצבות חס ושלום, ורמז לי לא לפול בדעתו משום דבר אף שלא היה במקוה בשבת קודש.

קלח

מוהרא"ש ז"ל אמר לי שהאדם צריך כל כך לחשוק אחריו יתברך עד שלא ירצה שום דבר שבעולם כי אם אותו יתברך ויחכה ויקנה לרגע שיזכה להפשיט גופו ואז ממילא כבר יזכה להפירו יותר ויותר וכו', (ראה ועמד והשתומם לאיזה דרגא ילוד אשה יכול להגיע בזה העולם שהיה כבר מוכן ועומד להסתלק וכו').

קלט

ואמר לי שאצל העולם הוא פחד גדול מלדבר מיזם המיתה וצער גדול כי מאחר שהוא רוצה עדן באיזה כבוד או איזה ישות וממון וכו', ומחשבת המיתה מבטלת את הדמיון שלו על כן הוא אסור וחרפה להזכיר זאת (והזכיר את דברי מוהרנ"ת ז"ל שאמר קודם הסתלקותו אף שהוא חרפה לומר זאת אף על פי כן כל בעל דרשן אומר זאת מ'וועט מוזן זין אמת און א גוטס וכו' הינו נצטרך להיות פעם מת וגוטס וכו'). אבל אצל איש כשר זהו עקר הששון והשמחה שיודע שעוד מעט יצא מכל הגשם והצרות ויזכה להפיר יתברך ולהבינו יתברך בהכרה ובהבנה חדשה. (והזכרתי לו מה שמפרש מוהרנ"ת ז"ל מאמרם ז"ל ו' לן דמיתנא ו' לן דמיתנא שדייקא מזה עשו נגון עין ליקוטי הלכות הל' פסח הלכה ט').

קמ

מוהרא"ש ז"ל אמר לי העולם הזה הוא כלו עצבות על כן העקר להפסיק דעתו מהעולם הזה ולבלי לחשב מהעולם הזה כלל כי כל מה שיחשב מהעולם הזה כמו כן יתגבר ויתפשט עליו העצבות והמרירות והמרה שחורה וכל מה שיסיח דעתו מהעולם הזה ויקשר מחשבתו אליו יתברך או בתוך התורה כמו כן יהיה נמשך עליו שמחה עצומה, כי עוז וחדוה במקומו. (עיין ליקו"מ ח"א סימן כא' "שבמקום שהאדם חושב שם כל האדם")

קמא

מוהרא"ש ז"ל אמר לי לענן איש כשר וצדיק אמת למה אין העולם רודפים אחריו כי כל אחד רודף אל מקום שיש שם מדותיו ועל כן על פי רוב אצל המפרסמים יש המון אנשים כי מאחר שאצלם יש כבוד הרבה מאד והם מדקדקים ביותר על כבודם ואם אחר יזלזל בכבודם הם דורסים אותו וכן יש להם תאנה למעות ועל כן רוב העולם מאחר שאינם רחוקים מכבוד וממון על כן יש להם תפיסה במפרסמים אבל איש

כָּשֶׁר הוּא מִפְּשֹׁט לְגַמְרֵי מְכַל הַתַּאֲוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת מִתַּאֲוֹת
מִמּוֹן וְכַבּוֹד עַל כֵּן אֵין לַעֲלֹם הַשְּׂגָה בָּהֶם כָּלֵל. (עֵיין לִיקוּ"מ
ח"ב סִימָן קט"ז ו-שִׁיהֲר"ן סִימָן יד')

קמב

שִׁמְעָתִי מִמּוֹהֲרָא"ש ז"ל בְּמָה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל הֲלֵל מַחֲיִב אֶת
הָעֲנִיִּים וְרַבִּי, אֶלְעָזָר בֶּן חֲרִסּוֹם אֶת הָעֲשִׁירִים וְיוֹסֵף הַצַּדִּיק
אֶת הָרָשָׁעִים שֶׁהַכּוֹנֵה שֶׁל מַחֲיִב הוּא כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַבֵּנוּ ז"ל
(לִיקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֵלֶק א' סִימָן נ"ב) הַמִּשְׁנָה הַנֶּעוֹר בְּלִילָה
וְהַמְהֵלֶךְ בְּדֶרֶךְ יְחִידִי וּמִפְנֵה לְבוֹ לְבַטְלָה הָרִי זֶה מִתַּחֲיִב
בְּנִפְשׁוֹ הֵינּוּ מִי שֶׁנֶּעוֹר בְּלִילָה וְהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יְחִידִי וּמִתְבּוֹדֵד
אֶת עַצְמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ וּמִפְנֵה לְבוֹ לְבַטְלָה מְכַל הַבְּלִי הָעוֹלָם
הַזֶּה הָרִי זֶה מִתַּחֲיִב בְּנִפְשׁוֹ שֶׁנִּכְלָל בְּמַחֲיִב הַמְּצִיאֹת שֶׁגַּם
הוּא יִהְיֶה מַחֲיִב בְּמַצִּיאֹת כִּי מֵאֲחֵר שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וְהוּא
יִתְבָּרֵךְ נִצְחִי, כְּמוֹ כֵּן הֲלֵל עֶסֶק בַּתּוֹרָה אִף שֶׁהִיא עֲנִי גְדוֹל
הַכְּנִיס דְּבָר זֶה בְּמַצִּיאֹת שֶׁגַּם עֲנִי יוֹכֵל לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְזֶה
מַחֲיִב שֶׁהוּא הַכְּנִיס דְּבָר זֶה בְּדֶרֶךְ חִיּוּב שֶׁגַּם בְּתִקְףָּ עֲנִיּוּתוֹ
יוֹכֵל לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְכֵן רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חֲרִסּוֹם הַכְּנִיס דְּבָר זֶה
בְּמַצִּיאֹת גַּם בִּהְיוֹת אָדָם עֲשִׂיר לֹא יוֹכֵל לְטַעוֹן שֶׁעֲשִׂירוּתוֹ
מִטְרַדְתּוֹ כִּי הוּא הַכְּנִיס דְּבָר זֶה בְּמַחֲיִב הַמְּצִיאֹת שֶׁגַּם
בִּהְיוֹתוֹ עֲשִׂיר יְכוּלִים לִלְמַד וְכֵן יוֹסֵף הַצַּדִּיק הַכְּנִיס דְּבָר זֶה
בְּמַחֲיִב הַמְּצִיאֹת שֶׁגַּם בִּהְיוֹת הָאָדָם חֹס וְשְׁלוֹם רָשָׁע וְכִבֵּר
נִמְשָׁךְ אַחֵר תַּאֲוֹת רָעוֹת גַּם מִשֵּׁם יוֹכֵל לַצָּאת וְלִהְתַּגַּבֵּר עַל
תַּאֲוֹתָיו הָיוֹת שֶׁגַּם הוּא יֵרֵד אֶל הַמְּקוֹמוֹת הַמְּגֻנִּים אֲצֵל אִשֶּׁת
פוֹטִיפֶר וְאִף עַל פִּי כֵן הִתְגַּבֵּר וַיֵּנֶס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

ואמר מוהרא"ש ז"ל שהעקר שהציל את יוסף מכל צרותיו הוא שהיה תמיד בשמחה ורקד תמיד רקודים וקפץ קפיצות כמובא במדרש כשהיה בבית הסהר שמח שם את כל האסירים והיה אצל יוסף עבודה מיוחדת לשלח הכל מה שעבר עליו עד עכשו ועל ידי זה זכה ביותר אל מדת השמחה וזה שנתן שם בנו הבכור מנשה על שם כי נשני אלקים את כל עמלי ואת כל בית אבי שלא היה אכפת לו כלל משום בריה שבעולם אף מאביו וכו', וחפץ רק אותו יתברך ולא הסתפל גם על עבודתו שעשה עד עכשו כמו שפרש רבנו ז"ל על פסוק זה עין שם, (ליקו"מ ח"א בימן צז') ועל ידי זה זכה להתחדש בכל פעם.

קמד

מוהרא"ש ז"ל אמר: בני אדם מתקוטטים שיתנו להם אמירת ברכה תחת החפה או בספר תורה ואינם יודעים שתהלה לא-ל יש לפנייהם ברכות בלי שעור לברך בכל יום ועל כן מה לך להתקוטט עבור ברכה תאמר יותר טוב ברכותיך בכונה גדולה ומעלת ברכה אחת אי אפשר לשער בשכל אנושי כלל ואמר בשם מוהרנ"ת ז"ל כי הברכה היא כלי להמשכת אלקותו יתברך כי בלי ברכה ושבח אסור להזכיר שמו יתברך כי מרבוי אור היו נשרפים אבל הברכה הוא כלי לקבל בו אלקותו יתברך.

קמה

מוהרא"ש ז"ל אמר: מהו נקודת האמת לאמתו? כשאינו עומד לרגע רק תמיד הוא בורח אליו יתברך בתורה ובתפלה ואינו מבלבל את עצמו משום בריה שבעולם ואינו מטה את אזנו לשום ענין המתרחש בעולם ואינו מסתפל לאחוריו כלל זהו תכלית האמת לאמתו.

קמו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שמה שאמר רבנו ז"ל שהוא צריך לשמוע חדשות מה שמתרחש בעולם ואינו יכול להיות בלי זה כלל וכו', זהו דוקא רבנו ז"ל שהוא היה יכול להעלות את כל הדבורים ושיחות גשמייות ועשה מזה תורה וכו', אבל אנחנו צריכים רק להכניס את מוחנו ומחשבותינו בדברי רבנו ז"ל ולשמע בכל פעם חדשות אשר יש שם.

קמז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שצריכים לדבר תמיד מרבנו ז"ל ומעצותיו הקדושים ואז רבנו ז"ל הוא שם ממש אבל קשאינם מדברים מרבנו ז"ל אפילו שיעשה כל העבודות שבעולם לא יהיה רבנו ז"ל אצלו. (עיין ליקו"מ ח"א סימן קצב')

קמח

מוהרא"ש ז"ל אמר: רבנו ז"ל הוא בזה העולם ממש אבל בלא גוף כי הזדקף כל כך עד שאינו יכול לסבל עוד להיות עם גוף גשמי והוא מחפש תמיד גוף אצל אנשיו ובו הוא מתלבש. (עיין שיהר"ן סימן קעט')

קמט

מוהרא"ש ז"ל אמר: מה שאמר רבנו ז"ל אני יכול לעשות צדיקים כמוני ממש שהפונה אם מקימים דברי רבנו ז"ל כפשוטו כמו שנתקמו בספריו אז הוא אוחד בדרגא של כמוני ממש כי הלא הוא עושה אותם העבודות שרבנו ז"ל עשה.

קנ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אַם דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ אַז אֵין צָרִיךְ
לִפְתּוֹד מִכָּל נֶגֶף וּמִשְׁחִית וּמִשּׁוּם דְּבַר רַע שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי לֹא
יֵאָרֵעַ לוֹ שׁוּם דְּבַר. (עיין שיהר"ן סימן פג')

קנא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מַה שֶּׁאָמְרוּ חַז"ל (יומא כב:) כָּל תַּלְמִיד
חֶכֶם שֶׁאֵינוֹ נוֹקֵם וְנוֹטֵר כְּנֹחַשׁ אֵינוֹ תַּלְמִיד חֶכֶם שֶׁהַכּוֹנֵה הוּא
בְּעֵינֵי רַבּוֹ ז"ל כְּשִׁשּׁוּמְעִין אֶחָד מִדְּבַר הַתִּנְגְּדוֹת עַל רַבּוֹ ז"ל
צָרִיךְ לְבַעַר כָּאֵשׁ מִמֶּשׁ וַיִּכָּאֵב לוֹ מְאֹד מְאֹד וַיִּשְׁתַּיְקוּ תַּכְף
וּמִיד בְּכָל מִינֵי אוֹפְנִים וְזֶה סִימָן שֶׁהוּא תַּלְמִיד שֶׁל חֶכֶם כִּי
מֵאֲחֵר שֶׁכּוֹאֵב לוֹ מְאֹד וְנוֹקֵם וְנוֹטֵר וְתַלְמִיד כָּזֶה יָכוֹל לְצַמְצֵם
אוֹר תּוֹרַת הַצַּדִּיק שֶׁהוּא אוֹר הָאֱלֹפִים לְאוֹר שֶׁל מְאוֹת
לְתַלְמִידִים קֻטְנִים שֶׁגַּם הֵם יְבִינוּ תּוֹרַת הַצַּדִּיק, (עין שיהר"ן
סימן צ"ג); וְשֶׁאֵל אוֹתוֹ אַז אֶחָד כִּי יֵשׁ שִׂיחָה מִרַבּוֹ ז"ל אֲמַהֲלֵ
מֵעַג מֵעַן גַּעֲבִי אֶפְאֻטֵּשׁ אוֹיֵךְ, (הֵינוּ שֶׁלִּפְעָמִים אֲפֻשֶׁר לִתֵּן
סְטִירָה גַּם); וַיִּדּוּעַ שְׁמוֹהֲרַנִּית ז"ל קִיָּם זֹאת פֶּעַם עֲנֶה וְאָמַר
בְּשֵׁם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֹנוֹ אֵף עַל פִּי כֵן אֵין אֲנִי עוֹמְדִים בְּמַדְרַגַּת
מוֹהֲרַנִּית ז"ל לִידַע אֶת מִי לְהַכּוֹת וְאֶת מִי לֹא וְעַל כֵּן אֲנִי
צָרִיכִים לַעֲנוֹת בְּלִשׁוֹן כָּזֶה אֲשֶׁר הִשְׁקֵר מִמֶּילָא יָפוֹל דְּהֵינוּ
לְדַבֵּר רַק מִהַתְּכָלִית וְאַז גַּם הַמִּתְנַגֵּד יָדָם וַיִּשְׁתַּק לְגַמְרִי כִּי
הֵלֵא גַם הוּא צָרִיךְ לְדַבּוּרִים אֵלּוֹ וְסִפֵּר אַז אֵיךְ שְׁמוֹהֲרַנִּית
ז"ל וְרַבִּי נִפְתָּלִי הָיוּ אֶצֶל הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִבְּאֲרֵיטְשׁוּב ז"ל
וְכִשְׁאָמַר לָהֶם בְּשֵׁם הַמִּתְנַגֵּד הִזְקֵן שֶׁרַבּוֹ ז"ל הִתִּיר שְׁתֵּית
יַיִן שָׁכַר (הַמְכָּנָה י"ש) קוֹדֵם הַתְּפִלָּה אַז הִתְחִילוּ לַעֲקֹק
בְּקוֹלוֹת גְּדוֹלִים וְהָיוּ בְּרַגְלֵיהֶם עַל הָאָרֶץ רַבִּי אִיר אוֹיֵךְ, (הֵינוּ
רַבִּי! גַּם אַתֶּם?); כִּי הֵם הָיוּ הַתַּלְמִידִי חֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, עַל
כֵּן כָּאֵב לָהֶם מְאֹד מְאֹד.

קנב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׂיֹסֹף הִיָּה קְדוֹשׁ וּפְרוֹשׁ כָּל כֶּךָ בְּקִדְשֵׁת
הַבְּרִית עַד אֲשֶׁר לֹא הִיָּה יָכוֹל לְסַבֵּל מִי שֶׁאֵינוֹ מְקַדֵּשׁ אֶת

עצמו בקדשה זו ועל כן הדבר הראשון היה אצלו שאמר למצרים שימולו את עצמם, (ואיתא בספרים הקדושים שעל ידי מצות מילה נחלש תאנה זו).

קנג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהדרך בשעת מלחמה יש חילים חיל האויר חיל הים חיל היבשה וכל אחד עומד על משמרתו ולוחם מלחמתו ואינו מתערב עם אחרים כלל לידע איך לוחם מלחמתו כי הלא הוא באמצע הקרב ואיך יכול להסיים דעתו כרגע וכן אינו מתערב איך הוא המלחמה ומה כבר כבשו כי הלא הוא צריך ללחום מלחמתו ואין פנאי לרגע רק אלו אשר הם בבית הם שומעים את החדשות מה נעשה ולהיכן הגיעו ומה כבשו, כמו כן צריך לידע שאנחנו נמצאים עכשו במלחמה, והמלחמה ארכה וכבדה מאד מאד וכל אחד צריך שיעמד על תפקידו ולא להתערב עם חילים אחרים רק לעשות עבודתו באמונה ללחום מלחמת השם בתורה ובתפלה ואז כשישוב לביתו הנצחי אז ישמע החדשות וישמע מה כבש.

קנד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל דבור ודבור של תורה ותפלה יקר מאד מאד והוא הצלחה נצחית ועל פי רוב נדמה לאדם מהו דבור אחד?, ועל כן הוא מתרשל אבל באמת לא כן הוא כי כל דבור ודבור שאומרים באמת בוקע רקיעים (עיין ספהמ"ד ערך לימוד אות י')

קנה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁעַל מִצְוַת שְׂמִיחָה צְרִיכִים לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ
כִּי הוּא דִּבֶּר הֵכִי כְּבֹד מְרֹב הַיְסוּרִים וְהַבְּלִבּוּלִים שֶׁעוֹבֵר עַל
הָאָדָם. (עיין ליקו"מ ח"ב סימן כד')

קנו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁאֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה
שֶׁבְּעוֹלָם וְלִידַע תַּמִּיד שְׂאִינוּ יוֹדַע מֵאַחַר כָּלֵל רַק תַּמִּיד לְבַטֵּל
אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי שְׁלֵא יֵרָאֶה וְלֹא יִרְגִישׁ רַק אֶת
הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ. (עיין ליקו"מ סוף ח"א בהשמטה)

קנז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ כְּלִי לְרַבְּנוּ ז"ל
וְלְמַסֵּר אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו לְגַמְרֵי "אֵין גִּאנְצֵעַן אִיבֶער גַּעבֵן זִיךְ
צוּם רַעבֵן און באדינען דָּעם רַעבֵן" וְשֶׁאֵל אוֹתוֹ אֶחָד אֵיךְ ?
וְאָמַר בְּפִשְׁטוּת לְדַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם דְּבוּרֵיו וְלַהֲדַפִּיס וְלַהֲפִיץ
סִפְרֵיו הַקְדוּשִׁים.

קנח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁאֲסוּר לְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמוֹ מִשׁוּם דְּבַר
שֶׁבְּעוֹלָם רַק לִידַע שְׂבָאִיזָה מְקוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא, שֵׁם הוּא
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְשֵׁם הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם הוּא הַתּוֹרָה וְאָמַר
אֵז אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא כָּל הָאֲרָצוֹת וְעַל כֵּן אֵין לְהִתְבַּלְבֵּל אֶת
עֲצָמוֹ מִשׁוּם דְּבַר. (עיין ליקו"מ ח"א סימן כא' וח"ב סימן נו')

קנט

אֶחָד אָמַר לְפָנָיו הִיְהוּדִי הֵכִי גְרוּעַ חֹס וְשְׁלוֹם הוּא טוֹב יוֹתֵר
מִגּוֹי הֵכִי טוֹב? עֲנָה וְאָמַר הֲלֹא זֶה שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים בְּכָל יוֹם
שֶׁלֹּא עֲשֵׂנוּ גוֹי וְאֵין נִפְקָא מִיְּנָה אִם טוֹב הוּא אוֹ רַע אָבִי נִיִּשְׁט

ק״ל גוי, (היננו העקר לא להיות גוי). (עיין ליקו"מ ח"ב סימן
'מח)

קס

מוהרא"ש ז"ל אמר: שרבונו ז"ל לא היה עקשן כלל אף על
פי כן האט ער אויס ג'עפירט וואס ער האט ג'וואלט, (היננו
שעם כל זאת עשה את מה שרצה לעשות), ואמר שהעקר -
בטחון לבטח בו יתברך באמונה אמתית וחזקה און זיך אין
גאנצען איבער געבן זיך צו השם יתברך וועט דיך השם
יתברך אויס פירן וועקר שיימסר את עצמו לגמרי אליו
יתברך.

קסא

מוהרא"ש ז"ל אמר: אז מ'איז עוסק בתפלה דער לייג'ט מען
נישט נאר מען נעמט אפ כפלים, (היננו שאם עוסקים בתפלה
לא מפסידים רק עוד לוקחים כפלים).

קסב

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שהוא גומל חסד תמיד עם הכל
ואוהב בני אדם ונחם לבריות מאד זהו סימן שהוא אוחז
בשלמות תקון הברית, (והזכיר אז חסד מתגלה בפומיה
דאמה).

קסג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שצריך להרגיל את עצמו לדבר תמיד
עם השם יתברך וזהו עקר שלמות מדרגת האמת וכשעוסק
תמיד בתפלה ידע שהוא אוחז במדת האמת. (עיין ליקו"מ
ח"ב סימן קיב')

קסד

ואמר מוהרא"ש ז"ל במה שמוכא בלקוטי מוהר"ן חלק א'
סימן ב' אשר עקר כלי זינו של משיח הוא התפלה וצריך

לידע איר ללחום עם החרב שלא יטה לא לימין ולא לשמאל
 וזה אי אפשר אלא על ידי משפט, אמר ששמע מרבי לוי
 יצחק שספר ששמע פעם אחת איר שרבי געצי מאומן שאל
 את רבי אברהם ב"ר נחמן מהו הפרוש של "משפט" וענה
 לו בפשיטות נישט אן ריר'ן יענעמס קאפיקע, (היננו לא לנגוע
 בכסף של השני) — (קאפיקע הוא מטבע קטנה רוסית) ואמר
 על זה מוהרא"ש ז"ל שצריך לשפוט את עצמו תמיד אם אין
 בידו כסף של אחרים כי זה מונע את התפלה והדבקות בו
 יתברך.

קסה

מוהרא"ש ז"ל אמר: אם זוכים באמת לתפלה - להתפלל
 תמיד לפני יתברך, אז השמות של הנוקבא דפרדשקא, (עין
 לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן ב') מאירים תמיד לפני עיניו,
 (ידוע שהשמות הללו הם כלליות העולמות: אצילות, בריאה,
 יצירה, עשיה והפתרים שלהם ועל ידי רבוי תפלה יזכה
 שמחשבתו תשוטט בעולמות אלו).

קסז

מוהרא"ש ז"ל אמר על עצמו שהוא מת ממש בכל לילה,
 וכשקם הוא תחית המתים ממש, (וכונתו היה אז כי כך צריך
 האדם להרגיל את עצמו ולידע בידיעה ברורה כי היום הזה
 הוא היום האחרון מימי חייו כמאמרם ז"ל ישוב היום שמה
 ימות למחר ויהיה ברור אצלו בברור גמור שהלילה הזה הוא
 יום מיתתו ממש, ועל כן כשאחד מרגיל את עצמו באופן זה
 אז כל היום עובר עליו בקדשה וטהרה בתורה ותפלה וכו',
 ואז כשזכה לקום צריך שידע שזהו חסד מהשם יתברך
 שהחזיר לו נשמתו וידע שזה היה תחית המתים ממש) (עין
 שיהר"ן סימן צז' ו-קז')

קסח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: זֶה צָרִיךְ לִידַע שְׂאָסוּר לְדַבֵּר עַל שׁוּם
בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם וְאֵף עַל הַרְשָׁעִים הַכִּי גְרוּעִים מֵה לִי וְלָהֶם אֲנִי
צָרִיךְ לִידַע שְׂאָסוּר לִי לְהִתְעַרֵּב עִמָּהֶם אָבֵל לֹא חֹס וְשִׁלּוּם
לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם.

קסח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁיִישׁ רְאִיָּה חֲזָקָה מִדְּבַרִי רַבְּנוּ ז"ל שֶׁגַּם
בְּרִשָׁעִים הַכִּי גְרוּעִים יֵשׁ בָּהֶם עֲדִין טוֹב, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר
(לִיקוּ"מ ח"א סִימָן רַע"ג) שְׂאָם בָּאִים לְכַפִּירָה גְמוּרָה חֹס
וְשִׁלּוּם מִיַּד מֵתִים נִמְצָא כְּשֶׁאֲנִי רוֹאִים רִשָׁעִים וְעֲדִין חַיִּים
סִימָן שְׂאִין בָּהֶם כָּל כֹּךְ כַּפִּירָה רַק מֵרַב הַרְפָּתָקָאוֹת נִתְרַחֲקוּ
מִהַקְדָּשָׁה.

קסט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: צָרִיךְ לֶאֱהָב אֶת הַצִּדִּיק בְּאַהֲבָה חֲזָקָה
מְאֹד מְאֹד וּלְבַקֵּשׁ תְּמִיד צִדִּיק תְּהִיָּה עִמִּי עֲמֵד לִימִינִי תְהִיָּה
בְּתוֹכִי. (עֵיין לִיקוּ"מ ח"א סִימָן קעו')

קע

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: לָמָּה אֶת יְהוּדָה שֶׁלַח לִפְנֵי גּוֹשְׁנָה כִּי
הֶעֱקָר לְהַנְצִל מֵעֲרֻת מִצְרַיִם הוּא עַל יְדֵי תַלְקָף הַשְׁמָחָה
וְהַהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעַל כֵּן שֶׁלַח אֶת יְהוּדָה דִּיִּיקָא כִּי הוּא
נִקְרָא עַל שֵׁם הַהוֹדָאָה הַפֶּעַם אוֹדָה אֶת ה' וְגַם מִמֶּנּוּ יֵצֵא
מְשִׁיחַ אֲשֶׁר הוּא מְקוֹר הַשְׁמָחָה וְשֶׁרֶשׁ הַשְׁמָחָה וְכֵן הַשְׁמָחָה.

קעא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁעָם מִדַּת הָאַהֲבָה אֵין הָאָדָם מִפְּסִיד
כָּלֵל "מִיט לִיבְשָׁאפֶט וְוֶערט מֵעַן גַּאָרְנִישֶׁט אַן", הֵינּוּ כְּשֶׁאָדָם

מרגיל את עצמו לאהב את כל בר ישראל ומקבל את כל אחד
בסבר פנים יפות אין מפסידים כלל.

קעב

פעם אחת ירד מוהרא"ש ז"ל אל בית המדרש וראה תלמיד
אחד מתלמידיו שפוטב אחר חצות ענה ואמר לו בלשון
אהבה מדוע אינך לומד? כי הלא כל כך טוב ללמד תורה,
הלא כל כך מתוקה התורה, ורבנו ז"ל אמר (עיין שיהר"ן
סימן יז') לאחד הלא אם התורה תראה לך את פניה לא
תראה שום שכר רק את התורה בעצמה.

קעג

מוהרא"ש ז"ל אמר: עקר גדלת האדם כשזוכה להפך את
המרידות שלו למתיקות, ואת החושך שלו לאור, ואת
העצבות שלו לשמחה, ולמעלה בשמים משבחים את עצמם
מאד עם האדם הזה שיכול להפך את הרע לטוב. (עיין
ליקו"מ ח"ב סימן כג')

קעד

מוהרא"ש ז"ל אמר: אם האדם עקשן גדול בענינו ואינו בטלן
אז יוציא מפתח אל הפעל מה שיירצה העקר לא להניח את
הרצון ואת התפלה כי צריכים רצונות חזקים ולשפך נפשו
בתפלה על הדבר שרוצה ואז אם הוא עקשן גדול יצליח בכל
דרכיו. (עיין ליקו"מ ח"א סימן סו')

קעה מוהרא"ש ז"ל אמר: שצריכים
לדעת כי הבעל דבר מאד מאד שונא את רבנו ז"ל כמו
שכתב רבנו ז"ל בהמכתב לכללות אג"ש "שעניו לטש ושניו
חרק עליו", ועל כן אין זה פלא שיש כל כך הרבה מניעות על
כל הרוצה להתקרב אליו, ומה גם מי ששכר זכה להתקרב
אליו, עושה הבעל דבר כל מיני פעולות שבעולם אשר במקשה

הַזֶּמֶן יִתְקַרֵּר הָאָדָם מִהִתְקַרְבוֹתוֹ אֵלָיו זְכוּרוֹ לְבָרְכָה עַד
שְׁלִבְסוֹף מִתְרַחֵק לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא לִיצְלוֹ, עַל כֵּן הִחָכֵם עֵינָיו
בְּרֹאשׁוֹ וְאוֹחֵז אֶת עֲצָמוֹ בְּרַבְּנוּ ז"ל כָּל יְמֵי חַיָּיו

קעו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: הַעֲצָה הַכִּי גְדוֹלָה אִיךָ לִהְיוֹת בְּטוֹחַ
לְהִשָּׁאֵר אַצֵּל רַבְּנוּ ז"ל אִם יִדְבֹּר תְּמִיד מִמֶּנּוּ ז"ל, וַיִּגְלֶהוּ
וַיִּפְרָסֵמוּ לְאַחֲרִים וְאָז נִכּוֹן לְבֹא יְהִיָּה בְטוֹחַ שְׂיִשְׁאֵר אַצֵּלוֹ כָּל
יְמֵי חַיָּיו וְעַל כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִּגְלֶה וּמִפְרָסֵם אֶת רַבְּנוּ ז"ל
בְּעוֹלָם וְאֵינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם.

קעז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא מְלֵא דַמְיוֹנוֹת כְּדִי
לְהַסְתִּיר אֶת הָאוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא וּבְכָל יוֹם נִתְחַדָּשִׁים
דַּמְיוֹנוֹת חֲדָשִׁים (עֵיין לִיקו"מ ח"א סִימֵן פד') וְהַכֹּל בְּשִׁבְלֵי
הַבְּחִירָה וְהַנָּסִיוֹן. (עֵיין שִׁיחַר"ן סִימֵן ש')

קעח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר בְּשִׁעָה שֶׁעָלּוּ עַל הַלְבָנָה (הַיָּרֵחַ)
שֶׁמֻּסָּפִים עוֹד דַּמְיוֹן, כִּי הֵלֵא כָּל הָעוֹלָם מִלֵּא דַמְיוֹנוֹת
שֶׁמִּתְהַנֶּה מִהִתְאַוּת רָעוֹת, (עֵיין לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימֵן
כ"ח), וְהַכֹּל מֵה שְׂרֹאִים הוּא הַכֹּל רַק דַּמְיוֹן לְבַלְבֵּל וּלְעַקֵּם
אֶת הַמֶּחֱלָל לְבַל יִכִּיר אֶת הַשֵּׁי"ת אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל
וְעַכְשָׁיו יֵשׁ עוֹד אֵיזָה דַּמְיוֹן כִּי הַכֹּל טְרוּדִים לְהַסְתִּיכָל וּלְדַבֵּר
מִזֶּה וּבֵין כֶּה וּבֵין כֶּה שׁוֹכְחִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הַרִי הוּא דַּמְיוֹן
נוֹסֵף עַל הַדַּמְיוֹנוֹת מִכָּבֶד, וְאָמַר אָז בְּדֶרֶךְ צַחוּת רַבְּנוּ ז"ל
אָמַר (לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק ב' סִימֵן קי"ט) פֶּה אֵין עוֹלָם הַזֶּה
כָּלֵל כִּי הַנֶּרְאָה הוּא הַגִּיּוֹנוֹם וְעַל כֵּן הוֹלְכִים לְחַפֵּשׁ שָׁם
בְּלִבָּנָה אִם נִמְצָא אֵיזָה עוֹלָם הַזֶּה.

קעט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: הַעֲקֵר לֹא לְהִתְפַּחַד כָּלֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה
שֶׁבְּעוֹלָם וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא מֵלֵא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ עַל כֵּן מִמָּה יֵשׁ לְהִתְפַּחַד אוֹ לְהִתְבַּיֵּשׁ וְצָרִיךְ
לְהִתְפַּחַד וּלְהִתְבַּיֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

קפ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: צָרִיךְ לְהִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יִחְפֹּץ שׁוּם
דְּבָר בְּעוֹלָם בֵּין בְּרוּחָנִי לְהִיּוֹת רַב וְלִמְדָן וּמַקְבֵּל וְכוּ', וּבֵין
בְּגִשְׁמִי אֵיזָה עֲשִׁירוֹת וּבֵתִים אוֹ אֶכֶל טוֹב אוֹ מִלְבוּשׁ טוֹב רַק
כָּל חֲפָצוֹ וּמִגְמָתוֹ יִהְיֶה תַּמִּיד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד וְיִכְסּוּף מֵאֵד
מֵאֵד מֵתִי אֲזָכָה כָּבֵד לְהַפְשִׁיט אֶת הַגּוּף הַגִּשְׁמִי וְאֲזָכָה
לְהַפְּיֹרוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', (עֲנִיתִי וְאִמְרָתִי לוֹ הֲלֹא זֶה
מִדְּרַגַּת רַבְּנוֹ ז"ל שֶׁאָמַר (עֵיִן שִׁיחַ"ן סִימָן קַע"ט) אֵיךְ
וּואֵלֵט שׁוֹיִן גְּעָרִין אוֹיִס גִּטְהֵן דָּאָס הַעֲמָדָל, וְהַשִּׁיב נָכוֹן). (עֵיִן
שִׁיחַ"ן סִימָן צו')

קפא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּשֵׁם ר' פִּנְחָס קְאָרִיצְעֵר שֶׁקּוֹדֵם רָצָה
לְהִתְפַּלֵּל כָּל הַתְּפִלָּה בְּכֹנֶה וְאַחֵר כֶּךָ בִּקְשׁ שְׂיוֹכֵל לוֹמַר רַק
דְּבָר אֶחָד וְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשִּׂיחָה וְאָמַר כִּי הֲלֹא הַעֲקֵר הוּא
הָאֵמֶת שֶׁיִּרְאֶה לוֹמַר דְּבָר אֶחָד בְּאֵמֶת, (עֵיִן לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן
חֶלֶק א' סִימָן ט' וְסִימָן קִיב'); וְכִשְׂרֵק יִהְיֶה בְּאֵמֶת אֲזַיִיר לוֹ
הַדְּבָר תַּמִּיד לְצֵאת מִכָּל מִינֵי חֲשָׁכוֹת וְהַסְתָּרוֹת וְיַפְעֵל מֵה
שֶׁצָּרִיךְ וְהַעֲקֵר שֶׁיִּהְיֶה בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּר בְּלִי שׁוּם
חֲקָמוֹת.

קפב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: כְּתִיב (דְּבָרִים כ, ח): "מִי הָאִישׁ הַזֶּה וְיָרָה
הַלֵּכֵב יֵלֶךְ וְיִשָּׁב לְבֵיתוֹ", מִי שֶׁעֲדִין מִתְפַּחַד מִשּׁוּם דְּבָר הוּא

אינו יכול להכנס בעבודת השם-יתברך, וכל זמן שהוא קשור אל ענין אחד מזה העולם – "כרם" או "אשה" או "קמח", עדין אינו יכול להתחיל שום התחלה, העקר לא להתפסד כלל משום מונע ומעכב.

קפג

מוהרא"ש ז"ל אמר: עקשו עקר כבישת העולם הוא רק על-ידי הדבור, ויכולים לדבר כל-מיני שקרים וכזבים, ואף שהשומעים יודעים היטב שהוא שקרים, אף-על-פי-כן מקבלים, כי הדבור יש לו כח גדול מאד מאד, על אחת כמה וכמה כשמדברים דבורי אמת בתמימות ובפשיטות גמורה, ובפרטיות דברי אמונה בודאי יתקבל על לב בני ישראל, כי הם שרש אחד עם אמונה, ואמר: לא להפסיק את הדבור כלל, רק תכף-ומיד כשיש אחד שרוצה לשמע דבורו, ידבר על לבו דברי התחזקות והתעוררות. ואמר: אין שום תכלית אחר בזה העולם כי אם לברח אליו יתברך תמיד.

קפד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאברהם עבד את עבודתו כאשר קבל על עצמו ולא הסתפל על שום בריה שבעולם ואף על הזקנים שם ועבר שאמרו לו זה אינו דרך יותר טוב תצית אותנו אנחנו הזקנים ואתה אברהם וכו', הוא לא הסתפל על זה כלל, ואמר שזה שיהיה בכל דור לא להסתפל על שום מונע ומעכב רק שיהיה עבודתו מוסדת על דרך הישר והנעים של הצדיק האמת ולא יטה מדבריו ימין ושמאל אז כבר אינו צריך להסתפל ולהתבלבל משום בריה שבעולם. (עיין ליקו"מ סוף ח"א בהשמטה)

קפה

מוהרא"ש ז"ל נגש אל מקרב חדש ואמר לו דע לך שאצלנו לא תפסיד כלל, כי המתקרב אלינו עושה רק רווחים מיד אל

יד, חוטף בכל יום חמש רש"י מדרש רבה ומדרש תנחומא וכו', משניות גמרא ושלחן ערוך וכו', ומתבודד עצמו עמו ותברך ומדבר לפניו ותברך את כל לבו אשר כל דבור הוא הצלחה נצחית.

קפו

מוהרא"ש ז"ל אמר כמה פעמים שלהתרחק מרבנו ז"ל פרושו להתרחק מהקדוש ברוך הוא, כי כל ענין ועסק רבנו ז"ל הוא רק לקרב בני אדם אליו ותברך ורק על קטב זה סובב והולך כל עסקיו ועניניו כי רצון רבנו ז"ל הוא רק שיתקרבו אנשיו אליו ותברך ויזכו לחיות בעולם הזה ממש בדגמת שניים בעולם הבא, ועל כן המתרחק מרבנו ז"ל הוא מרחק את עצמו ממנו ותברך כי את התשוקה וההתעוררות שיקבל אצל רבנו ז"ל בשום מקום לא יקבל. (עיין ליקו"מ ח"ב סימן טז)

קפז

מוהרא"ש ז"ל אמר פעם אחת לבחור שבא לבקרו והוא יצא בדיוק מסדרו להתפלל מנחה ענה ואמר לו "מה יש לנו לדבר הלא אנו הולכים עכשו להתפלל מנחה תתאר לעצמך שהתפלה הזו היא חדשה לגמרי שעוד לא התפללנו תפלה זו ומי יודע אם נתפלל עוד פעם תפלה זו ואז אם נתפלל בצורה כזו יאיר לך כל כך שכבר לא תצטרך אל שום דבורים".

קפח

ואמר לו כי רבנו ז"ל אמר בפרוש (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט' וסימן קיב'); כשאדם מתפלל תפלתו עם אמת אז מאיר לו אפילו בתוך חשכותו וזוהי למצוא את הפתחים לצאת מהרע והחשך שלו, וסיים ומי שזוהי להתפלל באופן כזה כבר אינו צריך דבורים מאף אחד.

קפט

מוהרא"ש ז"ל ספר שפעם אחת הלך רבנו ז"ל להתפלל מנחה ולנה אותו נכד הרה"ק מטירהוויצא ז"ל והניח רבנו ז"ל שהוא יכנס תחלה בבית הכנסת ורבנו ז"ל הלך אחריו עד שהלה הגיע במזרח אל מקום הקבוע של רבנו ז"ל בתפלה ורמז לו רבנו ז"ל שישאר שם להתפלל והלה ספר שהסתכל והתבונן איך שרבנו ז"ל מתפלל תפילת שמונה עשרה במסירות נפש כזו ובדבקות ובחיות כזו עד שנתעורר בבכייה כי הרגיש אז שהוא עדין אף פעם לא התפלל בחייו ומאז נתעורר מאד מאד בעבודת התפלה ואמר הנ"ל שנדמה לו שלכן רמז לו רבנו ז"ל להתפלל על ידו כדי שיראה וירגיש שעדין לא התפלל בחייו ואיך צריכים להתפלל.

קצ

מוהרא"ש ז"ל אמר:
כל מי שיש לו קשיות על יראי ה' עליו לידע כי עוונותיו מקשים לו הקשיות, ולא מה שרואה, כי באמת ראוי לדון את כל בר ישראל לכף זכות ומכל שכן יראי ה' (עיין שיהר"ן סימן קיח')

קצא

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעל פי דעת רבנו ז"ל צריכים להתפלל ותיקין (עיין שיהר"ן סימן לא') ואשרי מי שזוכה להתפלל בכל יום ויום ותיקין אשר אין למעלה מזה, (והוא תמיד מעורר את כל מי שבא לשאול אותו אם להתפלל ותיקין ואומר לו כנ"ל אשר תפילת הוֹתִיקִין אין למעלה מזה), ומה שהוא אינו מתפלל ותיקין יש לו טעם על זה, ואף על פי כן את אחרים הוא תמיד מעורר שיתפללו ותיקין ולא יסתכלו עליו כלל בזה.

קצב

מוהרא"ש ז"ל אמר: מה שאמר רבנו ז"ל (בחיי"מ סימן קפז' ("שהצדיקים שוגים בזה שמתפללים מאחר", זה סובב והולך אם מתפללים אחר שעה שתיים עשרה (12) כי עד שעה עשר (10) מתר להתפלל לכתחלה על פי דין ומעשר עד שתיים עשרה מתר להתפלל בדיעבד על פי דין ואחר שעה שתיים עשרה כבר צריכים לומר במנחה שתי פעמים שמונה עשרה כדין מי שנאנס ולא התפלל.

קצו

וספר שמוהרנ"ת ז"ל הקפיד מאד מאד בדבר זה להתפלל תפילת ותיקין ופעם אחת נסע בדרך והיה באיזה עירה ונכנס לבית המדרש ללמד והיה אחר הצהרים מאחר מאד כמו שעה שתיים (2) או שלש (3) ושמע אחד מתפלל שחרית מעטף בטלית ותיקלין והתפלל בהתלהבות גדולה עד מאד ובדבקות עצומה ובניגון יפה עד מאד ונהנה מוהרנ"ת ז"ל מאד מתפלתו אך מחמת שהיה כבר לאחר זמן תפלה של השלחן ערוך (עיין שו"ע סימן פט') ענה ואמר בזה הלשון "א שיין אתרוג נאר אין חנכה" (אתרוג יפה רק בחנכה) כאומר אם התפלה אינה בזמנה המובא בשולחן ערוך אף שהיא יפה ונאה עד מאד הינו שהיא בכונה ובדבקות עם כל זאת היא בדייק מי שייקח אתרוג יפה ומקדר אך תהיה בחנכה ולא בזמנה - בסכות...

קצד

מוהרא"ש ז"ל עורר אותנו מאד מאד על אהבת חברים ואמר שהיום זה העקר וצריכים לשמור מאד שלא יכנס איזה קנאה ושבגדה בין התלמידים אשר דבר זה הורס את כל הבנין.

קצה

מוהרא"ש ז"ל אמר: ששמאד מאד עובד על דבר זה הבעל דבר הינו שיתנהו איזה מחלקת וריב או סכסוכים בין

התלמידים ועל ידי זה יש לו כבר כחות להרס הכל, ועל כן
החכם עיניו בראשו ורואה לשמור מאד מאד שיהיה אהבת
חברים בין התלמידים שעל ידי זה יכולים כלם להצליח. (עיין חיי"מ סימן רצב')

קצו

מוהרא"ש ז"ל ספר אשר למוהרנ"ת ז"ל היה תלמיד אחד
ושמו ר' שאול מטעפליק והיה חדוש נפלא בתבנית לבבו
ובפרטיות בעבודת ההתבודדות לקיים דברי רבנו ז"ל שגלה
על פי הנעור בלילה (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ב)
וקיים בתמימות ובפשיטות והיה מבלה לילות שלמים
בשדות ויערים והיה מתבודד עמו יתברך וכל תפלתו ותורתו
היה בהתלהבות עצום ובדבקות נפלא, ודרך היה כאשר
באו אליו בני הנעורים בבית המדרש ושאלו מאתו איזה
פשוט בגמרא או בתוספות וכו' שהיה קשה להולמם והשיב
להם שיגיד להם לאחר שעה, ובתוך כך נכנס לעזרת נשים
והשתטח ובקש מהשם יתברך גל עיני ואביטה נפלאות
מתורתך, ואמר בדמעות שליש בפשוט ידים ורגלים וכו' עד
שנתגלה לו הפשוט. ואף על פי כן מרב ההכרח הירידות
והנפילות שעובר על כל אחד אמר לו פעם אחת מוהרנ"ת
ז"ל שאול עדין אין לי הנאה ממך אם הייתי רואה שאתה
נופל וכו' ואף על פי כן אתה מתחזק ונשאר על מקומך אז
היה לי הנאה ממך. כי ההכרח שיעבר על האדם מה שיעבר
ואף על פי כן יחזק את עצמו (שקורין דער האלט'ן זיך). כי
עבודתו היתה תמיד רק בדרך רצוא בלי ושוב (ולא האריך
ימים).

על ידי רבי שאול הנ"ל נתקרב ר' מאיר טעפליקער מאנשי
מוהרנ"ת ז"ל שהיה אחר כך חדוש נפלא בעבודתו הקדושה
ברבוי תפלה והתבודדות וקימת חצות ושעורים קבועים
פסדרן וזכה ללמד הרבה מאד בהתמדה ובתשוקה עצומה.

פעם אחד בתחלת התקרבותו באו שניהם כרוך קצת
 אחריו מה נשמע עמו ואיר הולך עבודתו וכו', והשיב רבי
 מאיר כלומר יד כאומר שאין ממי לדבר, ענה ואמר לו
 מוהרנ"ת ז"ל שמע נא בקולי אם תרצה להביט בעין קזו
 תחייב את כל העולם, כי תנסה עצמך ותביט בכל יושבי עירך
 הנודעים לך ותתחיל מן היושב בקצה העיר וכשתביט בו
 היטב בודאי תחייבו וכן תלך מבית לבית עד שתבוא לביתך
 שאתה איש קשר (ערליקער יוד) מקל העיר? והשיב לו גם
 אני איני איש קשר, ענה מוהרנ"ת ז"ל ואמר לו (בלשון
 תימה) גם אתה אינך איש קשר אם כן מי הוא האיש קשר?
 אבל כשתביט היטב בהגרוע שבגרועים תמצא בו איזה דבר
 טוב ומכל שכן במי שאינו גרוע כל כך תמצא גם כן איזה דבר
 טוב וכן בכל אחד ואחד, וגם כך בודאי תמצא איזה דבר טוב,
 ועל כן אם תלך בדרך זה יכולים לזכות את כל העולם כלו.
 ומאז נעשה דבוק מאד במוהרנ"ת ז"ל והלך הרבה בדרך
 זה ועל ידי זה קרב רבים אל דעת רבנו ז"ל בעיר טעפליק.
 דרכו היה לעשות בכל ראש חדש סעודת ראש חדש והזמין
 הרבה אנשים ודבר עמם הרבה מדבורי רבנו ז"ל שקבל
 ממוהרנ"ת ז"ל ועל ידי זה קרבו אל דעת רבנו ז"ל. ואנשי
 שלומנו היו רגילים להתועד הרבה בביתו. היה לו מקרב
 אחד איש כפרי ונחשב גם כן מאנשי שלומנו והיה המנהג
 בטעפליק להתקבץ בפורים אצל רבי מאיר ושם אכלו אצלו
 סעודת פורים והיה מנהגו שבשעה שתיים אחר חצות היום
 כבר סגר הסלונות והלאדין והדליק נרות הרבה ותקף
 התחילו סעודת פורים בשמחה רבה. פעם בשנה אחת היה
 בין הבאים גם האיש כפרי הנ"ל וראה רבי מאיר איך שקל
 אנשי שלומנו שמחים מאד והוא האיש כפרי יושב מן הצד
 ועצב מאד, ושאל אותו מה זאת למה אינך שמח? הלא היום
 פורים ומצוה רבה לשמוח, והשיב לו הכפרי איי וואס טוט
 מען אז מען האט א צביה אויפ'ן קאפ (כי היה לו כמה בנות
 להשיאן והבכורה היתה שמה צביה ולא היה לו אפילו
 פרוטה לצרף נשואין), והשיב לו רבי מאיר אם כל כך רע לך
 לקחת לעצמך עצה להיות במרה שחורה? הלא אנחנו קבלנו

מרבנו ז"ל אז עס איז נשין גאר שלעכט שרייט מען און מען שרייט צו השם יתברך צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי הוציאני, ולקח אותו רבי מאיר בידו והלך עמו בעגול הרקוד כי היו כולם מבסמים ולא ידעו בין ארור המן לברוך מרדכי והתחיל רבי מאיר לצעק אל הכפרי אז עס איז גאר שלעכט שרייט מען אט אָזוי, והתחיל לצעק צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי הוציאני והכפרי צעק אחריו וכן בכל פעם כשרבי מאיר צועק אז עס איז גאר שלעכט שרייט מען אט אָזוי וכו' והוא צעק אחריו בבכיות עצומות ובשמחה רבה עד שנחר גרונ. אחר פורים הזדמן שאחד מאנשי שלומנו נסע לדרך והכרח לשבות בכפר אצל הכפרי ושרתה אותו בתו הבכירה של הכפרי וישרה בעיניו ואמר להאיש הכפרי היות שיש לי בן בגיל כזה אולי נשתדך יחד, ענה לו הכפרי אני מכרח לשאול על זה מרבי, ושאל לו האורח מאנשי שלומנו מי הוא רבך, והשיב רבי מאיר טעפליקער הוא קרב אותי אל דעת רבנו ז"ל, ענה לו האורח רבי מאיר בודאי יסכים, ונסע הכפרי ושאל את רבי מאיר והסכים ונעשה שדוך ביניהם. אז ראו עין בעין מה שקדשת פורים פועלת ובפרט תפלות ובכיות של שמחה.

קצז

מוהרנ"ת ז"ל היה פעם בפורים אצל רבנו ז"ל ואמר לו אז רבנו ז"ל שעהר כונת מחית עמלק על ידי שמחת פורים הוא לבטל את הספקות שעולה בכל פעם על האדם, ספק גימטריא עמלק, ואפילו בקדשה אסור שיהיה לאדם ספקות.

קצח

רבנו ז"ל הזהיר מאד לא לשתות משקה המשכר כי אם לקדוש והבדלה יין. (עיין ליקו"מ ח"ב סימן כו')

קצט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מַה שְּׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (בַּחֲי"מ סִימָן רצב' "שְׁהַעוֹלָם רָאוּי שְׁיִתְמָהוּ עַל גִּדְּל הָאֱהָבָה שִׁיְהִיָּה בִּיְיָנוּ" זֶה סוֹבֵב כְּהִיּוֹם עַל תַּלְמִידֵי "הַיֵּכֶל הַקֹּדֶשׁ" אֲשֶׁר בְּאַמֶּת יֵשׁ בִּיְיָהֶם אֱהָבָה רַבָּה עַד מְאֹד אֲשֶׁר בְּנַחֵל שֵׁם חִלְקָם וְגוֹרְלָם וְנַחֲלָתָם, (וְעַל כֵּן לֹא בַּחֲנָם מְעוֹרָר וּמַחֲזִיק וּמַזְהִיר עַל זֶה מְאֹד מְאֹד כִּי הוּא יוֹדֵעַ אֲשֶׁר הַבַּעַל דָּבָר מִקְנָא מְאֹד עַל דָּבָר זֶה).

ר

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁצָרִיכִים לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ כָּל כֶּה אֱלִיוֹ יִתְבָּרַךְ עַד אֲשֶׁר שׁוֹם דָּבָר שֶׁבַּעוֹלָם כָּבֵר לֹא יוֹכֵל לְבַלְבֹּל וְכָל זָמָן שֶׁעֵדִין יְכוּלִים לְבַלְבֹּל זֶה סִימָן שֶׁהוּא רְחוּק מִהַדְּבָקוּת בֹּא יִתְבָּרַךְ.

רא

וְדָבָר זֶה לַעֲנִין הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בֹּא יִתְבָּרַךְ שְׁצָרִיכִים לְזַכּוֹת לָאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזוּכָּת קִזּוֹ עַד שֶׁשׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יוֹכֵל לְהַכְנִיס בֹּא סִפְקוֹת רַק יְהִיָּה כָּל כֶּה חֲזַק בְּאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בֹּא יִתְבָּרַךְ עַד שִׁירָאָה אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּבְיָכוֹל מְרַב אֱמוּנָה (הֵינּוּ שֶׁמֶכֶל דָּבָר יְרָאָה וְיָבִין וְיִשְׁכִּיל רַק אֶת אֲמִתּוֹת מִצִּיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ); וְאָמַר מִי שֶׁזֹּכֵר לָאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזוּכָּת קִזּוֹ אוֹתוֹ כָּבֵר לֹא יְכוּלִים לְבַלְבֹּל וּלְבַטֵּלוֹ קָלָל.

רב

מוהרא"ש ז"ל אמר: שְׁכֵמוֹ שֶׁהוּא בְּכָל־לִיּוֹת הָאֻמוֹנָה הַקְדוּשָׁה, כְּמוֹ כֵּן הוּא בְּפִרְטִיּוֹת "אֻמוֹנֵת חֻכְמִים" שְׁצָרִיכִים לִהְיוֹת כָּל כֶּךָ חֲזָקִים בְּאֻמוֹנֵת חֻכְמִים, וּבְפִרְטִיּוֹת בְּרַבְּנוּ ז"ל עַד שֶׁכָּל דְּבַר יִרְאָה וְיִבִּין בְּעֵין שְׁכֵלֹו בְּאֶפֶן וּבִצּוֹרָה כְּזוֹ שֶׁכָּבֵר לֹא יוֹכִלוּ לִרְחֹקוֹ וּלְגַרְשׁוֹ מִרַּבְּנוּ ז"ל.

רג

וְתַמִּיד חוֹזֵר מוֹהֲרָא"ש ז"ל אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לִיקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֵלֶק א' סִימָן רנ"ה) שְׁצָרִיכִים אֶל הָאֻמוֹנֵת חֻכְמִים בְּהִצְדִּיק גַּם דַּעַת כִּי אִם יִהְיֶה לוֹ אֻמוֹנֵת חֻכְמִים בְּלֹא דַעַת אִזִּי לְבִסּוֹף יִפּוֹל בְּאֵין סוּמָךְ, וְדָבָר אִזִּי לְגַבִּי אֵלֵינוּ הַרוֹצִים לְחַקּוֹת אֶת הַצִּדִּיק בְּלֹא שְׁכֵל (הֵינּוּ כְּשֶׁהִצְדִּיק מִסְתַּפֵּר הוּא מִסְתַּפֵּר... כְּשֶׁהִצְדִּיק מִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ עִם צַעֲרֵי סְבִיב צוּאָרוֹ כִּי הִתְקַרֵּר גַּם הוּא מַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ כֶּךָ... אוֹ בְּשִׁעָה שֶׁהִצְדִּיק אוֹחֵז אֶת הַפּוֹבֵעַ הָעֲלִיּוֹן בִּידּוֹ מֵרַב הַחֵם גַּם הוּא אוֹחֵז בִּידּוֹ אֶת הַפּוֹבֵעַ הָעֲלִיּוֹן...), כֹּל זֶה נִקְרָא אֻמוֹנֵת חֻכְמִים בְּלֹא דַעַת, וּלְבִסּוֹף יִפּוֹל וְיִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, כִּי יִרְאָה אֶצֶל צִדִּיק אַחֵר הַנִּהְגוֹת יוֹתֵר יָפוֹת ... וְיִבְרַח אַחֵר כֶּךָ אֶצְלוֹ אֲבָל לֹא כֵּן מִי שִׁיזְדַּע שְׁעָקָר הַצִּדִּיק הוּא לְקַרְבּוֹ רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ וְשִׁירְבָה בְּלִמּוּד תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה וְיִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ בְּדַבְּקוֹת עֲצוּמָה וְיִקִּים מִצְוֹתָיו בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה הוּא אֵף פַּעַם לֹא יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ.

רד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שְׂאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְּקָרִים "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב" אֵינֶם יְכוּלִים לְתַאֵר בְּעֲצָמָם אֶת גְּדֹל הַזְּכוֹת שֶׁנִּפְל בְּחֻלָּקָם שֶׁזָּכוּ לִהְיוֹת בְּחֻלָּקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל וְנִתְרַחֲקוּ מִכָּל מִינֵי מִפְּרוֹסָמִי הַזֶּמֶן ... הַנִּמְצָאִים כְּהִיּוֹם, כִּי בָּאֵם הֵיוּ בְּאֻמַּת מַאֲמִינִים לְדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְהֵיוּ מְקִימִים אֶת עֲצוּתוֹ הַקְדוּשׁוֹת

בְּאֶמֶת וּבִתְמִימוּת אֵז הָיָה תְּמִיד שְׂמֵחִים וְעֹלִיזִים עַל נַעַם
חֻלְקָם וְעוֹד הָיוּ מְחַזְּקִים וּמֵאֲמִצִּים אֲחֵרִים לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה.

רה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּזֹאת יִבְחַן הָאָדָם אִם הוּא בְּאֶמֶת
מִקְרֵב אֶל רַבּוֹ ז"ל וּמֵאֲמִין בּוֹ וּמִקְלֵם עֲצוּתָיו הַקְדוּשׁוֹת, אִם
הוּא שֹׂמֵחַ בּוֹ בְּשִׂמְחָה אֲמִתִּית וְשֹׂמֵחַ בְּהִתְקַרְבוֹתוֹ אֵלָיו זֶה
סִימָן מְבָהֵק שֶׁהִתְקַרְבוֹתוֹ הוּא עִם אֶמֶת. (עַיֵן שִׁיהֵר"ן סִימָן
רנב')

רו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֲשֶׁר מְצִינוּ שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר לְאַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: אֲנִי חֹזֵק בְּכָל עֲנִיָּי, וּבִיּוֹתֵר אֲנִי חֹזֵק שְׂאֵלוֹ
הָעֶשְׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים מִסְּגָלִים לְתַקֵּן אֶת פְּגָמֵי הַבְּרִית,
וְאֲשֶׁר מִי שְׂאוֹמֶרֶם בְּכָל יוֹם. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהַזְהִיר מֵאֵד
לֹא לְהִיּוֹת חֹכֵם בְּעֵינָיו, וְלִהְיוֹסִיף אֶפִּילוֹ מִזְמוֹר אֶחָד עַל אֵלוֹ
הָעֶשְׂרָה מִזְמוֹרִים, כִּי אִם רַבְּנוּ ז"ל אָמַר שֶׁהוּא חֹזֵק בִּיּוֹתֵר
אֲשֶׁר הֵ"תַקֵּן הַכִּלְלִי" אֵלּוֹ הָעֶשְׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים מִסְּגָלִים
לְתַקֵּן אֶת פְּגָם הַבְּרִית, וְאִסּוּר לְהִיּוֹת חֹכֵם בְּעֵינָיו וְלִהְיוֹסִיף
אֵיזָה מִזְמוֹר, כִּי הַכֹּל דְּמִיּוֹן וְרַעוּת רוּחַ, כִּי אֵין לָנוּ אֵלָּא דְבָרֵי
רַבְּנוּ ז"ל שֶׁהִזְהִירוּנוּ כָּל כֶּה לְגַלּוֹת וּלְפָרֶסֶם אֶת הַתַּקֵּן הַכִּלְלִי
הָעֶשְׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים אֵלּוֹ דִּיִּיקָא, לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן אֵין
לְהוֹסִיף אֶפִּילוֹ מִזְמוֹר אֶחָד וּבִדְאִי מִי שְׂרוּצָה לְגַמֵּר אֶת כָּל
סֵפֶר הַתְּהִלִּים אֲשֶׁר לֹו וְאֲשֶׁר חֻלְקוֹ וְיִרְבּוּ כְמוֹתוֹ בִּישְׂרָאֵל
אֲבָל לְגַבִּי הַתַּקֵּן שֶׁל פְּגָם הַבְּרִית הֵם רַק הָעֶשְׂרָה מִזְמוֹרֵי
תְהִלִּים אֵלּוֹ הַנִּקְרָאִים "תַּקֵּן הַכִּלְלִי" וְאִסּוּר לְהוֹסִיף אוֹ לְגַרֵעַ
מֵהֶם, כִּי אֲמִירַת תַּקֵּן הַכִּלְלִי הוּא תַּקֵּן גְּדוֹל מֵאֵד לְפָגַם
הַבְּרִית וּבִפְרָט בִּימֵי שׁוֹבְבֵי"ם מִי שִׁזְזָה לֹוֹמֵר בְּכָל יוֹם אֶת
הַתַּקֵּן הַכִּלְלִי וְשֶׁב וְיִמְחֲלוּ לוֹ

דרכי בענין כתיבת השיחות שאם יש לי איזה ספק בדבריו אני שואל אותו ופעם אחת ענה ואמר לי בזה הלשון "מדוע אינך מרגיל את עצמך לתפס בדבורי מבלי שאצטרך לחזור לך עוד פעם ועוד פעם?" וספר לי שלהרב הקדוש רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל (מחבר ספר באור הליקוטים); היה לו תלמיד אחד ושמו היה רבי ישראל כהן ה' יקם דמו והיה לו תפיסה מהירה מאד וכן היה לו זכרון נפלא והוא תפס תכף ומיד את דברי רבו רבי אברהם ז"ל אף שהיה דרכו לדבר בעמקות נפלא כדרכו והיה דרכם של תלמידי רבי אברהם לשאול אותו בכל פעם מה היתה כונתו בענין זה וכו', ובענין זה וכו', והוא היה משיב להם כדרכו שהיה סכלן גדול והקפיד עליהם תלמידו רבי ישראל כהן ואמר להם תמיד אל תחזרו ותשאלו את רבי אברהם מה שקשה לכם אני אשיב לכם על הכל כי חבל שיחזר על דבר שכבר אמר כי במקום זה קדאי להניחו לומר דבר חדש, (והבנתי את הרמז שרימז לי ובאמת מי שרגיל אצלו שומע בכל פעם חדשות נפלאות ואפילו כשחוזר על דבור שדבר מתחדש אצלו חדשות בהדבור הזה בעצמו).

ופעם אחת אמר לי מוהרא"ש ז"ל שאצלו יותר קל ונקל לכתב דבר חדש מאשר להעתיק דבר שכבר כתב פעם ועל כן דרכו לתן לאחר להעתיק דבר שכבר אמר. ותמיד משתוקק רק לומר חדשות ואינו חפץ לומר דבר שכבר אמר פעם אחת.

מוהרא"ש ז"ל אמר: שענין רבנו ז"ל הוא כמו מעין המתגבר וכל מה שתשאב ממנו יותר כמו כן יהיה נובע יתר ויותר ועל

כן אנשי מי שזוהי לשאב בכל יום מהאצרות הגנוזים שלנו
שהם עצותיו הקדושים של רבנו ז"ל. (עיין חיי"מ סימן רצד'
)

רי

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל בר ישראל יש לו כחות עצומים
להחזיר את כלל נשמות ישראל בתשובה ואת כל העולם
כלו, אך אינו יודע מכותיו, ודבר זה סובב על כל בר ישראל
כלי יוצא מן הכלל לכל אחד יש כחות עצומים וכמו שכתוב
אצל יוסף הצדיק הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל
עם הארץ (בראשית מב'); ודעת לנבון שקודם קבל את
כחותיו מאביו יעקב שהוא היה הצדיק האמת, כמו כן כל מי
שמקבל את השקפתו בחייו ואת דבורו מרבנו ז"ל יש לו
כחות עצומים להחזיר את כלל נשמות ישראל בתשובה וכן
את כלל העולם כלו.

ריא

מוהרא"ש ז"ל אמר: באם רוצים להאיר באחר את דברי
רבנו ז"ל צריכים קודם לדון לכף זכות ושיהיה עמו בשלום
ובאהבה גדולה כי אור רבנו ז"ל כל כך גדול שאי אפשר
להכניס באחר רק על ידי שמלמדים עליו זכות ודנים אותו
לכף זכות ומראים לו אהבה גדולה. (עיין ליקו"מ ח"א סימן
רפב')

ריב

מוהרא"ש ז"ל אמר: היום אי אפשר להאיר בעולם את אור
רבנו ז"ל כי אם על ידי הפצת ספריו הקדושים, שיראה

וַיִּקְרָא הָאָדָם בְּעֶצְמוֹ וַיִּרְאֶה וַיִּבִּין אֶת הָאֵמֶת, וְאַחֲרֵת חֶבֶל עַל הָעֲבֹדָה כִּי כָפִי הַשֶּׁקֶר שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם וְכָל אֶחָד מִנֶּסֶה לַעֲשׂוֹת שְׁטָפוֹן מִן הָאַחֲרִים קָשָׁה לְהִסְבִּיר לִבְנֵי אָדָם אֶת הָאֵמֶת אֲבָל עַל יְדֵי הַפֶּצֶת סִפְרֵי הַקְדוּשִׁים עַל יְדֵי זֶה מִי שִׁיזְכֶּה וַיִּסְתַּכֵּל וַיַּעֲיֵן בָּהֶם בְּאֵמֶת אֲזִי יִזְכֶּה לִידַע אִיפּוֹא הָאֵמֶת.

ריג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: וַיַּעַן שְׁכַל הַפֶּצֶת דַּעְתּוֹ הַקְדוּשָׁה בְּעוֹלָם תְּלִוִי אַךְ וְרַק בַּהֲפֶצֶת הַסִּפְרִים הַקְדוּשִׁים עַל כֵּן צָרִיךְ לְהִיּוֹת הָעֲבֹדָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת בְּעֵינֵי אֲנָשִׁי שְׁלֹמֹמֶנֶה הַיִּקְרִים "קוֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים" וַיִּשְׁתַּדֵּלוּ תָמִיד לְחַפֵּשׂ עֲצוֹת אִיךָ לְהַרְחִיב אֶת הָעֶסֶק הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה שֶׁל הַפֶּצֶת סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל בְּעוֹלָם.

ריד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׂאֵלוֹ שֶׁמִּבְקָשִׁים מַחֲרִים גְּבוּהִים עַל סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל שֶׁיִּלְכוּ לַעֲבֹד יוֹתֵר טוֹב עַל הַכְּבִישׁ... אוֹ לְאַסּוֹף זָבֵל... מֵאֲשֶׁר יִתְעַסְקוּ בַּמְכִירֵת סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, כִּי בְּעֶסֶק רַבְּנֵי ז"ל אֲסוּר לַעֲשׂוֹת עֲסָקִים שְׁקוּרִין "בִּיזְנָעִס" עֲבֹדָה זֹאת צָרִיכָה לְהִיּוֹת רַק בְּלִתִּי לֵה' לְבַדּוֹ וְאִם אֵין כּוֹנֵנָתָם לְשֵׁם שְׁמַיִם אֲזִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָם הַקְּבִ"ה וְלֹא יִפְסִידוּ בְּהַעֲסֵק אֲבָל אִם כּוֹנֵנָתָם הוּא רַק לַעֲשׂוֹת פְּרָנְסָה מִזֶּה בּוֹדֵאִי שֶׁיִּפְסִידוּ קְסָפִים וַיִּפְּלוּ לַחֲבוּבוֹת וְכו'.

רטו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁבַעֲסֵק הַהִפְצָה צָרִיכִים לְהַפְקִיר אֶת עֲצָמוֹ וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל כֶּסֶף וְאִם יַעֲסֵק בְּאִפֵּן הַזֶּה יוֹכֵל לַעֲזֹר לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כִּי מִי שֶׁעָדִין חוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף לְהַרְוִיחַ עַל יְדֵי הַסִּפְרִים הוּא לֹא יוֹכֵל לַעֲזֹר לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְהַלְבִּישׁ אֶת זֶה בְּדַבּוּרֵי רַבְּנֵי ז"ל שֶׁאָמַר (סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֶׂה יֵג' מִיּוֹם ו') "וְשִׂאֲלֹתַי אוֹתוֹ אֵיזָה צָדֵקָה אֶתָּה נֹתֵן? וְהַשִּׁיב שֶׁהוּא

נותן מעשר אמרתי לו אם כן אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה כי אין אתה יכול כלל לבא למקומה" עין שם, והסביר מוהר"ש ז"ל כי מי שרוצה להוציא את הבת מלכה שהוא כלל נשמות ישראל מגלותם צריך להפקיר את עצמו בצדקה לגמרי ולא רק מעשר ואז דייקא יזכה להוציאה משם ואמר שדבר זה ביותר סובב על הפצה.

רטז

וספר עמנו מוהר"ש ז"ל ואמר: שהוא רואה הצלחה בעבודת הקדש של הפצת ספרי רבנו ז"ל רק בשביל שאינו מסתכל על שום כספים וחובות וכו', וכן כל המחלקת שהיה עליו התחילה דייקא מאלו שרצו להרוים מספרי רבנו ז"ל ולעשות פרנסה מזה... והוא עקר את דבר זה לגמרי כי מכר והפיץ את ספרי רבנו ז"ל בפרוטות ממש, כי בקש רק צדקה, וממילא כל מה שנתנו לקח ולא הסתכל על הסכום והיה יוצא שהיו אנשים שנתנו רק סכום קטן עם כל זאת סוים מוהר"ש ז"ל שבדבר רבנו ז"ל אינם מפסידים אם רק כוננו לשמים לגלות ולפרסם את רבנו ז"ל, רבנו ז"ל משלם חזרה כל ההפסדים ועוד מכניס לה רווחים אשרי מי שעוסק בהפצת ספרי רבנו ז"ל ויראה ברכה והצלחה במעשה ידיו. (עיין שיהר"ן סימן קנ')

ריז

ואמר מוהר"ש ז"ל להרבה אברכים שיהיה עסקם בהפצת ספרי רבנו ז"ל ודבורי אמונה ואז יראו שייכנס להם שפע גדול ויהיה להם פרנסה ברוח גדול ויזכו לשלם כל חובותם וכן היה, (אשרי מי שמצית אותו בזה).

ריח

פעם נגש אל מוהר"ש ז"ל בחור אחד שעסק בהפצת ספרי רבנו ז"ל ורצה לתן לו מעות על פדיון ולא רצה מוהר"ש ז"ל לקבל ממנו ואמר לו אתה כלך פדיון אחד גדול ועל כן

מה לך לתן על פדיון... וכשלא הבין אל מה מכון מוהרא"ש ז"ל ענה ואמר לו הלא אתה עוסק בפדיות השכינה שהם נשמות ישראל, בהפצת ספרי רבנו ז"ל על כן אינך צריך כבר לתן על פדיון כי הפצת ספרי רבנו ז"ל הוא בדיוק כמו פדיון.

ריט

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל אחד צריך להסתפל על עצמו ולא על אחרים ותכף ומיד כשמתחיל להסתפל על אחרים ידע שהוא בעל דמיון גדול כי תמיד יתחיל לדמות לעצמו כאלו הוא צוחק ממני... או כאלו הוא יותר גדול ממני... או כאלו הוא גרוע יותר ממני... להסתפל על אחר זה דמיון אחד גדול.

רכ

מוהרא"ש ז"ל אמר לאחד מאנשי-שלומו, שעקר מעלת ונחשיבות האדם, שאצלו בוער התבערה והלהב אחריו יתברר מהתחלת ההתקרבות עד הסוף 'בדיוק כמו ההתחלה כן צריך להיות הסוף' ובזה הלשון אמר: 'דער עקר גרויסקייט פון א'מענטש איז דאס - ער ברענט צום אייבערשטן ביים סוף פונקט ווי ביים אנפאנג', ושום דבר לא יוכל למנע אותו מהתבערה והלהב הזה.

רכא

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שאצלו התבערה והלהב והחשק עכשו בדיוק כמו שהיה לו בעת שהתקרב ואף שכבר עברו עליו משברים וגלים מחלוקות ורוחות סערות עד מאד מפל מיני לצים ומתנגדים ארורים עם כל זאת לא יכולים להזיזו כי הוא זה ואותה התבערה והלהב שהיה לו בתחלת ההתקרבות יש לו גם עכשו.

רכב

וספר מוהרא"ש ז"ל: שרבונו ז"ל (עיין חיי"מ סימן תקיח') הפליג במעלות הרב הקדוש רבי זושא ז"ל שבער בעבודת השם יתברך עם הלב הראשון כ"ב שנים רצופים הינו כי יש מאמר החכם "אין חזק פתחלת החסידות" בהתחלה כל אחד מתלהב אבל לבסוף ההכרח לו להתקרב מרב פגעי ומקרי הזמן, לא כן היה אצל הרב הקדוש רבי זושא ז"ל שבער עם הלב הראשון כ"ב שנים רצופים.

רכג

מוהרנ"ת ז"ל דבר פעם אחת מענין התלהבות הלב שצריך להיות תמיד מלהב אל הקדוש-ברוך-הוא ולבער אחריו יתברך, ודבר אז מאברהם אבינו, שהיה הנדיב לב הראשון, שמסר את לבו אליו יתברך, ובער אחריו יתברך, עד שעם לבו החם זכה לחמם לבבות של אלפים ורבבות וכו'. ועמד שם אחד מאנשי-שלומנו, וגנח, ושאל: היכן לוקחים לב כזה? והשיב לו מוהרנ"ת ז"ל בקפידה: גם לך יש לב כזה, אבל אין אתה מלהב אותו, ובזו הלשון אמר לו: 'דו האסט אויך אזוי איין הארץ נאר די ב'הארצט דאס נישט'.

רכד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שמדת "קנאה" היא המדה הכי מגנה שמכלה את חיי האדם לגמרי עד שאוכלת אותו כמו סרטן רחמנא ליציל ואמר שמדת הקנאה יותר גרועה מסרטן כי סרטן אוכל את האדם יש לחדש ויש לחצי שנה ויש לשנה וכו', אבל לבסוף מת רחמנא ליציל אבל מדה המגנה הזו של קנאה אוכלת את האדם משך כל השבעים שנה שלו והוא ממש הורס את בריאות גופו לגמרי.

רכה

מוהרא"ש ז"ל הקפיד מאד על מי שמעשן סיגריות ואמר גם אני עשיתי הרבה בהיותי בגיל צעיר אך תכף ומיד נשזכיתי

להתקרב אל רבנו ז"ל וראיתי שרבנו ז"ל אסר על אנשי
שלומונו לעשן זרקתי את הסגריות לגמרי ולא עשנתי יותר
בלי שום נאילות ומענות רק פשיטות ותמימות רבנו ז"ל
אמר "לא לעשן אזי לא מעשנים". (עיין חיי"מ סימן רעג' ו-
תעב')

רכו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאסור לו להאדם להתפעל משום
בריה שבעולם ומכל שכן שלא יכניס בעצמו שום פחדים
משום בריה שבעולם ומכל שכן וכל שכן בענין הנוגע לדבר
רבנו ז"ל והתקרבותו לא יתפעל ולא יתפחד משום בריה
שבעולם (עיין ליקו"מ ח"א בסופו בהשמטה)

רכז

מוהרא"ש ז"ל אמר: באם היו בני אדם יודעים ומרגישים את
החיות והמשיבת נפש שיש בכל דף גמרא שזוכים ללמד
ומכל שכן לחדש בה אז היו חוטפים בכל יום כמה וכמה
דפים. (עיין ליקו"מ ח"ב סימן עח')

רכח

ואמר: הלא כל דף גמרא רש"י ופרוש תוספות קשזוכים
ללמד בה, מאירה את הנפש בהארת האין סוף ברוך הוא
ממש, ומי שמרגיש את הטעם הנפלא וחדוד המוחין שזוכין
על ידי כל דף גמרא אז היה עוסק בזה בכל יום, והיה מוסיף
דף אחר דף.

רכט

וספר מוהרא"ש ז"ל כי רבנו ז"ל בהיותו ילד קטן שלם
להמלמד שלו על כל דף גמרא חדשה שילמד עמו (שלושה
מטבעות) ג' גדולים (מין מטבע רוסי), ומחמת שהמלמד

היה עני ונצרך אז למד הרבה דפים בכל יום עם רבנו ז"ל
ורבנו ז"ל שתה בצמא כל דף גמרא וסיים מוהרא"ש ז"ל
הלואי שנעשה עכשו מה שעשה רבנו ז"ל בהיותו ילד קטן
הינו להרבות בלמוד דפים גמרא. (עיין שיבה"ר"ן סימן ד')

רל

מוהרא"ש ז"ל אמר: על למוד הדף היומי שהציל את הש"ס,
הינו כי כך רק בודדים היו זוכים לסיים כל הש"ס כלו, ועכשו
על ידי למוד הדף היומי אלפים מישראל זוכים לסיים את כל
הש"ס כלו אשר אין למעלה הימנה אשרי מי שחוטף בכל יום
כמה דפים גמרא אשר אין למעלה הימנה.

רלא

פעם אחת בלילה שאל אותי מוהרא"ש ז"ל אם התפללתי
כבר מעריב? עניתי ואמרתי לא! ושאל אותי למה? ואמרתי
שדברתי עם מישהו, ענה ואמר קודם צריכים לדבר עם
הקדוש ברוך הוא בתפלה ואחר כך מדברים עם בני אדם.

רלב

מוהרא"ש ז"ל אמר: באם חיים עם "השעה" אז כל היום
כבר הולך בצורה אחרת לגמרי. הינו כשמרגיל את עצמו
להסתכל בכל "שעה" על השעון שלו, וחוטף איזה טוב בזו
השעה דייקא כגון דף גמרא פרק משניות כמה מזמורי
תהלים וכו' וכו', איזה דבורים אליו יתברך איזה קיום מצוה
בשמחה אז במשך הזמן מתאסף אליו שעות יקרות שעות
מאירות כל טוב ואז היום הזה יוצא יום שלם אשרי מי
שמסתכל על אחריתו בכל יום ויום. (עיין ליקו"מ ח"א סימן
רעב')

רלג

דבר עמנו מוהרא"ש ז"ל הרבה מענין התמדה בספרי רבנו ז"ל, ואמר שלהשאר אצל רבנו ז"ל זהו מהדברים הכי קשים ואם לא מתמידים הרבה בספרי רבנו ז"ל ובפרט בספרו הקדוש ליקוטי מוהר"ן אזי ההכרח שיתרחקו לבסוף, מכיון ששומעים כל כך הרבה לשון הרע וכו' ומחלקת, וזה מכניס ספקות וקריעות עד שלבסוף בורחים מרבנו ז"ל. וספר מוהרא"ש ז"ל שראה זאת בכל השנים שמי שלא התמיד בספרי רבנו ז"ל אזי לבסוף נתרחק לגמרי אשרי מי שיחזיק מעמד וישאר אצל חדרו של רבנו ז"ל עד הסוף.

רלד

מוהרא"ש ז"ל רגיל לומר שלא צריכים להתפעל אם רואים כאלו שאין להם שום שיכות אל רבנו ז"ל, (הינו שאינם לומדים בספריו הקדושים ואינם מקיימים מצוותיו), ואף על פי כן קוראים עצמם "ברסלבר חסידים", מפני שיש לפעמים כאלו שכבר נדבק בהם השם "ברסלבר חסיד" כבר מלפני זה וכו', ועל כן כבר מתבייש לומר שאין לו שיכות אל רבנו ז"ל, ואמר אז לאחד, שבאמת האנשים האלו יש להם שיכות אל רבנו ז"ל כמו שיש לה שיכות ללבנה, ועוד פחות מזה ואמר בדרך צחות: מפני שאתה לכל הפחות מסתכל על הלבנה פעם אחת בחדש כשאתה מקדש את הלבנה והם אינם מעינים בספרי רבנו ז"ל אפילו פעם בחדש.

רלה

וספר עמנו מוהרא"ש ז"ל: איך שהעולם מטעה מאד והעקר שאסור לסמוך על בשר ודם ולעשות ממנו איזה מציאות, וספר שפעם אחת בא אליו זקן אחד ודמעתו על לחיו, והתאונן מאד שיש עליו דינים קשים שאי אפשר לבטלם,

ובתחלה חשב מוהרא"ש ז"ל שזהו בודאי יצא מדעתו אף דבר עמו מדברים אחרים ונוכח לראות שהאדם הזה הוא פקח ועוד יש לו משפחה וילדים והוא מנהל עסקים וכו', ולא הבין מה קרה לו ואחר שהתייפח בבכי בקלשי הוציא מפיו שהמעשה הוא שכתב שלש פעמים מכתב לרבי שלו ולא השיב לו וכפי הנראה שיש עליו דינים קשים וכו' והסוף היה שמוהרא"ש ז"ל לא הצליח להרגיעו, (מפני שכמה שרק חשב להרגיע ולהסביר לו שמא אבד הרבי שלך את המכתב וכו' וכו', לא עזר), והלך בפתי נפש, ואמר לנו מוהרא"ש ז"ל: ראו איזה טפשות יכול להכנס בבני אדם, אדם שמדבר אליו יתברך אינו מתפחד אם כן ישיבו לו או לאו מאחר שכל דבר מבקש ממנו יתברך, מה שאין כן כשאדם עושה מציאות שלמה מהרבי שלו אזי לבסוף יש לו הרבה אכזבות ממנו שמביאות אותו בסוף אל סף היאוש.

רלו

פעם אחת שמענו מפיו הקדוש: פון מיר וועסטו קיין אין מאל נישט הערץ הימל זאכץ, דער רבונו של עולם איד דא אויף דער וועלט אוץ מען דארף אים נישט זוכץ איץ די הימלעך, דהיינו ממני לא תשמעו אף פעם שאותו יתברך צריכים לחפש בשמים, אלא השם יתברך נמצא פה בעולם הזה ואתנו ולא צריכים לחפש אותו בשמים.

רלז

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שבעולם הזה יש הגן עדן וגם הגיהנם אם זוכה האדם שמדבק את עצמו בו יתברך יש לו גן עדן ואם לאו אזי יש לו גיהנם עוד בזה העולם אף העקר שיחיה האדם עם המציאות עקשו הוא בזה העולם וצריך למצא אותו יתברך בזה העולם. (עיין ליקו"מ ח"א סימן כב' ו-ח"ב סימן קיט')

רלח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּכָל יוֹם וַיּוֹם הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹן אֶת
עַצְמוֹ מִחְדָּשׁ לְקַבֵּל אֶת הַטּוֹב וְהַשְּׁפַע שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹצֵה לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו בַּיּוֹם הַזֶּה דְּיִיקָא, כִּי רַבְּנֵנוּ ז"ל אָמַר אֲשֶׁר
כָּל יוֹם וַיּוֹם בָּא עִם הַשְּׁפַע שְׁלֹו. (עֵינֵן לִיקו"מ ח"א סִימָן פד')

רלט

וְאָמַר שְׁעָקֵר הַשְּׁפַע הוּא הַשְּׁגָת הַדַּעַת הָאֲמֶת לִידַע אֲשֶׁר אֵין
שׁוּם מְצִיאוֹת בַּלְעָדִיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר
הוּא, אֲשֶׁר יְדִיעָה זֹה הִיא עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת הַמְּמַשְׁכֶּת אֲשֶׁר
רוֹחֲנֵי וְגִשְׁמֵי לְאָדָם וַיֵּשׁ לוֹ שְׁלֹוֹת הַנֶּפֶשׁ, וְאֵין לָהּ עוֹד עֲרֻבוֹת
נַעַם שְׁלֹוֹת הַנֶּפֶשׁ כִּמוֹ מִי שֶׁמִּכְנִיס בְּלִבּוֹ יְדִיעַת אֲמֶת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִמִּילָא כְּשֵׁיִשׁ לוֹ הַדַּעַת הָאֲמֶת בְּרוֹחֲנֵי יֵשׁ
לוֹ כָּבֵד גַּם שֶׁפַע גִּשְׁמֵי שֶׁהוּא מַעוֹת וּפְרֻנְסָה כִּי הַכֵּל תְּלִי כְּפִי
הַדַּעַת שֶׁל הָאָדָם כִּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (נִדְרִים
מ"א) אִם דַּעַת קִנִּית מֵה חֶסֶד.

מוֹהֲרָא"ש ז"ל
רמ
אָמַר: בָּאֵם הָאָדָם מְרַגֵּל אֶת עַצְמוֹ לֹאמַר "כָּל מֵה דְּעֵבִיד
רַחֲמָנָא לְטַב עֵבִיד" (כָּל מֵה שֶׁעוֹשֶׂה עִמִּי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְטוֹבָה הוּא עוֹשֶׂה) אֲזַי מִמְּשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הָאֶרֶץ עוֹלָם הַבֶּא
בְּעוֹלָם הַזֶּה.

רמא

וְסִפֵּר שֶׁפַעִם אַחַת אָמַר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל בָּאֵם אֶחָד אוֹמֵר עַל
כָּל דְּבָר "זֶה טוֹב לִי" אִף שֶׁחֶסֶד וְשְׁלֹוֹם עוֹבֵר עָלָיו מִשְׁבָּרִים
וְגוֹלִים וְכו', אֲזַי אוֹמְרִים לְמַעְלָה זֶה נִקְרָא "טוֹב לָהּ" אֲנַחְנוּ
נִרְאֶה לָהּ מֵה זֶה טוֹב וּבִאֲמֶת מְטִיבִים לוֹ אֲבָל בָּאֵם רַגִּיל לֹאמַר
עַל כָּל דְּבָר "זֶה רַע לִי" אֲזַי אוֹמְרִים לְמַעְלָה זֶה נִקְרָא "רַע
לָהּ" אֲנַחְנוּ נִרְאֶה לָהּ מֵה זֶה רַע וּבִאֲמֶת מַרְעִים לוֹ.

רמב

מוהרא"ש ז"ל אמר: בכל יום ויום נעשה עם האדם דברים חדשים מה שלא נעשה עמו עד עכשו, כי בכל יום ויום האדם מוכן לקבל השגה חדשה בידיעות והכרת הבורא יתברך שמו ולהמשיך על עצמו מוחין עליונים, אך כל פרי מסבב עם קלפה וזה כלל הצרות והיסורים והמרירות שעוברים על האדם בכל יום ויום וכשזוכה לשבר את הקלפה אז ימצא את הפרי שהוא הטוב הגנוז בפנים היום שהוא גלוי אמתת מציאותו יתברך. (עיין ליקו"מ ח"א סימן פד')

רמג

ואמר: שעל כן אין להאדם לעשות לעצמו תכניות שבי"ם המחר אעשה כך וכך וכו', וכדומה כי מה אתה יודע מה מחכה עליך ביום המחר איזה בלבולים וטרדות, איזה יסורים ומרירות, על כן העקר להסתכל על היום הזה דייקא ולחפש את הטוב שבי"ם הזה דייקא ואין טוב אלא תורה ואין טוב אלא יש"ר ואין טוב אלא הקדוש ברוך הוא ועל כן בכל יום צריכים לקשר עצמו עם הקדוש ברוך הוא והתורה ויש"ר ולמצא רק את הטוב שבי"ם הזה דייקא. (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רע"ב).

רמד

מוהרא"ש ז"ל ספר: שאנשי שלומנו האמתיים שקבלו דעת רבנו ז"ל דרך מוהרנ"ת ז"ל האירו באפן אחר לגמרי, (האביץ גאר אנדערש געשיינט), כי מוהרנ"ת ז"ל האיר בהם את ההארה הזאת של השגת "היום אם בקולו תשמעו", אם אתם רוצים לשמוע בקולו יתברך העקר לכם לידע כי אין לכם - רק היום הזה כמובא בדברי רבנו ז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רע"ב).

רמה

וספר: שהרב החסיד רבי אברהם שטרנהארץ ז"ל (נפד מוהרנ"ת ז"ל) היה דרכו ללמד כל היום בירושלים בבית

המדַרְשׁ וּבְכָל בִּקְרָא אַחֵר אֲכִילַת פֶּת שְׁחִירַת הַלֶּךְ עִם מִקְלֹ
 אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ אִף שֶׁהָיָה כָּבֵד זָקֵן מְפֹלֵג וְכִשְׁאֵף הִגִּיעַ אֶל
 הַמְזוּזָה וְשָׁם יָדָו עָלֶיהָ לִנְשָׁקָהּ אִמֵּר בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה אֲנִי עִם
 טַאג, אֲנִי עִם טַאג, (הֵינִי יוֹם חֲדָשׁ, יוֹם חֲדָשׁ), כְּאוֹמֵר
 שֶׁהָיָה אֶת עֲצוּמוֹ מֵאֵד שֶׁנָּתַן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹם חֲדָשׁ
 לְלַמֵּד בּוֹ.

רמו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל סִפֵּר: שְׁבִימִי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הָיָה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי
 שְׁלוֹמֵנוּ וְשִׁמּוֹ רַבִּי פִּינְיָוִיל ז"ל וְהוּא הָיָה מֵאֵד מֵאֵד אֲדוּקָה אֶל
 דְּבַר רַבְּנוֹ ז"ל וּבִפְרָטִיּוֹת בְּעִבּוּדֵי הַתְּפִלָּה וְהַתְּבַדְּדוּת, כִּי
 הָיָה בְּעַל מִתְבַּדֵּד גָּדוֹל וְתַמִּיד דְּבַר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְהָיָה שִׁמְחָה
 בְּאִפְסָן מִיָּחָד עַד מֵאֵד וְהַשְׂמִיחָה הָיְתָה נִפְרֶת עַל פְּנֵיו, וְדַרְכּוֹ
 הָיָה תַּמִּיד לֹאמֹר "אַשְׁרֵינוּ" "אַשְׁרֵינוּ שֶׁנִּבְרָאנוּ מִזְרַע יִשְׂרָאֵל",
 "אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֵנוּ מֵאַמִּינִים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ", "אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֵנוּ יוֹדְעִים
 מִרַבִּי אֵמֶת כָּזֶה", וְהָיָה רַק בְּשִׂמְחָה וּמְחִיזָה אֶת אֲחֵרִים,
 וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הִפְלִיג מֵאֵד בְּמַעֲלָתוֹ וְהָיָה תַּמִּיד אוֹמֵר רַבִּי
 פִּינְיָוִיל צוֹדֵק בְּאוֹמְרוֹ אֲשֶׁרֵנוּ, וְהַמְתַּנְּגִידִם עָשׂוּ מִמֶּנּוּ לִיצֵי
 לִיצְנוֹת וְקִרְאוּ אוֹתוֹ בְּלִשׁוֹן לַעֲג וְצִחוּק "פִּינְיָוִיל אֲשֶׁרֵנוּ" וְהוּא
 לֹא הִתְפַּעַל מֵהֶם כָּלֵל רַק הִמְשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ, וּפְעַם אַחַת
 הִתְבַּטָּא מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל עָלָיו מֵהָיָה הֵגֵן עַדֵּן שֶׁל רַבִּי פִּינְיָוִיל
 הוּא תַּמִּיד יֹשֵׁב וַיֹּאמֶר אֲשֶׁרֵנוּ וַיִּתְעַנֵּג בְּזִיו הַשְׂכִּינָה וְאוֹר פְּנֵי
 הַצַּדִּיק וְכוּ', וְהָיָה הֵגֵן עַדֵּן שֶׁל הַמְתַּנְּגִידִם שֶׁיַּעֲשׂוּ לִיצְנוֹת
 מִמֶּנּוּ... (זֹאת הִתְבַּטָּא בְּשָׂעָה שֶׁשָּׁאָלוּ הַמְתַּנְּגִידִם פְּעַם אֶת
 רַבִּי פִּינְיָוִיל מֵאַיֵּן אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁיְהִיָּה לָךְ גֵּן עַדֵּן?).

רמז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לְאַחַד: הַעֲקֵר לְהַכְנִיס אֶת עֲצוּמוֹ בְּתוֹךְ
 הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וְעָלֶיךָ לְדַעַת כִּי אֲמוּנָה אֵינָה פְּרוּשָׁה רַק
 לְהֵאמִין בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ אֲלֵא צְרִיכִים לְהַכְנִיס אֶת עֲצוּמוֹ לְגַמְרֵי בּוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ הֵינִי שֶׁיִּצְרֵר בְּדַעַתוֹ אִיךְ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַבֵּב

אותו לגמרי והוא נמצא בתוך האמונה הקדושה ואז דייקא ירגיש טעם אחר בחייו והקדוש ברוך הוא יסלח לו על כל עוונותיו כמו שאמר רבנו זל (ספר המדות אות אמונה סימן לג') על ידי אמונה הקדוש ברוך הוא יסלח לך על עוונותיך, עין שם.

רמח

מוהרא"ש ז"ל ספר: שאצל אנשי שלומנו היה איש אחד מפלא ומפלג בעבודת השם יתברך ושמו רבי זושא (הוא היה בתקופת רבי נחמן טולטשינער ז"ל) ואף שהיה בעל הבית פשוט והיה לו חנות עם כל זאת כל היום היה דבוק בו יתברך בדבקות אמת והיה תמיד מדבר עם כל אחד רק מהקדוש ברוך הוא, "אז גאט וועט גיבן געזונט (אם הקדוש ברוך הוא יתן את הבריאות) אז גאט וועט גיבן פרנסה (אם הקדוש ברוך הוא יתן את הפרנסה) אז גאט וועט גיבן דעם לעבן (אם הקדוש ברוך הוא יתן את החיים), כך היה דרכו לדבר, תמיד הזכיר את הקדוש ברוך הוא (גאט) והיו המתנגדים מכנים אותו בשם "רבי זושא גאט" מחמת שתמיד דבר רק מהקדוש ברוך הוא והוא לא התפעל משום בריה רק בתמימות ובפשיטות דבר עם כל אחד ממנו יתברך והיו רואים בחוש איך שהאדם הזה רק דבוק בו יתברך תמיד והיה בחנותו ערמה גדולה של ספרים עין יעקב מדרש שלחן ערוך משניות תהלים זהר וכו', שלמד בהם בקביעות ולבסוף היה שמסרוהו למלכות והצרך לברוח וברח לעיר צטשעהרין ושם נפטר.

רמט

וספר לי אחד שהוא הכיר את מוהרא"ש ז"ל בבחירתו בעת שבער בעבודת השם יתברך על פי דעת רבנו ז"ל שתמיד דבר עמו רק מהקדוש ברוך הוא והרבה פעמים מרב דבקותו שכח ואמר לו דו הערסט השם יתברך (אתה שומע

השם יתברך) כי רצה לדבר עמו וקר קרא אותו וגם היום כל דבוריו הם רק מהקדוש ברוך הוא.

רנ

ופעם אחת אמר מוהרא"ש ז"ל שהאדם צריך להרגיל את עצמו לדבר רק מהקדוש ברוך הוא, או רק אל הקדוש ברוך הוא, "נאר צו השם יתברך" אדער "נאר פון השם יתברך", וכשרגיל את עצמו לדבר כך אז אף פעם לא יפול בדעתו מאחר שתמיד מדבר רק ממנו יתברך.

רנא

מוהרא"ש ז"ל אמר: באם כל אחד יחשב רק לתקן את עצמו אז יהיה עולם מתקן וכן אמר זאת לגבי נקיות אם כל אחד ינקה רק את הד' אמות שלו אז יהיה כל הבית נקי.

רנב

מוהרא"ש ז"ל מעורר תמיד את כל תלמידיו שיהיו חזקים באמירת ח"י פרקים משניות בכל יום ויום מאחר שרבנו ז"ל נתן דבר זה תקון למוהרנ"ת ז"ל עלינו גם כן לקבל על עצמנו תקון זה ובפרטיות כי רבנו ז"ל אמר זאת לעוד "כמה אנשים" (עין שיחות הר"ן סימן קפה). ראוי לתחב את הראש ביניהם ולהיות גם כן "מכמה אנשים" האלו.

רנג

ואמר מוהרא"ש ז"ל: מי שמרגיל את עצמו ללמד ולומר בכל יום ח"י פרקים משניות נכנס בו חשק חדש לכל הלמודים שבעולם, כי אמירת משניות מכנסת חשק להיות בכל מקומות התורה הקדושה.

רנד

ואמר מוהרא"ש ז"ל: מי שמרגיל את עצמו ללמד נשמה
פרקים קודם הצהרים ונשמה פרקים אחר הצהרים ונשמה
פרקים בלילה אז לא ירגיש אפילו איך שזכה לחטוף את זה
כי בדרך כלל אם רוצים להשלים את זה בפעם אחת קשה
וכבד ודוחפים את זה משעה לשעה עד שבא מאחר בלילה
ומאד עיפים וקשה לקיים זאת אבל אם מחלקים את זה
לשלושה חלקים בנקל לחטוף בכל יום ח"י פרקים משניות
והאדם אפילו לא ירגיש שחטף את זה.

רנה

פעם אחת אמר מוהרא"ש ז"ל בדרך צחות לאחד הבחורים
"גי כאס א חי'לע" ... (לך ולכוד חי'ה), וכאומר ש'יחטף ח"י
פרקים משניות..."

רנו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שדרך הטוב להטיב ועל כן אם רואים
אדם שעושה תמיד רק טובות עם בני אדם צריכים לידע כי
שקשן הוא טוב גמור ומדתו הוא רק טוב ובדאי זכה כבר
לתקון הברית תקון המזחין וכו', ולהפוך מוכן מאליו, וכו'.

רנז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהעקר צריך האדם לבקש תמיד ממנו
יתברך ש'יזכה להכליל בו יתברך ולא ירצה רצון אחר מבלעדי
רצונו יתברך ואז איך ש'יפל דבר כן יהיה ואז דייקא יהיה
חיים טובים ונעימים לא-כן אם ירצה תמיד רק פרסום וכל
מה שעובר עליו ישתוקק רק להתפרסם וכו', אז יכנס בצרות
גדולות ויפל בפח יקוּש וכו', לא-כן מי שהוא בטל ומבטל
לגמרי אליו יתברך. (עיין שיהר"ן סימן מז')

רנח

וספר מוהקרא"ש ז"ל: אשר הרב הקדוש רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל (מחבר ספר באור הליקוטים) עבד על ענוה ונפלות ימים ושנים וברח מפרסום של שקר ועזרו הקדוש ברוך הוא להגיע אל זה והיה ללעג בעיני כלם ואפילו אנשי שלומנו בעצמם לא החזיקו ממנו וסוים מה אתם חושבים שבחייו אחזו ממנו כמו שאוחזים ממנו עכשו שמעתי בפרוש מרבי אליהו חיים רוזין ז"ל (שזכה לשמשו הרבה), כי בימי חייו אפילו החשובים שבין אנשי שלומנו קראו אותו "אברהם משגע" (אברהם משוגענער) בלא שום גזמא כלל, כל כך נבזה היה ובפרטיות שמרב ענייתו לא היה לו שתי גרבים מסוג אחד ... רק היה לו שתי גרבים משתי צבעים ... וזה עזר להלעג שלעגו עליו ואמר רבי אליהו חיים רוזין ז"ל מאמר העולם ידוע "אחרי מות קדושים" אחרי שהאדם מת נעשה קדוש כן היה עם רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל.

רנט

ואמר מוהקרא"ש ז"ל: שאלתי אותו הלא כבר היה נדפס ממנו ספרו "באור הליקוטים" ואיך יאמרו עליו "אברהם משגע" ענה ואמר (רבי אליהו חיים רוזין ז"ל) מה אתה חושב שהוא היה היחיד הרבה גדולי ישראל חברו חבורים נוראים ונפלאים מבחיל הרעיון בעמקות ובחכמה וכו', ואף על פי כן לעגו ובזו אותו וחלקו עליהם מאד אם כן מה יהיה אחרת עם רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל?

רס

ואמר על זה מוהקרא"ש ז"ל שזה כבר תרוץ טוב על ספרו הקדוש "שפת הנחל" שהוא פרוש כל כך נפלא על כל דבור ודבור מהליקוטי מוהר"ן הקדוש והנורא פרוש כל כך קל מאד עד שגברים קטנים יכולים להבין את דברי רבנו ז"ל אשר אין ערך לעמקותם כידוע ועם כל זאת עדין נמצאים לצים שמתלוצצים ומזלזלים ממנו והכל כנ"ל.

רסא

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שיש לו התבודדות הוא זוכה כבר לישוב הדעת באפן אחר לגמרי כי בזה שהאדם מרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך נכנס בו ישוב הדעת באפן נפלא כי ההתבודדות האמתית שזוכה לדבר עמו יתברך ולפרש את כל שיחתו אליו יתברך מדביקו לגמרי בו יתברך ותקף ומיד קשזוכה להיות דבוק בו יתברך אזי דעתו מישבת באפן אחר לגמרי. (עיין שיהר"ן סימן רכח')

רסב

וספר מוהרא"ש ז"ל: שאנשי שלומנו היקרים בערי רוסיה היו אנשים תמימים עד מאד והיו תמיד מתבודדים עמו יתברך וכל דבר וכל ענין שרק הצרכו ורק עבר עליהם פרשו שיחתם אליו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו ודבר זה הכניס בהם ישוב הדעת אמת וכל כן היו נוחים זה לזה והיה מנח עליהם כל מיני חן ודבוריהם היו בניחוחת ובאהבה גדולה וגדל הדרך ארץ שהיה שורה ביניהם זה אין לתאר ואין לשער כלל והכל היה רק אודות רבוי התבודדות שהיו מרבים בהתבודדות תמיד.

רסג

וספר מוהרא"ש ז"ל: שבאומן היה השמש והעוזר בהקלויז זקן מפלג ורבי יודיל היה שמו והוא היה אחיו של רבי דוד צבי דאשווסקי (איש מפרסם בין אנשי שלומנו) והיו שניהם נכדי הרב הקדוש רבי יודיל ז"ל תלמיד רבנו ז"ל וזה היה בסביבות שנות תרע"ד תרע"ח שאז התגוררו הרבה בחורים מאנשי שלומנו מערי פולניא ומחמת שכבר היה מלחמת העולם לא היה יכולים לחזר ונשארו שם באומן ומחמת רוב עניות לא היה להם איפוא להתאכסן ועל כן ישנו

בהקלויז ושם אכלו וכדָרָה בחורים השאירו זָבֵל וכו', והוא היה דרכו לצעק עליהם וכו', ורדף אותם מאד מאד וכו', והיו שומעים אחר כך איה שמתבודד הרבה עמו יתברך רבונו של עולם למה לי לרדף את הבחורים האמללים האלו הלא הם עובדי ה' גדולים ואין להם איפוא להתאכסן האם כך עלי להתנהג עמָהֶם? והיה מתחרט, ואחר כך כִּשְׂרָק שָׁב חזר וצעק עליהם... וסִים מוֹהֲרָא"ש ז"ל כי בשעת ההתבודדות וחשבון הנפש אז דייקא האדם מסגל לעשות לעצמו חשבון הנפש אמת.

רסד

ואמר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: מי שיש לו התבודדות ודן ושופט את עצמו ויודע את נקדתו האמתית אז לא יתפעל משום בריה שבעולם ואפילו מליון אנשים יעמדו כנגדו אל יתפעל מהם כלל מאחר שפני התבודדותו נראה לו שהצדק עמו אבל אם ישפוט וידון את עצמו ויתברך לו שהצדק אינו עמו אז לא יתביש אפילו מילד קטן ויבקש ממנו מחילה אם שגה.

רסה

וכך אמר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: בשעה שאני מתבודד עצמי ועושה חשבון הנפש וכשאני רואה שהצדק עמי איני מתפעל משום בריה שבעולם ואף אחד אינו יכול למנוע אותי אבל תכף ומיד כשאני רק רואה ומבין שעשיתי איזה עולה למישהו אפילו לפני בחור קטן אני לא אתביש מלבקש ממנו מחילה בריבים ואומר לו כי טעיתי.

רסו

וספר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: אשר ר' יודיל הנ"ל אף שהיה איש קפדן עם כל זאת היה עובד ה' גדול מאד ומסר נפשו עבור דבר רבנו ז"ל ובשנת תרע"א הדפיס בברדיטשוב את חלק א' מספר ליקוטי שאז היה דבר זה ענין של מסירות

נפֿש גדול ומה גם שעסק הרבה בהפצת ספרי רבנו ז"ל בימי
נעוריו.

רסו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שצריכים לבקש הרבה רחמים
מהקדוש ברוך הוא שיזכה להשאיר אצל רבנו ז"ל כי בזה
העולם עובר על כל אחד מה שעובר משברים וגלים ובכל
יום ויום יש לכל אחד נסיונות אחרים ונכנס בו עקמומיות
וקשייות עליו יתברך וכן נשבר ממקרי ומפגעי הזמן והיות
שכל סוד ההתגלות של רבנו ז"ל הוא גלוי אלקות במדרגה
הכי עליונה ועל כן צריכים רחמים רבים בכל יום ויום שישאר
אצל רבנו ז"ל כי הבעל דבר עושה כל מיני פעולות שבעולם
לרחק מרבנו זה לשונו.

רסח

ואמר מוהרא"ש ז"ל: ההתרחקות מרבנו ז"ל היא בכל מיני
אופנים והתלבשויות שמתלבש עצמו הבעל דבר לזה מכניס
חלישות הדעת וכו' לזה מכניס מחלקת וכו', לזה מכניס
קשייות וכו', לזה מכניס הראש ושיבה אמר וכו', לזה מכניס
הרבי שלי אמר וכו', לכל אחד הוא בא בהתלבשויות אחרים
ומי שיש לו רק קצת שכל בדעתו אותו כבר לא יכולים לבלבל
ומכל שכן לרחק כלל.

רפט

ואמר מוהרא"ש ז"ל: אפשר כל אלו שהיו פעם אצל רבנו ז"ל
והתרחקו הוא רק מחמת שלא למדו בספרי רבנו ז"ל כי מי
שבאמת לומד ושוקד על דלתי ספרי רבנו ז"ל אותו לא
יכולים להוציא או לרחק כי הוא מצפצף על כלם הן על הלצים

מבפנים והן על הלצים מבחוץ ואינו מתפעל משום בריה כי רק מי שלא למד בספרי רבנו ז"ל אותו יכולים לרחק ולגרש.

רע

ופעם אחת אמר מוהרא"ש ז"ל לאחד מאנשי שלומנו שהתרחק קצת וכו', והיה לו חלישות הדעת גדול וכו', וכבר לא בא אצל אנשי שלומנו כמה שנים וכשפגשו מוהרא"ש ז"ל שאל אותו מדוע לא רואים אתכם כבר? והתחיל להוציא את כל טענותיו מה שיש לו על בית המדרש במאה שערים וכו', ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל מי אומר לכם ששם משכן רבנו ז"ל? בשביל שהפסא שם...? הלא הפסא ריק... והוא נמצא בחלון ראנה... כמו במוזיאון..., וסוים רבנו ז"ל נמצא רק בספרו הקדוש כי פניו שכלו וחקמתו שם הוא, (עין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ב), ועל כן מי שלומד יותר את ספרו הקדוש והנורא של רבנו ז"ל אצלו מאיר יותר אור רבנו ז"ל.

רעא

ידבר זה הוא רגיל לומר לכל אנשי שלומנו "מי שלומד יותר את ספרי רבנו ז"ל ומתבודד עצמו יותר אצלו מאיר יותר אור רבנו ז"ל" ואינו תלוי אם הוא זקן... או ילד... הכל תלוי רק כפי שמתגבר בספרי רבנו ז"ל ומקיים עצותיו הקדושים ונתקף ומיד מי שלומד את ספרי רבנו ז"ל ומתגבר בהם ומתבודד עצמו עמו יתברך אין לו מה להתפחד משום לץ הן מבפנים והן מבחוץ ואותו כבר לא יכולים לדחף לחוץ אדרבה מי שרוצה לדחף אותו לחוץ הוא בעצמו בחוץ.

רעב

ופעם אחת דבר עמנו מוהרא"ש ז"ל על איש אחד מפרסם בצדקה וחסד שיש תחתיו כמה מאות אנשים וכו', ועוזר להם והוא היה בתחלה מסתובב בין אנשי שלומנו חסידי ברסלב ומחמת איש אחד שהיה לו איזה חשבונות פרטיים עמו וכו' דחפו וריחקו אותו, עד שנתרחק לגמרי, והיום הקים לעצמו

חצר, ואינו רוצה לדעת מחסידות ברסלב, ענה ואמר על זה מוהרא"ש ז"ל, הכל מפני שלא למד את ספרי רבנו ז"ל, כי באם היה לומד ושוקד בלקוטי מוהר"ן אז לא היה שניח שירחקו אותו מחסידות ברסלב, וסים מוהרא"ש ז"ל אשר באמת גם זה שרחק וכו' הוא תחת שאלון גדול אם הוא בעצמו מאנשי שלומנו חסידי ברסלב...

רעג

פעם אחת נגש מוהרא"ש ז"ל אל בחור אחד שהתירשל בתפלה וענה ואמר לו מדוע לא תתפלל בחיות? הלא בעת התפלה מלקטים יהלומים כי כל תבה הוא יהלום... תתאר לעצמך נותנים רשות לאדם בזה העולם ללקט יהלומים יקרים עד מאד והוא מתירשל עצמו בזה היש עוד שוטה יותר גדול ממנו?.

רעד

ואמר אז מוהרא"ש ז"ל: מי שזוכה לדבק עצמו בו יתברך בדבקות אמת ורואה רק את אמתת מציאותו יתברך אז מרגיש ממש בשעת התפלה איך שכל תבה הוא יהלום ומאירה באור נפלא מאחדת באחד יחיד ומיוחד אמתת מציאותו יתברך, (עין ליקוטי מוהר"ן חלק א סימן ס"ה).

רעה

מוהרא"ש ז"ל אמר לתלמידיו שטוב להם ללמד את אמנות ההדפסה ודבר זה יביא להם שפע בפרנסה ובפרטיות כהיום שהכל הולך רק על "מחשב" זה הוא אמנות נקיה וקלה ומה גם שיכולים להתפרנס באמנות זו בכבוד ואמר דעת לנבון שצריכים להזהר מה מדפיסים...

רעו

וספר שהרב החסיד ר' מאיר אגשין עבד בבית דפוס והבעל הבית היה קל בדעתו ועל כן הדפיס גם ספרי כפירות

ואֶפִיקוֹרְסוֹת וְכוּ', וְהִכְרִיחַ אֶת הַנִּ"ל שִׁיִּדְפִּיס גַּם אֶת זֶה וְכַמוֹכָן שֶׁהוּא לֹא רָצָה וּבִפְרָטִיּוֹת שֶׁהָיָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֹנוּ הַיְקָרִים וַעֲנַן שֶׁהָיָה מֵאֵד כְּרוֹךְ אַחֲרֵי הָרֵב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אֲבָרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן ז"ל אֲזַי שָׂאֵלוּ כִּדְת מֶה לַעֲשׂוֹת וַעֲנַן שְׂרַבִּי אֲבָרָהָם ז"ל הָיָה דֹרְכּוֹ לֹא לֹאמֹר דַּעוֹת עַל כֵּן לֹא עָנָה לוֹ רַק כְּתֵב פֶּתֶק "שִׁירָאָה תִּכְף וּמִיד לְבָרַח מִהֲבִית דְּפוּס" וְהֵנִיחַ אֶת הַפֶּתֶק בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַנִּ"ל וַיְהִי כְּבֹאֵאוֹ הַבִּיָּתָה וּמִצָּא אֶת הַפֶּתֶק, וּמִרַב אֲמוֹנָתוֹ אֲמוֹנַת חֲכָמִים שֶׁהָיָה לוֹ בְּהִרְבֵּי הַקָּדוֹשׁ ר' אֲבָרָהָם ז"ל תִּכְף וּמִיד שֶׁכֶּר עֲגָלָה וְהִעֲתִיק מוֹשְׁבּוֹ אֶל עִיר הַקָּדֹשׁ יְרוּשָׁלַיִם בְּלִי פְרָנְסָה כָּלֵל אֲשֶׁר דָּבַר זֶה הָיָה אֲזַי מִסִּירוֹת נַפֶּשׁ עֲצוֹם מֵאֵד וְהִכָּל כְּדִי לֹא לִהְיוֹת שֶׁתֵּף לְדָבָר עֲבָרָה רַחֲמָנָא לִיצְלָן.

רעז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מִי שֶׁדְּבֹק בּוֹ יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם וְלַעוֹלָם לֹא יִחְנוֹף אֶת אַחֵר כָּלֵל וְתַמִּיד רָגִיל לֹאמֹר כִּי פֶחַד וְחִנּוּפָה הוֹלְכִים יַחַד מִי שֶׁמִּפְחַד מִבְּנֵי אָדָם אֲזַי יִחְנוֹף אוֹתָם וְזֶה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֶפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת חִנּוּפָה ס"ג) עַל יְדֵי חִנּוּפָה בָּא פֶחַד כִּי הֵם תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה כְּנִ"ל וְמִי שֶׁזֹּכֶה לְדַבֵּק עִצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה וְעַל כֵּן אֵינוֹ חוֹנֵף אֶת שׁוּם בְּרִיָּה וְאֵינוֹ מִתְפַּחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם.

רעח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁצָרִיכִים זְכוּיָה מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁלֹּא יִטְעָה אֶת עִצְמוֹ כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם בְּשִׁבִּיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסְיוֹן מִטְעָה הָאָדָם אֶת עִצְמוֹ מֵאֵד מֵאֵד.

רעט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: כְּשֶׁאָדָם מִכְנִיס אֶת עִצְמוֹ בְּאֵלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְתַמִּיד מִצִּיר בְּדַעְתּוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אֹתוֹ עִמּוֹ וְאֵאָלּוֹ וּמִסְבָּבוֹ אֲזַי כָּל חַיּוֹ כָּבֵר חַיִּים אַחֲרִים וְכָל מִהְלָךְ

מחשבתו הולכת כבר באפן אחר לגמרי ואדם קזה נקרא
"עולם הבא איד" (יהודי מעולם הבא).

רפ

פעם במוצאי שבת קודש נגש תלמיד אחד אל מוהרא"ש ז"ל
ואמר לו תדעו שהדבורים שדברתם בשבת זו ממש החיו
אותי והיה ממש תורה מן השמים מרב אור ותשוקת חיות
אלקות שהורדתם להשומעים דבריכם וכו', ענה
ואמר מוהרא"ש ז"ל אני אגיד לך מה שמוהרנ"ת ז"ל אמר
לתלמידיו בשעה שענינו בחדושו שחדש בלקוטי הלכות (אז
נדפס רק חלק אחד עד אמצע הלכות תפלין והשאר היה
עדין בכתב יד), ומאד מאד נתלהבו מחידושו והתפלאו מאד
מאד והפליגו במעלתם. ענה ואמר להם מוהרנ"ת ז"ל זה
החסרון שלכם שאתם מסתכלים רק על החדושים, כונתי
הוא בשעה שאתם קמים בבקר שתזכרו כל מה שחדשתי
על השקמת הבקר, ובשעה שאתם מתעטפים עם ציצית
תזכרו מה חדשתי בהלכות ציצית, וכשתתעטרו בתפלין
תזכרו מה חדשתי בהלכות תפלין וכו', ותחיו את עצמכם
ותלכו עם החדושים שלי ולא סתם תענינו בהם. וסיים
מוהרא"ש ז"ל: כמו כן ראה שהדבורים יכנסו בתוך לבבך
ותחזק עצמך עמם ואל תניח את עצמך לפול.

רפא

פעם אחת בשעה שלמד מוהרא"ש ז"ל ברבים ודבר דבורים
נפלאים מאד מאד חדושים נוראים בדברי רבנו ז"ל
בהתלהבות גדולה כדרכו ואז היה אורח מארץ ישראל והוא
בשמעו דבורים קאלו יוצאים מפיו הקדוש כגחלי אש נתלהב
עד מאד מאד והתחיל לצעק ברבים "שכינה מדברת מתוך
גרונו" "אה! אה! הן הן מעשה מרובה" ענה ואמר לו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל על המקום תדע כי פעם אחת דבר מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל דבורים נוראים ונפלאים מרבנו ז"ל וישב שם ר' עוזר ונתלהב כל כך עד שנתן דפיקה על השלחן באמצע הלמוד וצעק "הן הן מעשה מרכבה" ענה ואמר לו מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל בזה הלשון: "אט אלטסטו דערביי זעה זאל זיך נישט אפקילן ביי דיר" (עקשו אתה אחז בזה הינו בהתלהבות ראה שלא תתקרר מהתלהבות), ולבסוף היה שרבי עוזר נתקרר וגרם הרבה עגמת נפש למוֹהֲרֵנ"ת ז"ל ויותר מזה לא אמר מוֹהֲרָא"ש ז"ל, והמשיך בלמודו והסוף היה שזה שצעק כנ"ל נתקרר ונתרחק לגמרי והיה למוֹהֲרָא"ש ז"ל הרבה עגמת נפש...

רפב

פעם אחת עשו טיח במקוה של מוֹהֲרָא"ש ז"ל וכמה בחורים נדבק להם רגלם בדבק וכו', והטיח וכו', והתלוננו לפניו ענה ואמר להם בזה הלשון: "כשאוחזים את הראש נשמרים הרגלים" אז מען האלט קאפ ווערט אפגעהיטן די פיס"... וחרז על זה כמה פעמים ורמז בזה: כששומרים על המחשבה שבמח אצי נשמרים מפגם הברית.

רפג

וספר אז שפעם אחת בחרף היה בעיר ברסלב בוצ גדול ואדל בת רבנו ז"ל הלכה על הרחוב עם כמה נשים וכלם נתלכלכו להם שמלותיהם ורק שמלת אדל נשארה נקיה ושאלו הנשים איה זה שרק השמלה שלך נשארה נקיה, ענתה ואמרה להם בזה הלשון: "מיין טאטע האט מיר געלערנט אז מגייט אין א בלאטע זאל מען זיך נישט אויסשמירך (האבא שלי למד אותי כשהולכים בבוצ שלא ילכלכו את עצמם).

רפד

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שספור זה הוא התחזקות עצומה שאפילו כשאדם נופל בבזוץ וכו', יזהר שלא ילכלך את עצמו הינו שלא יפול ב'אוש ו'ישתדל בתוך הבזוץ להזהר שלא ילכלך את עצמו ב'אוש ובמרה שחורה...

רפה

מוהרא"ש ז"ל התבטא פעם אחת שאף אחד אינו יכול לתאר את גודל הצרות והיסורים שעוברים עליו וכו', ואף על פי כן הוא מחזק את עצמו בכח רבנו ז"ל.

רפו

ואמר אז: מיום שנכנס בעבודת הכלל לגלות ולפרסם דעת רבנו ז"ל בעולם נעשה כחוכא וטלולא בעיני הכל והתחיל עליו המחלקת ומדברים עליו וכו', עם כל זאת בכח רבנו ז"ל הוא עובר על הכל.

רפז

כמה פעמים התבטא מוהרא"ש ז"ל ואמר בזה הלשון: "להבעל דבר כבר לא יועיל שום דבר כל זמן שאחיה אגלה ואפרסם את רבנו ז"ל" וברוך ה' איני מתפעל משום בריה שבעולם.

רפח

ואמר אז: שלא מספיק זאת כי אני גם מקים עקשו תלמידים אשר גם הם ימשיכו בעבודתי ויגלו ויפרסמו את רבנו ז"ל בעולם ולא יתפעלו משום בריה שבעולם.

רפט

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעל בטול זמן מאד מאד מדקדקים למעלה ושאלו אחד מה זה נקרא בטול זמן ? והשיב

בפשיטות כְּשֵׁאִין הָאָדָם עוֹשֶׂה שׁוּם דְּבָר זֶה נִקְרָא בְּטוֹל זְמַן,
כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד עֹסֵק בְּאַיִזָּה עֵינָן אוֹ לְלַמֵּד אוֹ
לְהִתְפַּלֵּל אוֹ לְקַיֵּם מִצְוֹת אוֹ לֵאכֹל אוֹ לִישׁוֹן אוֹ לַעֲסֹק
בְּפִרְנָסָה אוֹ לְדַבֵּר עִם אִשְׁתּוֹ שֶׁזֶּה בְּכָלל קְרוֹב לְבָבוֹת וּשְׁלוֹם
בֵּית וְכוּ', אוֹ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ דְּבוּרֵי יִרְאָת שָׁמַיִם וְאַמוּנָה וְכוּ',
אָבֵל לְלַקֵּת אוֹ לְשַׁבֵּת בְּטֹל זֶה עֲבֵרָה גְדוֹלָה וּמִדְּקָדְקִים עַל
זֶה מֵאֵד מֵאֵד לְמַעֲלָה.

רצ

וְאָמַר נִשְׁכַּל אֵלֹו שֶׁנִּשְׁתַּגְּעוּ הֵיךְ רַק שֶׁהִלְכוּ בְּטָלִים וְלֹא עָשׂוּ
שׁוּם דְּבָר מִהֲנִי"ל וְהַזְכִּיר אֵז מֵאֲמָרָם ז"ל (פְּתוּבוֹת נ"ט)
הַבְּטָלָה מְבִיאָה לַיָּדִי זְמָה לַיָּדִי שְׁעָמוּם וְלַיָּדִי שְׁגֵעוֹן רַחֲמָנָא
לִיִּצְלוּ.

רצא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁבְּנֵי אָדָם אֵינָם יְכוּלִים לְתַאֵר לַעֲצָמָם
אֶת גְּדֹל הַחֹסֶד הַנּוֹרָא שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנֶּתַן
לָהֶם מִתְּנָה "מִקְוָה" אֲשֶׁר מְטַהֵר אֶת הָאָדָם וּמַזְכֵּכוֹ לַגִּמְרִי
וְאֵף שֶׁחֲטָא, מִקְוָה מְטַהֵר אֶת הַטְּמָאִים.

רצר

וְסִפֵּר שֶׁמוֹהֲרַנ"ת ז"ל יָצָא פְּעַם אֶחָת מִהַמִּקְוָה וְנִהְיָה מֵאֵד
מִהֵמָּה וְאָמַר אֵז לְתַלְמִידוֹ ר' נַחֲמָן טוֹלְטִישִׁינֶער ז"ל מַחֲמַת
שְׁהֵמִים שׁוֹרָשָׁם בְּרוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת עַל כֵּן יוֹצֵא מִזֶּה טוֹבָה גַּם
בְּגִשְׁמִיּוֹת.

רצג

מוֹהֲרַנִּ"ת ז"ל הִבְטִיחַ קוֹדֶם הַסְתַּלְקוֹתָו "מִי שִׁיְהִי חֶזֶק
בְּטָבִילַת מִקְוֶה בְּכָל יוֹם בְּשִׁבְלֵי תְשׁוּבָה לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא
יֵשׁ לוֹ תִקְוָה טוֹבָה לְתַקֵּן הַכָּל".

רצד

וְסִפֵּר עִמָּנוּ מוֹהֲרָא"ש ז"ל אִיךְ שֶׁהוּא נוֹתֵן תּוֹדָה לְהַקְדֹּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם בְּשַׁעֲהַ שְׂיֵצֵא מִהַמִּקְוֶה עַל הַחֹסֶד הַנּוֹרָא
שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁזָּכָה אוֹתוֹ לְטָבֵל בְּמִקְוֶה
כְּשֶׁרָה

רצה מוֹהֲרָא"ש ז"ל
מְעוֹרֵר תַּמִּיד אֶת תַּלְמִידָיו שִׁיְהִיו נִזְהָרִים בְּטָבִילַת מִקְוֶה
וְאָמַר שֶׁעֲנָן הַטְּהָרָה בְּמִקְוֶה הוּא לֹא רַק בְּרוּחַנִיּוֹת אֲלָא גַם
בְּגִשְׁמִיּוֹת צָרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל שִׁיְהִי לּוֹ גּוֹף נָקִי בְּלֹא זַעַה וְכוּ'

רצו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֲשֶׁר הֵיכֵר הָרַע הֵכִי גְדוֹל לְבַחֲוִירִים הוּא
בְּלִילָה לְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן וְלֹא לִילָךְ לִישׁוֹן כִּי בָּזָה כָּבֵד תּוֹפֵס
אוֹתוֹ לְמַחֲרָתוֹ שֶׁלֹּא יוּכַל לָקוּם וּיֵאָחֵר זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע
וּתְפִלָּה וּמִמִּילָא כָּל הַסֹּדֵר שָׁלוּ יִתְבַּלְבֵּל לְגַמְרֵי וְיִלָּךְ שְׁכוֹר כָּל
הַיּוֹם (כִּי בְּלֹא שִׁינָה הָאָדָם כְּמוֹ שְׁכוֹר).

רצז

וְסִפֵּר מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁמוֹהֲרַנִּ"ת ז"ל הָיָה לוֹ בְּרָכָה מֵרַבָּנוּ
ז"ל שֶׁתִּכְּף וּמִיד כְּשֶׁרָק הַנִּיחַ אֶת רֹאשׁוֹ עַל הַכֹּר תִּכְּף וּמִיד
יֵשֶׁן וְסִיִּם מוֹהֲרָא"ש ז"ל מֵה אֵתֶם חוֹשְׁבִים שֶׁעָשָׂה מוֹהֲרַנִּ"ת
ז"ל הוּא הַתִּיגֵעַ מֵאֵד מֵאֵד כָּל הַיּוֹם בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וְעִבּוּדַת
הַכָּלֵל וְאֵז כְּשֶׁהִלָּךְ לִישׁוֹן עִם בְּרַכַּת רַבָּנוּ ז"ל תִּכְּף וּמִיד יֵשֶׁן
מֵה שָׁאִין כֵּן מִי שֶׁהוֹלָךְ בְּטֵל כָּל הַיּוֹם וְאִינוֹ עוֹשֶׂה שׁוּם דְּבָר
אֲפִילוֹ עִם מֵאָה בְּרָכוֹת לֹא יוֹעִיל לוֹ לִפְּלוֹל בְּשָׁנָה.

רצח

וספר מוהרא"ש ז"ל כי פעם אחת היו אצל מוהרנ"ת ז"ל בלילה הרב מבקרסלב וגם הרב ר' יודיל ז"ל ועוד כמה תלמידים מתלמידי רבנו ז"ל ודברו ביניהם וטכסו עצה על כמה דברים נחוצים עד מאד וכשהגיע סמוך לזמן חצות הניח מוהרנ"ת ז"ל את ראשו על השלחן ותכף ומיד נפלה עליו שינה וישן שינה עמוקה והיה נחר... ואף שהתלמידים ישבו שם הוא לא הסתכל על זה ותכף ומיד נשהגיע חצות כבר נתעורר ורחץ ידיו ואמר ברפת התורה כי הוא אחז כשיטת רבנו ז"ל שיותר טוב לקום מהשינה ולומר חצות. (עיין כוכבי אור, אבניה ברזל חלק סיפורים מרבנו ז"ל אות נו')

רצט

מוהרא"ש ז"ל הקפיד מאד מאד על אלו שעושים רעש בלילה ולא מניחים את חבריהם לישון ואמר על הכל יש מחילה אבל לא על גזל שינה כי כשמקיצים את מישהו מאמצע השינה אז כל היום שלו כבר מבלבל והוא מסתובב כשכור וזה עוון גדול אשר אין עליו מחילה.

ש

מוהרא"ש ז"ל אמר: אשר מובא במדרש "תחלת מפלה היא השינה" כשאדם ישן אינו לומד או אינו עוסק בפרנסה וכל זה נאמר למי שמקריח את עצמו לישון מרב יאוש אבל מי שמרגיש שצריך לישון מצוה עליו לישון כי בלא שינה האדם מסתובב כמו סוס שגם כן אינו ישן ועל שינה כזו אמרו במדרש הנה טוב מאד זה השינה כי כשאדם ישן קצת אז כשקם יכול ללמד הרבה תורה.

שא

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאת דברי רבנו ז"ל צריכים לקיים בתמימות ובפשטות בלי שום חכמות כלל וכן לא צריכים

שום כֹּהֵל ויִשְׂרָק (שְׁקוֹרִין באפיצין) רַק לְקַיֵּם כֹּל דְּבוּר כְּמוֹ
שֶׁהוּא אֵז מֵאִיר הַעֲצוֹת שֶׁלוֹ מֵאֵד מֵאֵד.

שב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֲשֶׁרִי הָאִישׁ הַזֹּכֶה לֹמֵר בְּכָל יוֹם
הַעֲשֶׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבְּנוֹ ז"ל בְּשִׁבִּיל תְּקוּן הַכִּלְי
כִּי זֶה מֵאֵד מִסְּגֹל לְהֵאָדָם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת כִּי הוּא כּוֹלֵל
הַכֹּל.

שג

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: מִי שֵׁשׁ לוֹ רַק אֲמוּנַת חֻכְמִים בְּרַבְּנוֹ
ז"ל וּבִגְדָלְתוֹ הִיָּה רָאוּי לוֹ לְהִזְהַר לְאוֹמְרוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם.

דש

וְכַמָּה פְּעָמִים דָּבַר עִמָּנוּ שֶׁהוּא מִשְׁתַּוָּקֵק שְׂיֵאמְרוּ אֶת זֶה
בְּצַבּוּר אַחֵר הַתְּפִלָּה גַם בִּימֵי הַחֹל כְּדָרְךָ שְׁנוֹהֲגִים אֲנִשִּׁי
שְׁלוֹמָנוּ הִיָּקְרִים לְאוֹמְרוֹ בְּשִׁבְתֹּת אַחֵר הַתְּפִלָּה בְּצַבּוּר.

שה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לְאַחַד "תִּדְעַ כָּלֵל כֹּל מֶה שֶׁמְדַבְּרִים עָלַי
יֵשׁ בְּהֵאָדָם עֲצָמוֹ זֶה שֶׁמְדַבֵּר עָלַי".

שו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁעֵקֶר הַצִּלְחָתוֹ בְּחַיּוֹ הוּא רַק עַל יְדֵי
שְׁמִדְּבָרִים עָלָיו כֹּל דָּבָר אֲסוּר וְזֶה עוֹזֵר לוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְעַל יְדֵי זֶה הוּא יָכוֹל לְחַבֵּר כֹּל כֶּה הַרְבֵּה סְפָרִים
וְכֵן יָכוֹל לְהַדְפִּיֵּסם וּלְהַפִּיֵּצֵם בְּרַבְּבוּת טַפְסִים בְּלִי שׁוּם גְּזָמָא
כָּלֵל, (כִּידוּעַ דְּבַר זֶה).

שז

פעם אחת אמר מוהרא"ש ז"ל לאחד שהתנצל לפניו שעובר עליו מה שעובר ברוחניות ובגשמיות ואינו יודע מה רוצים ממנו מלמעלה ענה ואמר לו עליך לדעת כי איש הישראלי הוא כדגמת לולב כעין שאמרו חכמינו הקדושים (השדרה של לולב דומה לשדרה של אדם, עין מדרש רבה פרשת אמור פ' ל'), וכמו שמנענעים עם הלולב למעלה ולמטה ולד' רוחות העולם כן מנענעים עם האדם בעליות וירידות נפילות והשלכות וכו', ואשרי מי שמחזק את עצמו, ועוד אמר שיכול להיות לפעמים שהוא בבחינת ערבה שמכים עמה על הארץ חבטות הרבה ודייקא אז צריך לצעק הושענא הושענא וכו' ולא להתנאש עצמו בשום אופן שבעולם.

שח

מוהרא"ש ז"ל אמר: בזה העולם העקר הוא התחזקות כי עובר על כל בר ישראל מה שעובר ברוחניות ובגשמיות וסובל בכל יום בושות וחרפות וכו', וכן יש לו חלישות הדעת מעצמו וכן מאחרים וכו', על כן העקר הוא התחזקות ומי שמחזק את עצמו ביותר אזי הוא מצליח ביותר.

שט

מוהרא"ש ז"ל אמר פעם אחת לאחד בלשון תמיה א אידיש קינד גייט נישט אין מקוה פאר'ן דאווענען?, (בר ישראל אינו הולך במקוה קודם התפלה?).

שי

ואמר מוהרא"ש ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל אפשר אי אפשר להחזיר את נשמתו עד שיטבל במקוה.

שיא

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שדבֿר זֶה רואים בחוש עד שאין האדם
הולך למקוה בבקר משעה שקם הרי הוא מבהל ומבלבל
וכו', ותכף ומיד קשזוכה לטבל במקוה אִזי מתישב דעתו וכו'.

שיב

מוהרא"ש ז"ל אמר: קשאדם כאן בהשקט ובהצנע בלי שום
רעש ופרסום אִזי נעשה ממנו ומעבודתו רעש ופרסום גדול
בכל העולמות וכלם מכירים אותו ולהפוך מי שהוא ברעש
ובפרסום בזה העולם וכלם מכירים אותו אִזי למעלה לא
יודעים ממנו כלל.

שיג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שביותר צריכים לשמור את עצמו
מעצלות כי זה הפתח אל היאוש והדכאון כי מי שתמיד עסוק
באיזה עסק ומכל שכן שהוא זריז ואף פעם לא יעמוד ריק
וכו', (רק יעשה משהו) אדם כזה אף פעם לא יפול בִּיאוש
ודכאון ואף פעם לא ישתגע.

שיד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהעקר צריכים ללמד בִּישיבות עם
הבחורים שיהיו בעלי דרך ארץ כי קשִׁיש לבחור דרך ארץ
לאיש מבגר ממנו ומכל שכן לזקן אִזי יזכה ליראת שמים
ולידעת התורה ולהפוך בחור חצוף הוא רחוק מיראת
שמים וידעת התורה וזהו הסימן הכי טוב לידע ולהכיר מדת
ומהות בחור אם הוא בעל דרך ארץ אִזי יש בו יראת שמים
וידעת התורה וההיפוך מובן ממילא.

שטו

וספר מוהרא"ש ז"ל איך שרבונו ז"ל הקפיד מאד מאד על
אנשיו הקדושים שיהיו בעלי דרך ארץ גדולים ופעם התבטא

רבנו ז"ל ואמר באם קיסרים ומלכים היו יודעים איך שאני
ללמד דרך ארץ עם אנשי אז היו שולחים את בניהם אלי
ללמד עמהם דרך ארץ.

שטז

וספר מוהרא"ש ז"ל אשר גדל הדרך ארץ שהיה אצל רבנו
ז"ל זה אין לשער ולתאר כלל כי כלם ישובו בשלחננו הטהור
בשבת בדרך ארץ גדול ואפילו השירים אף אחד לא חטף
רק כל אחד עבר בתור ולקח משהו... כדי להשאיר גם
לאחרים... והיה הפחד והיראת שמים גדול אצל אנשי
שלומנו.

שיז

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שגם כל אלו אנשי שלומנו היקרים
אשר מוצאם מערי רוסייה הם בעלי דרך ארץ גדולים עד
מאד ואיש את רעהו יכבדו וכל דבורם הם בלחש וב'שוב
הדעת גדול מאד.

שיח

וספר מוהרא"ש ז"ל שספר לו הרב הסיד ר' לוי יצחק אשר
בבואו בפעם הראשונה ברוסיה ונסע אל ציין רבנו ז"ל בעיר
אומן נתפעל מאד מאד מגדל הדרך ארץ שהיה בין אנשי
שלומנו והגדול היה קורא את הקטן בלשון "אתם" (איהר)
מצד דרך ארץ וכבוד ודבר זה הפליא אותו עד מאד כי בדרך
כלל בפולין היו הצעירים וגם הזקנים מחוצפים ופה רואה
שלא די שהקטנים כבדו את המבגרים אלא אפילו המבגרים
כבדו את הקטנים וקראו אותם בלשון רבים (אתם איהר).

שיט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל דָּבַר פֶּעַם בְּעֵינֵי הָעַדִּי פָּנִים שְׁעֵמָהֶם צָרִיכִים לֵילֵךְ בְּדִיּוֹק כָּפִי תִכּוּנָתָם וְעֲזֻזָּתָם וְכוּ', כִּי עַד פָּנִים אֵינוֹ מִבֵּין רַק כְּשִׁמְשֻׁתִּיקִים אוֹתוֹ בְּדִיּוֹק עִם אוֹתוֹ חֲצָפָה שָׁלוֹ, מְכַל שֶׁכֵּן כְּשִׁמְדָּבָר עַל רִבּוֹ ז"ל מַחֲבִיבִים תִּכְף וּמִיד לְסִתּוֹם אֶת פִּיו עִם אוֹתוֹ הַזָּבֵל שֶׁהוֹצִיא מִפִּיו וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ.

שכ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מִי שֶׁמְדַבֵּר עַל סִפְרֵי הַקְדּוּשִׁים צָרִיכִים לֵידַע שֶׁהוּא פָּגוּם מְאֹד וְכוּ', כִּי מֵה כְּתוּב בְּסִפְרֵי רַק גְּלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ נִמְצָא כְּשֶׁאֶחָד מְדַבֵּר נֶגֶד זֶה - מְדַבֵּר נֶגֶד הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִמְצָא שֶׁהוּא פָּגוּם עַד מְאֹד בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלל.

שכא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: עֶקֶר הַצִּלּוֹת הָאָדָם שֶׁיִּנְצַח תְּמִיד אֶת שׁוֹנְאָיו וְלֹא יוֹכִלוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם רָע הוּא רַק כְּשֶׁיִּדְבֵּר תְּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וּבְזֶה יִהְיֶה בְּטוֹחַ שְׁלֵא יִדְּיוּ אוֹתוֹ כְּמִשַּׁל הַמוֹכָא בְּמִדְרַשׁ שֶׁהִיא צִיד שֶׁרָצָה לְתַפֵּס צִפּוֹר וְהִלְכָה הַצִּפּוֹר וַיִּשְׁבָּה עַל כֶּתֶר הַמֶּלֶךְ וְתִכְף וּמִיד הוֹרִיד הַצִּיד אֶת יָדָיו וְאָמַר שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ כִּבְר לַעֲשׂוֹת דָּבָר (עֵין מִדְרַשׁ פֶּרֶשׁת בְּלָק).

שכב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁצָרִיכִים לְבָרַח מֵאֹד מְאֹד מִמַּחֲלָקֶת כְּמוֹ שֶׁבּוֹרְחִים מֵאֵשׁ וְתִכְף וּמִיד אִם רוּאָה אֲנָשִׁים קָשִׁים וְכוּ' , וּבַעֲלֵי רִיב וּמַחֲלָקֶת יִבְרַח מֵהֶם אֲבָל בָּאֵם יִבּוֹאוּ בְּגִבּוּלוֹ וַיַּעֲזִיזוּ נֶגְדּוֹ וְלֹא יִכּוּל לְבָרַח וְלִהְשָׁתֵּמֵט מֵהֶם אֲזִי יִחְזִיר לָהֶם מִנָּה אַחַת אִפְּיִים וְלֹא יִפְחַד מֵהֶם כָּלל.

שכג

ואמר מוהרא"ש ז"ל: כי בפרוש יש דבור מרבנו ז"ל שאמר פעם אחת בזה הלשון: "אני בעל ודע מה שתשיב לאפיקורס" ופעם אחת הוסיף וגם אנשי הם בכלל הזה של ודע מה שתשיב לאפיקורס וסוים מוהרא"ש ז"ל אלו המדברים על רבנו ז"ל ומתלוצצים מאנשיו "האמתיים" הם הם האפיקורסים רחמנא ליצלן.

שכד

מוהרא"ש ז"ל ספר שפעם אחת שברו המתנגדים את כל חלונותיו של מוהרנ"ת ז"ל ושלח שליח אל המשטרה והלה חזר ואמר שהמשטרה אמרו שאינם יכולים לעשות שום דבר (כי המתנגדים שחדו את כל מפקדי המשטרה) ושלחו מוהרנ"ת ז"ל חזרה ואמר דבר זה אינו יכול להיות וכו', ואם לא ירצו לעשות שום דבר אז נלך אל המפקדים היותר גבוהים וכו', וכשהשליח אמר לו כפי הנראה לא יועיל שום דבר כי המתנגדים הרשעים שחדו את כלם אז ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל אם כן עלינו לידע כי גם להמתנגדים יש חלונות...

שכה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שרואה ממתנגדיו שבענין בין אדם לחברו אינם טובים כלל והם בדיוק כמו החלונים כי החלוק ביניהם הוא רק בין אדם למקום שאלו מקימים מצוות ואלו אינם מקימים מצוות אבל במה שנוגע לבין אדם לחברו הם כל קה גרועים בדיוק כמו החלונים.

שכו

ובשעה שנאדע המעשה בעירת "יבנאל" שמסרו אותו כמה רשעים שהוא "אנטי ציוני" והנה מה דהנה וכו', ענה ואמר מוהרא"ש ז"ל מה אתם חושבים שאלו הרשעים הם יותר טוב מהחלונים שאינם מניחים אותי להכנס בעירת "יבנאל"?

הם בְּדִיּוּק כְּמוֹהֶם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וַיֵּשׁ לָהֶם בְּדִיּוּק אוֹתָם
הַמַּדּוֹת מִגְּנוּת כְּמוֹ הַחֲלוּנִיִּים וְאִין הַפֶּרֶשׁ בֵּינֵיהֶם כָּלֵל.

שכז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׂאָף פֶּעַם לֹא חָלַם שֶׁבִּנְי אָדָם הַקּוֹרְאִים
אֶת עֲצָמָם "חֲסִידִים" עִם זֶקֶן וּפְאוֹת וְכוּ', יוֹכְלוּ לְמַסֵּר אֶת
מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל וְהָיָה לוֹ תַּמִּיד קִשָּׁה דָּבָר זֶה אֵיךְ יָכוֹל לִהְיוֹת
דָּבָר כָּזֶה אָבֵל בְּשִׁעָה שֶׁמִּסְרֻ אוֹתוֹ מִשְׁפָּחָה פְּגוּמָה
הַמִּתְגוֹרֶרֶת בְּצִפְת אֶל שְׁלֹטוֹן הַרְשָׁע אִזְ הַבֵּין שֶׁיָּכוֹל וְיָכוֹל
לִהְיוֹת דָּבָר כָּזֶה מֵה שְׂאֲנָשִׁי בְּלִיעֵל הַקּוֹרְאִים עֲצָמָם חֲסִידֵי
בְּרֶסֶלֶב יְכוּלִים לְמַסֵּר אוֹתוֹ אֶל הַשְׁלֹטוֹן הַרְשָׁע עַל אַחַת כַּמָּה
וְכַמָּה חֲסִידִים אֲחֵרִים.

שכח

וְאָמַר עַל הַמְּסִירָה עָלָיו שֶׁעוֹד תִּרְאוּ שְׂיָקִים אֲצִלָּם הַמִּקְרָא
שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים ז') "בּוֹר כָּרָה וַיַּחְפְּרֵהוּ וַיַּפֵּל בְּשַׁחַת יַפְעֵל
יָשׁוּב עָמְלוֹ בְּרָאשׁוֹ וְעַל קִדְקֵדוֹ חֲמָסוֹ יִרְדּוּ" שֶׁהֵם חֲשָׁבוּ
שֶׁחֲפְרוּ לִי בּוֹר וּבִאֲמַת לְעֲצָמָם חֲפְרוּ בּוֹר וְכוּ' וְעוֹד תִּרְאוּ
עַיִן בְּעַיִן אֵיךְ שֶׁיִּרְדּוּ מִטָּה מִטָּה.

שכט

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: עַל הַכֹּל יֵשׁ לַמּוֹד זְכוּת אָבֵל לֹא עַל
מְסִירָה וְעַל כֵּן מַסּוֹר הַדִּין מוֹרִידִין אוֹתוֹ וְלֹא מַעֲלִין וְלֹא יוֹעִיל
לוֹ שׁוּם דָּבָר.

של

וּכְשֶׁסָּפְרוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ פֶּעַם לְמוֹהֲרָא"ש ז"ל עַל אֶחָד שֶׁמִּסְרָ
אֶת חֲבֵרוֹ אֶל הַמַּלְכוּת וְהַכְּנִיסוֹ אוֹתוֹ לְבֵית אֲסוּרִים עָנָה וְאָמַר
מוֹהֲרָא"ש ז"ל בְּלִשׁוֹן תַּמָּה א אִיד זַאל מַסְרֵן? (יְהוּדִי

שִׁימְסָר?), חֶבֶל חֶבֶל עָלָיו וְכוּ וְכוּ כִּי בְּדָאֵי יַעֲנֵשׁ בְּלִי שׁוּם סִפְקָא.

שלא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: הַמְּבָרֵךְ מִתְּבָרֵךְ וְעַל כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂרָגִיל בְּבִרְכּוֹת וּלְבָרֵךְ תָּמִיד אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וּבִזְכוּת זֶה יִתְבָּרֵךְ מִמֶּעוֹן הַבִּרְכּוֹת, וְלִהְיוֹת אוֹי לוֹ לְהֵאָדָם הַמְקַלֵּל אֶת חֲבֵרוֹ וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמוֹסְרֵוֹ שֶׁבְּדָאֵי יִהְיֶה מְקַלֵּל וְכָל יָמָיו יִהְיוּ בְּצָרוֹת.

שלב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֲשֶׁרִי הָאִישׁ הַזֹּכֶה לְאַהֲבָה אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל וְאֵז יִזְכֶּה לְמַח נְקִי וּמִיָּשֵׁב וְאָמַר אֵז כָּל הַצָּרוֹת שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל הוּא רַק בְּשִׁבְלִי שֵׁיִשׁ לוֹ אֵיזָה קִנְיָה אוֹ שְׁנָאָה עַל אֵיזָה בֵּר יִשְׂרָאֵל.

שלג

אחד שאל

אֶת מוֹהֲרָא"ש ז"ל אִיךָ יִזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלוֹתָיו שְׁחֲרִית מִנְּחָה מַעֲרִיב חֲצוֹת בְּלֹא מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת וְהַשִּׁיב לוֹ מוֹהֲרָא"ש ז"ל מִי שֶׁמֵּרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְטַבֵּל בְּמִקְוָה קוֹדֵם כָּל תְּפִלָּה אֵז יִתְפַּלֵּל כָּל הַתְּפִלָּה בְּלֹא מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת.

שלד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁמָה טוֹב וּמָה נָעִים אִם זִכְרִים לְהִכִּין וּלְפָרוֹס אֶת הַמִּפָּה עַל הַשִּׁלְחָן לְכַבּוֹד שְׁבֶת קוֹדֵשׁ בְּלִיל שִׁישִׁי אַחֵר חֲצוֹת כִּי אֵז כָּבֵר מִתְחִיל לְהַאֲרִי אוֹר הַשְּׁבֶת וְעַל כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמֵּקְדִים לְפָרוֹס אֶת הַמִּפָּה עַל הַשִּׁלְחָן לְכַבּוֹד שְׁבֶת קוֹדֵשׁ אֵז וְאִם לֹא עַל כָּל פְּנִים עָלָיו לְרִאוֹת לְהַקְדִים בְּעָרֵב שְׁבֶת מָה שִׁיזְתֵּר מִקֶּדֶם.

שלה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: כי יש קבלה שבבית שפורסים את המפה על השלחן לכבוד שבת קודש ומסדרים את הנרות מה שיותר מקדם אז הנשמות בעולם העליון של אותה משפחה כבר מקבלים רשות להכנס אל ההיכלות של שבת השכינים לפי שרש נשמתם.

שלו

כל ליל שישי אחר אמירת חצות ברבים מעורר מוהרא"ש ז"ל את התלמידים שיסדרו את השלחנות בבית המדרש שלו לכבוד שבת ויפרסו מפה על השלחן, ופעם אחת קרה שלא פרסו מפות על כל השלחנות והיה לו צער גדול מזה ואחר כך ארע שבשבוע הבא אחר חצות בקש עוד פעם מוהרא"ש ז"ל את התלמידים שיפרסו את המפות לכבוד שבת ואמר תאמינו לי שבשבוע שעבר היתה הפעם הראשונה מאז שיסדתי את בית מדרשי שלא פרסו את המפות בליל שישי אחר חצות והיה לי צער גדול מזה.

שלז

ואז בשעה שכל הבחורים עשו וסדרו את השלחנות ופרסו את המפות נגש בחור אחד ורצה לתן למוהרא"ש ז"ל פדיון ולא רצה לקבל ענה ואמר לו לה ופרס את המפות על השלחנות ויהיה בדיוק כמו פדיון כי פריסת המפה על השלחן יש לה כח כמו פדיון וכשהלה שאל מה ענין פדיון אל מפה ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל חשב היטב ותבין והלך לו ולמחר אחר תפילת שחרית נגש בחור ושאל אותו מה ענין פדיון אל מפה והשיב לו מוהרא"ש ז"ל הלא אמרתי לך שתחשב בעצמך ואמר הבחור חשבתי ולא מצאתי פתרון ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל כלאחר יד מ'פה' ראשי תבוא פדיון מ'מתיק הדין'.

שלח

בְּשַׁעָה שֶׁהֶעֱתִיקְתִּי אֶת הַשִּׁיחוֹת הָאֵלֹו הַסֶּתֶפֶל בִּי מוֹהֲרָא"ש
ז"ל וְנִהְנֶה וְאָמַר לִי בְּזֶה הַלְשׁוֹן "תִּתְקַתֵּק! תִּתְקַתֵּק! כִּי עוֹד
יָבוֹא הַיּוֹם שֶׁנִּפְרֹד, וְזֶה יִהְיֶה נִשְׁאָר מִמֶּנִּי, וְעַל יְדֵי זֶה תִּזְכָּרוּ
מִמֶּנִּי, וְנֶאֱחָזֵז אֶת עַצְמֵנוּ בְּיַחַד

שלט

וְסֹפֵר לִי אֵז שֶׁאֲנִי רוֹאִים שְׂכַל מֵה שֶׁנִּשְׁאָר מִהַדּוֹרוֹת
הַקִּדְמוֹנִים רַק דְּבוּרֵיהֶם וְשִׁיחוֹתֵיהֶם שֶׁדְּבָרוּ וְסָחוּ
לְתַלְמִידֵיהֶם וְנִחְקֵק בְּסֹפֶר, וְסִיִּים אֲנִי מַקְוֶה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שֶׁאֲנִי מוֹרִישׁ לָכֶם יְרוּשָׁה יְפָה...

שמ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֵף שֶׁאֲצִלּוּ יִקָּר כָּל רֶגַע אֶךְ יַעַן שֵׁשׁ לֹו
הַסֶּתֶפֶל לֹו לְמַרְחוּק... (עַר הָאֵט א ווייטן קוּק) בְּשִׁבִּיל זֶה הוּא
מְבַלֶּה אֶת הַזְּמַן בְּעֶסֶק הַרְבִּים בְּהַפְצַת מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה
חוּצָה, (הֵינּוּ שֶׁהוּא רוֹאֶה וּמִתְבּוֹנֵן הֵיטִיב מֵה נַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם
בְּדוֹר הַזֶּה, וְאֵיךְ שֶׁמֻטָּעִים אֶת בְּנֵי אָדָם וְכוּ', וְכֵן מִי יוֹדֵעַ מֵה
יִהְיֶה בְּשָׁנִים הַבָּאוֹת וְכוּ', עַל כֵּן הוּא מַכְנִיס כָּל כָּחוֹ וְכָל הַמְרָץ
שָׁלוֹ וְאֶת כָּל זְמַנּוֹ הַיִּקָּר לֹו מְכַל הוֹן לְהַפִּיץ אֶת דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל
בְּעוֹלָם כִּי מִי יוֹדֵעַ מֵה יִלְד יוֹם).

שמא

וְאָמַר אֵז בָּאִים הֵיךְ יוֹדֵעַ עוֹד לִפְנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה אֵיךְ שִׁיחָהּ
זְמַן שִׁיחָהּ יִקָּר בְּעֵינֵי כָל, הַסִּפְרִים וְהַקּוֹנְטְרָסִים שֶׁזָּכָה לְחַבֵּר
עַל פִּי דְרָכֵי רַבֵּנוּ ז"ל, הֵיךְ עוֹד אֵז עוֹסֵק בְּזֶה בְּהַתְמַדָּה רַבָּה
וַיַּעַן שֶׁעָלְשׁוּ רוֹאֶה מֵה שֶׁנַּעֲשֶׂה מִהַסִּפְרִים הַחֲדָשִׁים, וְאֵיךְ
שֶׁמֻאֲת אֲנָשִׁים מִתְקַרְבִּים אֶל דַּעַת רַבֵּנוּ ז"ל עַל יָדָם הֵם
וְנִשְׁוֹתֵיהֶם וְלִדְיָהֶם, עַל כֵּן הוּא מַכְנִיס אֶת כָּל הַמְרָץ וְהַזְּמַן
הַיִּקָּר שָׁלוֹ בְּשִׁבִּיל זֶה לְהַמְשִׁיךְ אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם.

שמב

וספר מוהרא"ש ז"ל שמוהרנ"ת ז"ל היה לו הרבה שיחות
וספורים מרבנו ז"ל למאות ואלפים אך לא כתבם לך לא
נשאר ומה שספר לתלמידיו זה עבר מפה לאזן מדור דור
ובמשך הזמן נשכח הכל וכן לתלמידו ר' נחמן טולטשינער
ז"ל היה לו מאות ואלפים שיחות וספורים ממוהרנ"ת ז"ל
מה שרק שמע וראה אך מחמת שלא כתבם נשכח ברבות
הזמן הכל ומה נשאר הוא רק מה שספר בנו ר' אברהם ז"ל
לתלמידיו ורק זה נשאר ועל כן הוא משתוקק מאד מאד
לרשם על פני הכתב למען ישאר לדור אחרון.

שמג

ואמר מוהרא"ש ז"ל: בחיים חיותו של האדם קשה לאחרים
לרשם את כל מה שקורה כי בחי האדם נדמה שכן יהיה
בקביעות שהצדיק החי בתוכנו יחיה לאורך ימים ושנים וכו',
ועל כן אין רושמים מה שרואים ומה ששומעים אבל תכף
ומיד כשנסתלק הצדיק אז נשכח הכל ומתחרטים מאד מאד
למה לא רשמו הכל.

שדמ

וספר עמנו מוהרא"ש ז"ל באם היו רושמים מרבנו ז"ל
ומתלמידיו הקדושים את כל הספורים שקרה להם וכו'
והשיחות שדברו וכו' אז היה לנו כעת המון פרכים, והיו
מחיים נפשות ממש כי בעולונותינו הרבים עקשו בדור הזה
שהמינות והכפירות והשמד כל כך חזק ויוצאים בכל יום
עתונים רעים שבוועונים וירחונים וכו' מלאים כפירות
ואפיקורסות נאוף וזהמא ערום ושיקוץ וכו' אז זה לעמת זה
כל דבור ושיחה יקרה של הצדיקים שבדור הקודם מחיה
ומחזקת.

שמה

(וכששמעתי זאת נתעוררתי לרשם בעזרתו יתברך מה
שאני רואה ומה שאני שומע אצל עטרת ראשינו מוהרא"ש

ז"ל וכן חפשי ומצאתי אצל החברים התלמידים היקרים שיחות וספורים שזכו לשמוע ולראות ממוהרא"ש ז"ל ורשמו את זה על הספר ובעזרתו יתברך אדפיסם מפעם לפעם).

שמו

מוהרא"ש ז"ל אמר: לאחד אם תהיה דבוק בהקדוש ברוך הוא אז לא יחסר לך שום דבר ואם לא תהיה דבוק בהקדוש ברוך הוא יחסר לך הכל.

שמז

אחד שאל את מוהרא"ש ז"ל האם למד את ספר מורה נבוכים השיב לו בזה הלשון: תאמין לי שהיות שזכני הקדוש ברוך הוא לבלות את ימי נעורי בטוב ובחסדו יתברך זכיתי לעבור במשך שנותי בהמון ספרים (כי יש לו ספריה של כמה אלפים ספרים) כרצונו של רבנו ז"ל, והיה לי באמת תאנה להסתפל גם בספר זה אך יען שרבנו ז"ל אסר עלינו ללמד ולעין בספר זה כבר לא הייתי מענין כלל לעין בו ומכל שכן לא לקנותו.

שמח

ואמר אז שבאמת צריכים לידע שהרמב"ם הקדוש (כך התבטא) עשה את החבור הזה בימיו שהיו אפיקורסים גדולים ורצה להראות להם בדרך חקירות כפי דעתם ושיטתם אשר יש אלהים שליט בעולם אבל לנו אסר רבנו ז"ל ללמד בהם.

שמט

וספר מוהרא"ש ז"ל שהרב הקדוש הבעל התניא ז"ל אמר פעם בזה הלשון "הרמב"ם היה לו קיבה חזקה על כן היה

יכול לאכול גם נחשים ועקרבים" (פאומר שונקנס בחקירות)
"אבל אתם אל תלמדו במורה" כך התבטא הבעל התניא ז"ל
אל תלמידיו.

שנ

ואמר מוהרא"ש ז"ל בשם הרב הקדוש מקאמנא ז"ל
שאמר שהוא יכול לפרש את כל ספר המורה על פי חכמת
הקבלה אך מאחר שאיני רוצה שילמדו בזה על כן אני מונע
עצמי מזה.

שנא

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שמרגיל את עצמו ללמד בכל יום
בספר הזהר הקדוש אז כבר אינו צריך שום ראיות על
אלקות כי שם נפתח לפניו כל העולמות ורואה גלוי אלקות
בגלוי.

שנב

ואמר אז מי שמרגיל את עצמו ללמד זהר הקדוש נמשך עליו
הארה מעולם הבא והוא דר כבר למעלה וכו' כי על ידי למוד
הזהר הקדוש נפתח לו שערים חדשים בגלוי עולם הבא.

שנג

ורבנו ז"ל אמר שעל ידי למוד ספר הזהר נעשה חשק לאדם
ללמד בכל הלמודים והלשון של הזהר מאד מאד מעוררת
את לב האדם וממשכת אותו אליו יתברך.

שנד

ואמר מוהרא"ש ז"ל מי שמרגיל את עצמו ללמד זהר מאיר
בו אור הגנוז ממש ומרגיש טעם אחר בחייו, ומחשבתו

נדבֶקֶת בְּעֶלְמָא דְּאֵתִי כִּי כָּל הַזֵּהר מְדַבֵּר רַק מֵה קוֹרָה
בְּעוֹלָם הַבָּא.

שנה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁאֲמִירַת תְּקוּנִים הוּא כְּמוֹ מְרֻחֵץ חֵם
לְהַנְשֵׁמָה (א הֵיִסֵּעַ בְּאֵד פֶּאֶר דִּי נִשְׁמָה) מִי שֶׁרְגִיל לִזְמֹר
הֶרְבֵּה תְּקוּנִים זֹכֶה לְרַחֵץ אֶת נִשְׁמָתוֹ.

שנו

וְסֹפֵר מוֹהֲרָא"ש ז"ל כִּי רַבְּנוּ ז"ל רָצָה שְׁאֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִהְיוּ
רְגִילִים כָּל הַשָּׁנָה בְּ"תְּקוּנִים" לֹא רַק בְּיָמֵי אֱלוֹל וְהוּא ז"ל
בְּעֶצְמוֹ עָסַק בְּתְּקוּנֵי זֵהר כָּל הַשָּׁנָה.

שנז

וּפְעַם אַחַת אָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל כְּשֶׁלֹּמְדִים זֵהר וְתְּקוּנִים יֵשׁ
לְהֵאדָם הַתְּקָשְׁרוֹת אַחֲרֵת לְגַמְרֵי אֵל רַבִּי שֶׁמַּעֲוֹן בֵּר יוֹחָאִי
ז"ל וּמְרַגִּישׁ אֶת הָאֲרֶתָּה גַם בְּבִיתוֹ.

שנח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מִי שֶׁמִּקְרַב אֶל רַבְּנוּ ז"ל מֵאִיר בּוֹ אֶמֶת
אַחֲרֵת לְגַמְרֵי (עַס שֵׁיִינֵט אֵין אִים גֶּאָר אֵן אַנְדֵּער סֵאָרֵט אַמֶּת)
וְיֵשׁ לוֹ יוֹשֵׁב הַדַּעַת אַחֵר וּבִשְׁבִּיל זֶה הַבַּעַל דְּבָר אֹרֵב עַל כָּל
אֶחָד וְאֶחָד הַרוֹצֶה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל.

שנט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל סֹפֵר שֶׁהֵרֵב הַקְדוּשׁ מֵרֵאדִּידִין ז"ל (בְּעַל
הַתְּכַלֵּת) הָיָה עָלָיו הֶרְבֵּה מַחֲלָקֶת כִּי הוּא הִמְצִיא דְּבָר חֲדָשׁ
"הַתְּכַלֵּת" וְהָיוּ הֶרְבֵּה גְדוֹלִים חוֹלְקִים עָלָיו, וְקִבֵּל עֲדוּד וַחֲדוּק
גְּדוֹל מִסֹּפֵר הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא "לִיקוּטֵי מוֹהֲרָן" וְהַפְּלִיג מֵאֵד

במעלת הספר הזה והיה דרכו לומר לא בחנם חולקים על
הליוטי מוהר"ן כי להגדולים הוא מראה שאינם יודעים
כלום עד... ואת הקטנים הוא מגביה עד מאד ועל כן מי
רוצה שייראו לו שאינו יודע...

שס

מוהרא"ש ז"ל אמר: באם היה האדם יודע את מעלת
והשיבות האדם למעלה בכל העולמות הסובל צער גדול
בנים היה שש ושמש מאד ומחזק את עצמו ולא היה נפל
בדעתו כלל.

שסא

ואמר: אין עוד דבר המטהר את האדם ומזככו בזכור אחר
זכור עד שיזכה להשיג אורו ותברך כמו צער גדול בנים.

שסב

מוהרא"ש ז"ל אמר: אל תחשבו כי להשיג השגות אלקות
הולך כל כך בנקל, עליכם לדעת כי קודם שהאדם בא לידי
השגה שוברים אותו לגמרי עד שנעשה בעיניו כאין ואפס
נמאס ונדכה לגמרי אז דייקא כשמגיע במצב כזה מתחיל
להאיר לו.

שסג

ואמר: כל מה שהאדם יותר שבור כמו כן נעשה כלי
להמשכת אורו ותברך בעולם ועל כן אם רואים שאחד מגלי
אמתת מציאותו ותברך בגלוי רב זה סימן שעובר עליו מה
שעובר וכו', והוא בעיני עצמו בטל ומבטל וכו', שבור כחכם
הנשבר.

שסד

וספר עמנו מוהרא"ש ז"ל: שזה ההפרש והחלוק בין תלמיד
הבעל שם טוב הקדוש בין בעלי מוסר וכו' הבעלי מוסר

דברו מבטול הַיֵּשׁ וְאִיךָ שְׁצָרִיכִים לַעֲבֹד עַל זֶה וְכוּ' וְתַלְמִידֵי
הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְדֹּשׁ בְּאַמֶּת אַחְזֹז בָּזֶה וְעַל כֵּן בְּאַמֶּת רוֹאִים
אֶת הַהִפְרָשׁ בֵּינֵיהֶם עַל יְדֵי סִפְרֵיהֶם כִּי סִפְרֵי מוֹסֵר רַק
מְשֻׁבְּרִים אֶת הָאָדָם וְכוּ', מֵה שְׂאִין כֵּן סִפְרֵי חֲסִידוֹת מְאִירִים
אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ! יִתְבָּרַךְ בְּמַח הָאָדָם.

שסה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: כָּל מִי שִׁיזְתֵּר שְׂבוֹר הוּא יָכוֹל לְהַרְגִּישׁ
יוֹתֵר דְּקוּת וְרוֹחֲנִיּוֹת בְּבַחֲנִינֵת כְּתִית לְמֵאוֹר אֶת מִי שֶׁמְכַתֵּתִים
אוֹתוֹ הוּא מְאִיר בְּיוֹתֵר.

סו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֵינָם יוֹדְעִים לְהַעֲרִיךְ אֶת
מַעֲלַת חֲשִׁיבוּתָם בָּזֶה שֶׁזָּכּוּ לַפּוֹל בְּחֻלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל
הַמְּאִיר בְּנוֹ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ! יִתְבָּרַךְ בְּגִלְיֵי נִפְלָא כִּזֶּה עַד
שֶׁנִּפְתַּח הַפֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו! יִתְבָּרַךְ מֵה שֶׁלֹּא מוֹצֵאִים דָּבָר זֶה
בְּשׁוּם מְקוֹם שֶׁבַעוֹלָם.

סז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁכַל אֱלֹהֵי שַׁעֲסָקוֹ לְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ
ז"ל בַּעוֹלָם יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק בְּגֵאֻלָּה.

סח

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: עֶקֶר תִּקּוֹן הָעוֹלָמוֹת הוּא לִילֵךְ לְהַפִּיץ
סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל כִּי סִפְרֵי הַקְדוּשִׁים מַחְזִירִים אֶת אַחֲרֵינוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה וְהַחֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה אֶת זִוְלָתוֹ זֶה עֶקֶר תִּקּוֹן
כָּל הָעוֹלָמוֹת.

סט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מֵה שֶׁאִמַּר רַבְּנוּ ז"ל שֶׁעַל כָּל פְּסִיעָה
וּפְסִיעָה שֶׁבָּאִים אֵלָיו נִבְרָאִים מִזֶּה מְלָאכִים זֶה סוֹבֵב כְּהִיּוֹם
עַל הַפְּצַת סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל עַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שֶׁהוֹלְכִים

להפיץ ספרי רבנו ז"ל נברא מזה מלאכים אשרי מי ששפיץ
את אורו ודעתו של רבנו ז"ל על ידי הפצת ספריו הקדושים.

שע

וספר מוהרא"ש ז"ל: שהוא עוד זוכר בימי בחרותו כמה
מאנשי שלומנו היקרים שהלכו תמיד עם מזונדה מלאה ספרי
רבנו ז"ל ובכל בית הפנסת פתחו את המזונדה על השלחן
והניחו את זה שם ובתוך כך הלכו להתפלל ואנשים נגשו
לחפש בתוך המזונדה זה מצא ליקוטי מוהר"ן זה מצא ליקוטי
תפלות זה שיחות הר"ן זה עלים לתרופה וכו', וכך הפיצו
ספרי רבנו ז"ל אשריהם ואשרי חלקם.

שעא

מוהרא"ש ז"ל אמר: כשאדם אינו רוצה שום דבר רק רצונו
יתברך אז לא שיה אצלו ענין נפילה או ירידה.

שעב

אחד אמר למוהרא"ש ז"ל שיש לו ירידות ונפילות ושאלו
מוהרא"ש ז"ל וכי באיזה עליה היית מקדם שיש לך עכשו
ירידות ונפילות? ואמר לו אז כשאדם מחזיק את עצמו ללא
כלום אז אף פעם לא יפול וירד וכו' כי אין לו מהיכן לפול
ומהיכן לירד...

שעג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שצריך כל אדם לבקש ממנו: יתברך בכל
יום ויום שינצל מיצרו הרע הבוער בו וכו' כי בלא תפלה לא
יועיל לו כלל, ותכף כשמתפלל על ידי זה מוריד ממנו כל מיני
דינים ועונשים.

שעד

וספר שהיה אחד מאנשי שלומנו שהיה לו חנות של תכשיטי נשים והיה דרכו לקום קודם אור היום ולצאת אל השדה ולצטק הרבה אליו יתברך כדי שינצל היום הזה מהרהורים רעים ולא יקשל בעוונות וסיום מוהרא"ש ז"ל תתארו לעצמכם איזה יום כבר היה לו.

שעה

מוהרא"ש ז"ל אמר: בענין תפלה והתבודדות להרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך היה רצונו של רבנו ז"ל שנדבר כל היום, אך מאחר שראה שיהיה קשה לנו אמר שתראו לקבע לעצמכם על כל פנים שעה אחת ביום וספר על זה מוהרא"ש ז"ל שהרב החסיד ר' יצחק ברייטער ז"ל אמר שיכולים לחלק גם את השעה הזאת לג' חלקים הינו עשרים דקות כי מובא בשולחן ערוך אשר שעור מליחה זה שעה ובשעת הדחק מספיק עשרים דקות והיות שהתבודדות הוא ענין מליחה שמוציא מהדם את הרע שלו השיעור הוא שעה אבל בשעת הדחק מספיק עשרים דקות, וסיום מוהרא"ש ז"ל כי עצה זו היא נפלאה מאד מאד כי עשרים דקות התבודדות כל אחד יכול לקיים, ושלשה פעמים ביום על ידי זה כבר קיים את צווי רבנו ז"ל.

שעו

מוהרא"ש ז"ל אמר פעם אחת לאחד הרגל את עצמך לחיות עם השעון הינו בכל שעה תסתכל על השעון ותפריש חמש דקות ותדבר אז עמו יתברך ותספר לו מה עשית בשעה הזו ואז תסיים בצורה כזו כל היום הולך לו בצורה אחרת.

שעז

ואמר לו מוהרא"ש ז"ל אז ראה איך שבעולם הטביעו שבכל שעה בדייק יש "חדשות" ומספרים מה קרה בעולם בשעה זו על כן מדוע לא תרגיל את עצמך גם כן לחיות באופן כזה

לספר להקדוש ברוך הוא תדשלות מה עשית בשענה זו ואז
כשחי בצורה כזו אין עליו כבר שום דינים כלל למעלה.

שעח

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שמה שרצה רבנו ז"ל שיהיה לנו
התבודדות כל היום היתה כונתו שמכרע שפותם את
העינים משינתו עד הרגע שסוגר את העינים בעת שינתו רק
ידבר עמו יתברך ובאמצע הוא לומד... ובאמצע הוא
מתפלל.. ובאמצע הוא מקים מצוות.. ובאמצע הוא אוכל...
ובאמצע הוא עוסק במשא ומתן... אבל בכל רגע פנוי הוא
רק מדבר עמו יתברך זה נקרא התבודדות כל היום.

שעט

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שמרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך
כל מהלך מחשבתו נשתנית לטובה, ונקנס בו חזק עצום
ואינו מתירא ומתפחד משום בריה שבעולם כי ההתבודדות
משנה את האדם לגמרי לטובה.

שפ

מוהרא"ש ז"ל אמר: אין לך עוד דבר שעוקר את האדם
ומעביר אותו על דעתו ועל דעת קונו כמו בטול זמן כי
הבטלה מביאה לידי שגעון ולידי זמה ולכל דבר רע.

שפא

והוא תמיד מוכיח את בני אדם ההולכים בטלים ומזכיר להם
את מאמרם ז"ל (הובא ב"דרך ארץ" זוטא) אשר תשע מאות
תשעים ותשע אנשים מתים מבטלה רק אחד מאלף מת
מיתת עצמו.

שפב

פעם אחת בערב שבת קודש נגש מוהרא"ש ז"ל אל בחור אחד ואמר לו מדוע לא תקח עכשו חמש או משניות או גמרא, או מדרש, או אפילו כלם, ותעשה לעצמך שיעור, כי עכשו בערב שבת קודש כלם טרודים ובודאי אין להם פנאי ללמד והעולם יש להם קיום רק בזכות התורה ועל כן בזה שיתשב עכשו ללמד אתה יכול להחיות ולקיים את כל העולם כלו.

שפג

מוהרא"ש ז"ל אמר: אשרי מי שלומד בכל יום שיעור במקרא משנה גמרא מדרש שעל ידי זה ימשיך על עצמו הארה מהד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשייה.

שפד

מוהרא"ש נ"י אמר: כל מצוה התלויה גם בדעת אחרים היא המצוה הכי קשה כמו מצות כבוד אב ואם מאחר שתלוי כבר באחרים מאד קשה לקיים כי פן ואולי יחשבו שרוצה לצערם וכו', או פן ואולי יחשבו כי הוא אינו מכבדם כמו שצריך וכו', ומכל שכן מצות הכנסת אורחים זהו המצוה הכי קשה כי מה שלא תעשה לאורח יהיה לו טענות עליך אשר לא יצאת ידי חובותיך ועל כן כל מצוה התלויה ביד אחרים קשה מאד לקיים.

שפה

מוהרא"ש ז"ל אמר: היום הזה עקר הלמוד שצריכים ללמד עם אחרים, הוא רק למוד "אמונה" בתמימות ובפשיטות, ולחזר על זה פעמים אין מספר, לידע שיש מצוי נמצא, והוא השם-יתברך הממציא כל הנמצאות וכל הנמצאים משמים וארץ, ומה שביניהם לא נמצאו, אלא מאמתת המצאו, כי אין בלעדיו יתברך כלל, ואף שבעין רואים אף שהגשם והטבע מתגבר וכו', הכל בשביל הבחירה והנפיון וכו', לראות אם

ימשיך את עצמו האדם אליו יתברך על אף כל ההסתרות
והפסוים.

שפו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שפדאי לנסע אפילו נסיעות רחוקות כדי
לפגוש מאחינו בני ישראל ולגלות להם את האמונה הפשוטה
אשר אין לה מצוה יותר גדולה מזו.

שפז

מוהרא"ש ז"ל הפליג מאד מאד במעלת הקונטרסים
החדשים שהולכים ונדפסים עכשו (אשר לקטם מספרי רבנו
ז"ל וכתבם בלשון פשוטה באפן שיהיה מובן להמון עם)
ואמר עליהם שזה מתנה שנתן לו רבנו ז"ל בשביל הבחינות
והעלבונות שסבל מאינשי דלא מעלי.

שפח

מוהרא"ש ז"ל אמר: עכשו עובר על אחינו בני ישראל מה
שעובר והם ממש בבחינת "חלשות" המובא בספרי
מעשיות מעשה י"ג מיום ו' שהבת מלך נפלה חלשות ורק
זה שהתפאר שיכול לרפאותה הוא יכול לרפאותה וכו', עין
שם (שזה סובב על רבנו ז"ל בעצמו ובפרטיות על ידי
הקונטרסים החדשים שהם סלת ברורה מספרי רבנו ז"ל).

שפט

ואמר מוהרא"ש ז"ל: מי שרק יסתכל בהקונטרסים החדשים
בעין האמת הוא יראה שם נוראות ונפלאות ולא מספיק לעין
פעם אחת רק לחזר בזה הרבה פעמים ואז דייקא ירגיש את
האור והנעם של רבנו ז"ל הגנוזים וטמונים שם אשרי מי

שִׁיתִּמִּיד בָּהֶם בְּעֶצְמוֹ וְאֲשֶׁרִי מִי שִׁיזְכֶּה לְהַפִּיצֵם לְאַחֵרִים וְאִז
זְכוּת הַרְבִּים יִהְיֶה תְּלוּי בּוֹ.

שצ

מוֹהֲרֵנִ"ת ז"ל בְּתַחֲלַת הַתְּקָרְבוֹתָיו לְרַבְּנוּ ז"ל כְּשֶׁנִּכְנַס אֶצְלוֹ
בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה נִתְעוֹרַר וְנִתְלַהֵב מְאֹד מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
וְאַחֵר כִּךְ כְּשֶׁזָּכָה לְשִׁמוּעַ אֶת הַתּוֹרָה "קְרֵא אֶת יְהוֹשֻׁעַ"
בְּשִׁבְתָּ תְּשׁוּבָה וּבִפְרֻטִּיּוֹת מִהֶרֶב וְהַתְּלִמִּיד וּמַעֲנִין הוּא "וְאִיךְ
שְׂצָרִיכִים לִסְבֹּל הַרְבֵּה בְּזִיוּנוֹת עֲבוּר הַהִתְקַרְבוֹת אֵלָיו ז"ל
אִז נִתְקַשֵּׁר יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶל רַבְּנוּ ז"ל וּמַחֲמַת שְׁנַעֲשֶׂה קֶצֶת
יֹצֵא וְנִכְנַס אֶצְל רַבְּנוּ ז"ל וְרָאָה שֶׁאֵין לְרַבְּנוּ ז"ל כִּסְאוֹת כְּמוֹ
שְׂצָרִיךְ הַלֵּךְ וְעָשֶׂה לְרַבְּנוּ ז"ל שֵׁשׁ כִּסְאוֹת יָפִים עַד מְאֹד
(וְהִסְבִּירוֹ מוֹהֲרֵא"ש ז"ל עַל פִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּחִינַת וְאִ"ו שֶׁהוּא
הַבּוֹשֶׁה וְכו'), וְאַחֵר כְּמָה שְׁנִים נוֹלְדוּ לְמוֹהֲרֵנִ"ת ז"ל שֶׁשֶּׁה
יְלָדִים חֲמִשָּׁה בָּנִים וּבֵת אֶחָת וְהִתְחַרְט כֹּל יְמֵיו לָמָּה לֹא עָשָׂה
לְרַבְּנוּ ז"ל י"ב כִּסְאוֹת כִּי הוּא תָּלָה בָּזָה הוֹלְדֵת שֶׁשֶּׁה יְלָדָיו
כִּי עַד הַתְּקָרְבוֹתָיו אֶל רַבְּנוּ ז"ל לֹא זָכָה לְזַרַע שֶׁל קִיָּמָא כִּי
אֲשֶׁתּוֹ הָיְתָה דֶּרֶכָּה לְהַפִּיל רַחֲמָנָא לִיצְלָן וְהָיָה לָהֶם צַעַר גָּדוֹל
מִזֶּה אֶךְ אַחֵר כִּךְ שֶׁעָשָׂה לְרַבְּנוּ ז"ל הַשֶּׁשֶּׁה כִּסְאוֹת הַתְּחִילוֹ
לְהוֹלִיד בָּנִים.

שצא

הַתּוֹרָה "קְרֵא אֶת יְהוֹשֻׁעַ" הוּא יְסוֹד גָּדוֹל בְּחֻסְדוֹת בְּרִסְלָב
כִּי שֵׁם גִּילָה רַבְּנוּ ז"ל אֲשֶׁר עָקַר הַתְּשׁוּבָה הוּא שִׁישְׁמַע בְּזִיוּנוֹ
יָדָם וְיִשְׁתַּקֵּן וְהִיא נֶאֱמָרָה תִּכְפֹּף וּמִיד סְמוּךְ לְהַתְקַרְבוֹתָיו שֶׁל
מוֹהֲרֵנִ"ת ז"ל לְהוֹרוֹת וּלְגַלוֹת לוֹ אֲשֶׁר אֵי אֲפָשֶׁר לְהַתְקַרֵּב
אֵלָיו רַק עַל יְדֵי בְּזִיוּנוֹת וּשְׂפִיכוֹת דְּמִים וְכֵן נִתְקַזֵּם אֶצְל
מוֹהֲרֵנִ"ת ז"ל שֶׁסְּבֹל בְּתַחֲלַת הַתְּקָרְבוֹתָיו כֹּל מִינֵי בְּזִיוּנוֹת
וּשְׂפִיכוֹת דְּמִים שֶׁעָשׂוּ מִמֶּנּוּ לִיצִי לִיצְנוֹת וְכו', וְכֵן סְבֹל הַרְבֵּה
מֵאֲבִיו וּמִחֲמִיו וּמֵאֲשֶׁתּוֹ וְכו' בְּשִׁבְלֵי רַבְּנוּ ז"ל וְזָכָה לַעֲמֹד
בְּנִסְיוֹן וְכֵן כֹּל יְמֵי חַיָּיו סְבֹל בְּזִיוּנוֹת חֲרָפוֹת וּשְׂפִיכוֹת דְּמִים
בְּשִׁבְלֵי רַבְּנוּ ז"ל וּבְשִׁבְלֵי זֶה זָכָה לָמָּה שֶׁזָּכָה שְׁגָלָה כֹּל כִּךְ

כל כך נוראות נפלאות חדושי תורה המחיים ומחזקים את
נפש כל חי אשרי ההוגה בדבריו הקדושים.

שצב

ואמר מוהרא"ש ז"ל: כל מי שסבל וסובל בזיונות ושפיכות
דמים חרופים וגדופים וכו', בשביל רבנו ז"ל ומחזיק מעמד
ואינו מכניע את עצמו (ער גט זיך נישט אונטער), הוא יזכה
להשגות גבוהות בעבודת השם יתברך ויגיע אל שכל גדול
וגבוה מאד מאד (אין העכער סארט שכל און איין הייליגן
געדאנק) אשרי המחזיק את עצמו ונשאר אצל רבנו ז"ל.

שצג

מוהרא"ש ז"ל אמר:

מחמת עבירות גופנו ומעשינו המלכרים אין אנו יודעים
ומרגישים מה רוצה רבנו ז"ל לעשות מאתנו וכו', הלא אם
היה לנו רק גוף קצת מזכך וכו' וקצת שכל וכו', היינו
מרגישים את הרוחניות אלקות שרבנו ז"ל מאיר בנו ואיך
שמדבר עם מגשמים כמונו בלשון עדינה כזו וכו', להכניס
את המקיפים אל תוך הפנימיים וכו', השגות רוחניות אלקות
במדרגה עליונה וכו', לקטנים ופחותים כמונו.

שצד

ואמר מוהרא"ש ז"ל: כמו שאי אפשר להשיג השגות אלקות
הינו להכניס את המקיפים אל תוך הפנימיים בלי קדשת
שבעת הנרות (המובא בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"א)
כמו כן אי אפשר להשיג את אור רבנו ז"ל בלי קדשת שבעת
הנרות ועל כן כל מי שזוכה יותר לקדש את השבעה נרות
"העינים האזנים החטם והפה" כמו כן מרגיש את אור רבנו
ז"ל יותר ויותר אשרי לו.

שצה

מוהרא"ש ז"ל אמר: כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא לַחוּץ אֶזְ צְרִיר לְבַקֵּשׁ תַּכְף וּמִיד אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִזְכֶּה לַחֲזֹר בְּפָנִים בְּרִיא וְשִׁלֵּם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת כִּי בַעֲוֹנוֹתֵינוּ הִרְבִּים עָכְשׁוּ כָּל הַדְרָכִים בַּחֲזָקָת סִכְנָה הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת כִּי מִסְתַּבְּבִים כָּל מִינֵי מְטָרִפִּים וּמִי יוֹדֵעַ מַה יָּכֹול לֶאֱרַע עִמּוֹ חֹס וְשִׁלּוֹם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוֹת הַפְּרִיצוֹת וְהַשְׁחִיתוֹת הַשִּׁיקוּץ וְהַעֲרוֹם מְאֹד חֲזָק בַּחוּץ וּבִפְרֻטִּיּוֹת בַּחֲדָשֵׁי הַקִּיץ וְעַל כֵּן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שְׁלֵא יִהְיֶה נַעֲשֶׂה בַּחוּץ בְּעַל מוֹם הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוֹת.

שצו

וְאָמַר מוהֲרַא"ש ז"ל: עַל יְדֵי הַסְתַּכְלוֹת רַע נַעֲשֶׂה בְּעַל מוֹם עַל הָעֵינִים וְעַל יְדֵי שְׁמִיעוֹת מְגֻנוֹת לְשׁוֹן הָרַע לִיצְנוּת וְכו', דְּבוּרִים נֶגֶד צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים וְכו', נַעֲשֶׂה בְּעַל מוֹם עַל הָאָזְנִים וְכו' עַל יְדֵי כַּעַס וּקְפָדוֹת וְכו' נַעֲשֶׂה בְּעַל מוֹם עַל הַחֹטֵם, וְכֵן עַל יְדֵי דְבוּרִים אֲסוּרִים נַעֲשִׂים בְּעַל מוֹם עַל הַפֶּה וְכו', וְכֵן עִם כָּל אֶבֶר שֶׁרַק פּוֹגֵם חֹס וְשִׁלּוֹם נַעֲשֶׂה בְּעַל מוֹם עַל אוֹתוֹ אֶבֶר וְעַל כֵּן כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא לַדֶּרֶךְ עָלָיו לְהִתְפַּלֵּל הִרְבָּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שְׂיִחְזֹר בְּשִׁלּוֹם וְלֹא יִהְיֶה נַעֲשֶׂה בְּעַל מוֹם לֹא בְּגִשְׁמִיּוֹת וְלֹא בְּרוּחָנִיּוֹת.

שצז

וְסֹפֵר עִמֵּנוּ מוהֲרַא"ש ז"ל שֶׁהוּא הִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ עוֹד מִתְחַלֵּת הַתְקַרְבוֹתוֹ לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תְּפִלוֹת אֵלָיו קוֹדֵם שְׂיִצְא לַחוּץ וְעַל יְדֵי זֶה כָּבֵר שׁוֹם דְּבַר אֵינוֹ מִבְּלָבָלוֹ וְאֶדְרָבָה מוֹצִיא רְמָזִים מִכָּל דְּבַר וְכו', עִם כָּל זֹאת סִיִּם שֶׁעֲדִין מִבְּקִשׁ וּמִתְחַנֵּן תְּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁעָה שְׂיִצְא לַחוּץ שְׂיִשְׁמֵר מִכָּל רַע הֵן בְּרוּחָנִי וְהֵן בְּגִשְׁמִי כִּי עַד יוֹם מוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם עָלָיו לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה כּוּלִי הָאֵי וְאוֹלִי וְאֵל יִהְיֶה בְּטוֹחַ בְּעַצְמוֹ כָּלֵל.

שצח

וְסֹפֵר מוהֲרַא"ש ז"ל: שֶׁהִיהָ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְשִׁמּוֹ הִיהָ רַבִּי לִיב טִירֶהוויצְעֵר (הוּא הִיהָ אָחִיו שֶׁל ר' סְנֹדֶר

טירהוויצער) והתפאר פעם ואמר בזה הלשון "מיין בארד איז שוין ריין פון א הרהור עטליכע צאנציג יאר" (הזקן שלי כבר נקי מהרהור עשרים וכמה שנים), הינו כי שמר מאד מאד את מחו שלא יכשל באיזה הרהור רע שעושה את האדם בעל מום רחמנא ליצילן.

שצט

וספר מוהרא"ש ז"ל: כי פעם אחת בפורים עשה ר' סנדר מטירהוויצער (שנהיה מגדולי אנשי שלומנו בימיו) סעודת פורים ואחיו הנ"ל ר' ליב נעשה שכור ונפל על הארץ וישן וכל אנשי שלומנו בין כך נכנסו בחדר שני לרקוד ולשמח את עצמם בשמחת פורים כדי לא להפריע לר' ליב שישן וכשהתעורר ר' ליב נכנס אליהם והתחיל לבכות למה עזבתם אותי וכי בעולם העליון גם כן תעשו עמי כדבר הזה שאתם תקבלו עולם הבא ואותי תשאירו בחוץ? ובכה הרבה.

ת

התורה בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ג שאחד צריך לעזור לחברו לצאת מתאוותיו כמו שפרש רבנו ז"ל מאמרם ז"ל "מי שבקית מידי בעלמא דלא שטפתיא וניתי אנא וניחרביה" הינו תלמידי הצדיק צריכים להיות ביחד כל כך באהבה עד שיאמר אחד לחברו שמא שבקת איזה מדה בעולם הזה שעדין היא מושלת עליך ואין אתה יכול להתגבר עליה ואני אבוא ויעזר לך לכלות את המדה הזו וכו' עין שם וסיים מוהרא"ש ז"ל שביותר שיה דבר זה בענין קדשת השבעה נרות שצריכים לעזור אחד את השני ולהזכירו כי הם הכלים המקבילים את הארת המקיפים שהוא האור העליון.

תא

מוהרא"ש ז"ל הזהיר אותנו מאד שנהיה ביחד באהבה אחוה ורעות ואמר שכן היה דרכם של הצדיקים הקדושים

בַּיָּמִים הַקְּדָמוֹנִים שֶׁהָיוּ בִּיחַד עִם תַּלְמִידֵיהֶם בָּזָה הָעוֹלָם
בְּהִתְקַשְׁרוֹת חֲזָק וְעַל יְדֵי זֶה זָכוּ לֵהיוֹת בִּיחַד גַּם בְּעוֹלָם הַבָּא
וְסוּסֵם כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִים יוֹחַד חֲבֵרִים בָּזָה הָעוֹלָם בְּאַהֲבָה אַחֲוָה
וְרַעוּת וְאִישׁ עוֹזֵר לַחֲבֵרוֹ כְּמוֹ כֵּן יִהְיֶה בְּעוֹלָם הַבָּא וְעַל כֵּן
עָלִינוּ לֵהיוֹת בִּיחַד וּבִפְרָטִיּוֹת תַּלְמִידֵי "הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ"
הַלּוֹמְדִים דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל לְעוֹבְדָא וּלְמַעֲשֵׂה כְּמוֹ שֶׁהָיָא וְמָה
גַּם שֶׁמִּבְחוּץ מִדְּבָרִים עָלִינוּ כֹּל דְּבָר אָסוּר וְכו', עָלִינוּ
לִהְתַּאֲחֹד יוֹחַד בְּאַהֲבָה אַחֲוָה וְרַעוּת וְאִישׁ אֶת רַעְיוֹ יַעֲזֹר וְיַעֲזֹר
דִּי יִקָּא נְצִלִים בָּזָה וּבְבָא.

תב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת עֶצְמוֹ לֵהיוֹת
עֲשִׂיר וְלֹא לֵהיוֹת עֹנֵי שְׂזָה מַה שֶׁאָמַר הַנָּשֵׁר הַגָּדוֹל "תַּפְסִיקוּ
לֵהיוֹת עֲנִיִּים וּתְתַחֲלוּ לִהְיוֹת מִשְׁתַּמְשׁ עִם הָאוֹצְרוֹת שֶׁלָּכֶם" (עֵין
בְּסוּפְרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֵׂה י"ג מִיּוֹם א'), כִּי בְּאַמֶּת יֵשׁ לְכָל אָחִיד
אוֹצְרוֹת וְהוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת מִשְׁתַּמְשׁ בָּהֶם וְלֹא לֵהיוֹת בְּטָלָן
וּשְׁלוּמִיָּאֵל וְכו'.

תג

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: בָּאֵם נִבְחִין נִרְאֶה שְׂאִין שׁוֹם עֲשִׂיר
שִׁיְהִיָּה לוֹ מִזְמַן בְּכִיסוֹ אֲלֵא כְּשֶׁשׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ אִיפּוֹא
הָעֲשִׂירוֹת שֶׁלֹּךְ הוּא אוֹמֵר יֵשׁ לוֹ חֲשָׁבוֹן בְּבִנְיָן קְלִיפּוֹרְגִיָּה וְיֵשׁ
לוֹ חֲשָׁבוֹן בְּבִנְיָן מְקַסִּיקוֹ וְיֵשׁ לִי חֲשָׁבוֹן בְּבִנְיָן נִיּוֹ יֶאֱרָק וְכו'
וְכו', מִדּוּעַ לֹא יֹאמֵר כָּל אָדָם דְּבָר זֶה שֶׁהוּא עֲשִׂיר גָּדוֹל עַד
מֵאֵד וְכִשְׁיִשְׁאֵלוֹ אוֹתוֹ אִיפּוֹא הָעֲשִׂירוֹת שֶׁלֹּךְ יַעֲנֶה כִּנ"ל.

תד

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שְׂזָה מַה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
בְּתֵר עֲנִיָּא אֲזַלָּא עֲנִיּוֹתָא אַחֵר הָעֵנִי נִמְשָׁךְ הָעֲנִיּוֹת כְּשֶׁאָחִיד
נַעֲשֶׂה בְּטָלָן וּשְׁלוּמִיָּאֵל וְכו', אַז בְּאַמֶּת נִשְׁאָר עֲנִי וְכו', אֲבָל

מי שְׁהוֹלֵךְ עִם מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל גְּדֻלוֹת שֵׁשׁ לוֹ עֲשִׁירֹת נִפְלָא
בְּאַמֶּת יִהְיֶה לוֹ עֲשִׁירֹת נִפְלָא וְלֹא יִחְסֹר לוֹ שׁוּם דְּבָר.

תה

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: בְּזֶה שֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים
בְּאַמוּנָה וּמִגְלָה וּמִפְרָסָם אֵת רַבְּנוּ ז"ל וְעוֹזֵר לְאֲנָשִׁים בְּזֶה
יִכָּנֵס לוֹ שְׁפַע גְּשָׁמִיּוֹת.

תו

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: בָּאֵם הָיוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְּקָרִים יוֹדְעִים
סוֹד זֶה אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבְלֵינוּ כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ "בְּשִׁבְלֵנוּ נִבְרָא הָעוֹלָם" אִזּוֹ אֵף פַּעַם לֹא הָיוּ
עֲנִיִּים כִּי תַמִּיד הָיוּ נוֹסְעִים בְּדֶרֶכִּים וְהָיוּ מְדַבְּרִים עִם בְּנֵי אָדָם
דְּבוּרֵי אַמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִּיּוֹת וְהָיוּ זוֹרְקִים עֲלֵיהֶם כָּבֵר
כְּסָף.

תז

וְסֹפֵר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁזֶה הֵיטָה עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל ר' סַנְדֵּר
מִטְרִיהוּיֹצֵעַ אֵף שֶׁהוּא בַּעֲצָמוֹ הֵיטָה סוֹחֵר גְּדוֹל (מִנּוּפֻקֻטֵּר)
עִם כָּל זֹאת הַדְּבוּרִים שֶׁלּוֹ מִדְּבוּרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵיטָה לְהַפְלִיא
וְהֵיטָה תַמִּיד מְדַבֵּר עִם אֲנָשֵׁי מַאֲמוּנָה פְּשוּטָה וַיַּעַן שֶׁהֵיטָה
סוֹחֵר גְּדוֹל הֵיטָה לוֹ הַפְּרוֹת עִם סוֹחְרִים אֲחֵרִים וְהֵיטָה מְעוֹרֵר
אוֹתָם לַתֵּן צְדָקָה וְהֵיטָה רוֹקֵד עִמָּהֶם וּבִשְׁעַת הַשְׁמָחָה
וְהַרְקוּדִין הִנִּיחוֹ אֶת אֲרֻנְקֵיהֶם וְאָמְרוּ לְר' סַנְדֵּר שִׁיקָח כֶּמֶה
שְׂרוּצָה וְהוּא הֵיטָה דֶּרֶכּוֹ לְחַלְקֵם לְכָל הָעֲנִיִּים.

תח

וְסֹפֵר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁבִּיּוֹתֵר הֵיטָה נִזְהָר ר' סַנְדֵּר בְּמַצּוֹת
מִלְּבִישׁ עֲרוּמִּים כִּי בַיָּמִים הָהֵם הָעֲנִיִּים לֹא הֵיטָה לָהֶם בְּגָדֵי
חֶרֶף חֲמִים כִּי בְּרוּסְיָה הֵיטָה הַקָּר חֲזָק עַד מְאֹד כִּידוּעַ וְעַל כֵּן

מי שהיה צריך לאיזה מעיל פרנה היה נגש אל ר' סנדר והוא היה לו ארון מלא מעילים של פרנה וארון מלא מגפים חמים והיה אומר לעני לך ותגש אל הארון ותחפש לעצמך איזה מעיל פרנה או איזה מגפים שמתאימים לך וקחם ולך הביתה. וסוים מוהרא"ש ז"ל שאל כל זה זכה דייקא על ידי שהיה לו גדלות המוחין.

תט

וספר מוהרא"ש ז"ל: כי ר' סנדר מטיהוויצא היתה עבודתו בגדלות המוחין ותמיד השתדל להכניס שמחה והרחבת הדעות בתוך אנשי שלומו מקרביו שקרב, ואף שהיו סוחרים עם כל זאת הולכים בדרך נפלא והרבו לתת צדקה לעניי אנשי שלומו.

תי

ואמר מוהרא"ש ז"ל: כי בענין צדקה עשה מהם ר' סנדר מטיהוויצא חדושים נוראים כי הגיעו למדרגה כזו של עצמם הניחו מעשר וחמש ולעניים חלקו הכל, אשריהם ואשרי חלקם.

תיא

מוהרא"ש ז"ל אמר: האדם צריך לעבוד הרבה על גדלות המוחין שיהיה תמיד במוחין של חרות והרחבה ולא יהיה בקטנות המוחין ועבדות וצמצום, כי כל הצרות שהאדם סובל הוא רק כשהוא מ"ק מ"ח ק"טן שאז מסתכל על אחרים ומקנא בכלם ו"מוסר" רחמנא ליצילן.

תיב

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שרואים מי שיש לו קטנות המוחין הוא "מוסר" רחמנא ליצילן והמוסר הוא בטבעו בעל קנאה ובעל

צר עין כי מפחד שלולא יהיה או שחברו יהיה יותר גדול ממנו ועל כן צריכים לעקור ממנו את המדה המגנה הזו של מסירה שהיא מדה מגנה עד מאד ומה גם שסיביל בשביל זה עונש גדול.

תיג

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שרואים שב"ח'דר" עוד קטני קטנים מחנך אותם המלמד שלא יהיו מוסרים דהיינו כשילד עושה נזק והמלמד שואל את הילדים מי עשה דבר זה ומיד כבר נמצא איזה ילד שמוסר ואומר שפלוני הילד עשה דבר זה ואז נותן המלמד סטירה להילד שעשה הנזק וגם נותן סטירה להילד שמסר את חברו ואומר לו זה בשביל שמסרת... ואף שבאמת המלמד רוצה לידע מי עשה דבר זה, עם כל זאת מדרכי החנוך לחנך את הילד שלא יהיה מוסר ולא ימסר את חברו.

תיד

מוהרא"ש ז"ל אמר: כל מי שמוסר את חברו צריך תשובה גדולה עד מאד וכולי האי ואולי שימחלו לו כי עוון המסירה הוא קשה וכבד מאד ואם חברך עשה לך דבר רע ברח לך רק אליו יתברך והוא בודאי יקבל את שלולא לעולם לא ימסר את זולתו.

תטו

מוהרא"ש ז"ל אמר: אשרי האיש אשר חוזר תמיד על למוד האמונה כי על ידי זה יזכה שמחו יהיה דבוק באמונה ושמחו כבר תהיה דבוק באמונה הוא לא ירא ולא יפחד משום בריה שבועולם, כי האמונה ממשכת כל הברכות כמו שכתוב איש אמונות רב ברכות.

תטז

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שנדמה להאדם שיש לו אמונה אבל באמת אם יחפש ויבקש בעצמו יראה שעדין הרבה חסר לו באמונה, כי מי שיש לו אמונה ברורה ומזוככת אזי מדבר תמיד עמו יתברך וכשמדבר תמיד עמו יתברך אינו מפחד משום ברירה שבעולם והוא תמיד עצמאי ואינו צריך טובות מזולתו ומכל שכן שאינו מפחד שזולתו יקח משהו ממנו.

תיז

מוהרא"ש ז"ל הקפיד מאד מאד על אדם קמץ וכלי... ואמר שהאדם צריך להיות ותן ולקרב אחרים ולהשפיע עליהם שפע רווחי ושפע גשמי ולא יצמצם מהם כלל ולעולם אל יהיה נצרך אל הבריות.

תיח

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל אחד מאנשי שלומנו צריך לידע כי הוא שליח מרבנו ז"ל ועליו להוציא מכח אל הפועל את ענין רבנו ז"ל ולגלות ולפרסם את למודו הטוב לאחרים ואין שום אחד מאנשי שלומנו יכול לפטר את עצמו מזה ומי שפטר ומשתמט מזה צריכים לידע כי הוא אינו מאנשי שלומנו כי כל מי שזכה לקבל באמת מרבנו ז"ל מצוה עליו לספר ולדבר מרבנו ז"ל עם אחרים בלי יוצא מן הכלל.

תיט

ואמר מוהרא"ש ז"ל: כי עקר ענין להוציא מכח אל הפועל דבר רבנו ז"ל הוא הפצת ספריו ודעתו בעולם, ומי שבאמת מסור אל רבנו ז"ל ואוהב אותו, הוא לא ינוח ולא ישקט רק יגלה ויפרסם את למודו הטוב לכלל נשמות ישראל ויגלה גם להם מהטוב הגנוז.

תכ

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאי אפשר לתאר ולשער בשכל אנושי מעלת הפצת ספרי רבנו ז"ל כי הספרים באים ומגיעים אל

אָנשים כָּאלוּ שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים וְכוּ', וְיֵשׁ לָהֶם סְפָקוֹת בְּאַמוּנָה וְכוּ' וְהֵם שְׁבוּרִים בְּתַכְלִית הַשְּׁבִירָה וְכוּ' מֵלֵאִים יְסוּרִים וְכוּ' וְאַתָּה נוֹתֵן לוֹ אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים וּבִפְרִטִיּוֹת הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים שֶׁהֵם סֵלֶת בְּרוּרָה מֵהַלִּיקוּטֵי הַלְכוּת וְהוּא מְסַתְּפֵל וּמַעֲיֵן בָּהֶם וּמוֹצֵא אֶת עֲצָמוֹ שֵׁם וּמַחֲיָה אֶת עֲצָמוֹ בָּהֶם וְנִכְנָס בּוֹ תִּקְוָה טוֹבָה וְכוּ' וְאַמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ' אֵין לְשַׁעַר אֶת גְּדֵל הַעֲנָן הַזֶּה וְאַשְׁרֵי מִי שְׁעוֹסֵק בְּזֶה תַּמִּיד אֲשֶׁר בּוֹדֵאֵי יִזְכֶּה שְׂיִמְחֵלוּ לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו.

תכא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁמִי שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְלַמֵּד סְפָרִי רַבְּנוֹ ז"ל וּמְסַתְּפֵל וּמַעֲיֵן בָּהֶם בְּעֵין הָאֱמֶת אֲזֵל לֹא יִמְלֹט שְׁלֹא יִשְׁתַּנֶּה מִהַיְפוּךְ אֶל הַהַפּוּךְ וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה צָדִיק גָּדוֹל עַד מָאֵד וּבִלְבָד שְׂיִסְתַּפֵּל בְּעֵין הָאֱמֶת.

תכב

וּסְפָר מוֹהֲרָא"ש ז"ל בְּשֵׁם מוֹהֲרֵנִית ז"ל שְׁאָמַר שְׁאֵין מִי שְׂיַעֲיֵן בְּאֵיזָה סֶפֶר מִסְפָּרִי רַבְּנוֹ ז"ל קוֹדֵם שְׂיִהְיֶה לוֹ הֶרְהוּר תְּשׁוּבָה אֱמֵתִית, וְזֶה זָכָה אוֹתוֹ לַעֲיֵן בְּסֶפֶרִי רַבְּנוֹ ז"ל וְלַהַפּוּךְ אֵין מִי שְׂיִקְרַע אוֹ יִזְלָזֵל בְּאֵיזָה סֶפֶר מִסְפָּרִי רַבְּנוֹ ז"ל קוֹדֵם שְׂעַשֶׂה אֵיזָה עֲבֵרָה חֲמוּרָה אוֹ הֶרְהַר בְּעוֹן גֹּס רַחֲמָנָא לִיְצֵלן אֲשֶׁר זֶה הֵבִיא שְׂיִקְרַע אוֹ יִזְלָזֵל בְּסֶפֶרִי רַבִּינוֹ ז"ל.

תכג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׂצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הֶרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שְׁלֹא יִכְנָס בּוֹ שׁוּם דְּמִיוֹנוֹת שֶׁל שְׁוֹא כָּאלוֹ הוּא רוֹאֶה נְשָׁמוֹת... אוֹ כָּאלוֹ הוּא כָּבֵר בְּעַל מַדְרָגָה וּבְעַל הַשְּׂגָה... כִּי

צריכים לבקש תמיד רחמים ממנו יתברך שלא ידחה מלפניו יתברך.

תכד

וספר בשם הבעל שם טוב זי"ע שאמר פעם לנכדו הבעל דגל מחנה אפרים (דודו של רבינו ז"ל) בהיותו ילד קטן וישב על חיק סבו ענה ואמר לו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע יש צדיק ששומע תורה לא מפי מלאך ולא מפי שרף וכו', אלא מהקדוש ברוך הוא בעצמו ואף על פי כן אינו בטוח בעצמו רק מפחד בכל רגע שלא יפול בנוקבא דתהומא רבה.

תכה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: כפי הנראה שהבעל שם טוב הקדוש זי"ע כן בדברים אלו על עצמו וסים מוהרא"ש ז"ל אם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע פחד ורעד וכו', מה יאמרו אגזבי הקיר וכו' שפלים ונבזים כמנו וכו', ואיך יכולים להתפאר בהתפארות של שטות והבל.

תכו

ואמר מוהרא"ש ז"ל: אפשר כל הדמיונות של שוא והבל נדבקים באדם שאין לו התבוננות כי מי שיש לו התבוננות וזוהי לשפוט את עצמו תמיד אותו כבר לא יוכלו להטעות וכו', ומכל שכן שהוא לא ירצה להטעות את אחרים בדמיונות ומראות וחקיונות.

תכז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל מֵאֵד מֵאֵד מִקְפִּיד עַל זֶה שְׁמַדְבֵּר גְּדוּלוֹת
וְנִפְלְאוֹת עַל עַצְמוֹ וְרָגִיל לומר בְּזֶה הַלְשׁוֹן מֵאֵמֶר הָעוֹלָם יְדוּעַ
"מִי שְׁמַדְבֵּר סִימָן שְׂאִינוּ יוֹדַע כְּלוּם וּמִי שְׂאִינוּ מְדַבֵּר יָכוֹל
לִהְיוֹת שְׂיֻדַּע מִשְׁהוּ".

תכח

וְכַשְּׁסָפְרוּ לוֹ שְׁאֶחָד מִתַּפְאֵר שְׂקֵבֵל מִכְתָּב מֵרַבְּנוּ ז"ל מֵעוֹלָם
הָעָלְיוֹן... וְצָוָה לוֹ לומר נ נח נחמ נחמן... עֵנָה וְאָמַר עַל זֶה
אֵינִי מִבִּין אִיךָ יְכוּלִים לִהְטְעוֹת כָּל כֶּךָ הִרְבֵּה אֲנָשִׁים עִם
דְּמִיוֹנוֹת וּשְׂטוּתִים כָּאֵלוֹ... מִיֵּלָא אֶת אָדָם אֶחָד אוֹ שְׂתִים
יְכוּלִים עוֹד לִהְטְעוֹת אֲבָל שְׂיִמְצָאוּ כָּל כֶּךָ הִרְבֵּה טַפְשִׁים אֶת
זֶה לֹא תֵאָר לַעֲצֹמוֹ....

תכט

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: מִי שְׁלוּמֵד בְּתַמִּימוֹת לִיקוּטֵי מוֹהֲרָן
וְאָמַר עַל כָּל תּוֹרָה לִיקוּטֵי תַפְלוֹת וּמִתְבּוֹדֵד עַצְמוֹ עַל כָּל
תּוֹרָה שְׁלוּמֵד אָדָם כָּזֶה - כָּבֵר לֹא יֵנִיחַ רַבְּנוּ ז"ל לַפּוֹל
בְּדִמְיוֹנוֹת וְטְעוּתִים וְיִהְיֶה בָּלָב נֶשֶׁבֶר בְּאַמָּת.

תל

וּפַעַם סָפְרוּ לְמוֹהֲרָא"ש ז"ל שְׁאֶבְרָה אֶחָד מִתַּפְאֵר עַצְמוֹ בְּכָל
מִינֵי הַתַּפְאָרוֹת שְׁמַדְבְּרִים עִמּוֹ נִשְׁמָוֹת וְכו' עֵנָה וְאָמַר
מוֹהֲרָא"ש ז"ל לֹא יְדַעְתִּי שֶׁגַּם הוּא נַעֲשֶׂה טַפֵּשׁ כָּזֶה וְכו' וְחִזַּר
וְאָמַר מֵאֵמֶר הָעוֹלָם יְדוּעַ מִי שְׂרֹאָה אֵינוֹ מְדַבֵּר וּמִי שְׁמַדְבֵּר
סִימָן שְׂאִינוּ רוֹאֶה כְּלוּם וְסִימָן לְדַעְתִּי הָאֶבְרָה הַזֶּה הִיָּה צָרִיךְ
עוֹד לְבַדֹּק אֶת מַכְנָסָיו... אִם מֵתֵר לומר קְרִיאַת שְׁמַע בְּהֵם...
(הֵינוּ שְׂיִבְדֵּק עַצְמוֹ אִם יֵשׁ לוֹ גּוֹף נָקִי)....

תלא

פעם אחת ירד מוהרא"ש ז"ל לבית מדרשו אחר הצהריים ומצא שם אברך שיזושב בטלית ותפילין ולמד ואז הקפיד עליו מוהרא"ש ז"ל מאד ואמר לו שתתקף ומיד יסיר ממנו את הטלית ותפילין שלא יאמרו שבבית מדרשו יושבים משגעים וכו'.

תלב

ואמר אז הלא התירו להניח תפילין רק בשעת התפלה כי אין זוכים בדורות אלו לגוף נקי ומכל שכן למח נקי וכו', וגם אז בשעת תפלה צריכים לרחמים גדולים שלא יסיח דעתו מהתפילין אשר הוא עוון גדול ומכל שכן לישוב כל היום עם התפילין וכו' אשר בודאי אינו נזהר שיהיה לו גוף נקי ומכל שכן מחשבות נקיות ואם כן איך מתר לישוב כל היום עם התפילין.

תלג

ואמר לו אז: מילא רבנו הגר"א ז"ל שהיה איש קדוש ונורא עד מאד ולא פסק פומיה מגירסא כל היום היה שוה שילמד כל היום עם תפילין אבל כהיום איש מגשם ומזהם וכו' אשר רק הקדוש ברוך הוא והוא יודעים את מעשיו למה לו לישוב כל היום עם התפילין וירמה אחרים וכו'.

תלד

מוהרא"ש ז"ל אמר: זהו עקר המעלה הנוראה והנפלאה שזוכים עם ההתקרבות אל רבנו ז"ל שנפתח מחו ומתנוצץ לו האמת כי על ידי רבנו ז"ל נפתח הפה לדבר עמו ויתברך ותקף ומיד קשאדם מדבר עמו ויתברך אז מסתכל היטב היטב על עצמו איפוא הוא אוחז וכו', ומה מעשיו וכו', ובמה חושב וכו', ועל כן מי שמקרב באמת אל רבנו ז"ל כבר לא ידבר גדולות ונפלאות ממנו וכו', ומכל שכן שלא יגלה לאחרים את מדרגותיו וכו'.

תלה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: מי שמרגיל את עצמו לדבר תמיד רק ממנו יתברך וכן מחזק את אחרים אין למעלה ממדרגה זו ואיני יודע מה צריכים למדרגות יותר גבוהות ממדרגה זו הינו מלדבר תמיד רק ממנו יתברך ולחזק את אחרים... הלא דבר זה מאד מאד חשוב בשמים אשרי שיאחז בעבודה קדושה זו.

תלו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאי אפשר לעבור את העולם הזה בלי מדת הסבלנות, כי כפי המרירות והצרות והיסורים שעוברים על כל אחד בזה העולם ההכרח להרגיל את עצמו במדה היקרה של סבלנות העולה על כל המדות טובות ותקף ומיד כשמרגיל את עצמו במדת הסבלנות כבר עובר ומדלג על הכל וטועם שעשוע עולם הבא בעולם הזה.

תלז

מוהרא"ש נ"י אמר: שמשנים יכניס בשלמות את מדת הסבלנות בעולם כי הוא יפתח את עיניו לראות ולהשתעשע באמתת מציאתו ונזקה לידע ולהבין ולהשפיל אשר אין בלעדיו יתברך כלל והוא נמצא אתנו עמנו ואצלנו ואז לעולם לא נהיה עצבנים וכו', רק נהיה סבלנים גדולים.

תלח

מוהרא"ש ז"ל אמר: שמי שזוכה להסתכל בזה העולם בעין האמת אז יכול ללמד מקל פרט מפרטי הבריאה ענינים נוראים ונפלאים עד מאד סודות ורזי דרזין ובלבד שיסתכל בעין האמת על נקודות חיות אלקותו יתברך שבכל פרט ופרט מפרטי הבריאה.

תלט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל ספר: שְׁדָרְכּוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל הִיָּה לְהַסְתַּפֵּל
בְּכָל דְּבָר עַל הַרְמָזִים שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַמֵּז לוֹ (כֵּן מוֹבָא
בִּימֵי מוֹהֲרַנ"ת) וּמִזֶּה זָכָה לְחַדֵּשׁ אֶת כָּל חֲדוּשָׁיו.

תט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל ספר: כִּי בַּחֲג השָׁבוּעוֹת תִּרְ"ד נִסַּע מוֹהֲרַנ"ת
ז"ל אֶל עִיר אוּמָן וְחָגַג שָׁם אֶת הַחֲג וְעוֹרָר אֶת תַּלְמִידָיו
שֶׁיָּבֹאוּ עִמּוֹ וְלֹא הִבִּינוּ תַּלְמִידָיו כִּנְיָנוּ כִּי בְּכָל שָׁנָה בַּחֲג
הַשָּׁבוּעוֹת הִיָּה דִּרְכָם לְבֹא אֲצִלּוֹ כִּי רַק בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה
הַתְּקַבֵּצוֹ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעִיר אוּמָן אֶךְ אַחֵר כִּי כִּשְׁנֹסְתִּילָק
בְּשָׁנָה זוֹ הִבִּינוּ שֶׁרָצָה לְהִיּוֹת בַּחֲג הַשָּׁבוּעוֹת סְמוּךְ וְנִרְאָה
אֲצִל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל.

תמא

אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְסַפְּרִים כִּי בַּחֲג הַשָּׁבוּעוֹת הִזָּה -תִּרְ"ד הִיָּה
מוֹהֲרַנ"ת ז"ל מְאֹד מְלוּהָב וּכְשֶׁפָּתַח אֶת הָאָרוֹן קוֹדֵשׁ
בְּפִתִּיחַת הָאָרוֹן נִתְּלַהֵב מְאֹד וּמֵרֵב הַתִּלְהָבוּתוֹ צֶעֶק הָלֹא אָנוּ
הוֹלְכִים לְקַבֵּל עֲכָשׁוֹ אֶת הַתּוֹרָה וְצֶעֶק בָּזָה הַלִּשׁוֹן "מִיר גִּייען
מְקַבֵּל זַיִן א נִיע תּוֹרָה, א נִיע תּוֹרָה" (וְחִזַּר עַל זֶה כַּמָּה
פְּעָמִים "א נִיע תּוֹרָה"), אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים לְקַבֵּל עֲכָשׁוֹ תּוֹרָה
חֲדָשָׁה, תּוֹרָה חֲדָשָׁה, (וְחִזַּר עַל זֶה כַּמָּה פְּעָמִים "תּוֹרָה
חֲדָשָׁה"), וְאָמַר כִּי קִבְּלַת הַתּוֹרָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּהִתְחַדָּשׁוֹת
כָּזֶה עַד שֶׁיִּרְגִּישׁוּ כִּי עֲכָשׁוֹ מְקַבְּלִים אֶת הַתּוֹרָה, וּמֵרֵב
הַתִּלְהָבוּתוֹ נִכְנַס אֶל שְׁמָחָה עֲצוּמָה וְהוֹצִיא אֶת הַסֵּפֶר תּוֹרָה
וְהִתְחִיל לִרְקֹד עִמּוֹ סְבִיב הַבֵּימָה הִרְבֵּה פְּעָמִים כְּמוֹ בְּשִׁמְחַת
תּוֹרָה וְכָל הָעוֹלָם מָחָה כָּף אֶל כָּף.

תמב

וּסְפָר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: כִּי אַז בְּשַׁעָה שֶׁאָמַר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אֶת
הָאֲקָדָמוֹת בָּכָה מְאֹד מְרֵב הַתִּלְהָבוּתוֹ עַד שֶׁכָּל הַתַּלְמִידִים
הִבִּינוּ שֶׁמִּשְׁהוּ מִיָּחֵד הוֹלֵךְ לִקְרוֹת עִמּוֹ בְּשָׁנָה זוֹ אֶךְ לֹא יָדְעוּ
מֶה.

תמג

מוהרנ"ת ז"ל בְּשָׁנָה הָאֲחֵרוֹנָה נָסַע כָּל הַנְּסִיעוֹת שֶׁנָּסַע רַבְּנוֹ ז"ל בְּחַיָּיו הֵינּוּ בְּשִׁבְתֵּי שִׁירָה וּבְשִׁבְתֵּי נַחֲמוֹ שֶׁהָיָה דִּרְכּוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל לִהְיוֹת בַּדֶּרֶךְ וְעֵבֶר דֶּרֶךְ עֲזָרוֹת מְסִימֹת וְהָיָה לוֹ כֹּהֵנָה מִיִּחְדָּת בְּזֶה וְלִקְחַ מוֹהֲרֵינֵי ז"ל עִמּוֹ אֶת תִּלְמִידוֹ ר' נַחֲמָן טוֹלֵטְשִׁינְעֵר ז"ל וְאָמַר לוֹ בְּזֶה הַלְשׁוֹן אֲנִי לֹקֵחַ אוֹתָךְ עִמִּי בְּאֶפֶן שֶׁתֵּרְאֶה אֶת הַדֶּרֶךְ וְלִשְׁנָה הַבָּאָה תִּסָּע כְּבָר אוֹתָם הַדֶּרֶכִּים בְּעֶצְמָךְ וְכֵן קָיָּים תִּלְמִידוֹ ר' נַחֲמָן טוֹלֵטְשִׁינְעֵר אַחֵר הַסִּתְּלָקוֹת מוֹהֲרֵינֵי ז"ל נָסַע בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה אוֹתָם הַנְּסִיעוֹת.

תמד

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁל יְמֵי חַיֵּי מוֹהֲרֵינֵי ז"ל שֶׁהוּא שְׁנַת תר"ה לֹא רָצָה מוֹהֲרֵינֵי ז"ל לֹאמַר תּוֹרָה שֶׁחֲדָשׁ אַז (הֵינּוּ הַלָּכָה מִלְּקוּטֵי הַלְכוֹת) וְהַפְּצִירוּ מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה מְאֹד אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ שִׁיאֻמַּר וְלֹא רָצָה וְכִשְׁשָׂאֻלוֹ אוֹתוֹ הֵטַעַם עָנָה וְאָמַר אֲנִי רוֹצֶה שְׁגַם בְּשָׁנָה הַבָּאָה כְּשֶׁאֲנִי כְּבָר לֹא אֶהְיֶה פֹה לֹאמַר תּוֹרָה גַּם כֵּן תִּבְּאוּ וְהִסְבִּירוּ מוֹהֲרֵינֵי ז"ל שֶׁכִּי כֹהֵנֵי מוֹהֲרֵינֵי ז"ל הָיָה כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת שְׂיִישׁ אֲנָשִׁים שֶׁבָּאִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּעִיר אוֹמֵן רַק כְּדִי לִשְׁמוֹעַ מִמֶּנּוּ תּוֹרָה שֶׁחֲדָשׁ וְעַל כֵּן רָצָה לְהַכְנִיס בָּהֶם יְדִיעָה זוֹ שֶׁיִּבְּאוּ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּעִיר אוֹמֵן אֲף שֶׁלֹּא יֹאמַר תּוֹרָה.

תמה

מוֹהֲרֵינֵי ז"ל אָמַר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁעַל קִבְּרוֹ לֹא יִבְּאוּ כִּי הוּא יִהְיֶה אֶצֶל רַבְּנוֹ ז"ל בְּעִיר אוֹמֵן, וְסִיִּים מוֹהֲרֵינֵי ז"ל עִם כָּל זֹאת הָיָה דִּרְכָּם שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ כֵּן לִלְקֹת אֶל צִיּוֹן מוֹהֲרֵינֵי ז"ל מִפְּעַם לְפָעַם.

תמו

וספר מוהרא"ש ז"ל: שְׁהֵרֵב הַקְדוּשׁ ר' אַבְרָהָם ב"ר נַחֲמָן (בַּעַל הַמַּחְסֵר סֵפֶר בְּאוֹר הַלִּיקוּטִים) הָיָה דֶרֶכּוֹ לְבַלּוֹת הֶרְבֵּה אֶצֶל צִיּוֹן מוֹהֲרַנ"ת ז"ל וְהִתְבּוֹדַד אֶת עַצְמוֹ שֶׁם הֶרְבֵּה מְאֹד.

תמז

וספר עמנו מוהרא"ש ז"ל כִּי הוּא זָכָה לִהְיוֹת בְּצִיּוֹנוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל וְאֵת גְּדֹל הָהָאָרָה שְׁמַרְגִּישִׁים שֶׁם אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְתֹאֵר כָּלֵל, וְהִפְלִיג מְאֹד מְאֹד מִמַּעֲלַת הַזֹּזְכָה לְבַקֵּר גַּם בְּצִיּוֹנוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל וְאָמַר שְׁמַרְגִּישִׁים שֶׁם הָאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, מֵה שְׁאֵין מְרַגִּישִׁים בְּשׁוּם מְקוֹם שֶׁבְּעוֹלָם וְדָבָר זֶה לֹא יִכּוּלִים לְהִסְבִּיר אֲלֵא לְמִי שֶׁזָּכָה לִהְיוֹת שֶׁם.

תמח

מוהרא"ש ז"ל אָמַר לְאַחַד בְּזֵה הַלְשׁוֹן "אִם תִּהְיֶה בְּשִׁמְחָה אַז תִּמְשׁוֹל עַל כָּלֵם, וְאִם תִּהְיֶה בְּעַצְבוּת אַז כָּלֵם יִמְשְׁלֶה עָלֶיךָ".

תמט

מוהרא"ש ז"ל אָמַר: אֲשֶׁר אֵין לָךְ דְּבַר שְׁפוּתָתְךָ אֶת שְׁכָל הָאָדָם כְּמוֹ הַשְׁמָחָה הַתְּמִידִית כִּי הַשְׁמָחָה מְרַחֶבֶת הַדַּעַת וּמִשְׁבֶּת אוֹתָהּ.

תג

וְתַמִּיד חוֹזֵר עַל דְּבָרֵי רַבֵּנוֹ ז"ל שֶׁאָמַר (לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק ב' סִימָן י') מֵה שֶׁהָעוֹלָם רְחוּקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא בְּשִׁבְלֵי שְׁאֵין לָהֶם יְשׁוּב הַדַּעַת וְלָמָּה אֵין לָהֶם יְשׁוּב הַדַּעַת מִפְּנֵי שֶׁהֵם בְּעַצְבוּת וּבְמֵרָה שְׁחוּרָה וְתִכְףּ וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת וְהוּא מְשַׁמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ אַז יִכּוּל לְהִנָּהִיג אֶת מַחוֹ כְּרָצוֹנוֹ וְיִכּוּל לְבֹא לִידֵי יְשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, עֵין שֶׁם.

תנא

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שעקר החכמה והשכל בזה העולם איך להפך את המרירות למתיקות ואת החושך לאור גדול על אף כל הבלבולים והצרות והיסורים והקטנות והדחקות שעובר עליו וכו' ובזה תלוי כל חכמתו של האדם.

תנב

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעקר הלמוד שאנו מקבלים מרבנו ז"ל הוא איך להיות חכם בחכמת החיים ולעבר את העולם הזה בשלום ולחזר אליו יתברך נקי בלא חטא בדין כמו שבא אל זה העולם ואף שכבר חטא ופגם הרבה וכו' רבנו ז"ל מלמד אותנו דרך איך לנקות ולרחץ את עצמנו מטנוף מעשינו ולכלוך מחשבותינו וכו', ולהלביש עצמנו בלבושים יקרים שהם תורה ומצוות ומעשים טובים.

תנג

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שבזה תלוי כל החכמה האמתית איך שיירוד ונפול ופגום וכו' שיוכל להפך הכל ולחזר אליו יתברך באמת ובתמים והחכמה הזאת מקבלים מהנחל הנובע במקור החכמה הקדומה.

תנד

וספר מוהרא"ש ז"ל: כי אנשי שלומנו מספרים שרבנו ז"ל בהיותו ילד קטן היה חכם גדול ומרב חכמתו הבין שבעבודת השם יתברך אין צריכים להשתמש עם חכמה רק להיות איש תם ונרא אלקים ולהרבות בשיחה בינו לבין קונו בתמימות ובפשיטות גדול.

תנה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שלידע דבר זה שבעבודת השם
יתברר צריכים לסלק חכמתו ולהיות איש תם וירא אלקים
בדבר זה בעצמו צריכים להיות חכם מפלג עד מאד מאד.

תנו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעל חכמה ושכל אמת צריכים לבקש
הרבה מהקדוש ברוך הוא כי רוב רבם של בני אדם הם
שוטים אפילו במילי דעלמא ומכל שכן ברוחניות בעבודת
השם יתברר מטעים את עצמם מאד מאד ועל זה צריכים
לבקש הרבה ממנו יתברר שיהיה חכם באמת בתכלית
החכמה. ובפרטיות מי שחטא הרבה וגם עדין משוקע
בעמקי הקלפות הוא צריך לבקש ולהתחנן הרבה מאד על
דעת ושכל, כי על ידי עברות וחטאים מאבדים את השכל
והחכמה לגמרי, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה ג').
אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות ועל כן
מי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאי וצריך לבקש הרבה על
חכמה ושכל.

תנז

אחד שאל את מוהרא"ש ז"ל: מהו חכמה אמתית? ענה
ואמר מי שחושב באמת על תכליתו הנצחית ועל יום המות
והקבורה וכו', ועלית נשמתו למעלה וכו', ונתינת דין וחשבון
תמיד לפני עיניו זהו החכמה הכי גדולה ומי שתמיד זוכר
זאת הוא החכם הכי גדול.

תנח

מוהרא"ש נ"י אמר לאחד: בקש הרבה על שכל וחקמה כי
אחרת אתה אבוד ושאל שהוא איך מבקשים על דבר זה?
ענה ואמר בפשיטות רבונא של עולם תן לי שכל, ואמר אז כי
ש"כילי ראשי תבות שיפכי פ"מים ל'בך.

תנט

מוהרא"ש ז"ל ספר: שמוהרנ"ת ז"ל אמר פעם לפני רבנו
ז"ל על הרב הקדוש רבי צבי אריה מאליק ז"ל שעשה טוב
מאד בעבודת השם ויתברך כי זכה למדרגות גדולות והשגות
גבוהות כידוע ענה ואמר רבנו ז"ל "העקר שהיה חכם" (דער
עקר איז ווייל ער איז גיווען קלוג).

תס

ואנשי שלומנו מספרים שהרב הקדוש רבי צבי אריה מאליק
ז"ל אמר על רבנו ז"ל כבר ראיתי חכמים אבל חכם כמו
האברהם הזה עוד לא ראיתי.

תסא

כשהיה רבנו ז"ל בעיר לעמברג בשנת תקס"ח פגש שם את
הרב הקדוש רבי צבי אריה מאליק ז"ל וכשהלך מרבנו ז"ל
ענה ואמר כבר אני זוכר אותו מכמה שנים שהוא איש חכם
עד מאד אבל כמו שהוא עקשו חכם בתכלית החכמה את זה
לא תאיתי כלל, ואמר שקפי הנראה שעוד נצטרך להתבייש
ממנו בימים הבאים.

תסב

והתבטא אז הרב הקדוש רבי צבי אריה מאליק ז"ל מה
שכתוב על שלמה המלך ויחכם מכל האדם איז קארג
גיזאגט אויף איהם (זה לא מקפיק לומר על רבנו ז"ל).

תסג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהוא אינו יכול לסבל שוטה ובפרטיות איש שיכולים לעשות לו שטיפת מח... אצלו אדם כזה גרוע משוטה, כי היום יעשה לך איש זה שטיפת מח וכו', ומחר יבוא אחר ויעשה לך שטיפת מח חדש ותלך אחריו וכו' וכן ביום הבא וכו' וזה נקרא איש שוטה אבל מי שיש לו שכל עצמי שמבין ומשיג ענין בעצמו זהו עקר החכמה והשכל.

תסד

ושאלו אז אחד מאנשי שלומנו אם כן יכול כל אחד לומר שהוא חכם ובעל שכל מאחר שהוא מעמיד על שכלו? והשיב אנוחנו קבלנו מרבנו ז"ל שלא נטעה את עצמנו... (עין שיחות הר"ן סימן נ"א) ועל כן צריך כל אדם להסתפל בכל יום ויום מה יש לו בידו... ואז לא שיה שטיפת מח הינו אם זוכה ללמד בכל יום מקרא משנה גמרא מדרש וכו', וכו', ומתבודד עצמו עמו יתברך ומתפלל תפלותיו בכונה וכו' ומקים את המצוות בשמחה זה סימן שהוא חכם ולא יכולים לעשות לו שטיפת מח אבל מי שלא יכול להראות בידו... מה יש לו, זה הטפש הכי גדול והוא לא בטוח עם עצמו כי בכל יום יעשו לו שטיפת מח חדש.

תסה

מוהרא"ש ז"ל עשה פעם איזה ענין וכו' והתפלאו אנשי שלומנו מחכמתו וכו', ושאלו אותו איך תפס את הענין וכו', והשיב בבת צחוק... מה אתם חושבים שאני צריך ללמד חכמה אצלכם?...

תסו

מוהרא"ש ז"ל אמר: אנשי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם רק מדבר בכל יום ויום עמו יתברך ומספר לפניו

יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבָּבוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גָּמוּר וְאֵד
הָאָדָם הַזֶּה גָּר כְּבֶר בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּדִגְמַת עוֹלָם הַבָּא אֲשֶׁר לֹ
וְאֲשֶׁר יִחְלֶקוּ.

תסז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּעֵינֵי הַמַּאֲכָלִים צְרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד
מְאֹד מֵה אֹכְלִים וְלֹא כָּל מֵה שֶׁהֵעִין רוֹאֶה צְרִיכִים לֶאֱכֹל רַק
צְרִיכִים לְהִתְיָשֵׁב אִם לֹא יִזְיֶיק לוֹ הַמַּאֲכָל.

תסח

אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֹנוֹ הָיָה מְסַגֵּף עֲצָמוֹ וְאָכַל מַאֲכָלִים
מְקַלְקָלִים וְהִקְפִּיד עָלָיו מְאֹד מוֹהֲרָא"ש ז"ל וְאָמַר שֶׁזֶה יָבִיא
אוֹתָךְ לְכָל מִינֵי מַחֲלוֹת וְכֵן הָיָה שֶׁהָיָה נִחְלָה לֹא עָלִינוּ עִם
הַכֶּבֶד וְאָמַר עַל זֶה מוֹהֲרָא"ש ז"ל כִּי הָיָה בְּעֲצָמוֹ חֵיב עַל
זֶה כִּי הוּא גָרַם לְעֲצָמוֹ בְּאֲכִילַת מַאֲכָלִים מְקַלְקָלִים.

תסט

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל אִם הָאָדָם רוֹצֶה לְסַגֵּף עֲצָמוֹ מֵה טוֹב
וּמֵה נָעִים לְסַבֵּל אֵיזָה בְּדִיוֹן אוֹ חֲלִישוֹת הַדַּעַת וְזֶה כְּבֶר יוֹעִיל
לוֹ יוֹתֵר מִכֶּמֶה תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים כִּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סִפֹּר
הַמִּדּוֹת אוֹת תְּשׁוּבָה ס"י כ"ה) חֲלִישוֹת דַּעַתוֹ שֶׁל הָאָדָם הִיא
גְּדוֹלָה מִתַּעֲנִיּוֹת.

תע

וְאָמַר אַז מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁהוּא אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת כָּלֵל כִּי
כָּפִי הַחֲלִישוֹת הַדַּעַת וְהַבְּזִיוֹנוֹת שֶׁסּוֹבֵל מִכָּל פֶּרַחַח שֶׁמִּדְבָּר
עָלָיו כָּל דְּבַר אֲסוּר כְּבֶר מוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֲלֵפִים וְרַבּוֹת רַבּוֹת
תַּעֲנִיּוֹתִים וְסִגּוּפִים.

תעא

ואמר: שְׁצָרִיכִים לַתַּת תּוֹדָה לְרַבְּנוּ ז"ל שְׁאָמַר לָנוּ "הַבָּאֲתִי לָכֶם מִתְּנֶה מַחֲלֶקֶת" כִּי כָּךְ הֵיִינוּ צָרִיכִים לְהַתְּעֹנֹת עֲבוּר חֲטָאֵינוּ אֲלֵפִים וּרְבָבוֹת תַּעֲנִיתִים אָבֵל בְּזָה שְׁאָנוּ סוֹבְלִים בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים וְחִלּוּשׁוֹת הַדַּעַת עַל יְדֵי זֶה נִפְטָרִים מִתַּעֲנִיּוֹת.

תעב

מוֹהֲרָא"ש נ"י סִפֵּר לָנוּ אִיךָ שֶׁהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הֵם דָּרִים יוֹתֵר לְמַעַל מֵאֲשֶׁר דָּרִים כָּאֵן לְמַטָּה כִּי מִחֵם תַּמִּיד דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּקִבְעוֹת וּפֹה לְמַטָּה הֵם רַק בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ כִּי הֵלֹא יֵשׁ לָהֶם אִשָּׁה וּבָנִים וְכו', וְאָמַר אַז שְׂזָה שְׁאָמְרוּ חַז"ל בְּמִדְרַשׁ שְׁמִשָּׁה רַבְּנוּ נִקְרָא אִישׁ אֱלֹקִים מִחֲצִיּוֹ וְלְמַעַל "אֱלֹקִים" וּמִחֲצִיּוֹ וְלְמַטָּה "אִישׁ".

תעג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מִי שֶׁזֹּכֶה בְּאַמֶּת לִהְיוֹת מְקֻרָב אֶל רַבְּנוּ ז"ל אֵינוּ מִפְּסִיד כָּלֵל אֶפִּילוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּמַכֵּל שֶׁכֵּן בְּרוּחַנִיּוֹת כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְכַנִּס בְּאָדָם אֶת הַדַּעַת הָאֲמֶת וְתַכְףּ וּמִיד כְּשֵׁיִשׁ לְהֶאָדָם דַּעַת יֵשׁ לוֹ כְּבֵר הַכֹּל.

תעד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁצָרִיכִים לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל יוֹם עִם הַצַּדִּיק, זֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל הַסִּתְּפָלוּת בְּתוֹךְ הַלִּיקוּטֵי מוֹהֲר"ן וּמַכֵּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁזֹּכֶה לְשִׁמוּעַ תּוֹרָה מִפִּי זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁלוֹמֵד מֶה שֶׁתּוֹבֵב שָׁם וְעַל יְדֵי זֶה יָבִיא אוֹתוֹ הַצַּדִּיק אֶל הַגְּדֻלָּה שְׁלוֹ שֶׁהוּא שְׁפִלוּת (עֵיין לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן ח"ב סִימָן ע"ב, וְתִבִּין).

תעה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל מְרַבֵּה לְדַבֵּר תְּמִיד עִמּוֹ אִיךְ שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ
לִהְיוֹת מְכִיר אֶת מְקוֹמוֹ וְלֹא יִטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כִּי הָאָדָם יָכוֹל
לִהְיוֹת מֵלֵא חֲטָאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים וְכו' מְגַשֵּׁם מִכֶּף רִגְלוֹ עַד
קֶדֶד רֹאשׁוֹ וְכו' וְאִךְ עַל פִּי כֵן יִדְמֶה לוֹ שֶׁהוּא כֹּהֵר בְּעַל
מִדְרָגָה וּבְעַל הַשָּׂגָה.

תעו

פַּעַם סָפְרְנוּ לִפְנֵי מוֹהֲרָא"ש ז"ל עַל אַבְרָהָ אֶחָד שֶׁמִּתְפָּאֵר
שֶׁרוֹאֶה מְלָאכִים וְכו' עָנָה וְאָמַר עַל זֶה כְּמִדְמָה שֶׁהוּא רוֹאֶה
זָבוּבֵי לֵילָה (הַמְאִירִים בַּלַּיְלָה כִּידוּעַ) וְנִדְמָה לוֹ שֶׁרוֹאֶה
מְלָאכִים בְּדַמּוֹת נִיצוּצֵי אוֹר... וְגַנַּח הִרְבֵּה מְאֹד וְאָמַר מִיֵּלֵא
אַבְרָהָ יָכוֹל לִהְטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ אֲבָל הַחֲדוּשׁ הוּא שְׂאִיךְ יָכוֹל
לִהְטְעוֹת בְּנֵי אָדָם וְגַם יֵאֱמִינוּ לוֹ...

תעז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר בְּשֵׁם רַבְּנוּ ז"ל אֲשֶׁר עָקַר תַּעֲנוּג עוֹלָם
הַבָּא הוּא שְׁפָלוּת שְׂזָהוּ הַשַּׁעֲשׁוּעַ הַכִּי גָדוֹל כְּשֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ
וּמְכִיר אֶת מְקוֹמוֹ וְגַם כָּל תַּחֲתֵי הַמַּתִּים שֶׁיִּזְכֶּה כָּל אֶחָד יִהְיֶה
כְּפִי שֶׁאֵחָז בְּמַדַּת הַשְּׁפָלוּת (עֵין לִיקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֶלֶק ב' סִימָן
ע"ב).

תעח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל הִסְבִּיר אֶת עֵנִין הַמַּחֲלָקֶת עַל גְּדוּלַּי הַצַּדִּיקִים
שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם כָּל דּוֹר וְדוֹר מִפְּחוּתִים וְקִטְנִים וּפְגוּמִים וְכו' כִּי
צָרִיכִים לִידַע אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים מִתְחִילִים לִהְיוֹת גַּעַם בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִגִּיל קְטָנוּתָם וּמִתְמִידִים בְּזֶה יָמִים וּשְׁנִים עַד
שְׂזוֹכִים לְזַכָּר אֶת חוֹמֶרֶם לְגַמְרֵי וּמְשִׁיגִים רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת
וּמִיחָדִים יוֹחֲדִים קְדוּשִׁים וְנוֹרָאִים וְכו' וּמִן הַשָּׂמִים מִפְּחָדִים
שֶׁלֹּא יִפְּלוּ אֶל אֵיזָה יִשׁוּת וְגִאָּה וְכו' אֲזִי מְקִימִים עֲלֵיהֶם
רְשָׁעִים וְקָלִים וְכו' וְהֵם עוֹמְדִים וְחוֹלְקִים וּמִתְלוַּצְצִים מֵהֶם
וּבְזֶה הֵם שׁוֹמְרִים אוֹתָם שֶׁלֹּא יִפְּלוּ מִמִּדְרָגָתָם נִמְצָא
שֶׁהַמַּחֲלָקֶת עַל הַצַּדִּיקִים הִיא טוֹבָה גְּדוּלָּה לָהֶם.

תעט

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעקר מעלת הצדיקים למעלה בכל העולמות הוא רק מפני שהם שבורים ונשפלים בדעתם.

תפ

פעם אחת אמר מוהרנ"ת ז"ל אם הצדיקים שהיו באמת צדיקים אם רק היה להם את הלב נשבר שיש לי איני יודע אם נמצא גן עדן עבורם.

תפא

ואמר על זה מוהרא"ש ז"ל כי מי שזוכה עוד בחיים חיותו לבטל את עצמו לגמרי ויש עליו מחלקת ומחקרים ומתלוצצים ממנו אז עוד בחייו מרגיש ערבות נעימות זיו חיות אלקותו יתברך בדגמת עולם הבא אם כן איך נמצא עבורם עולם הבא.

תפב

מוהרא"ש ז"ל ספר שהרב הצדיק מוהרש"ב ז"ל שאל את אביו הרב הצדיק המהר"ש ז"ל (שהיה בנו הצעיר של הצימח צדק) מה הוא חושב לפני שהולך לומר תורה וחסידות לפני הקהל? ענה ואמר לו בני בשעה שאני נכנס להאולם לומר תורה וחסידות אני מדמה לעצמי כאלו עומדים סביבי נערים וזורקים עלי אבנים וקלפות של פרות ואגוזים וכו' וצועקים עלי משגע... והסבירו מוהרא"ש ז"ל כי הצדיקים הם תמיד שבורים בעצמם לגמרי ומכל שכן בשעה שאומרים תורה ברבים הם מבטלים את עצמם לגמרי לגמרי ועל ידי זה נעשים כאין ואז דייקא שכינה מדברת מתוך גרונם וכבר אינם צריכים להכין את עצמם לומר תורה.

תפג

ופעם אחת שמענו ממוהרא"ש ז"ל שהוא אף פעם לא מכין את עצמו לומר תורה ברבים רק תכף ומיד כשפותח את הליקוטי מוהר"ן כבר מתחיל לומר והקב"ה כבר מזמין לו דבורים נפלאים (ודבר זה אנו רואים בחוש בעינינו שאף פעם אינו מכין את עצמו לומר תורה ותכף ומיד כשמתחיל לומר תורה הוא מחדש חדושים נפלאים על המקום).

תפד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהמתנגדים והחולקים עליו אינם יכולים לתאר את גדל הטובות שגרמו לו ברוחניות ובגשמיות כי אם היו יודעים לא היו מבזים ומחזפים ומדברים עליו כל כך כי כונתם הוא רק להרע לו ולבסוף בא לו טובות גדולות "ברוחניות" נשפע עליו נשפע של חדושי תורה וזוהי לחבר המון ספרים "ובגשמיות" נשפע עליו נשפע של ממון עד שתמיד מתפאר שהוא העשיר הכי גדול בעולם.

תפה

אף על פי כן אמר מוהרא"ש ז"ל שכל מי שחולק עליו לא יצא נקי וקודם או אחרי כן יקבל עונשו בשלמות מן השמים.

תפו

מוהרא"ש ז"ל אמר: עד עכשו מי שרק רדף אותו או דבר עליו קבל עונשו יותר מאשר חשב רחמנא ליצולן וכל מי שיעדין לא קבל עונשו הוא אינו יכול לתאר את גדל הענש שמוכן עבורו.

תפז

מוהרא"ש ז"ל אמר: אשרי האיש הבורח תמיד ממחלקת ואינו מתערב בין שום ריב שלא שיה לו כי על פי רוב בעת מחלקת נכזים כי הלא המחלקת היא אש שורפת ומי יכול

לעצור אש בשערה שיוצאת הלא רק מי שעומד על ידו נשרף
ועל כן צריכים לברח מקל מיני מחלוקות.

תפח

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שישתפל על עצמו בעין האמת
באיזה מצב הוא נמצא? מה חטא? ומה פגם? ואיך נראה?
אדם כזה כבר לעולם לא יחלק על שום בר ישראל ומכל שכן
על צדיקים קדושים.

תפט

מוהרא"ש ז"ל הפליג מאד במעלת הצדיקים הקדושים ואמר
הלא באמת הם רק חתיכת "אור" כי נשמתם דבוקה לגמרי
בהאור האין סוף ברוך הוא ומה שנמצאים בני אדם
החולקים ומדברים עליהם זה רק מפני שרואים את
החיצוניות שלהם שזה גופם הגשמי ומוכא בזוהר הקדוש כי
טפשין לא מסתכלין אלא בלבושין וכו', כאשר נדמה לנו
כשאנו רואים האדם אין לנו משג רק בהבשר הגשמי שלו
וכו' ובאמת עקר האדם הוא החיות ובזה אין שום תמונה
ודמיון ומכל שכן החיות גבוה מעל גבוה אין בזה שום תפיסה
ודמיון כלל ועל כן קשה מאד מאד להשיג את גדולת
הצדיקים.

תצ

ואמר מוהרא"ש ז"ל: בשביל זה תמונה של צדיק יש בזה
חסרון גדול כי רואים רק את החיצוניות שלו הינו הפנים
והגוף וכו' ועל זה כבר יש דורשים ויש דורשים וכו' יש
דורשים לשבח... שרואה איש דבוק בו יתברך... ויש דורשים
לגנאי שרואה איש רמאי וצבוע... ובאמת שניהם אין להם
השגה במהות פנימיות נשמתו כי הוא למעלה מהשגה ושכל
אנושי מרב דבקוהו בו יתברך.

תצא

מוהרא"ש ז"ל אמר: כמה פעמים שמה טוב ומה נעים שאין תמונה מרבנו ז"ל כי היה יוצא מזה הרבה קלקולים וכו' כי הללו היו עושים מזה איזה מציאות וישות... והללו היו מזלזלים ואומרים זה רבנו זל? ... חשבתי מי יודע מה... ובאמת אלו ואלו טועים כי עקר גדלת הצדיק הוא פנימיות נפשו ואת זה יכולים להרגיש בספריו הקדושים.

תצב

מוהרא"ש ז"ל אמר: התמונה הכי יפה של הצדיק הוא "ספרו" שחבר כי בפרוש אמר רבנו ז"ל אשר בכל ספר גנוז בו פניו שכלו וחקמתו של הבעל מחבר, (עין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ב).

תצג

מוהרא"ש נ"י אמר: בשם הרב הקדוש רבנו אלימלך ז"ל שהשעון הוא הספר מוסר הכי גדול מי שמסתכל תמיד על השעון ורואה איך שפורח עוד שעה ועוד שעה זהו הספר מוסר הכי גדול.

תצד

מוהרא"ש ז"ל ספר: שמוהרנ"ת ז"ל היה דרכו להסתכל בהשעון שלו וכמו ב' שבועות קודם הסתלקותו כשנתקלקל אצלו השעון שלח תכף ומיד אצל האמן שיתקנו ובקש את השליח שיצמד שם על המקום עד שיתקנו כי מאד מאד מכרח לו השעון ואינו יכול לחיות בלעדיו.

תצה

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שמרגיל את עצמו לחיות באפן זה להסתכל בכל שעה מה עושה בשעה זו ומסתכל בכל שעה

על השעון אז השעון החבר הכי טוב שלו כי מזכה אותו בטוב
נצחי ומה גם שמונע ממנו הרבה צרות ועגמות נפש.

תצו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שמרנו ז"ל קבלנו את הגלוי של "היום
אם בקולו תשמעו" שצריכים להסתכל בכל יום שאין לנו רק
היום הזה וממחרת ז"ל קבלנו שאפילו בתוך היום צריכים
להסתכל ולהתבונן בכל שעה ולידע כי אין לנו רק השעה
הזו.

תצו

והסבירו מוהרא"ש ז"ל: כי יכול האדם לפול ביוש הלא כבר
עבר כל היום הזה ועדין עוד לא עשה שום דבר ובא
מוחרת ז"ל ומחזקו ומגלה לו ראה על כל פנים לחטוף
איזה טוב בשעה האחרונה הזו אשר זה בודאי יש לך עדין.

תצו

מוהרא"ש ז"ל אמר: להבין את גדל הרחמנות של רבנו ז"ל
זה לא הבין רק מוחרת ז"ל יותר מכל התלמידים, ומכל
שכן שלא היה יכול למסר את זה לכלל ישראל מכל שכן
לדורות רק מוחרת ז"ל ועל כן אשרי מי שמתמיד בספרי
מוחרת ז"ל שהם "הליקוטי הלכות" הקדושים שלו.

תצו

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שמרגיל את עצמו ללמד בליקוטי
הלכות מרגיש טעם אחר בהתקרבותו אל רבנו ז"ל כי
הליקוטי הלכות הקדושים הם לעובדא ולמעשה ולקיום דברי
רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות כלל אשרי
המתמיד בהם תמיד.

תק

מוהרא"ש ז"ל אמר: אם לא תרצה שום דבר מזה העולם לא קסף ולא כבוד וכו', ולא שום דבר, אז תהיה הכי מאשר בחי'ך ואם רק תרצה איזה דבר מזה העולם אפילו משהו וכו' כבר תהיה הכי אמלל בעולם שאין אמלל כמוך.

תקא

מוהרא"ש ז"ל אמר: אשרי האיש הגר בביתו... אשרי האיש הרוצה רק את שלו... אשרי האיש העוסק בתקונו... שאז אין לך עוד איש מאשר יותר ממנו, מה שאין כן תכף ומיד קשנצרך לבריות וגר אצל אחרים... ורוצה דבר מה ששניך לחברו... ורוצה רק לתקן את אחרים אז אין לך עוד איש אמלל יותר ממנו.

תקב

מוהרא"ש ז"ל ספר: בשם רבנו ז"ל שבימים שאין אומרים בהם תחנון צריכים לדקדק לילך למקוה קודם התפלה.

תקג

וספר: שפעם אחת בראש חדש נגש רבנו ז"ל אל תלמידו ר' נפתלי ולחש לו באזנו "נפתלי - מקוה" ותכף ומיד חלץ ר' נפתלי את התפלין שלו ורץ אל המקוה.

תקד

מוהרא"ש נ"י אמר: אברהם מדתו חסד תקן תפילת שחרית להורות להאדם אשר תכף ומיד קשקש משינתו שירויץ לבית הכנסת ויתפלל תפלתו אליו יתברך ויזה ימשיך על עצמו חסדיו יתברך, כי קשהאדם מתחיל את היום עם תפלה

ואמונה אז כל היום כבר הולך לו אחרת, יצחק מדתו גבורה
תקן תפילת מנחה שהוא באמצע היום להורות להאדם
אפילו בתוך בלבוליו ועסקיו וטרדותיו שיש לו בזה העולם
שיעמד עצמו להתפלל אליו יתברך וזה עקר הגבורה שאינו
מתפעל משום מונע ומעכב ובתוך הטרדות והבלבולים
עומד להתפלל יעקב מדתו תפארת תקן תפילת מעריב
להורות להאדם אפילו בתוך חשכותו ונפילתו וירידתו
ולכלוכו שנפל בעוונותיו והתלכלך עצמו בהם וחשך ומר לו
החיים גם אז יברח אליו יתברך ויתפלל וזהו עקר התפארת
וההתפארות שמתפארים עמו בכל העולמות כי כשאדם
זוכה להתחזק בתקף חשכותו ובעמק ירידותיו ומחזיק
מעמד ואינו מתאש רק בורח אליו יתברך זהו עקר
התפארת שלו.

תקה

פעם אחת אחר התפלה אכלתי פרות (אבטיח) ונכנס
מוהרא"ש ז"ל אל המטבח וכשראה אותי אוכל זאת שאל
אותי האם נטלתי את ידי לפת? ואמרתי וענית לא, ענה
ואמר בלשון תמיהה לאכול פרות לפת שחרית הלא אתה
יכול לקלקל את הקבה שלך וחרזר על זה כמה פעמים ואמר
בבקר צריכים לאכול פת דייקא וזה מוריד מהאדם כל מיני
חולאים רעים ושומר את האדם מכל רע.

תקו

מוהרא"ש ז"ל: מעורר אותנו בכל תורה ובכל שיחה שמדבר
ומגלה לפנינו שנתמיד בתורה ונרבה בהתבודדות וממש
שאין לך שיחה או תורה שלא יצא מזה אחר כך התחזקות
ללמוד תורה הקדושה על פי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל
וכן להרבות בתפלה והתבודדות, ותמיד הוא רגיל לומר אני
רוצה שיהיה לכם משהו ביד... כשתעלו לעולם העליון יעלה
כל אחד עם כל התורה כלה שזכיתם ללמד בזה העולם.

תקז

וספר מוהרא"ש ז"ל: שדרכו של הרב הקדוש ר' אברהם בן רבי נחמן ז"ל (בעל המספר ספר באור הליקוטים) היה בשעה שגמר לומר תורתו שהיה מכריז בה הלשון "אם פונתי באמירת תורתי את עצמי תדעו כי הכל כלום" (ובזה הלשון אמר אויב יער האב גימיינט מיט די תורה זער איז אלטץ גאר נישט מיט נישט) ובנסח אחר שמע שגמר "אם פונתי באמירת תורתי את עצמי הכל שקר וקזב" (אויב יער האב גימיינט מיט די תורה זער איז אלטץ פאלש אין ליגין) כי רצה להכניס בעצמו מדת השפלות והענוה וסוים על זה מוהרא"ש ז"ל גם אני אומר דבר זה אם אני מגלה לכם את האמת שהעקר מה שיש לכם ביד... זה יהיה נשאר לכם בעולם הבא ומלבד זאת הכל הכל ורעות רוח אז אני שקרן גדול....

תקח

ואמר מוהרא"ש ז"ל: אל יטעה אתכם שום בן אדם עם נתינת חלק בעולם הבא אם תתן לו סכום כזה וכזה... או תעשו דבר זה וזה... כי הכל הכל ורעות רוח ושום ברה אינו ממנה על העולם הבא ועל הגיהנם... רק זכרו היטב מאמר התנא הקדוש שגמר "אם למדת תורה הרבה נותנין לך שכר הרבה" (אבות פ"ב) כי הכל תלוי בלמוד תורה הקדושה ובלי תורה הכל הכל הבליים ורבנו ז"ל בפרוש גילה לנו נכספתי להמשיך את העולם אל העשיה שהיה חיוב על כל אחד ואחד ללמד בכל יום ויום כך וכך וכו', (עין שיחות הר"ן סימן י"ט) ועל כן אם מעוררים אתכם על למוד תורה הקדושה זה סימן שזה אמת אבל אם לא תדעו כי הכל שקר וקזב ודמיונות....

תקט

מוהרא"ש ז"ל: רגיל לומר לנו אם יש אחד בעולם שיכול להכניס בכם יותר התמדה ממני ראו ללכת אליו... ואהיה

שמח עד מאד... אבל אם אחד ירשל אתכם מלמוד התורה
הקדושה תדעו כי הוא שקרן ותברחו ממנו.

תקי

מוהרא"ש ז"ל אמר: לאחד בזה הלשון "נישט אלטץ וואס
מען וויל קריגט מעץ. אוץ נישט אלטץ וואס מען. קריגט וויל
מעץ", (לא כל מה שרוצים מקבלים, ולא כל מה שמקבלים
רוצים).

תקיא

מוהרא"ש ז"ל אמר: א טובה דארף מען טהון א אידיץ נאהר
פאריץ בורא כל העולמים וועגיץ אליין (טובה צריכים לעשות
ליהודי רק בשביל הקדוש ברוך הוא ולא בשביל שיתפרסם
לפני בשר ודם).

תקיב

מוהרא"ש ז"ל אמר: בענין שדוכים כשבא הזוג האמתי הכל
הולך כשורה ובצריזות ונמשכים אחד לשני כמו עם מגנט
ושניהם מתרצים זה לזה ונושאים חן זה לזה וזהו הסימן של
זוג אמתי.

תקיג

מוהרא"ש ז"ל אמר: לאחד באם תהיה רגיל בטבילת מקוה
בכל יום יפתח לפניך כל העולמות ואמר לו אז תדע בשעה
שגופך טובל כאן במקוה למטה בדיק באותה רגע נשמתך
טובלת שם למעלה במקוה העליונה של שער הנון אשרי מי
שנזהר במקוה.

תקיד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: עַס אִיז אֵין אַנדער ענין ווען מאַיז זוכה זיך אויס וויינען א יעדען טאג צו השי"ת ווי א קליין קינד, (זֶה ענין אחר לגמרי קשאדם זוכה לבכות בכל יום אליו יתברך כמו ילד קטן), וְזֶה הִיָּה רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל שֶׁנִּהְיָה עֲקֻשִּׁים עַל דְּבַר זֶה לִבְכוֹת בְּכָל יוֹם אֵלָיו יתברך פֶּדֶרְךָ הַתִּינוּק הַבּוֹכָה וְרוֹצָה אֶת אִמּוֹ.

תקטו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל סִפֵּר: שֶׁבְּדֶרֶךְ כָּלֵל יֵשׁ בֵּין אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּימֵי הַסְּפִירָה הַתְּעוֹרְרוֹת גָּדוֹל עַד מְאֹד כִּידוּעַ וְאַצֵּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְּקָרִים הַהַתְּעוֹרְרוֹת אַז הֵיא יוֹצֵאת מִן הַכָּלֵל הָאֲמִירַת הַלְּשָׁם יְחִיד שֶׁקֹּדֶם הַסְּפִירָה וְכו', וְהַבְּרָכָה וְכו', וּבִפְרָטִיּוֹת הַתְּפִלָּה רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם וְכו', וּבִפְרָט "וּלְטַהֲרֵנוּ וּלְקַדְּשֵׁנוּ בְּקִדְּשֶׁתְּךָ הָעֲלִיוֹנָה" הַהַדְּגָשָׁה הֵיא בְּהַתְּעוֹרְרוֹת רַב עַד מְאֹד וְאוֹמְרִים אֶת כָּל תְּפִלָּה זוֹ בְּהַשְׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ וְכָל שׁוּרָה וְשׁוּרָה הֵיא תַחֲנֹה בְּפָנֶי עֲצָמָה עִם נֶגֶן הַמַּעֲוָר מְאֹד אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמִּנְצֵל אֶת סֵדֶר אֲמִירַת סְפִירַת הָעֵמֶר.

תקטז

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: כִּי הָעֵקֶר הוּא לְחַקוֹק בְּעֲצָמוֹ כָּל יוֹם וַיּוֹם מִהַסְּפִירָה וְלִזְכֹּר עַל מַה אָנוּ סוֹפְרִים וְכו' וְעַל מַה אָנוּ מַחֲפִים וְכו' "עַל קִבְּלַת הַתּוֹרָה" וְעַל כֵּן הַהִשְׁתַּקְּקוֹת צְרִיךְ לִהְיוֹת חֲזָקָה עַד מְאֹד וּמָה טוֹב וּמָה נָעִים מִי שֶׁזּוֹכָה לַהֲתַבּוֹדֵד עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם כְּמָה שְׁעוֹת וּלְבַקֵּשׁ שְׂיִזְכָּה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה.

תקיז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל סִפֵּר לָנוּ: שֶׁכָּל אֱלֹו מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְּקָרִים תַּלְמִידֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל שֶׁבָּאוּ לִהְיוֹת עִמּוֹ עַל חֵג הַשְּׁבוּעוֹת

כבר באו ביום האחרון של הספירה והיה אז התעוררות גדולה עד מאד. וספר עמנו מוהרא"ש ז"ל: שבשנים הקודמות אחר חתנתו היתה דרכו להתבודד כל הלילה בליל חג השבועות ובכה הרבה לפניו יתברך שרוצה לקבל את התורה בשנה זו תנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי, תוספתא, מכילתא, ספרא, ספרי, וכל המדרשים כלם, וכל ספרי הזהר הקדוש, והתקונים, ורמב"ם, טור, ושלחן ערוך, וכו', והרבה לבנות כל הלילה אליו יתברך בהשתוקקות עצומה וקודם אור היום הלך למקוה ואחר כך התפלל ותיקין.

תקין

מוהרא"ש ז"ל אמר: שמנהג אנשי שלומנו האמתיים שסופרים כל היום ספירה הינו בשעה שמזכירים את עצמם הם חוזרים את יום הספירה של היום ובאפן הזה הם משתוקקים אחר קבלת התורה.

תקיט

בחור אחד נפל לו מטבע קטנה על הארץ וכסף את עצמו על הארץ להגביהו ומוהרא"ש ז"ל ראה זאת ענה ואמר לו דרכי כשנופל לי מטבע על הארץ אני מניחה שם כי לא כדאי להשתחוות לפני כסף... וכששאלו הלה הלא רבנו ז"ל אמר שצריכים לשמור מאד על הכסף... ענה ואמר אני שומר על כספי, אבל אם נפל על הארץ אני רוצה להשתחוות אליה ואם אחד מגביה את זה עבירי הרי זה טוב ואם לא אני מניחה כה....

תקכ

פעם ספרו כמה מאנשי שלומנו לפני מוהרא"ש ז"ל שחזרו מהפצת ספרי רבנו ז"ל והיה יום חם מאד מאד והזיעו עד

מאד וכו', ענה ואמר להם תאמינו לי שכל טפה וטפה זעה
יבוא לכם לעזר בעלמא דאתי, ובפרטיות אשר מובא בדברי
רבנו איש האלקי האריז"ל כשמזיעים בשביל דברי קדשה
או מצוה שורפים את כל הקלפות שבראו על ידי חטאות
נעורים וכו', שחממו עצמם בעברה חס ושלום

תקכא

מוהרא"ש ז"ל אמר: בכל פעם כשמזכירים לפניו חולה וכו',
ובפרטיות כשמספרים לו ממחלתו וכו' ממש מרגיש כאב
החולה וכבר אינו יכול לאכול ולישן אז וכו'.

תקכב

מוהרא"ש ז"ל אמר: קבלנו מרבנו ז"ל מתנה כזו והוא תפלה
והתבודדות אשר על ידי זה כל מי שרוצה באמת יכול לפתוח
את שערי השמים ולהמשיך ישועות ורפואות לעם ישראל
ובלבד שיהיה תפלתו ובקשתו באמת ויבכה לפניו יתברך
בדיוק כאלו לו בעצמו קרה הצרה והמחלה וכו' ואז
כשיתפלל בצורה כזו ימשיך ברכות וישועות לזה שמבקש
עבורו.

תקכג

מוהרא"ש ז"ל הסביר את מאמר חכמינו הקדושים (כתובות
דף ק"י:) "כל הדר בארץ ישראל דומה" כמי שיש לו אלוה"
שאפילו הדמיון שלו זה גם כן כמי שיש לו אלוה ואמר פה
בחוץ לארץ איפוא אדם הולך ואיפוא יש לו ללכת בגן החיות
זו או למוזיאון זו או למקום זה אבל בארץ ישראל איפוא
שאתה רק הולך ומסתובב יש קדשה, אתה הולך בחברון יש
האבות אתה הולך במירון יש רבי שמעון בר יוחאי אתה
הולך בצפת יש האר"י הקדוש אתה הולך בשכם יש שם
יוסף הצדיק, אתה הולך בירושלים יש את שער השמים וכו',

וכו', נמצא שאיפוא שאתה רק הולך ומסתובב יש שם קדשה
ויש איפוא ללכת.

תקד

מוהרא"ש ז"ל אמר: מה אתם חושבים שבארץ ישראל כבר
הכל בסדר שם? יש גם הרבה בעיות כידוע, אבל מי שיחשוב
בפנה שלו ומבקש מהקדוש ברוך הוא "רבנו של עולם
תעזר שכל עם ישראל יחזרו בתשובה" אדם הזה יכול לזכות
בארץ ישראל לכל המדרגות וכשעוסק בתורה ותפלה
ופרנסה, יכול לזכות בארץ ישראל להכלל בהקדוש ברוך
הוא בתכלית הכלליות.

תקה

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהעקר לא להסתפל על אחרים כי בזה
שלא מסתפל על אחר יש לו הצלחה בין ברוחני ובין בגשמי
ובשעה שמסתפל על אחרים אזי נשבר לגמרי.

תקו

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שהאדם צריך להיות כל-כך חזק
באמונה פשוטה עד שלא יפחד משום בריה שבעולם, ואם
ינסו לשבר אותה, אזי יהיה כמשל הזורק אבן על הסלע,
שלא די שלא יקרה שום דבר להסלע אלא עוד יקבל בחזרה
את האבן שזרק על ראשו.

תקז

מוהרא"ש ז"ל אמר: איך אדם יודע אם הוא מקרב אל
הקדוש ברוך הוא אם יש לו אריכת אפים ואינו מפחד מאף
אחד ואינו צריך את אף אחד ואינו נשבר מאף אחד.

תקח

מוהרא"ש ז"ל דבר: פעם אודות שישי הרבה בני אדם
שהרבו להתפלל ועדין לא נושעו זה סימן שעדין לא השלים

תפלתו וספר ששמע פעם אחת, מאחד מאנשי שלומנו
שאמר משל על זה שנכנס אחד לחנות ורצה לקנות איזה
חפץ ואמר לו המוכר שזה עולה אלף שקלים והקונה היה לו
רק כסף הקטן (מטבעות) והתחיל לתת לו עוד מטבע ועוד
מטבע וכו', עד שצעק הלוקח מספיק כבר נתתי לך כל כך
הרבה מטבעות והמוכר צועק בחזרה זה עדין לא מספיק
והמשיך לתת ומאיפה ידע הלוקח שכבר נתן מספיק בו
ברגע שקבל את החפץ זה סימן ששלם את הכל וכמו כן
הדבר בנוגע לתפלה שמתי ידע האדם אם התפלל כמה
שצריך בעת שיקבל את ישועתו וזהו הסימן שהשלים את
תפלתו.

תקט

מוהרא"ש ז"ל דבר: פעם בענין שהאדם צריך להרבות
בתפלה על כל דבר והמשיל אל זה לעשיר שפיסיו מימין
ומשמאל מלאים עם כסף וכל אחד שבא אליו מוציא מפיסו
ונותן לו אם זה גבאי צדקה אם זה בענין המסחר וכו', לכל
אחד נותן משהו ככה האדם צריך להיות חזק בתפלה ותמיד
להרבות בתפלות על כל פרט ופרט עוד תפלה ועוד תפלה.

תקל

מוהרא"ש ז"ל אמר: על מה שבני אדם טוענים שהתפללו
כל כך הרבה תפלות וכאלו לא שומעים אותו שזה אינו נכון
כי כל תפלה ותפלה מה שהאדם מתפלל זה נשמע ונתקבל
אף עדין לא השלים את מספר התפלות.

תקלא

מוהרא"ש ז"ל דבר: אודות משה רבנו שלא זכה להכנס
לארץ ישראל ואם היה מוסיף עוד תפלה היה נכנס ואמר
שללאורה צריכים לדעת סוף כל סוף מי עוד יודע את סוד
התפלה כמו משה רבנו עליו השלום ומשה רבנו בקש

תקט"ו תפלות שיזכה להכנס לארץ ישראל ובודאי ידע משה רבנו את זה והיה יכול להוסיף עוד תפלה והיה זוכה להכנס לארץ ישראל אלא בזה משה רבנו רצה לגלות תראו מה שקורה לבן אדם שמזניח את עצמו הנה הזנחתי את עצמי מלהרבות עוד תפלה אחת והנה אני עומד בחוץ ואיני נכנס.

תקלב

מוהרא"ש ז"ל הסביר: את מאמרם ז"ל (שבת דף ק"ה) "כל הפועס קאלו עובד עבודה זרה" ולמה הוא קאלו עובד עבודה זרה כי אם היה אדם מאמין שהקדוש ברוך הוא אתו אזי לא היה פועס כלל.

תקלג

מוהרא"ש ז"ל דבר: בעשרת ימי תשובה אודות הימים הנוראים שבני אדם אומרים הנה כבר הלך ראש השנה והנה כבר עבר היום הקדוש והנה כבר חלף ועבר ימי הסכנות וכו', וספר בשם הרב מטשעהרין ז"ל תלמיד מוהרנ"ת ז"ל שהיה רגיל לומר אחרי כל חג שלא עבר עלינו החג אלא נכנס בנו החג וצריכים לשמח את עצמנו עם כל מצוה ומצוה שזכינו לקיים בחג הקדוש.

תקלד

מוהרא"ש ז"ל דבר: אודות יום הכפורים שהוא "יום מחילת עוונות" ואמר שצריכים להאמין באמונה שלמה שהקדוש ברוך הוא מוחל לנו עוונותינו כמו שאמרו חז"ל שיום כפור מוחל עוונות וזה רק למי שמאמין בזה כי מי שלא מאמין בזה אז למחרת יום הכפורים יהיה כמו קודם יום הכפורים.

תקלה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שצריכים לשמור את עצמו מאד מאד לבלי להתחיל עם שום בריה שבעולם כי הוא עברה גדולה להתחיל עם השני ולדקור אותו ואמר שיש בני אדם שדוקרים את השני על לא דבר ואחר כך באים ומבקשים סליחה ומחילה תמחל לי תסלח לי וספר על זה שאיש כפרי אחד שאל את איש כפרי שני מדוע ביום כפור בשעה שאומרים על חטא דופקים על הלב ולא מספיק במה שאומרים וענה לו הכפרי השני אני חושב כי כמו שבשעה שרוצים למלאות קמח בשקים אזי כשנתמלא השק אזי דופקים מהצדדים ואז ממלאים עוד כך כשדופקים על חטא אזי יורד יוש מקום למלאות עוד, וסיים מוהרא"ש ז"ל כן הדבר בזה שמבקש מחברו מחילה שאין כוננו באמת.

תקלו

מוהרא"ש ז"ל דבר ממעלת האדם המכבד את אשתו ואיך שצריך להזהר בזה מאד מאד כי יש בני אדם שעשו כל מיני מריבות עם אחרים ופתאום נהיו צדיקים ומחליטים שמהיום אני לא מתחיל עם אף אחד אבל כשבאים לביתם אז נהיה קזה ריב בבית ורב עם אשתו וממש נתהפך ביתו לגיהנום ובין כך שוכחים שהדבר הראשון הוא לכבד את אשתו.

תקלז

וספר מוהרא"ש ז"ל: שפעם בא אליו אברך בטענה שיש לו מרירות בבית ושאל אותו מוהרא"ש ז"ל איזה מרירות יש לך וענה לו האברך שאשתי שופכת לי את לבה שהילד הזה עשה לי זה וזה עשה לי זה והשכן הזה עשה לי זה והחנות עשה לי זה כל מיני ספורים אין לי מספיק דאגות ממני ואני עוד בא בבית והיא שופכת את לבה ואני צועק עליה ואחר כך היא בוכה ואני מתעצבן ונהיה בלגן ושאל מוהרא"ש ז"ל את האברך הזה תגיד לי אם היית ברחוב ופוגש אותך יהודי או חב"ד ומספר לך את כל מה שעובר עליו למה יש לך עצבים לשבת אתו שעות או ארבע שעות ולשוחח אתו ולשמע

אותו זה סימן של גאון תראה באים אלי ומספרים לי את
הבעיות ויש לי זמן אבל בבית אין לך זמן הלא למי אשתך
תספר את לבה אם לא לך למה אין לך עצבים והמשיך
מוהרא"ש ז"ל שהדבר הראשון צריך להיות לכבד את
אשתו.

תקלח

צריך לראות שמצדו שלא יהיה לו עסק עם אף אחד ושהוא
יהיה בסדר ומצדו יהיה שלום עם כל אחד ואחד ומה שהשני
חושב שאני רבי עמו זה הבעיה שלו כי נכנס בו דמיון שאני
מצער אותו בו בשעה שאני לא חושב ממך ואין לי עסק עמך.

תקלט

מוהרא"ש ז"ל הסביר: את מאמר החכם "תחשב קודם
שתוציא את הדבור שאז אתה מלך על הדבור ואם הוצאת
את הדבור אזי הדבור מלך עליך", כל זמן שיש לבן אדם
משהו בראש על מישהו וחושב על זה אבל זה בלב שלו הינו
שלא הוציאו בפיו אזי אני שומר עצמי ממנו אם הוא שקרן
או כזבן ורוצה לרמות אותי אז יש לי את זה בלב וזהו אבל
תכף ומיד שהוצאתי את זה בפך יכול להיות שטעיתי ואזי
אני כל כך מתחרט והוא נהיה מלך עלי ואני מבקש ומתחנן
אליו שתשכח מזה כי אז הדבור מלך עליך.

תקמ

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שהדבר הכי גרוע הוא שרודפים את
מישהו כי אם רודפים אותו אזי הקדוש ברוך הוא תמיד על
הצד הנרדפים כמו שאמרו חז"ל והאלקים יבקש את הנרדף
שאפילו הצדיק רודף את הרשע והאלקים יבקש את הנרדף.

תקמא

והמשיך מוהרא"ש ז"ל: שְׂכָדָאֵי לַהֲיוֹת נֶרְדֵּף וְכִמוּ שֶׁרִבְנוּ ז"ל
אָמַר שְׁכַל הַמִּדְרָגוֹת שֶׁלֹּא זָכָה דִּיִּיקָא בְּשִׁבִּיל שְׁהִיָּה נֶרְדֵּף.

תקמב

וְאָמַר מוהרא"ש ז"ל: שְׁבִיּוֹם כְּפוּר צְרִיכִים לְבָקֵשׁ רְבוּנוּ שֶׁל
עוֹלָם תִּרְאֶה שְׁכַל עִם יִשְׂרָאֵל יִמְחֲלוּ לִי וְמָה שֶׁעֲשִׂיתִי לָהֶם
אֵיזָה רָעָה שֶׁיִּמְחֲלוּ לִי כִּי בֵּין אָדָם לַחֲבֵירוֹ אֵינוֹ מִתְכַּפֵּר עַד
שֶׁיִּרְצֶה אֶת חֲבֵרָיו.

תקמג

מוהרא"ש ז"ל הִסְבִּיר: עַל מָה שֶׁאָמַר רִבְנוּ ז"ל (בְּלִקְוֹטִי
מוהר"ן תַּיִנָּא ס"י כ"ד) "שְׁכַל הַחֹלָאוֹת הַבָּאִים עַל הָאָדָם
בְּאֵין רַק מִקְלָקוּל הַשְּׁמָחָה" כִּי כִּשְׁהָאָדָם בְּעֶצְבוֹת אֲזִי נִהְיָ
עָצֹל וְנִשְׁכָּב בְּמַטָּה וְחוֹשֵׁב שֶׁכָּבֵר נִגְמַר הַחַיִּים שֶׁלֹּא וְכָבֵר אֵין
לוֹ תִקְנָה וְזֶה מִחֲלָה נוֹרָאָה שֶׁהוֹרֵג אֶת הָאָדָם בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין
בְּרוּחִי.

תקמד

וְאָמַר מוהרא"ש ז"ל: עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה הִיא - שֶׁיִּזְכֶּה לְאַמּוּנָה
כִּי כָל יְהוּדִי הוּא חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל, אֲךָ מֵרֵב הַעֲוֹנוֹת - נִסְתָּרָת
מִמֶּנּוּ הָאֱלֹקוֹת, וְכָל מָה שֶׁיֵּשׁ עָלָיו יוֹתֵר קִלְפוֹת - יוֹתֵר נִסְתָּר
מִמֶּנּוּ הָאֱלֹקוֹת. וְמָה הִיא הַתְּשׁוּבָה? שֶׁיִּחְזֹר אֶל הַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא וְיִרְגִּישׁ אֶת הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה עֶקֶר
הַתְּשׁוּבָה.

תקמה

וְאָמַר מוהרא"ש ז"ל: שְׂאִין עוֹד שְׁמָחָה כְּזוֹ כִּשְׁמָחָה שֶׁהָאָדָם
זוֹכֶה לְדַעַת מֵהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא.

תקמו

והמשיך מוהרא"ש ז"ל: שנתחלת שג'עון באדם הוא מדה
הרעה של עצבות ובשביל זה רואים שרבים דרובם
המשגעים הם רחמנא ליצ'ן בדכאון ובעצבון פנימי מאד
מאד ואי אפשר לרפאות אותם.

תקמז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעקר התכלית מה שהאדם צריך
להגיע בזה העולם הוא שיתגלה לו האלקות מי מחיה אותי?
מי מהנה אותי? מי מקים אותי? מי מחיה ומהנה את העולם
? יש אלקים בארץ שהוא מחיה ומהנה ומקים אותי ואת כל
הבריא כלה והכל אלקות.

תקמח

מוהרא"ש ז"ל הפליג מאד בהאדם הזוכה להתקרב אל
הצדיק שעל ידו יוכל לצאת מכל צרותיו ואמר בעיות יש לכל
אחד כל אדם שבה העולם יש לו בעיות בלי שום יוצא מן
הכלל אך עקר העצה לצאת מהבעיות צריכים לבוא אל
הצדיק כי הצדיק הוא דבוק בהקדוש ברוך הוא והוא כבר
נכלל באין סוף לגמרי ולו אין שום פרוד בינו לבין הקדוש
ברוך הוא בשביל זה אצלו יש גלוי אלקות כזה מה שאין
במקום אחר ואז תכף ומיד מי שבא אליו אז לאט לאט מוריד
ממנו את הדכאון ואת העצבות השרוי אצלו ומתחיל להרגיש
את השכינה שהקדוש ברוך הוא אתי ואזי מתחיל לדבר עם
הקדוש ברוך הוא ושר לפניו שירות ותשבחות ואזי יזכה
לצאת מהבעיות אבל לזה צריכים להתקרב אל הצדיק
האמתי.

תקמט

מוהרא"ש ז"ל אמר: שבענין התקרבות להצדיק צריכים
רחמים רבים וצריכים לבקש הרבה מהקדוש ברוך הוא
שנזכה להתקרב להצדיק האמת.

תקנ

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שהצדיק האמתי הוא רק זה שיכול לפתח לי את העינים שגם אני אצפה לראות אלקות ושיפתח לי את העינים להסתכל על עצמי היכן אני בעולם ומה אתי, (עין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ס"ו).

תקנא

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שהמדרגה הכי גדולה הוא כשהאדם מדבר עם הקדוש ברוך הוא ואז כבר אינו צריך לשום בריה כי מה שרק יהיה אתו ואיפוא שהוא רק יתגלגל שם גם ידבר עם הקדוש ברוך הוא.

תקנב

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שעל ידי סוד התפלה אין שום בן אדם שלא יוכל להתקרב להקדוש ברוך הוא.

תקנג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהבעל דבר מכסה את הצדיק בכל מיני פסויות שבעולם כי אם הצדיק הזה היה מתגלה בעולם אזי אלף אלפי ארוב רבבות רבבות מנשמות ישראל היו חיים חיים שלמים חיים מתוקים והיו מדברים עם הקדוש ברוך הוא והיה להם השגות אלקות כאחד הצדיקים הקודמים.

תקנד

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שהקדוש ברוך הוא רוצה להתגלות לכל אחד מישראל אף העצבות היא מעכבת זאת.

תקנה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שעל כל אחד מהאבות והנביאים והתנאים והאמונים עבר עליהם מה שעבר בעיות ומרידות ומה חזק אותם רק האמונה שהיו חזקים באמונה עד מאד ולא הניחו את עצמם בשום אופן שבעולם ובשביל זה זכו למה שזכו לגלוי אלקות במדרגה הכי גבוהה.

תקנו

מוהרא"ש ז"ל דבר עמנו פעם שיחה נפלאה מאד אודות הנסיונות שעבר על אברהם אבינו ואמר לנו מה אתם חושבים שעל אברהם אבינו לא עבר דכאונות ומרידות איזה נסיונות קשים עברו עליו הנה רוצים להרוג אותו והנה מכרח להגיד על אשתו שהיא אחותו הוא מאמין רק בהקדוש ברוך הוא שברא את העולם והנה רואה שנמרוד עשה עצמו אלוה ויש לו כל טוב ולגוים יש כל טוב והוא צריך ללכת עם מקל נע ונד לכל גוי יש ילדים ולו אין ילדים הוא מאמין בהקדוש ברוך הוא הוא מאמין שהכל אלקות וכלם צוחקים ממנו ואומרים לו אתה משגע ועובדים אלהים אחרים והוא אצק לא! יש רק אלוה יחיד בעולם אחד יחיד ומיוחד ולא היה מספיק אלא רוצים לזרקו באש הקדוש ברוך הוא אומר לו לך לארץ ישראל ותכף ומיד הלה ובאו כלם וצעקו עליו בגלל המין הזה יש רעבון בגלל המין הזה שלא מאמין באיל שלנו יש רעב לכל איש יש לו כסף ובית ולו אין שום דבר סוף כל סוף נולד לו ילד אומרים לו תשחט אותו ועוד כל מיני נסיונות שעברו עליו, בן אדם אחר היה פשוט משתגע מקל מה שעבר עליו לא כן היה אברהם אבינו שהיה כל כך חזק באמונה עד שמסר את עצמו לגמרי להקדוש ברוך הוא ולא אכפת לו שום דבר ומה שהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות עמי שיעשה זה היה אברהם אבינו שהיה אב הראשון וחזק עצמו באמונה עד שלא היה אכפת לו מה שנעשה עמו.

תקנו

והמשיך מוהרא"ש ז"ל ואמר: למה אין לנו אותו הגלוי
אלקות שהיה אצל האבות והקדמונים מפני שאין אנו
מקרבים אל הצדיק האמת כי אם היינו מקרבים להצדיק
האמתי היה מנהיג אותנו בדרך קזו כמו האבות.

תקנח

מוהרא"ש ז"ל אמר: שסוד לאבד עצמו (שקורין פארלירין
זיך) כרגע, אפילו קשעובר עליו כל מיני משברים וגלים ועקר
גדלת האדם ושבחו בכל העולמות קשרק אוהז ומחזיק
מעמד ואינו נופל בדעתו כלל אשרי לו.

תקנט

מוהרא"ש ז"ל מעורר תמיד את כל תלמידיו שיראו שיהיה
אהבה אחוה ורעות ביניהם והוא מסביר היות שכל עניניו
הוא רק להמשיך עלינו את אורו הגנוז של רבינו ז"ל אשר
הוא מגלה את אמתת מציאותו יתברך והסביר אחר מאד
מאד מפחדת מזה כי כל ענינם הוא רק הסתרה והעלמה
להסתיר ולהעלים את אורו יתברך ואת אור הצדיק ועל כן
עושה כל מיני פעולות שיהיה נעשה ופוחים וחיכוכים בין
התלמידים ועל ידי שפועל שיהיה פרוד ביניהם על ידי זה
יש לו כחות להעלים ולהסתיר את אמתת מציאותו יתברך
ואת אורו הגנוז של הצדיק ובזה הוא מצליח ועל כן עלינו
להתאחד באחדות גמור ולעשות כל מיני פעולות שבעולם
להיות באהבה אחוה ורעות ואיש את רעהו יחזק ויעזר
וצריכים לברח מכל מיני ופוחים וחיכוכים וכו', ואז דייקא
נצלים ברוסניות ובגשמיות.

תקס

מוהרא"ש ז"ל אמר: קשאדם חושב שטוב לו והולך בהרחבה
ובגאות וכו' אז חשך לנשמתו למעלה מאד מאד ולהפוך
קשאדם שבור בעצמו והוא בעיני עצמו כחוס הנשבר וכו',

ומרגיש את עצמו כְּתוֹלַעַת הַרוֹחֶשֶׁת עַל הָאָרֶץ וְכו' אֵז מֵאִיר
לְנִשְׁמָתוֹ לְמַעַלָּה מֵאֵד מֵאֵד וְכו' וְסִיִּים אֲשֶׁר־י מִי שְׂאִינוּ מִטְעָה
אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל וּמִתְקַף דְּחִקוּתוֹ וְקִטְנוּתוֹ הוּא מִחֲזִיק מִעֲמֵד
וְאֵז יֵאִיר עָלָיו אֹרֹךְ יִתְבָּרַךְ בְּהִאָּרָה נִרְאָה וְנִפְלְאָה עַד מֵאֵד
אֲשֶׁר־י לוֹ.

תקסא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: דְּבַר זֶה פֶּלֶא גָדוֹל אֲצִלִּי וְאִין לִי עַל זֶה
שׁוּם תְּרוּץ וְנִשְׁאָר אֲצִלִּי בְּתִיקוּ... לָמָּה אֶחָד עוֹשֶׂה לָךְ טוֹבוֹת
יָמִים וְשָׁנִים וְלִבְסוֹף אֶתָּה בּוֹעֵט בּוֹ וּמִדְּבַר עָלָיו כָּל דְּבַר
אִסוּר...? וְהַשְׁנִי אֵינְךָ מִכִּירוֹ כָּלֵל וְרַק זֶה מִקְרֹב בָּאת אֵלָיו
וְהוּא אָף פֶּעַם לֹא עָזַר אוֹתְךָ וְאִפִּילוּ עֲכָשׁוּ אִם תִּסְתַּכֵּל
וְתִשְׁכִּיל בְּעֵין הָאֱמֶת תִּרְאֶה שְׂגָם עֲכָשׁוּ לֹא יוּכַל לַעֲזֹר
אוֹתְךָ... וְאֶתָּה נִדְבֵּק בּוֹ וְעוֹזֵב אֶת הָרָאשׁוֹן דְּבַר זֶה הוּא אֲצִלִּי
מִפְּלֵאֵי דֶרֶכִי הַבְּחִירָה וְהַנְסִיּוֹן שְׂמִנְסִים אֶת בְּנֵי אָדָם.

תקסב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּדְמָה לָהֶם שְׁחוּשִׁבִים
אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם שִׁיךְ רַק לָהֶם וְהֵם הֵם הַצָּרִי עֵין שְׁלֹא יְכוּלִים
לְסַבֵּל אֵיךְ שְׂגָם אֲחֵרִים יֵשׁ לָהֶם הַצִּלְחָה בְּזֶה הָעוֹלָם וְזֶה
אוֹכֵל אוֹתָם חַיִּים וְזֶה מִחֲלָה מֵאֵד חֲמוּרָה אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁנּוֹפֵל
בְּזֶה וְנִדְבֵּק בְּמִחֲלָה זֹאת רַחֲמֵנָא לִיְצִלָּן.

תקסג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: הָאָדָם צָרִיךְ לַחֲזֹק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מָה
שֶׁעוֹבֵר עָלָיו וְעָקָר הַהִתְחַזְקוּת הוּא לַחֲשֹׁב תְּמִיד מִמֶּנּוּ

יתברך בין בעליה ובין בירידה ושום דבר לא יוכל לנתקו
ממנו יתברך ודבר זה אנוחנו מקבלים מרבינו ז"ל.

תקוה

פעם שאלנו את מוהרא"ש ז"ל אל מי הוא מכוון בשעה
שמזכיר בטייט חריפים... כגון אברהם המדמה בדעתו...
ונותן תקונים... רואה מלאכים... ענה ואמר לנו שהרב
הקדוש בעל צמח צדק ז"ל התבטא פעם אחת בעת
התנעדותו עם חסידיו אני עושה כובעים (שקורין
היטילמאכער) ומי שבוחר איזה כובע על ראשו והולמו הרי
הוא שלו ודבר אז גם כן בענין שדרכו היה לומר מוסר
וחסידות בכלליות וכל מי שמצא את עצמו נפגע היה אומר
לו כנ"ל ועל כן אם אתה התלבשת בכובע זה הרי שלך
לפניך... וסיום מוהרא"ש ז"ל כן הדבר עמי אני איני מכוון
בדברי את אף אחד רק את עצמי... כי אני אומר התחזקות
מוסר והתעוררות לעצמי ומי שחושב שסובב עליו הרי שלו
לפניו...

תקוה

מוהרא"ש ז"ל אמר: העקר צריכים לבקש הרבה ממנו
יתברך שיהיה לו מחשבה נקיה כי למעלה מאד מאד
מדקדקים על האדם שיש לו מחשבה נקיה ומי שזוכה לזה
יכול לפעל דברים עליונים עד מאד כי המחשבה מעלתה
מאד מאד אשרי המקדש את מחשבתו.

תקוה

מוהרא"ש נ"י אמר: שכל דף גמרא שזוכים ללמד בזה העולם הוא קרן נזר ונפלא עד מאד ופותח לו שערים חדשים בהשגת התורה ומכל שכן מי שמכניס עין עינו בתוך הדף ומחדש בו איזה חידוש או סברא אין לשער את מעלתו כי נפתח לו שערי מחו להשיג נפלאות.

תקסז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעצות רבינו ז"ל הם טובים לא רק ברוחניות אלא אפילו בגשמיות כי רבינו זל נותן עצות נפלאות גם בגשמיות איך להתנהג בכל דבר וכו', ואיך שיזכה להחיות את עצמו ולעבר את העולם הזה בשלום.

תקסח

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעקר דעת ועצות רבינו ז"ל הם איך לעבור את העולם הזה בשלום ממדרגתו יהיה איך שיהיה הינו שתמיד ישאר דבוק בו יתברך אשרי מי ששותה בכל יום את מימי הנחל הנזכר מקור חכמה.

תקטז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שבדרך רבינו ז"ל צריכים לשמור מאד מאד מצבועים ושקרנים וכלל זה תנאט בידך אם אינו מזהב אותך בתורה ובתפלה הרי הוא צבוע וצריכים לברח ממנו.

תקע

מוהרא"ש ז"ל רגיל לומר תמיד כי הוא מאד מאד מפתח שעתיד לתן דין וחשבון על זמנו היקר שבילה עם אנשים מאחר שזכה אותו הקדוש ברוך הוא בחבור ספרים נפלאים קאלו שמחיים אנשים רבים וכן אפילו המכתבים בספרו "אשר בנחל" נשאר לדורות וכו', ועל כן מה טוב ומה נעים יותר לכתב לו למישהו התחזקות מאשר ידבר עמו אשר ממילא כשבא אחר כך אחר ועושה לו שטיפת מח הולך

ובורח ממנו וכו', ועל כן הוא מרגיש שהוא יתן דין וחשבון
על כל יום ועל כל שעה שבילה עם אנשים.

תקעא

מוהרא"ש ז"ל אמר לי: מכל דבר יכולים ללמד משהו הן
בהנהגת הגשמי והן בהנהגת הרוחני.

תקעב

ואמר: שבאמת מי שמסתכל בעין האמת על העולם רואה
אין שכל העולם כלו היא ספר מוסר אחד גדול ויכולים ללמד
מכל פרט ופרט מוסר השכל.

תקעג

מוהרא"ש ז"ל אמר: כיון שאין אנו מקרבים להצדיק האמת
בשביל זה אין אנו מתפללים כמו שצריך אבל תכף ומיד
נשתנה זוכה לדעת מרבי אמת כזה תכף ומיד נשתנה
הכל ומרגיש שיש אלקים ומתחיל לרדף אחר הקדוש ברוך
הוא ולדבר עם הקדוש ברוך הוא ואז זוכה לזכך את מחו
והתפלה שלו הוא כבר ענין אחר לגמרי.

תקעד

מוהרא"ש ז"ל הסביר לנו את מאמר חז"ל "זקני תלמידי
חכמים כל מה שמזקינין דעתם נתוספת עליהם" כי מהו
תלמיד חכם הוא אדם רוחני שרוצה רק את הקדוש ברוך
הוא אז כל מה שבא עוד יום ועוד יום אני מקרב יותר אל
הקדוש ברוך הוא עד שאפילו נהיה איש זקן אז הוא כל כך
שמח שעוד מעט יזכה להפשיט את הגוף ולהכלל לגמרי
בהקדוש ברוך הוא וכל החיים שלו הם חיים אחרים לגמרי
וכשמגיע הזמן להפשיט את הגוף אזי הוא עולה אל על.

תקעה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׂאִין בְּעִיָּה שְׁלֹא יְכוּלִים לִפְתֹּר אוֹתָהּ
רַק צָרִיךְ קִצְת שִׁכָּל וְאֵז יְכוּלִים לְצַאת מִהִבְעִיָּה הַכִּי מִסְבֵּכָתָּהּ.

תקעו

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: לְמָה בְּנֵי אָדָם מְזַנִּיחִים אֶת עֲצָמָם
וְאֵינָם לוֹמְדִים כִּי אוֹחֵז שֶׁהוּא כָּבֵד לֹא שֶׁנֶּה שׁוֹם דְּבַר זֶה לֹא
שִׁיף לֹל לְגַמְרֵי אָבֵל בְּאֶמֶת זֶה לֹא נִכּוֹן כִּי כָּל מֶה שֶׁתִּכְנִיס
עֲצָמְךָ בְּאֶמֶת שֶׁגַּם אֲנִי יְכוּל וְאֲנִי גַם יְכוּל לְהִיּוֹת יְהוּדִי כָּשֶׁר
וְאֲנִי יְכוּל לְלַמֵּד וְהוּא מִתְחִיל אֵז רוֹאֶה שֶׁהוּא כֵּן יְכוּל.

תקעז

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שִׁישׁ בְּעִיָּה גְדוֹלָה אֲצֵל בְּנֵי אָדָם וְהוּא
ה"פֶּחַד" שֶׁמִּפְחַד מֶה הָיָה וּמֶה יֵהִיָּה וְאָמַר שֶׁהִפְחַד בָּא
מִחֲמַת חֶסְרוֹן אֶמֶת עַד כָּאֵן הוּא מִפְחַד מְכַל דְּבַר אָבֵל תִּכְרָף
וּמִיד שִׁישׁ לְהֶאֱדָם אֶמֶת בְּרוּרָה אֲזִי נֹפֵל מִמֶּנּוּ הִפְחַד
לְגַמְרֵי וְאֵינֹו מִפְחַד מִשׁוֹם דְּבַר.

תקעח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת כָּל־כָּף חֲזָק
בְּאֶמֶת, עֵין לֹא רְאִיתָה וְכו', עַד שֶׁיִּרְגֵּשׁ שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
אֵתֹו עֲמֹו וְאֲצִלֹו, אֲפִלּוּ שֶׁאֲנִי הִגְרַע בְּיוֹתֵר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין
הוּא אֵתֹו וְהָאֵה רְאִיתָה שֶׁבְּמִקּוֹם שֶׁאֲנִי שֵׁם, עֲדִין אֲנִי מְדַבֵּר עֲמֹו
יִתְבָּרַךְ וְלֹא עוֹזֵב אֶת עֲצָמִי.

תקעט

פֶּעַם דְּבַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: אוֹדוֹת הַמִּדָּה טוֹבָה שֶׁל "אֲרִיכוֹת
אֶפֶסִים" וְאָמַר שֶׁאֲרָךְ אֶפֶסִים צָרִיךְ בְּכָל בְּחִינָה וּבְחִינָה בְּחִינָה
וּבִפְרָט אֲצֵל עֲצָמֹו שֶׁאָדָם יֵהִיָּה חֲזָק שְׁלֹא יֵנִים אֶת עֲצָמֹו
וְיֹאמַר אֲנִי לֹא אֲנִים אֶת עֲצָמִי אֲנִי אֶסְתַּדֵּר בְּכָל מִינֵי אוֹפִנִים

אף על פי שיש לי כל כך הרבה אקזבות בחיים אקזבות ממקרים אקזבות מאשתי אקזבות מהילדים ומהשכנים וכו', אף על פי כן אני עומד על עמדי ואיני עוזב את עצמי וזה המדה טובה של "ארץ אפים".

תקפ

מוהרא"ש ז"ל אמר: שרב הבעיות אצל בני אדם הוא מפני שזוכר את צרותיו והרפתקאותיו שעבר עליו וכו' ובאמת צריכים לראות תמיד תכף ומיד שיש לו צרה לפתר אותה ולשכח מזה לגמרי כי אם לא אזי יסתבר יותר ויותר ואמר כמו העיתונים שיוצאים בכל יום שאף אחד לא יקרא את העיתון של יום האתמול רק מחפש עתון חדש של היום ככה צריכים לשכח מהעבר ולהתחיל מחדש ולהעביר את הבעיה שלו ממח מחשבתו.

תקפא

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאדם שחזק באמונה פשוטה בהקדוש ברוך הוא, הוא תמיד מצליח ואינו צריך את אף אחד ואינו מתבלבל מאף אחד ואינו מתפעל מאף אחד.

תקפב

ואמר מוהרא"ש נ"י: שכל ענין "ארץ ישראל" מתגלה רק על ידי אמונה כי אם לא האמונה לא שייכת לנו ארץ ישראל כי ארץ ישראל מגיע לנו מפני האמונה שהקדוש ברוך הוא נתן לנו את זה אבל בלא אמונה אין לנו שייכות אל ארץ ישראל.

תקפג

מוהרא"ש ז"ל ספר לנו: שפעם אחד ישב אצל שעור שמסר אחד הנקרא מאנשי שלומנו ברבים בספר הקדוש ליקוטי

מוֹהֲרָא"ן וּבְאִמְצַע הַשִּׁיעוּר שָׁאֵל אוֹתוֹ אֶחָד מֵהַמְשִׁתְתֵּפִים מֶה יַעֲשֶׂה אָדָם שֶׁנִּכְשֵׁל בְּחֻטָּאִים מְגִנִּים עֲנֶה לוֹ שֶׁיֵּלֶךְ לַעֲזֹאזֵל... וּמִיָּד קָם מוֹהֲרָא"ש ז"ל מִמְקוֹמוֹ וְאָמַר לוֹ אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לִלְכֹּת שָׁמָּה... כִּי אִם יֵשׁ לְךָ חֲצִפָּה לומר כֹּךָ... כְּשֶׁרְבִינו ז"ל גִּילָה לָנוּ הַתִּקּוֹן הַכָּלְלִי לומר הַעֲשֶׂרָה מִזְמוּרִים אִם כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לִלְכֹּת שָׁם... וְאִיךָ אַתָּה אומר שְׁעוֹר בְּרִבִּים?...

תקפד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל הִסְבִּיר לָנוּ: מֶהוּ הַהִפְרָשׁ בֵּין עֲזוּת דִּקְדוּשָׁה לַעֲזוּת דִּסְטְרָא אַחֲרָא וְאָמַר שֶׁכְּשֶׁאָדָם חֲזָק בְּדַעְתּוֹ וְאִינוֹ מִתְפַּעֵל מִכָּל מַה שֶׁאוֹמְרִים לוֹ אֵלָּא רוּצָה בְּאַמֶּת וּבִתְמִים לְהִתְקַרֵּב לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִלְמַד אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְדוּשָׁה וּלְקַיֵּם מִצְוֹתָיו וְאִם שֶׁכֵּלֵם אוֹמְרִים לוֹ שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל יָזֶה לֹא בִּשְׁבִילוֹ וְלֹא צָרִיךְ לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת חֹס וְשִׁלּוּם וְהוּא אִינוֹ מִתְפַּעֵל מֵהֶם כָּלֵל רַק אֲדִרְבָּה מִתְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּקִיּוּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ וּבִלְמוּד תּוֹרָתוֹ וּמִקְרָב אֶת אֲחֵרִים לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זֶהוּ נִקְרָא עֲזוּת דִּקְדוּשָׁה, וְלִהְיוֹךְ שְׂרַחֲמָנָא לִיְצֵלָן נִתְפַּעֵל מִכָּל מַה שֶׁאֲחֵרִים טַפְשִׁים וְחוֹטְאִים אוֹמְרִים לוֹ וּמִתְרַחֵק מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹד מִתְחַצֵּף וְחוֹלֵק עַל צַדִּיקִים אֲמֵתִים וְכו', וְכו' זֶה נִקְרָא עֲזוּת דִּסְטְרָא אַחֲרָא שֶׁהוּא מִרְחָק לְגַמְרֵי מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמַצְדִּיקוֹ וְכו'.

תקפה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁמַדַּת עֲנָה זֶה רַק שֶׁאָדָם מִבְטֵל אֶת עֲצֻמוֹ רַק לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יִחְנוֹף שׁוּם בֶּן אָדָם כִּי חֲנֻפָּה זֶהוּ כְּמוֹ עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ מִבֵּן אָדָם אַתָּה עוֹשֶׂה מִצִּיאוֹת שֶׁהוּא כְּמוֹ עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ.

תקפו

וְהַזְהִיר אוֹתָנוּ מוֹהֲרָא"ש ז"ל כְּמַה פְּעָמִים לְבַל נִתְעַרֵּב בְּשׁוּם מַחֲלָקֶת וְסִכְסוּכִים אֲשֶׁר רַק מַעֲכָב אֶת הַגְּאוּלָּה וּבִפְרָטִיּוֹת שֶׁלֹּא נִחְתּוֹם עַל שׁוּם פְּתִיק שֶׁהוּא כֹנֶגֶד מִיִּשְׁוֵהוּ וְאָמַר שֶׁאִם

רואים תלוי איזה מודעה נגד מישהו מעם ישראל אזי צריך להורידו.

תקפז

אמר מוהרא"ש ז"ל: שכל ענין צריך תמיד לבקש ממנו יתברך שיהיה מזכר ומישב בשכלו ולא ידבק בו שום דמיון מאיזה מיני דמיונות כי הדמיון הורס את האדם לגמרי.

תקפח

ואמר: שרבינו זכרוננו לברכה קורא את היצר הרע של היום "מדמה" הינו בעל דמיון (עין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ה בסופו) כי תכף ומיד קשאים האדם מחפש ומוצא בכל ענינו את הקדוש ברוך הוא צריך לידע כי זה כבר בכלל דמיון.

תקפט

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שבאמת זוכה להיות מקורב אל רבינו ז"ל על ידי זה זוכה שנטהר מחו וזוכה לישוב הדעת אמתית ויוצא מן הדמיונות, אבל גם מזהיר שצריכים לשמור בדבר רבינו ז"ל בעצמו שלא יהיה בעל דמיון.

תקצ

ואמר: שעקר דבר רבנו ז"ל הוא התמדת התורה להיות ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה, ולהתפלל התפלות הקבועות שחרית, מנחה, מעריב, חצות, בכוונה גדולה ובדבקות ובחיות ולקיים את מצותיו יתברך בשמחה עצומה כמוצא שלל רב ולהתבודד עמו יתברך בקביעות בכל מה שעובר עליו רק ידבר עמו יתברך רק זה דבר רבנו ז"ל ויתר מזה או פחות מזה הוא כבר בכלל דמיונות.

תקצא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מִי שֶׁזֹּכֶה לִלְמַד הֶרְבֵּה תוֹרָה הַקְדוּשָׁה וּמְרַגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת וּלְטִיֵּל בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה אֵין לָךְ עוֹד נֶעֱם וְעֶרְבוּת יוֹתֵר מִזֶּה וְזֶה עֶקֶר הַשִּׁכּוֹל הַיָּשָׁר וּמִי שֶׁמְדַבֵּר נֶגֶד זֶה הוּא הוּא הַבַּעַל דְּמִיּוֹן שְׁצָרִיכִים לִהְיוֹת מִמֶּנּוּ.

תקצב

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שְׁבִיּוֹתֵי מִפְסַד הַיָּצָר הֵרַע מִתּוֹרָה כִּי בְּפִרוֹשׁ אִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קְדוּשִׁין ל') בְּרֵאשִׁית יָצָר הֵרַע בְּרֵאשִׁית תּוֹרָה תְּבַלִּין כְּנֶגְדּוֹ וּמֵאַחֵר שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ מַעֲיֵד שָׂאִין לָךְ עוֹד תְּבַלִּין כְּנֶגְדּוֹ כִּמּוֹ הַתּוֹרָה וְעַל כֵּן עוֹשֶׂה הַיָּצָר הֵרַע כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבַעוֹלָם לֹא לִלְמַד וְרַבֵּנוּ ז"ל בָּא לַעֲקוֹר דְּבַר זֶה וּמַגִּלָּה לָנוּ אִיךָ שָׁעַל יְדֵי הַתּוֹרָה נִתְקַבְּלִים הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת וְהַחֲנוּן וְהַחֲשִׁיבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִתְעַלָּה (עֵינִי לִיקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֶלֶק א' ס"י א')

תקצג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לְאַחַד: עֲלִיךָ לַדַּעַת כִּי כָל עֵינֵן רַבֵּנוּ ז"ל הוּא רַק לְקַרֵּב אֶת הָאָדָם אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלַהֲעֲלוֹתוֹ בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה וְלֹא יוֹתֵר וְאִם אֶחָד יֹאמַר לָךְ שֶׁעֵינֵן רַבֵּנוּ ז"ל הוּא עֵינֵן אַחֵר מִבְּלַעַדִּי "תּוֹרָה וְתַפְלָה" תַּדַּע שֶׁהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִחֲיוּ...!

תקצד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׂאֲצֵל רַבֵּנוּ ז"ל לֹא רָאוּ שׁוּם דְּבַר וְכֹאשֶׁר הָעִיד עַל עַצְמוֹ וְאָמַר בְּזֶה הַלְשׁוֹן "וְיַעַר עַס קַעֵץ מִיר וּוְיִיסֵט דָּאס אִיךָ הָאֵב נִישֵׁט אֵין מִיר קִין אֵיין תְּנוּעָה פֹּון א

גיטין אידיך (מי שמכיר אותי יכול להעיד שאין בי שום תנועה של איזה מפרסם) כי אצל רבנו ז"ל מרב התפללותו בו יתברך לא ראו שום דבר.

תקצה

והסבירו מוהרא"ש ז"ל כי באמת הקדוש ברוך הוא הוא רוחניות ודבר רוחני אין בו שום תפיסה כלל, ועל כן גם הצדיק האמת הזוכה להכלל לגמרי בו יתברך אין בו שום תפיסה ואין רואים בו שום דבר כמו שאינם רואים בדבר רוחני כלל, והבן.

תקצו

פעם אחת נכנסתי אל מוהרא"ש ז"ל ואמרתי לו שיש בחוץ קן צפור והאם רובצת על הבנים ויכולים לקיים מצוות שלום הקן ענה ואמר לי אזוי... (בלשון תמיהה) אם כן בא תקח את החמש ולמד עמי מתוך החמש עם פרוש רש"י בפרשת שלום הקן ואחר כך למד עמי את החנוך במצוה זו ואחר כך למד עמי את כל הטור והבית יוסף והשלחן ערוך עם הט"ז והש"ך בהלכות שלום הקן וכשגמרנו הוציא את החמש עם פרוש אוצר החיים שהוא פרוש על התרי"ג מצוות בדרך סוד מקרב הקדוש מקאמרנא ז"ל ועין בכלל הדרושים וכן עין בכמה ספרים המדברים ממצוה זו וכשגמר יצאנו לחוץ והתבונן היטב בתוך הקן... ובאמת טעיתי לא היה שם אם אלא רק צפרים קטנים... וסיום נז על כל פנים למדנו באריכות את כל המצוה (והענין היה אצלי פלא).

תקצו

מוהרא"ש ז"ל ירד אל בית מדרשו וראה איך שאברך אחד לומד בהתמדה רבה מסכת חלין (כי הלה היה שוחט) ועמד מוהרא"ש ז"ל מן הצד ועין בהאברך איך שלמד בהתמדה והיה לו הנאה גדולה וכשהלה הסתפל בתמיהה גדולה עליו על מה ולמה מסתפל עליו ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל: אני

אוהב מאד לראות איך שלומדים וזה עקר החיות שלי כשאני רואה איזה בר ישראל לומד, וסים תאמין לי שלא יהיה נשאר מאתנו רק מה שנלמד כי אין לנו שיוור רק התורה הזאת.

תקצח

מוהרא"ש נ"י אמר: שבזה העולם צריכים רחמים רבים תמיד לבל יפול בבאר שחת ולא יתחלק (שקורין אויס גליטשין ז"ה) באיזה כפירות ואפיקורסות, אשר זהו עקר הבאר שחת וכפי הנסיונות שיש בדור הזה בנקל לפול בבאר שחת של כפירות ואפיקורסות רחמנא ליצילן.

תקצט

כשספרו למוהרא"ש ז"ל שהחילונים קרעו ספרים בכמה בתי מדרשות בארץ ישראל וכן נאדע דבר זה ביבנאל ענה ואמר הלא דוד המלך מתחיל את ספרו הקדוש במזמור א' "על כן לא יקמו רשעים במשפט" (לא ידונו את הרשעים במשפט על מה שעשו אתם יודעים למה?) "וחטאים בעדת צדיקים" (כי גם אצל הצדיקים יש חטאים האלו...) ראו איך הרשעים המתנגדים הקוראים עצמם צדיקים קרעו ורמסו על ספרי רבנו ז"ל וכן בין אנשי שלומנו מסתובבים שקצים הקורעים את ספרי לגזרים ועל כן מה ולמה לתבע במשפט את הרשעים אשר בו באותה עת יש גם חטאים בעדת צדיקים באלו הקוראים את עצמם צדיקים.

תר

כמה פעמים התבטא מוהרא"ש ז"ל אשר בדור הזה אנו סובלים מהגלות הכי מר שרק עבר על כלל ישראל מאז שהלכו בגולה והגלות המר הזה נקראת גלות ערב רב וקודם ביאת המשיח ההכרח לסבל את הגלות הזה ארבעים שנה.

תרא

ואמר: שענין הערב רב הוא בכלליות ובפרטיות, בכלליות
בין נשמות ישראל מתערבים אמות העולם אשר אינם מזרע
ישראל כלל ונשרשם הוא מהעכו"ם בודאי ומהם סובלים עם
ישראל ובפרטיות גם בחדרו של הצדיק האמת נכנסו ערב
רב העושים חרבן נורא ומעכבים את הגאולה כי אחרת כבר
הינו נגאלים.

תרב

אחד שאל את מוהרא"ש ז"ל על איזה ענין וכו' אם יכול
להגיע אליה וכו', ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל עם רצונות
וכסופים ועם תפלה יכולים להשיג ולהגיע אל כל מה שרוצה
ובלבד שירצה את הדבר הזה באמת, (עין ליקו"מ סימן ט'
ו-קיב) והזכיר אז את שיחתו של רבנו ז"ל שהתבטא פעם
אחת ווילסטו אבער וועלן (אם אתה רוצה - שתירצה עם
אמת).

תרג

מוהרא"ש ז"ל אמר: מה שכתוב בספר המדות (אות בית
סימן י"ג) מי שרוצה להכנס לבית לדור בתוכו יאמר התורה
כולה ואחר כך יכנס לדור בתוכו שמע מאנשי שלומנו שהיה
המנהג שהזמינו מנין בביתו וכל אחד אמר חצי ספר
וכשגמרו עשו סעודה עבוירם, וסיים מוהרא"ש ז"ל שיכולים
לקחת אפילו יותר ממנין ולחלק ביניהם ובאפן הזה בנקל
לקיים את הדבור הזה מרבנו ז"ל.

תרד

מוהרא"ש ז"ל אמר: כל דבר שכתוב בספר המדות צריכים
לקיים בתמימות ופשיטות בלי שום חכמות והשכלות עצמן
כלל וזה היה רצונו של רבנו ז"ל.

תרה

גם אמר מוהרא"ש ז"ל שספר המדות הוא שלחן ערוך של מדות.

תרו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שצריכים לחזר הרבה בספר המדות עד שיהיה בקי בהם בעל פה וספר שרבונו ז"ל רצה מאד שיודפס בפורמט קטן באופן שיוכל לשאת את הספר אצלו תמיד.

תרי

רבנו ז"ל אמר פעם אחת: אויב שוין יא א שוחט זאל דאס זיין פון אונזערע לייט, (אם כבר אחד רוצה להיות שוחט שיהיה מאנשי שלומנו), והסבירו מוהרא"ש ז"ל כי מי שבקאמת מקרב אל רבנו ז"ל והוא שוחט אז כל ענין השחיטה אצלו הולכת באופן אחר לגמרי כי הוא ירא וסרד מאד מאד.

תרח

וספר מוהרא"ש ז"ל שהיו מאנשי שלומנו שוחטים ובשעה ששחטו היה עיניהם זולגות דמעות והיו מלבשים עם בגד עליון וכובע עליון ועם אבנט ביראת שמים קזו שחטו.

תרט

אשת הרב החסיד רבי אברהם סופר ז"ל (המכנה רבי אברהם שטרינהרץ) היתה בת רבי יוסף יונה ז"ל שהיה בנו של מוהרנ"ת ז"ל היתה רגילה לומר בשם אביה "אז עס קומט אלול ווערט מען פרום פרום... און מען הערט אויף לערניך... (קשבא חדש אלול נעשים מלוהבים עד מאד ומפסיקים ללמד...), והסבירו מוהרא"ש ז"ל כי רבוי ההתלהבות גורם כבוי הנר ועל כן כל אלו שבוערים תמיד...

ורוצים להיות עובדים ושרפים... באמת אם תלך אחריהם
תראה איך שאין לומדים כלל.

תרי

מוהרב"ת ז"ל התלהב עצמו פעם קודם ראש השנה והתחיל
לומר בנגון המעורר כי בא, כי בא, את קומט ער, את קומט
ער, לשפוט את הארץ, (תהלים צ"ו), ואמר בהתעוררות רב
עד שגפל פחד על כל השומעים וממש הרגישו איך שבא יום
הדין הנורא והקדוש ברוך הוא ישפוט את הארץ.

תריא

רבנו ז"ל אמר: מה שצדיקים אחרים עושים ומתקנים עד
שמיני עצרת אני מתקן ועושה בלילה הראשונה של ראש
השנה.

תריב

וספר לנו מוהרא"ש ז"ל שרבנו ז"ל עמד בתפלת הלחש
בליל ראש השנה ד' שעות רצופים והיו כל אנשי שלומנו
הולכים אל ביתם ומקדשים ואוכלים סעודתם וחוזרים אל
בית מדרשו של רבנו ז"ל ומוצאים אותו עוד מתפלל תפילת
הלחש בבכיות עצומות.

תריג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל אחד הזוכה לומר בכל לילה סדר
תקון חצות מרגיש אז יום הדין ממש ואיך שפתוחים שערי
השמים ודנים אותו אבל יש לו רשות להצדיק את עצמו בדרך
משפט שנותנים גם רשות לטעון טענותיו.

תריד

ופעם הסביר מוהרא"ש נ"י מה נקרא דינא קשיא אז הוא דין קשה והשופט הולך בגבורה גדולה ואסור אז לדבר שום דבור ואי אפשר להצדיק עצמו מרב אימה שמתיארים ומתפחדים מהשופט מה שאין כן דינא רפיא אז כבר בנקל יותר גם כן לפתח את הפה ולטעון טענותיו לפני השופט. וס"ם מוהרא"ש ז"ל: כי עבודת חצות הוא המתקת הדין באפן כזה שנותנים רשות להאדם לטעון טענותיו ולהצדיק עצמו.

תרטו

מוהרא"ש ז"ל מעורר תמיד את תלמידיו שילמדו בכל יום חמש רש"י עם התרגום באפן שיעד ערב שבת קודש יזכו לס"ם את כל הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום עם פרוש רש"י ואמר שזה סגולה גדולה ליראת שמים.

תרטז

גם מעורר לעין בכל יום באיזה קטע מהרמב"ן הקדוש והאור החיים הקדוש ואמר שהוא טהרת וזכור הנפש ללמד בהם.

תריז

וספר מוהרא"ש ז"ל שלמוהרנ"ת ז"ל ה"ה נכד וקראו אותו ר' נחמן אלישיב כי גמר בכל שבוע את כל האלישיב הקדוש על פרשת השבוע עד שהיה בקי בה בעל פה.

תריח

פעם אחת ספרנו לפני מוהרא"ש ז"ל אשר יש כאלו המסתובבים בינינו ואומרים שענין רבנו ז"ל הוא לאו דוקא למוד... והקפיד על זה מאד מוהרא"ש ז"ל ואמר שזה כפירות ואפיקורסות לומר דבר כזה ומי שאומר דבר כזה הוא קל וריק ופוחז וצריכים לברח ממנו.

תריט

וספר מוהרא"ש ז"ל שהוא שמע בעצמו מרבי לוי יצחק שהוא עוד הכיר באומן אברכים וזקנים שהיו לומדים מפלגים והיו רגילים באמירת ח"י פרקים משניות בכל יום וגם למדו שבעה דפים גמרא רש"י ותוספות בכל יום ומלבד זאת למדו הרבה טור ובית יוסף ושלחן ערוך במתיקות וערבות. וס"ם: וא"י יאמרו עכשו קלים וריקים דברי פפירות ואפיקורסות קאלו כנ"ל.

תרכ

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שרבי לוי יצחק ספר לו בפרטיות מהרבה מאנשי שלומנו את סדר עבודתו בלמוד וא"י שכל אחד ואחד היה לפניו ערמה עם ספרים ולמדו בחשק ובחיות גדול, ולא היה להם אף פעם זמן פנוי לדבר דברים בטלים מרב התמדתם.

תרכא

וספר לו שבאומן בקלויז ישב הרב החסיד רבי מתתיהו כהן ז"ל (שהיה מגדולי העובדי ה' בימיו) כל היום ולמד בהתמדה טור ובית יוסף ושלחן ערוך יורה דעה בעיני רב וכן למד שעור בגמרא ומפרשים בעיני רב. וס"ם מוהרא"ש ז"ל וכי א"י יכולים לומר היום להפוך אין זה כי הם רחוקים לגמרי מרבנו ז"ל.

תרכב

ואמר מוהרא"ש ז"ל: מי שבאמת מקרב אל רבנו ז"ל נכנס בו חמידו דאורייתא - תשוקת התורה אשר כבר אינו רוצה שום דבר רק התורה בעצמה אשרי לו.

תרכג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מִי שֶׁקֹּרָא עֲתוּנִים הוּא מַאֲבֵד אֶת
הַחֹשֶׁק לְלַמֵּד כִּי הַפִּיּוּרֹת וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת וְהַדְּבָרִים בְּטָלִים
וְהָאֶרֶס שֵׁיִשׁ שֵׁם נִכְנַס בְּהַקְוָרָא בָּהֶם וּמִקְרָר אוֹתוֹ מִחֲשָׁקֶת
לְמוֹד הַתּוֹרָה, וְעַל כֵּן מִי שֶׁמִּקְרָר מִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה
בִּידוּעַ שֶׁהוּא קוֹרָא עֲתוּנִים רָעִים אוֹ מַרְבֵּה לְדַבֵּר דְּבָרִים
בְּטָלִים וְנִכְנַס בּוֹ אֶרֶס, וְעַל כֵּן מִקְרָר אֶת אֲחֵרִים מִלְמוּד תּוֹרָה

תּוֹרַח

וּסְפָר מוֹהֲרָא"ש ז"ל בְּשֵׁם אֶחָד מִגְדוּלֵי לִיטָא שֶׁאִמַּר שֶׁהִבְעֵל
דְּבַר מִצָּא עֲצָה אֵיךְ לְבַטֵּל מִלְמוּד תּוֹרָה גַּם לְאִלוֹ הַיּוֹשְׁבִים
בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ (וְאֵינֶם קוֹרְאִים עֲתוּנִים) עַל יְדֵי שְׁנֵתִחְבְּרוּ
הַרְבֵּה סִפְרֵי תוֹלְדוֹת וְסִפּוּרִים וְכוּ', וּבָזָה תּוֹפֵס גַּם אֶת חוֹבְשֵׁי
בֵּית הַמִּדְרָשׁ וּמִקְרָר אוֹתָם שְׁלֵא יִלְמְדוּ תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה. וְסִיִּם
מוֹהֲרָא"ש ז"ל: כִּי הֶעֱקָר לְלַמֵּד וּלְטִיֵּל בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה,
גְּמָרָא, בַּבְּלִי, יְרוּשָׁלַּמִי, תּוֹסֶפֶתָא וְכָל הַמִּדְרָשִׁים כּוֹלֵם
וּבִסְפָרֵי הַפּוֹסְקִים רַמְבַּ"ם, טוֹר, וְשִׁלְחַן עֲרוּךְ וְנוֹשְׂאֵי כְלֵיהֶם
וְסִפְרֵי הַזֵּהָר הַקְדוּשׁ וְהַתְקוּנִים וְסִפְרֵי קַבָּלָה וְסִפְרֵי חֲסִידוּת
אֲשֶׁר בָּזָה צְרִיכִים לְהַתִּיגֵעַ, (אֹן זִיךְ וּוִיִּקֶעֶן אִין רַעַם) לְהִיּוֹת
עִמָּהֶם, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁאִינוֹ מְטַעָה אֶת עַצְמוֹ כָּלֵל.

תּוֹרַח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל מַעֲוֹרֵר תְּמִיד עַל יֵשׁוּב הַדַּעַת וְאָמַר כָּל דְּבַר
שְׁעוֹשִׂים בְּיֵשׁוּב הַדַּעַת אַז יֵשׁ לָזָה הַצִּלְחָה.

תּוֹרַח

וְאָמַר: שְׂאִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְיֵשׁוּב הַדַּעַת אֲלֵא עַל יְדֵי אֲמוּנָה
אִם יֵשׁ לְאָדָם אֲמוּנָה אַז יֵשׁ לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת וְכִשְׂאִין לְהַאֲדָם
אֲמוּנָה אַזִּי אִין לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת.

תרכז

פעם אמר אחד למוהרא"ש ז"ל שהלה בטעות למקום אחר ממקום שהיה צריך ללכת ואמר לו מוהרא"ש ז"ל שאין כזה דבר "טעות" כי אם אפילו לקחת רכבת לנסע למזרח ונסעה למערב זה סימן ששמה אתה צריך להיות ואסור לפזל בדעתו כלל, ובדאי יש כונה עמוקה בנסיעתך.

תרכח

בשעה שהיה לקוי לבנה בחו"ל (ליל ב' פרשת פנחס ה'תשמ"ב) דבר מוהרא"ש ז"ל אודות לקוי לבנה שמבאר בדברי חז"ל הקדושים שאינו סימן טוב לישראל ובאותו עת היה אחד מאנשי שלומנו שעדיין לא התפצל תפילת ערבית ואמר לו מוהרא"ש ז"ל תעשה ברכו ואז יהיה סימן טוב לישראל כי על ידי שמברכים אותו יתברך כבר יהיה סימן טוב לישראל.

תרכט

וספר אז מוהרא"ש ז"ל שזה הפעם הראשונה שלו שראה לקוי לבנה וספר עוד שכשהיה ילד קטן אז ראה לקוי חמה.

תרל

ופעם שאלו אותו האם מתר להסתפל על הלבנה וענה מוהרא"ש ז"ל בלשון תימה אתה מפחד שתתפס על הקיר...? הלא דוד המלך אמר "כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת" וכתוב בזהר הקדוש שזה היה החלוק בין דוד המלך לשאר מלכים ששאר המלכים ישנו בלילה אבל דוד המלך יצא בלילה בחוץ והסתפל על השמים וראה את הלבנה ואת הכוכבים ואמר הפסוק הנ"ל והסתפל אל הקדוש ברוך הוא.

תרלא

ואז שאלו את מוהרא"ש ז"ל האם במציאות מתר להסתפל על הלבנה, וענה שצריכים להסתפל אל הקדוש ברוך הוא ולא אל הלבנה.

תרלב

מוהרא"ש ז"ל אמר: מה נקרא שאין לאדם ישוב הדעת? שאינו יודע מה לעשות רץ פה ורץ שם - וישוב הדעת הוא שידוע שאיפוא שהוא רק נמצא שם הקדוש ברוך הוא.

תרלג

והסביר מוהרא"ש ז"ל פעם מהו לקוי לבנה ואמר שהארץ מסתיר את השמש ואז הלבנה אינה מקבלת את האור מהשמש ומזה באים כל הצרות כמבאר בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן א' שהלבנה צריכה להיות מחברת עם השמש "אור הלבנה כאור החמה".

תרלד

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שעל ידי שהאדם שמם על ידי זה אינו מפחד מאף אחד כי השמחה מרחיב דעתו של האדם ורבונו ז"ל אמר בלקוטי מוהר"ן (חלק ב' סימן י') שאין לבני אדם ישוב הדעת מחמת שאין להם השמחה ובשביל זה הם מבלבלים מאד מה שאין כן מדת השמחה מרחיבה דעתו של האדם ואינו מבלבל ואינו מפחד משום בריה.

תרלה

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהדבר הכי גרוע הוא שהאדם אינו יכול לתת עצה לנפשו והסביר כמו בגשמיות מכיון שהאדם אינו יודע איזה סחורה לקנות ואיפוא לסחור שיוכל להרויח מחמת זה אין לו פרנסה כי אם היה האדם יודע במה יכול להרויח עכשו היה יכול להיות לו פרנסה בשפע וכל הצרה

הוא שהאדם אינו יודע זאת ואינו יכול לתן לעצמו עצה נכונה, ומכל שכן ברוחניות שזה עקר הצרה שאינו יודע לתן לעצמו עצה אמיתית.

תרלו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שעקר גדלת האיש הישראלי היא, שיכול לחזק את עצמו בכל הרפתקאותיו ובכל מה שעובר עליו באמונה פשוטה בו יתברך, ואף אם נפל ונכשל באיזה עברה, חס וסלילה - אינו מיאש את עצמו רק מתחיל התחלה חדשה וחוזר בתשובה כאלו לא קרה כלום זה עקר גדלותו של איש הישראלי, וכל זה מקבלים מרבנו ז"ל.

תרלז

מוהרא"ש ז"ל אמר: היות שבדור הזה הנסיונות כל כך קשים מרובי החושך וההסתרה ועל כן להפוך כל דבר קטן שרק עושים בשביל הקדוש ברוך הוא הוא מאד יקר למעלה בכל העולמות.

תרלח

ואמר: שמובא בפרקי ההיכלות אשר על כל ברכה שהאדם אומר ומברך להקדוש ברוך הוא נבראים מאה מלאכים, וסיים: ותתארו לעצמיכם אם כן אם האדם זוכה לברך את המאה ברכות בכונה גדולה בורא עשרת אלפים מלאכים בכל יום יום ותתארו לעצמיכם כמה מלאכים בורא האדם בשבוע אחת רק מהברכות בעצמם וכשבא שבת קודש הוא נכנס עמיהם לקבל את השבת קודש אין לתאר ואין לשער את גדל התענוג הנפלא הזה, אשרי מי שמברך ברכותיו בכונה גדולה.

תרלט

מוהרא"ש ז"ל אמר לאחד שהתאונן לפניו שנגשל בכל פעם בפגם הברית הוצאת זרע לבטלה וכו', ואינו יודע לשית עצות לנפשו וכו', וכו', ענה ואמר לו ראה לפזר הרבה לצדקה כמו שכתוב (תהלים קי"א) פזר נתן לאביונים, מי שמפזר זרעו לבטלה שיתן לאביונים, ועקר הצדקה הוא להדפסת ספרי רבנו ז"ל ועל כן ראה לפזר ספרי רבנו ז"ל לכל עובר ושב.

תרמ

וכן אמר פעם אחת לאחד "על ידי שמפיצים ספרי רבנו ז"ל ומפזרים את זה לכל עובר ושב זוכה לתקון הברית כי כנגד שפזר זרעו לבטלה יפזר ספרים לכל עובר ושב".

תרמא

בחור אחד נכנס אל מוהרא"ש ז"ל ושאל אותו האם יש לכם תשובות מהר"י ווייל, ותמה מוהרא"ש ז"ל ושאלו למה אתה שואל אותי דייקא על ספר זה, והשיב הבחור יען כי אני נכדו ורוצה אני לקנות לכם למתנה את הספר הזה, ואז ח"ו מוהרא"ש ז"ל ושאל אותו בן כמה אתה, והשיב בן תשע עשרה, ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל: יש לי את הספר הזה עוד קודם שנולדת, ואז כבר גמרת את כל הספר והראה לו עם אצבעו על איזה מדף בהספריה שלו ואמר לו תוציא לי את הספר הזה, והלך הבחור והוציא וזה היה תשובות מהר"י ווייל, ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל עכשו פתח את הספר ופתח הבחור ומצא שם סימניה (פרטיס אוטובוס עם תאריך של שתי שנים קודם שנולד), וסיים נו... הייתי צודק וכל הספר היה מלא הגהות שהגיה ורשם שם חדושי.

תרמב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים הֵם שְׁבוּרִים
בְּעֶצְמָם לְגִמְרֵי כְּחֶרֶס הַנֶּשֶׁבֶר וְהֵם בְּטָלִים בְּעֵינֵי עֶצְמָם לְגִמְרֵי
עַד שֶׁכְּמַעֲט כְּמַעֲט תֵּצֵא חַיּוּתָם בְּכָל רָגַע וְכוּ' וּבִשְׁבִּיל זֶה אֵין
סוֹף לְהַשְׁגָּתָם וּמַחֲמַת שֶׁדָּבָר זֶה נֶעֱלַם מֵעֵינֵי הַכָּל וְעַל כֵּן קָלִי
עוֹלָם פְּגוּמִים וּמְלַכְלָכִים בְּנִאוּף וְכוּ' מְחַרְפִּים וּמְגַדְפִּים אוֹתָם
וּמַדְבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אֲסוּר וְכוּ', וְהֵם נִשְׁבָּרִים עוֹד יוֹתֵר
וְיוֹתֵר וְעַל יְדֵי זֶה נִתְעַלַּם בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה אֲשֶׁר מְלַאכִים
וְשֹׂרְפִים לֹא יוֹכִילִים לַעֲמוֹד בְּמַדְרָגָה כָּזוֹ.

תרמג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: כְּפִי גִדָּל נִפְלְאוֹת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל אֵי אֶפְשָׁר
לְהַשִּׁיגוֹ כִּי אִם עַל יְדֵי הַתַּחַדְּשׁוֹת שֶׁצָּרִיךְ לְהַתַּחַדֵּשׁ עֶצְמוֹ בְּכָל
פַּעַם בְּהַתְקַרְבוֹתוֹ אֵלָיו וְאֲסוּר לֵהְיוֹת הַהִתְקַרְבוֹת וְשִׁנָּה רַק
בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה הַתְקַרְבוֹת חֲדָשָׁה.

תרמד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: עֶקֶר גְּדֻלַּת הַצַּדִּיקִים שֶׁמַּחֲזִיקִים אֶת
עֶצְמָם יָפָה (זִי דְעַר הָאֱלִטִּין זִיךְ שַׁעֲנַעֲר) אִף שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם
מֵה שְׁעוֹבֵר מִשְׁבָּרִים וְגָלִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְכוּ', וּמֵה גַם שֶׁקָּמִים
עֲלֵיהֶם רָשָׁעִים אֲרוּרִים נוֹאֲפִים כְּכֻלָּבִים וּמַדְבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל
דָּבָר אֲסוּר וְכוּ', עִם כָּל זֹאת מַחֲזִיקִים אֶת עֶצְמָם יָפָה מֵאֵד
מֵאֵד זֶה עֶקֶר מַעֲלָתָם וּגְדֻלָּתָם.

תרמה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: כָּלֵל גְּדוֹל הוּא: "מִי שֶׁמַּדְבֵּר עַל צַדִּיקִים
קְדוּשִׁים הַדְּבֻקִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדִבְקוֹת אֶמֶת זֶה סִימֵן שֶׁהוּא

פגום בבִּרְיָת" וְהִרְמִז בָּזֶה הוּא (תְּהִלִּים נ"ה) "שֶׁלַח יְדִיו
בְּשִׁלְמֵיו חִלַּל בְּרִיתוֹ".

תרמו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֶת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בַּמַּעֲלָה נִפְלְאָה
הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ קִשָּׁה וְכַבֵּד לְהַשִּׁיג מִרַב הַסִּתְרָתוֹ וְאִם
רוֹצִים לְהַשִּׁיג אֵיזָה נִיצוּץ דֶּק מִמֶּנּוּ כִּמְחַט סִדְקִית אֲזִי יְכוּלִים
לִרְאוֹת בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן
חֵלֶק א' סִימֵן קע"ג) עַל יְדֵי הַכֶּתֶב יְכוּלִים לְהַפִּיר אֶת הָאֲדָם
וּפְנִימִיּוֹת נִפְשׁוֹ.

תרמז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל רָאָה פַּעַם אֶיךָ אֲנִי מִתְקַתֵּק אֶת הַשִּׁיחוֹת הָאֵלֶּי
וְנִהְיָה עָנָה וְאָמַר לִי שֶׁהֵרֵב הַחֲסִיד רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן
ז"ל (בַּעֲהַמ"ח סֵפֶר בָּאוּר הַלִּיקוּטִים) נֹסֵעַ בְּכָל שָׁנָה מֵאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל לְאוּמָן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבִשְׁנַת תַּרע"ד נִתְקַע שָׁם
וְכָבֵד לֹא הָיָה יְכוּל לַחֲזֹר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אַז הִתְחִיל מִלְחֶמֶת
הָעוֹלָם הָרִאשׁוֹנָה וּבִתְחִלָּה הָיָה לוֹ צֶעַר גָּדוֹל שֶׁכָּבֵד אֵינוֹ יְכוּל
לַחֲזֹר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲבָל לְבַסּוֹף נִתְלַקְטוּ סְבִיבּוֹ כְּמָה בַּחוּרִים
וְאַבְרָכָם וְקִבְּלוּ מִמֶּנּוּ דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְנִהְיָה מֵאֵד מֵאֵד מִזֶּה
וְאָמַר אַז בָּזֶה הַלְשׁוֹן "דֹּאנְקֵעַן גָּאט עס וועט שוין עפֿיס
בלייבען פֿון מיר" (תּוֹדָה לֹאֵל כָּבֵד יִשְׂאָר מִשְׁהוּ מִמֶּנּוּ), וְסִיִּים
מוֹהֲרָא"ש ז"ל כְּמוֹ כֵּן אֲנִי אוֹמֵר מֵאַחֵר שְׁעוֹבֵר עָלַי כָּל כֶּה
הַרְבֵּה בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דַּמִּים וּמַחֲלֻקַּת תְּהִלָּה לֹאֵל שִׁיְהִי
נִשְׂאָר מִמֶּנִּי כְּמָה דְּבוּרִים שֶׁדִּבַּרְתִּי.

תרמח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁמִיּוֹם שְׁנִכְנַס בַּעֲבוּדַת הַכֹּלֶל בַּעֲסָקִי
רַבְּנוּ ז"ל עוֹמְדִים נֶגְדוֹ חוֹמוֹת בְּרָזֶל וְקִיר שֶׁל אֲבָנִים וְהוּא
מִרַב עֲקֻשְׁנוֹתוֹ חוֹתֵר חוֹר בְּתוֹךְ הַחוֹמָה וְהִקִּיר וְעוֹשֶׂה לַעֲצָמוֹ

דָּרְכוּ וְאִינוּ מִתְפַּעֵל כָּלֵל עַל אִף שָׁבָא לוֹ כָּל הַדָּבָר קָשָׁה עַד
מָאד.

תרמט

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: שְׁצָרִיכִים לְשִׁמּוֹר מָאד מָאד עַל הַבְּרִיאוֹת
כִּי אַחֲרֵת הוּא עֲלִיל לְהִרְסָא אֶת גּוֹפּוֹ וְלֹא יוּכַל אַחֵר כָּךְ לִלְמַד
וְלִהְתַּפְּלֵל וְלִהְתְּבַדֵּד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבִיּוֹתֵר הַזְהִיר עַל שְׁמִירַת
זְמַנֵּי הַשִּׁינָה וְכֵן לְשִׁמּוֹר לְאֹכֹל רַק מֵאֲכָלִים טְרִיִּים וּבְרִיאִים
וְכו', וְלְשִׁמּוֹר מָאד מָאד מֵה אֲוֲכָלִים שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁהוּ מְקַלְקֵל.

תרנ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל הֵקֵרֵם שְׂיֵהִיָּה לְהֶאֱדָם
חֵבֶר שְׂיִחֲזֵק אוֹתוֹ כִּי כָּפִי גָדֹל קִדְּשֵׁת אֹר רַבֵּנוּ ז"ל הִבְעֵל
דָּבָר מִנְסָה לְשִׁבְרָא אֶת הָאֱדָם וְלִנְתִּיקוֹ וְלִגְרָשׁוֹ מִרַבֵּנוּ ז"ל אֲבָל
כְּשֵׁיִשׁ לוֹ חֵבֶר טוֹב בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל אִישׁ אֶת רַעְיוֹ יֹאמֵר חֲזָק.

תרנא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל הֵעָקֵר וְהִסִּיד שְׂאֵחַד
לֹא יִסְתַּכֵּל עַל זֵילְתוֹ כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ נְקוּדָה אַחֲרֵת מִה שְׂאִין
בְּחֵבֶר.

תרנב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לְאַחַד: עֲלִיךָ לְדַעַת כִּי "הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ"
הוֹלֵכֵת שְׁלוֹבֵי יָד יָחַד עִם "אַמוּנָה" "אַמוּנָה" זֶה "הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ"
וְ"הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ" זֶה "אַמוּנָה", כִּי רַק זֶה נִלְמַד שֵׁם וּמִחֲמַת
שְׂאֵמוּנָה הִיא הַמְּלָכוּת וְהִיא הַסְּפִירָה הַיּוֹתֵר נְמוּכָה עַל כֵּן
מִתְאַחֲזִים שֵׁם הַסְּטָרָא אַחֲרָא בִּיּוֹתֵר וְכו', וּמִזֶּה יֵשׁ עַל "הֵיכַל
הַקֹּדֶשׁ" יוֹתֵר מִחֲלֵקֶת מִמְּקוֹמוֹת אַחֲרִים, וְסִיִּם: עִם כָּל זֹאת
אִף שְׂאֵמוּנָה בְּחִינַת הַמְּלָכוּת הוּא מִצַּד אֶחָד הַסְּפִירָה הַכִּי
נְמוּכָה אִף כְּשֶׁנִּתְעַלִּית הִיא עוֹלָה עַד הַפֶּתֶר לְמַעְלָה לְמַעְלָה
וְכו' עַד אֵין סוֹף וּמִתְיַחֲדִים "כֶּתֶר - מְלָכוּת" אֲשֶׁר זֶה הַשְּׁלֵמוֹת
הַכִּי גְדוֹלָה.

תרנג

מוהרא"ש ז"ל אמר: באם ה'ה אהבה ואחדות בין אנשי שלומנו היקרים חסידי ברסלב תלמידי "היכל הקדוש" היינו יכולים לכבוש את כל עם ישראל עם האמונה הקדושה עד שכל אחד ירגיש את אמתת מציאותו יתברך בגלוי על פניו וכו', ומחמת שהסטרא אחרא יודעת זאת אשר רק זה הלמוד של "היכל הקדוש" על כן עושה כל מיני פעולות שבעולם להכניס מתחים ומריבות ופירוידים בין התלמידים ועל ידי זה גורם מה שגורם רחמנא ליצלו.

תרנד

מוהרא"ש ז"ל דבר: כמה פעמים מענין מה שכתוב בזהר הקדוש בכמה מקומות שקודם שרצה רבי שמעון בר יוחאי לגלות איזה סוד מסתרי העולמות וכו' או רצה לתרץ איזה קשיא עמוקה וכו' אמר לפני החבריא את הלשון הזה רחימא דנפשאי וכו' כי רצה לעורר על ידי זה את האהבה ביניהם ותכף ומיד כשנתאחדו התלמידים באהבה גדולה אז גילה להם מה שגלה ותכף ומיד מרב תשוקה ואהבה נשקו את ידיו הקדושים וסיים מוהרא"ש ז"ל את האהבה הזו רצה רבנו ז"ל להכניס בין אנשי שלומנו היקרים עד שהתבטא העולם ראוי שיתמיהו על גדל האהבה שיהיה ביניהם.

תרנה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: באם היה בינינו אהבה קזו היינו יכולים לכבוש את כל עם ישראל עם דעת רבינו ז"ל התלויה אף ורק על ידי גדל נפלאות האהבה, וסיים מוהרא"ש ז"ל והבעל דבר יודע זאת על כן עוד לא היה פרוידים בין אנשי שלומנו ושאנא אחד להשני כמו שיש בדור הזה ואף שבכל דור ודור לא השתוו יחד כי היה חלוקי דעות אבל שנאה כבושה כמו

שִׁישׁ הַיּוֹם עֲדִין לֹא הָיָה וּבִפְרָטִיּוֹת עַל "הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ" שֶׁנֶּאֱמָר
עוֹרֶת שֶׁנֶּאֱמָר כִּזּוּ עוֹד לֹא הָיָה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים וְזֶה הַמַּעֲכָב
אֶת גְּאוּלְתֵּינוּ.

תרנו

לְאַחֲרֹנָה שָׁמַע מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁהִתְבַּטָּאוּ עָלָיו בְּטוֹיִים מְאֹד
חֲרִיפִים וְכוּ', עָנָה וְאָמַר לִי אִם כֵּן עָלִי לְהִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת
וְלָשׁוּב בְּתַשׁוּבָה... עָנָה וְאָמַר לִי בֹא וְתַקַּח אֶת מַסְכַּת תַּעֲנִית
וְלִמְדֵנוּ יַחַד וּבְמִשְׁךְ יוֹמִים סִימְנוּ אוֹתָהּ וְאַחֵר כִּן הִתְחִיל עוֹד
פַּעַם וְסִימְנוּ אֶת זֶה עוֹד פַּעַם... עָנָה אָמַר לִי בְּבֵית שְׁחוּק אֵין
לִי כֹחַ לְהִתְעַנּוֹת... אָבֵל עָלִי לְהִתְעַנּוֹת אִם מְדַבְּרִים כָּבֵד עָלִי
הִתְבַּטָּאוּיוֹת כָּאלוֹ עַל כֵּן בֹּא וְנִגְמַר אֶת מַסְכַּת זוֹ מֵאַה פְּעָמִים
וְאַחֵד.. (יַעֲזֹר לִי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁאֲזָכָה לָזֶה).

תרנז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁמוּבָא בְּחַיֵּי מוֹהֲרָ"ן שְׁרַבְנוּ ז"ל
הִתְבַּטָּא שֶׁעָבֹר הַתּוֹרָה כִּ"ב שְׁלָם אֶלֶף אֲדָמִים וְהִסְבִּיר
מוֹהֲרָא"ש ז"ל כִּי כַּמָּה פְּעָמִים צָרִיכִים לוֹתֵר שְׁפַע שֶׁל מַעוֹת
שִׁישׁ לוֹ כִּדִּי לִקְנוֹת עִם זֶה קִנְיָן נֶצְחִי בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
וְכֵדָאִי לֵאבֹד שְׁפַע שֶׁל מַעוֹת עָבֹר עֲנִין נֶצְחִי וְסִימְנוּ מוֹהֲרָא"ש
ז"ל אֶלֶף אֲדָמִים בְּיָמִים הֵם הָיָה כְּמוֹ הַיּוֹם מִלִּיּוֹן דּוֹלָר.

תרנח

רַבְּנוּ זָכְרוֹנוֹ לְבָרְכָה אָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: כָּבֵד עֲבֵרָה לָכֵם אִם
תַּעֲשׂוּ עֲבֵרָה, וְהִסְבִּירוּ מוֹהֲרָא"ש ז"ל כִּי הַיּוֹם יֵשׁ לָנוּ
הִתְחַזְקוֹת מִרְבִּינוּ ז"ל וְעַל כֵּן עֲבֵרָה כְּשֶׁעוֹשִׂים עֲבֵרָה, הֵינּוּ
כִּי כָל עֲבֵרָה מְכַנְסֶת בְּהָאָדָם יָאוֹשׁ וּמִרִירוֹת וְדָכְאוֹן וְכוּ'
וּמֵאַחֵר שִׁישׁ לָנוּ הִתְחַזְקוֹת מִרְבִּינוּ ז"ל אֲסוּר לִפּוֹל בְּיָאוֹשׁ
וּבְמִרִירוֹת וְדָכְאוֹנוֹת וְכוּ', רַק תִּקַּף וּמִידָה לְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה
שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלְהִתְחַרֵּט עַל הָעֵבֶר וְלִקְבֹּל עַל עֲצֻמוֹ
קְבֹלָה שְׁלֵמָה שְׁלֵא יִחַזֵּר אֶל הַמַּעֲשִׂים מְגִנִּים וְכוּ'.

תרנט

פעם אחת לפני פסח נכנסה זוגתו של מוהרנ"ת ז"ל אליו ושאלה אותו מאין יהיה לנו על החג? ענה ואמר בזה הלשון: "אויף פסח וועט זיין אבער ווי נעמט מען פסח אלייך", (על הוצאות חג הפסח יהיה אך איך לוקחים את האורות של חג הפסח) והסבירו מוהרא"ש ז"ל כי בכל מצוה ובכל דבר שבקדשה צריכים להשתוקק רק אל הרוחניות שבדבר ואז ממילא יבוא גם הגשמיות.

תרס

קודם פסח שאבו כמה מאנשי שלומנו למוהרנ"ת ז"ל מים שיהיה לו על כל חג הפסח ענה ואמר לזוגתו "דאנקען גאט מיר האבץ שוין וואסער אויך" (תודה לאל שיש לנו כבר מים על החג) והסבירו מוהרא"ש ז"ל כי מוהרנ"ת ז"ל רצה להחזיר בה את הדרך איך שצריכים לתן תודה והודאה להקדוש ברוך הוא על כל פרט ופרט שנותן הקדוש ברוך הוא להאדם.

תרסא

פעם אחת הלך אחד למוהרא"ש ז"ל איזה כתבים מאיזה מפרסם ושם היה נעתק כל מה שדבר במשך הרבה שנים בשבתות וכו', ולמחרת אמר מוהרא"ש ז"ל להנ"ל תודה רבה לך שהלויית לי את הכתבים ומה אומר לך תוך הנחל אחד... וחי' (והבנו שכונתו לומר שהדבורים של רבנו זכרוננו לברכה מכניסים כל כך חזק ועדוד בהאדם מה שלא מוצאים זאת אצל שום מפרסם אחר בעולם יק"ל).

תרסב

כששמע פעם אחת מוהרא"ש ז"ל מאחד הבחורים שנתן לאחד כמה מספרי רבנו זכרוננו לברכה ולא היה באפשרותו לתת צדקה עבור הספרים אך החיה את עצמו מאד עם הספרים מפני שהיה לו הרבה צרות בביתו וכו' אז ענה ואמר אין אנו צריכים כלל למעות משום בריה שבעולם הענין שלנו

הוא לא אָסִיפֶת מַעוֹת רַק עֲנִינּוֹ הוּא לַפְרָסָם אֶת עֲצוֹתָיו
הַקְדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּינוּ זְכָרוֹנוֹ לְבָרָכָה לְכָל הָעוֹלָם כָּלֹ.

תרסג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: לִנְהַג אֶחָד כְּשֶׁנֶּהֱג בַּמְכוּנִיתוֹ וּכְשֶׁנֶּסַע
אֲחוּרָנִית כְּמַעַט שְׂדֵרָס יֵלֵד קֶטֶן שְׁעָמַד מֵאֲחוּרֵי הַמְכוּנִית
(וּבְרִגָע הָאֲחֵרוֹן מוֹהֲרָא"ש ז"ל הִצִּילוֹ) וְאָמַר לוֹ "תִּדַּע לָךְ כָּלֹ
אִפְּעֵם אֵל תִּסַּע עִם הָרֶכֶב שְׁלֹךְ אֲחוּרָנִית וּבָאֵם אֶתָּה צָרִיךְ
לִנְסֵעַ אֲחוּרָנִית אֵל תַּעֲשֶׂה זֹאת רַק אִם הָעֻמְדָּה שׁוֹמֵר
שִׁישְׁמֵר מֵאֲחוּרֵי מְכוּנִיתְךָ שֶׁלֹּא יִקְרָה שׁוּם תַּקְלָה".

תרסד

גַּם אָמַר לְאֶחָד שֶׁהָיָה נוֹסֵעַ בַּמְכוּנִיתוֹ בַּפְּזִיזוֹת וּבַפְּרָאוֹת
וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁיִּדַּע שְׁמִכוּנִית הוּא כָּלֹ מְשֻׁחִית
וְצָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְהִזָּהֵר בְּשַׁעַת נְהִיגָה וְלֹא לִנְסֵעַ בַּפְּרָאוֹת.

תרסה

גַּם אָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל לְאֶחָד שֶׁטָּעַן שְׁעָדִין לֹא קָרָה אֲצִלּוֹ
תַּאוּנָה וְכֹדוֹ אִפְּשׁוּסַע בְּמַהֲירוֹת מְפָרֶזֶת, וְהַשִּׁיב לוֹ
מוֹהֲרָא"ש ז"ל "דַּע לָךְ שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁאַתָּה נוֹסֵעַ אֲזִי פְּשׁוּט
מֵלֵאכִים שׁוֹמְרִים אוֹתְךָ בְּזָכוֹת הַמִּצּוֹת צְדָקָה שֶׁאַתָּה עוֹסֵק
בָּזָה כִּי צְדָקָה תִּצְלִל מִמּוֹת וְהוֹכִיחוּ מְאֹד שֶׁמַּעֲתָה לֹא יִסְמָךְ
עַל מַעֲשֵׂי נְסִים רַק יִסַּע עִם חֻקֵּי הַתְּנוּעָה".

תרסו

פַּעַם אַחַת עָמַדְנוּ לִפְנֵינוּ בַּחֲדָרוֹ הַקְדוֹשׁ וּבְאַמְצַע קִבֵּל טַלְפוֹן
מֵאֶחָד שֶׁבָּנוּ הָיָה כָּבֵר זֶה זְמַן רַב חוֹלָה וְכוּ' וּבְדִיּוּק בָּאוּנוּ
יוֹם בְּבֹקֶר לָקְחוּ אֶת בְּנוֹ לְבֵית הַחוּלִים אַחֵר שֶׁכְּמַעַט מֵת
וּלְבִסּוֹף נִשְׁאָר לִשְׁכֵּב בְּבֵית חוּלִים בְּלִי הַכֶּרֶה וְרַק הַלֵּב עוֹד
עֹבֵד קֶצֶת וְנִצְטָעֵר מוֹהֲרָא"ש ז"ל עַל זֶה מְאֹד מְאֹד מְפָנִי
שֶׁבָּנוּ שֶׁל הַלֵּל כָּבֵר סָבַל מִמַּחֲלָה מְסַכָּנַת זְמַן רַב וְכוּ',

ובקש אותו מוהרא"ש ז"ל שיראה דבר ראשון לחזק את אשתו וראה לדבר על לבה דברי נחומים ויעודד אותה ואמר לו: באם תשאליני ומי יחזק אותך ומי יעודד אותך אחר שיש לך צרה כזו? אף דע לך שעם רבנו ז"ל ועצותיו הקדושות אתה יכול להחזיק את עצמך ואני רק מבקש ממך שתראה לחזק את אשתך מפני שבדרך כלל אנשים רגילים בצרה כזו שכל אחד זורק את האשמה על השני וכו' ועל כן תראה שיהיה ביניכם שלום וברכו שהשי"ת יזכהו לבשר רק בשורות טובות ומשמחות.

תרסז

ואחר כך ספר לנו שהיום כבר קבל כמה טלפונים כאלו ושמע היום הרבה צרות כאלו שיש בין אחינו בית ישראל בעולותינו הרבים וספר שגם מארץ ישראל כבר קבל היום טלפון בנסח כזה ואמר מכל זה הוא רואה שהעקר הוא רק הספרים שזה פשוט מחייה ומציל אנשים וזה צריך להיות עקר עבודתנו ובזה אנו צריכים להיות חזקים מאוד.

תרסח

מוהרא"ש ז"ל אמר: שבלי מדת הסבלנות אי אפשר בשום אופן שבעולם לעבר את זה העולם כפי הצרות היסורים וההרפתקאות שעוברים על-כל אחד בכל יום ובכל שעה ובכל רגע ממש, וכשאדם סבלן זוכה לעבר על הכל וזה המדה הכי קשה לזכות אליה כי בה תלויים עוד כמה מדות יסודיות כמו מדת ההסתפקות ובפרטיות מדת השמחה.

תרסט

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל כִּי מִדַּת הַסְּבָלִנוּת וְאֲרִיכוּת אֲפִים
לְהֶאֱרִיךְ אֶפֶס עַל-כֵּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו וְלִסְבֵּל בְּשִׁלְמוֹת זֶה
יִכְנִיס מְשִׁיחַ בְּעוֹלָם וְעָקְשׁוּ כָּפִי שֶׁהָאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עַצְמוֹ
בַּמַּדָּה הַיְקָרָה הַזֹּאת כְּמוֹ-כֵן מִמְּשִׁיחַ עַל עַצְמוֹ רוּחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחִים.

תרע

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁכָּל אָדָם יֵשׁ לוֹ בְּחִירָה וְיָכוֹל לִקְחַת אֶת
עַצְמוֹ בְּיָדָיו וְאֶפִּילוֹ הַמְּטַרְף הַכִּי גָדוֹל אִם רַק יִקַּח אֶת עַצְמוֹ
בְּיָדָיו וַיִּשְׁנֶה דֶּרֶכּוֹ יֵצְלִים כִּי בְּחִירָה יֵשׁ לְכָל בֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל וְהוּא
חוֹזֵר תְּמִיד דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל שֶׁאָמַר (לִיקוּ"מ חֵלֶק ב' סִימָן ק"י)
שֶׁאֵחָד שָׁאֵל אוֹתוֹ כִּי־צַד הוּא הַבְּחִירָה הַשִּׁיב לוֹ בְּפִשְׁטוֹת
שֶׁהַבְּחִירָה בְּיַד הָאָדָם "אִם רוּצָה עוֹשֶׂה וְאִם אֵינוֹ רוּצָה אֵינוֹ
עוֹשֶׂה", וּמוֹהֲרַנ"ת ז"ל אָמַר אִף שֶׁהוּא דֹּבֵר פְּשוּט עִם כָּל
זֹאת כְּתִבּוּ כִּי יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּפְּלוּ כָּבֵר כָּל כֹּף בְּדַעְתָּם שֶׁנִּדְּמָה
לָהֶם שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁתַּנּוֹת כָּלֵל וּבְהִכָּרֵם לְהַשְׁאֵר בְּמַעֲשֵׂיהֶם
וְהַרְגִּילָהֶם וְכו', וְסִיִּם מוֹהֲרָא"ש ז"ל כֵּן הוּא אֵצֶל כָּל אָדָם יֵשׁ
לוֹ בְּחִירָה אִם יִקַּח אֶת עַצְמוֹ בְּיָדָיו כָּבֵר לֹא יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁעָשָׂה
וְכו', וְכֵן יָכוֹל לֵצֵאת מִכָּל הַשְּׁגֵעוֹנוֹת שֶׁלוֹ וְכו', כִּי הַכֹּל תְּלוּי
בְּיָשׁוּב דַּעְתּוֹ.

תרעא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: הָאָדָם צָרִיךְ תְּמִיד רַק לְהַשְׁתַּוְּקֶק אַחֲרָיו
יִתְבַּרֵּךְ וְלֹא יִתְפַּעֵל מִשּׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם וְאִם נַעֲשִׂים לוֹ
שׁוֹנְאִים צָרִיךְ לְשִׁכֵּר הֵיטֵב הֵיטֵב אֶת שׁוֹנְאָיו קְדֵי שֶׁלֹּא יִפּוֹל
בְּפֶחַ יָקוּשׁ כִּי תִכָּף וּמִיד כְּשֵׁיִשׁ לְהָאָדָם שׁוֹנְאִים צָרִיךְ לְדַעַת
כִּי הַשׁוֹנְאִים עוֹלָלִים לְהַכְרִיתוֹ לְגַמְרֵי כִּי לִשְׁנֹאָה אֵין גְּבוּל
רַחֲמָנָא לִי־צֵלָן וְצָרִיךְ לְשַׁמּוֹר אֶת עַצְמוֹ מֵאֵד מֵאֵד מִשׁוֹנְאָיו.

תרעב

מוהרא"ש ז"ל אמר: אסור להיות פתי ולהאמין לכל אחד מה שהוא אומר רק צריכים לחקור היטיב היטיב אם יש ממשות בדבריו ובפרטיות בעניני "השקפה" בזה צריכים להזהר מאד מאד כי כשאחד יאמר דבר נגד האמונה הקדושה חס ושלום כבר גורם פגם גדול להשומע דבריו כי אפילו דבור אחד נגד האמונה הקדושה חס ושלום נכנס בהאדם כמו ארסו של נחש מסכן ועל כן צריכים לשמור מאד מאד בעדנים אלו ולא להיות פתי המאמין לכל אחד מה שהוא אומר וצריכין על זה הרבה תפלה ובקשה שלא ילכד במלכדת חס ושלום.

תרעג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל אחד מאנשי שלומנו צריך שיהיה אצלו תמיד מוכן כמה מספרי רבנו ז"ל ובפרטיות הקונטרסים החדשים שהם תמצית הליקוטי הלכות הקדושים כי פן תמצאו בדרך איזה בר ישראל ותוכלו להכיות אותו ותאירו בו אור רבנו ז"ל אשר אין למעלה מזה.

תרעד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שצריכים לדעת שאין ענין של טעות רק הכל הולך בחשבון צדק ועל כן אם סבבו עמך מלמעלה שתטעה בדרך זה סימן שאתה צריך להיות עקשן בדרך זה ואין זה טעות כלל ועליו לברך איזה ברכה או להתפלל איזה תפלה או לדבר איזה דבור אמונה עם מישהו או להפיץ לו ספרי רבנו ז"ל.

תרעה

פעם ספרו שני בחורים לפני מוהרא"ש ז"ל הסבה שחזרו כל כך מאחר מהפצת ספרי רבנו ז"ל כי נתקעו ברכבת והצרכו לחכות זמן רב והתחיל מוהרא"ש ז"ל לחקור אצלם האם פגשו איזה יהודי אז וכו', ונזכרו שמצאו איזה בחור

מבגר שהיה שבור בעצמו כחרס הנשבר ונתנו לו קונטרס "מציאת הזוג" ענה ואמר להם מוהרא"ש ז"ל לא, לא, לא נתקעו בדרך אלא הקדוש ברוך הוא סבב עמכם סבות כאלו שסתובבו בדרך עם הרפכת עד שתמצאו את הבחור הזה ונתתו לו את הקונטרס הזה הלא מה אתם יכולים לתאר ולשער איך מחיה את עצמו עם זה? הלא הבחור הזה בודאי מ'אש וחושב מה לו לחיות מרב מרירות שעובר עליו שאין לו את בת זוגו ואתם מסריתם לו את הקונטרס "מציאת הזוג", וממש הצלתם אותו.

תרעו

פעם ספרו לפני מוהרא"ש ז"ל שאחד מאנשי שלומנו הדביק מודעות בענין התעוררות להתבודדות על הקירות ענה ואמר על זה מוהרא"ש ז"ל שזה רבוי אור הגורם אחר כך לשבירת כלים ורבוי חושך כי סתם בני אדם אינם יודעים מהו ענין התבודדות והלא צריכים לזה הקדמות רבות ועל כן תכף ומיד כשרואים על הקיר התעוררות להתבודדות וכו', מתחילים לדבר מה שמדברים וכו', וסיים מה? מי שפבר מקרב אל רבנו ז"ל צריך התחזקות עצומה שידבר בכל יום אליו יתברך וצריך הקדמות רבות מכל שכן מי שאינו יודע בכלל מכל ענין ההתבודדות הלא ללעג ולשחוק יהיה בעיניו על כן העקר להפיץ אמונה בו יתברך ועל ידי זה יובן גם ענין התפלה והתבודדות אליו יתברך.

תרעז

מוהרא"ש נ"י אמר: אין עוד דבר טוב ואין עוד תענוג כזה בעולם כמו מי שמרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך ומספר לפניו יתברך את כל לבו ואת כל מה שעובר עליו.

תרעח

ואמר: הלא מי שמרגיל את עצמו לדבר עמו! יתברך
בתמימות ובפשיטות גמור יכול להרגיש עוד בחיים חיותו
אף שכבר מסתובב בעולם העליון ואין לו אף אחד רק
הקדוש ברוך הוא בעצמו אשרי מי שאינו מטעה את עצמו
רק תמיד מתבודד עמו! יתברך בתמימות ובפשיטות גמור.

תרעט

את גדל החכמה שיש למוהרא"ש ז"ל בענין גלוי והסתר
לובש צורה ופושט צורה זה אין לתאר ואין לשער כלל ואני
יכול להעיד על דברים שזה למעלה משכל אנושי כי אני יושב
אצלו בחדרו הקדוש ומתקתק עבורו ואני רואה ושומע
דברים שלא יאמן כי יספר הנה מגלה לאחד גלוי אלקות
במדרגה הכי גבוהה עד שנתבטל הבחירה מרב אור והנה
להשני הוא כבר מדבר דברים של מה בכך וכאלו שום דבר
לא קרה עד שנדמה שהוא איש כאחד האנשים ואדרבה
תכלית ההפוך וכו', ודבר זה נארע אצלו בכל יום ובכל שעה
וגם מי שמרגיל אצלו יכול להעיד על דברים כאלו והכל פלא
גדול אף יכולים ללבש צורה ולפשט צורה?

תרפ

אחד מאנשי שלומנו קבל רפורט מהמשטרה והיה סך גבוה
מאד כי נסע במהירות על גשר וזה עוון גדול מצד חקי
הממשלה וכשבא וספר למוהרא"ש ז"ל אז לא די שלא נחמו
אלא נזף בו ואמר לו הלא היית מתחייב בנפשך וכו'. מה היית
עושה חס ושלום אם היה בא משאית גדולה ולא היה יכול
לעצר לא אתה ולא הוא והייתם מתנגשים? הלא היית נשאר
חס ושלום על המקום (מת) רחמנא ליצילן, ועל כן מגיע לך
הענש של המעות אולי מהיום כבר תשמור לא לנסע
במהירות ובפזיזות.

תרפא

ולא עבר שבוע מהמקרה ובא האברך הנ"ל לשאול את מוהרא"ש ז"ל היות שאשתו רוצה לנסע עמו לאיזה מקום האם כדאי לנסע עמה? והתפלא מוהרא"ש ז"ל ואמר מה אתה שואל אותי שאלה כזו? והתחיל מוהרא"ש ז"ל לחקור איפוא אתם צריכים לנסע והשיב שכן דוד רחמנא ליצלן נהרג בתאונת דרכים והיא רוצה לילך לנחום אבלים ענה ואמר מוהרא"ש ז"ל בודאי תלך כי מצות נחום אבלים היא מצוה גדולה עד מאד ומתן שכרה בצדה ובין כך נזכר מוהרא"ש ז"ל מכל הספור הנ"ל ואמר לו נו אתה זוכר איך שצעקתי ונזפתי אותך על נסיעתך הפזיזה האם בן דודך לא היה משלם קנס פי עשרה מאשר יהרג? וסיים אית מאן דפרע בגופיה ואית מאן דפרע בממוניה והזהירו מאד לנהג בסבלנות.

תרפ

מוהרא"ש ז"ל אמר לאברך אחד: כלל זה תנקט בידך "מי שחולק עלי יש אצלו גיד עם טמאת קלפת הציזנות שנדבק בו" גם אמר לו אז קדשה עם טמאה אינה מתערבת בשום אופן שבעולם על כן הם הציזנים אינם יכולים לסבל אותי כמו שנראה בעליל מאז שאני רוצה להתישב ביבנאל מחרפים ומבזים אותי בכל העתונות וכן החולקים עלי אינם יכולים לסבל אותי כלל ושונאים אותי בתכלית השנאה כידוע "כי טמאה וקדשה אינם משתוים יחד"....

תרפג

מוהרא"ש ז"ל אמר: כמו שבענין קלפת הציזנות יש לו לחבר ספרים וקונטרסים שלמים לגלות פרצופם הטמא ואת גודל הקלקול שקלקלו וכו', כמו כן יש לו לחבר ספרים וקונטרסים שלמים בענין המתנגדים והחולקים עליו מי הם? ואיך נתהוה המחלקת עליו ומה

קלקלו? ודחו את הגאולה בלי שום ספק בפרטי פרטיות ואם
יהיה ההכרח יחבר ספרים אלו.

תרפד

מוהרא"ש ז"ל אמר לאחד: שהתאונן שמרגיש עליו דינים
קשים וכו', שיגלח את שערו תיו לכל הפחות פעם אחת
בחדש כי מי ששערותיו גדולים בידוע שדינים שורים עליו
ואמר לו אז אם אפשר לגלח בערב ראש חדש או בכל ערב
שבת קודש שקודם שבת מברכים מה טוב ומה נעים.

תרפה

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל מי שזכה להיות אפילו פעם אחת
על ציון רבנו ז"ל ראוי לו לשמוח כל ימי חייו בשמחה תמידית
ולרקוד מרב שמחה כי זכינו לקבל הבטחה כזו אשר אין שום
מעות בעולם שיוכל לשלם עבור הבטחה כזו ומכל שכן מי
שזכה להיות עוד פעם ועוד פעם וכו', על כל פנים אפילו
פעם אחת אין למעלה מזה.

תרפו

מוהרא"ש ז"ל אמר: בענין ציון רבינו ז"ל זה פלא גדול עד
מאד פלאי פלאות מי שזכה להיות שם פעם אחת תכף ומיד
קשרק הולך משם נמשך לבו לחזר לשם כמו מגנט ממש
ולבו בוער בתוכו לחזר ולהיות עוד פעם אצל רבנו ז"ל.

תרפז

מוהרא"ש נ"י אמר: שהמדרגה הכי גבהה לזכות אליה בזה
העולם הוא 'אף פעם לא להיות בכעס' ומי שזוכה להגיע אל
מדרגה זו שבשום פעם אינו כועס הוא אחז במדרגה גבהה
מאד מאד.

תרפח

ואמר: שמוהרנ"ת ז"ל אחז בזה בשלמות כי היה עניו שפל וסכלן גדול ואף שצערותיו מתנגדים רשעים וכו' וכן עבר עליו בביטול וכו' מניעות כחומות ברזל וכו', עם כל זאת אף פעם לא היה בכעס.

תרפט

וספר מוהרא"ש ז"ל: ששמע מאנשי-שלומנו היקרים שהיו בין אנשי-שלומנו חדושים נפלאים שאחזו במדה היקרה הזו של סבלנות ואריכות אפים ולא להיות בכעס ואמר מוהרא"ש ז"ל: כי דבר זה תלוי כפי רבוי התבודדות שיש לו להאדם ואף-על-פי-כן סיים מוהרא"ש ז"ל יכולים לזכות על-ידי רבוי התבודדות שמבחוץ יראה כאלו הוא בכעס ומקפיד ובפנים הוא צוחק ואינו מכון אל מה שצועק ומקפיד.

תרצ

מוהרא"ש ז"ל הקפיד מאד שלא להתפלל את התפלות הקבועות שחרית מנחה מעריב חצות בעל פה ואמר שבנגל לחסר מזמורים ופסוקים וברכות שלמים ולא ירגיש.

תרצא

ואמר: שאפילו להתפלל מתוך הסדור צריכים לרחמים גדולים שיזכה לכן פרוש המילות ולרכז את עין עינו אל התבות שמתפלל כי המחשבה משוטטת אנה ואנה וכו', ומכל שכן בעל פה בודאי יחסר ברכות שלמות.

תרצב

וביותר מקפיד על ברכת המזון שצריכים לברך דייקא מתוך הסדור כי הוא דאורייתא ובנגל יכולים לחסר איזה ברכה או כמה שורות מרב בלבולי הדעת שעובר על כל אחד ועל כן צריכים לברך ברכת המזון מתוך הסדור דייקא.

תרצג

מוהרא"ש ז"ל אמר לאברהם אַחַד כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּל אֶת עַצְמוֹ לַיִחָד יְחִידִים אֲזִי נֹטֵהר מִבֵּית וּמִבְּפָנִים וְהַעֲקָר לְצִיר לִפְנֵי עֵינָיו אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַד' מִלְּאִים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וִיטִיל בְּהֶם כְּמִטִּיל בְּגֵן נִפְלֵא וְנִהְדָּר.

תרצד

וְאָמַר: אֶפִּילוֹ שֶׁבְּנֵי אָדָם אוֹמְרִים שֶׁזֶה דְּמִיוֹן וְכו'... מַה בָּכָה שִׂיאֵמְרוּ מַה שִׂיאֵמְרוּ, כִּי מוֹבָא בִּתְנָא מִהֶרֶב הַקְדוּשׁ רַבִּי שְׁלֵמָה זִלְמָן מִלֵּאדִי ז"ל כִּי מוֹטֵב שֶׁיִּדְמָה בְּדַעְתּוֹ אֶמְתֵּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אֶפִּילוֹ שְׁטוּעָה וְכו' מֵאֲשֵׁר יִדְמָה בְּדַעְתּוֹ שְׁטִיזוֹת וְהִבְלִים וְכו' וּמִכָּל שֶׁכֵּן הִרְהוּרִים רַעִים רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן.

תרצה

וְאָמַר מוהרא"ש ז"ל בְּשֵׁם הָרַב הַקְדוּשׁ רַבְּנוֹ אֱלִימֶלֶךְ ז"ל שֶׁהַשְּׂמֹת צָרִיכִים לְבֹא לִפְנֵי עֵינָיו לְבַד וְלֹא יִקַּח אוֹתָם בְּחִזְקָה שְׂאֵז הַעֲנִין כְּמוֹ גִּזְלָה.

תרצו

גַּם אָמַר מוהרא"ש ז"ל: סִימָן לְהֶאָדָם אִם נִתְקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ לְמַעַלָּה אִם מֵאִיר לִפְנֵי עֵינָיו שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ.

תרצז

מוהרא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁבְּכָל הַדּוֹרוֹת כָּל אֱלוֹ שֶׁלֶקְחוּ אֶת דְּבַר רַבְּנוֹ ז"ל בְּרִצִּינוֹת גָּדְלוֹ וְהִצְלִיחוּ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְזָכוּ לְלֶמֶד הַרְבֵּה תוֹרָה הַקְדוּשָׁה נִגְלָה וְנִסְתָּר וְגַם זָכוּ לִפְרָנְסָה בְּגִשְׁמִיּוֹת כִּי אֶפִּילוֹ אֱלוֹ הַסּוֹחֲרִים הַתְּמִימִים מִבֵּין אֲנָשִׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַרְוִיחוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת עַל יְדֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְאַלּוּ
אֲשֶׁר כָּל הַתְּקַרְבוּתָם הִיָּה סֶתֶם מִשְׁפָּה וְלַחוּץ נִשְׁאָרוּ קֶרֶם
מִקָּאן וְקֶרֶם מִקָּאן וּמֵאוּמָה לֹא הִיָּה בֵּינָם וְעוֹד קִנְאוּ אֶת
אֲחֵרִים וּמֵאלוּ סָבְלוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵה שֶׁסָּבְלוּ כִּי הֵם גִּרְמוּ
אֶת כָּל הַמַּחְלֻקָּת עַל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִבֵּית וּמִבְחוּץ.

תרחצ

פֶּעַם אַחַת דִּבֶּר עִמָּנוּ מוֹהֲרָא"ש ז"ל מַעֲנִין מְזוּזוֹת אֵיךְ
שְׁצָרִיךְ הָאָדָם מֵאֵד מֵאֵד לְדַקְדֵּק בְּדִבְרֵי זֶה שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בְּשׁוֹם
חֵדֶר שֶׁבְּבֵית נִשְׁלָא יֵשִׁים מְזוּזָה כְּשֶׁרָה עַל פֶּתַח, וְגַם שֶׁיִּרְאֶה
הָאָדָם מִפֶּעַם לִפְעַם לְבִדּוֹק הַמְּזוּזוֹת מִפְּנֵי שְׁצָרִיךְ מֵאֵד
לִשְׁמֹר עַל כְּשָׁרוּתָם וְאָמַר שֶׁכָּל הַצִּרוֹת שֶׁבָּאוֹת עַל הָאָדָם
בְּבֵיתוֹ הוּא רַק מַחֲמַת שְׂאִינוּ נִזְהָר בְּמַצּוֹת הַמְּזוּזָה וְאִינוּ
מִשְׁגִּיחַ עַל כְּשָׁרוּתָם.

תרצט

וּסְפָר: כְּשֶׁקֶנָה אֶת הַבַּיִת שֶׁל הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ אָזִי תִּכְף הַתְּחִילוּ
לִשְׁבֹּר אֶת הַחֲלוֹן שֶׁל הַבֵּית הַמְּדֻרָשׁ הַקָּטָן בְּכָל לַיְלָה (מֵה
שֶׁהַיּוֹם שֶׁהוּא חֵדֶר הַקֹּדֶשׁ), וּבְכָל יוֹם כְּשֶׁהָיוּ מִתְקַנְיִם אֶת
הַחֲלוֹן אָזִי לְמַחֲרַת קָבַר הִיָּה עוֹד פֶּעַם שְׁבֹר וְכֵמָּה שָׁרַק לֹא
נִסָּה לְתַפֵּס אֶת אֵלּוּ הַשּׁוֹבְרִים לֹא עָלְתָה בִּידּוֹ, עַד שֶׁשָּׁם
פֶּעַם אֶחָד צָפוּי פִּלֶּסְטִיָּק עַל הַחֲלוֹן שֶׁעַל זֶה יֵשׁ בְּטוֹחַ מִפְּנֵי
שֶׁזֶה עוֹלָה יָקָר מֵאֵד וְאֵף עַל פִּי כֵּן לֹא עָזַר כְּלוּם וְהִיָּה שָׁם
חוֹר עַל יְדֵי אֵיזָה דִּבְרֵי שֶׁזָּרְקוּ עִם כָּח חֲזָק בְּהַחֲלוֹן וְהַתְּחִיל
לְחַפֵּשׁ וְכוּ' עַד שֶׁעָלָה בְּדַעְתּוֹ לִשְׁיִם מְזוּזָה בְּפִרוּזְדוֹר הַסְּמוּךְ
לְחֵדֶר הַנִּי"ל (שֶׁבְּאַמַּת ע"פ הַהֲלָכָה פְּטוּר לְכַאוֹרָה מִמְּזוּזָה
מִפְּנֵי שֶׁאֵין שָׁם אֶפֶּילוּ ד' עַל ד' וְאִי אֶפְשָׁר לְגוֹר שָׁם), וּמֵאוֹתוֹ
יוֹם שֶׁקֶבַע הַמְּזוּזָה עַל פֶּתַח הַפִּרוּזְדוֹר אָזִי תִּכְף נִפְסַק עֲבִין
שְׁבִירַת הַחֲלוֹנוֹת וְהַבִּין שֶׁהֵכֵל הִיָּה רַמְזִים בְּשִׁבְלֵי שְׁיִשִּׁים
הַמְּזוּזָה בְּפֶתַח הַנִּי"ל וּסְפָר לָנוּ כָּל זֹאת לְמַעַן גִּדַּע אֵיךְ לְהַזְהִיר
הַיִּטִּיב בְּקִבְעַת הַמְּזוּזוֹת בְּכָל פֶּתַח הַבֵּית וְכוּ'.

תש

מוהרא"ש ז"ל אמר: שְׁבִזָּה העולם כפי הירידות והנפילות והקטנות שעוברים על כל אחד ואחד בכל יום אי אפשר להחזיק מעמד רק על ידי עצותיו הקדושות של רבנו ז"ל הן אמת שרוב העולם אינם זוכים לידע מרבנו ז"ל ואף על פי כן מתחזקים אצל להשאר להיות דבוק בו יתברך על אף כל הירידות והנפילות אל זה ההכרח להתקרב אל רבנו ז"ל ולקבל דעתו.

תשא

מוהרא"ש ז"ל אמר: שְׁבַעֲנִין רבנו ז"ל צריכים חזוק חדש בכל יום ויום כפי התגברות והתגרות הסמך מם בעצמו על כל מקרב ומקרב לנתקו ולרחקו מרבנו ז"ל וכמו שכתב רבנו ז"ל בעצמו במכתבו לכללות אנשי שלומנו "אשר עיניו לטש ושניו חרק עלי" אשר הסמך מם מאד מאד שואג את רבנו ז"ל ועל כן כל מי שרוצה להתקרב אליו מגביר עליו המניעות וכו', וכן מי שפבר מקרב עליו הוא מתנפל ביותר והעקר מבפנים שהתלבש עצמו במי שהתלבש וכו', וגורמים מחלקת וחלוקי דעות וכו' ועל ידי זה מתרחקים ומקררים המקרבים.

תשב

ואמר מוהרא"ש נ": ולכן צריכים הרבה להתפלל לפניו יתברך שהוא ישאר אצל רבנו ז"ל כל ימי חיינו יהיה מה שיהיה ועל ידי תפלה בודאי יזכה להשאר אצלו ושום דבר לא יוכל לבלבלו ולבטלו ולרחקו ממנו ז"ל.

תשג

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שחוזר הרבה "ליקוטי מוהרן" ומתבונן עצמו בכל יום ויום על פי סדר התורות ושוקד על

דלתי ספרי מוהרנ"ת ז"ל ואוחז את עצמו בשאלות ותשובות
"אשר בנחל" הוא כבר אף פעם לא יתרחק מרבנו ז"ל.

תשד

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שיאחז בספרו "אשר בנחל" יעין
בהם בקביעות יהיה לו כבר הסתכלות אחרת על כל החיים
ועל כל ההתקרבות אל רבנו ז"ל ויגיש נעם אחר לגמרי
בהתקרבותו אל רבנו ז"ל ויזכה להחיות עצמו באפן אחר
לגמרי (ער וועט זיך קענין שענער דער האלטין און ער וועט
האבן א ליכטיגען קוק אויף ברסלבר חסידות) ושום רמאי
וצבוע כבר לא יוכל לו.

תשה

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שזכה להיות על ציון רבנו ז"ל כל
התקרבותו אל רבנו ז"ל הוא כבר בצורה אחרת לגמרי כי
מרגיש אור פנימי בהתקרבותו אשרי מי שבא אל ציון רבנו
ז"ל.

תשו

כמה פעמים שמענו מפי מוהרא"ש ז"ל שזה נס שציין רבנו
ז"ל הוא ברוסיה כי אחרת מי יודע אם היו מניחים
המתנגדים הרשעים אותנו להכנס... וזכה שזה ברוסיה גם
הם באים לשם בפחדים... ובשברון לב ותפלה והתבודדות
וכסופים והשתקקות...

תשז

מוהרא"ש ז"ל ספר: שכל אלו מאנשי שלומנו שגרו בעיר
אומן היה להם מנהג לעלות בכל יום אל ציון רבנו ז"ל ויש
שעלו לשם אפילו פעמים ביום ואלו שגרו קצת רחוק באו
מפעם לפעם והיו מאנשי שלומנו היקרים שהיו באים
ממקומות רחוקים בכל ערב ראש חדש ואמרו שם יום כפור
קטן בהתעוררות רב ובבכיות עצומות.

תשח

וספר מוהרא"ש ז"ל: שהרב החסיד רבי סנדר מטירהוויצא ז"ל (מגדולי העובדי ה' שבין אנשי שלומנו) היה דרכו לבוא אל ציין רבנו ז"ל בקביעות בכל ערב ראש חדש וכן בט"ו בחדש (והסבירו מוהרא"ש ז"ל כי כן מובא בדברי רבנו האריז"ל אשר אז הוא עת רצון גדול ללכת על ציין של צדיק ויכולים לפעל שם מה שרוצים ברוחניות ובגשמיות).

תשט

וספר מוהרא"ש ז"ל בשם הרב הקדוש ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל שפעם הלך אל ציין רבנו ז"ל באמצע הלילה ושמע קול גדול יוצא מהציין וכשנגש יותר קרוב ראה איך שרבי סנדר שוכב בפשוט ידים ורגלים ובוכה שם הרבה מאד מאד וצועק בקולי קולות ולא רצה לבלבלו על כן עמד הוא בחוץ ואמר שם חצות והתבודד עצמו.

תשי

מוהרא"ש ז"ל אמר: כפי גדל יקרת ציין רבנו ז"ל אי אפשר להגיע לשם רק על ידי תפלה והתבודדות והשתוקקות ימים ושבועות (בענקין און האפין).

תשיא

מוהרא"ש ז"ל ספר: שהרב רבי זלמן מעיר מעדוועדיןקע היה מאד קרוב אחרי מוהרנ"ת ז"ל וקבל ממנו הרבה בעבודת השם יתברך ופעם אחת היה מוהרנ"ת ז"ל שובת בעיר טשהערין ונסע הרב ר' זלמן אליו על שבת קודש להיות עמו בצוותא והשתוקק מאד להכנס אל מוהרנ"ת ז"ל והסתכל בתוך איזה חלון קטן שהיה בסדרו של מוהרנ"ת

ז"ל וְרָאָה שְׁפָנִי מוֹהֲרֵנִי ז"ל מֵאִירוֹת מֵאֵד מֵאֵד וּמֵאֵד נִבְהַל
וּכְשֶׁנִּכְנַס אֶל תּוֹךְ הַחֹדֶר כָּבֵר לֹא רָאָה שׁוֹם דָּבָר וְחִיָּה אֵלָיו
מוֹהֲרֵנִי ז"ל וְאָמַר לוֹ הֵאֱתָה זֶה זֶלְמָן... וְכִסָּה אֶת כָּל הָעֵינָן
כָּאֵלּוּ לֹא קָרָה שׁוֹם דָּבָר... וְסִפֵּר אַחֵר כִּי ר' זֶלְמָן שָׁאִין לְתֵאֵר
וּלְשַׁעַר מֵה שְׂרָאָה אֵז אֵיךְ שְׁמוֹהֲרֵנִי ז"ל הָיָה לוֹבֵשׁ צוּרָה
וּפּוֹשֵׁט צוּרָה הֵנָּה הָאִיר כָּל כָּךְ... וְהֵנָּה כָּבֵר לֹא רָאוּ שׁוֹם
דָּבָר...

תשיב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לְאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּדִבְרוֹ עִמּוֹ דָּרָךְ
הַטְּלָפוֹן אֲנִי מְקַנָּא אוֹתָךְ מֵאֵד מֵאֵד שְׂאֵתָה זֹכָה לְשִׁבְתְּ
בְּאַרְצֵנוּ הַקְדוּשָׁה וְאֲנִי יוֹשֵׁב פֹּה בְּחוּץ לְאַרְץ בְּגִלּוֹת...
וְכִשְׁהָלָה הַתַּחִּיל לְנַחֲמוֹ הֲלֹא אֵיפּוֹא שְׂאֵתָם גָּרִים הַשְׂכִּינָה
שָׁם וְכו', הַשִּׁיב לוֹ מוֹהֲרָא"ש ז"ל אֲבָל שָׁם בְּאַרְצֵנוּ הַקְדוּשָׁה
הוּא מְשָׁכֵן הַשְׂכִּינָה וּמִי שֶׁעִין פְּתוּחָה לוֹ יָכוֹל לִזְכּוֹת לְרֵאוֹת
וּלְהַרְגִישׁ הַשְׂרָאָה הַשְׂכִּינָה הַקְדוּשָׁה בְּפוֹעֵל מִמֶּשׁ.

תשיג

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: שְׁתַּלְמִיד רַבְּנוּ ז"ל יֵשׁ לוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
אַחֲרֵת לְגַמְרֵי הֵינּוּ כְּפִי הַהַקְדָּמוֹת הַקְדוּשׁוֹת שְׂאֵנוּ מְקַבְּלִים
מִרַבֵּינוּ ז"ל מִסְתַּכְלִים עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּצוּרָה אַחֲרֵת לְגַמְרֵי
וְלֹא מִסְתַּכְלִים עַל הַזֵּרִים שֶׁבָּאוּ וְחָלְלוּהוּ רַק מִסְפָּשִׁים שָׁם
אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהָאֲרֵת הַשְׂכִּינָה אֲשֶׁר שָׁם בֵּיתָה.

תשיד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל סִפֵּר: שֶׁהָאִישׁ הָאֱלֹקִי הָרַב הַקְדוּשׁ ר' אֲבֵרָהָם
ב"ר נַחֲמָן ז"ל (בְּעַל הַמַּחֲבֵר סֵפֶר בְּאוֹר הַלִּיקוּטִים עַל
הַלִּיקוּטֵי מוֹהֲר"ן) תַּמִּיד דָּבָר מְקַדְּשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמַגְדִּילָת
צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְעַל קֶטֶב זֶה הָיָה עַל פִּי רוֹב שִׁיחָתוֹ כְּשֶׁהָיָה
בְּאוֹמֵן דָּבָר בְּהַתְּלֵהְבוֹת גְּדוּלָּה עַל קִדְּשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

וְכַשְׁהִיא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דָּבַר הָרַבָּה עַל קִדְשַׁת הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ
וּמַעֲלַת הָאָדָם הַזֹּכָה לִהְיוֹת שָׁם.

תשטו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל סִפֵּר: שֶׁשָּׁמַע מִפִּי הָרַב הַקְּדוֹשׁ ר' אֱלִיהוּ חַיִּים
ז"ל אִיךָ שֶׁהָיָה אִישׁ חוֹלְנִי בִּימֵי נַעֲרֻיו וְר' אַבְרָהָם ב"ר נַחֲמָן
ז"ל אָמַר לוֹ בְּזֶה הַלְשׁוֹן פָּאָר דִּיר נֶאֱהָר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל"
(בְּשִׁבְלֶךְ רַק אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל) רָאָה לְבָרִם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשָׁם
יָהִי לָךְ רְפוּאָה וְכֵן זָכָה לִנְסֹעַ בְּשָׁנַת תַּרְצ"ו וְהָיָה לוֹ אֲרִיכוֹת
יָמִים וְשָׁנִים שָׁם עַד שֶׁנִּפְטַר בְּשִׁיבָה טוֹבָה

תשטז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל סִפֵּר: שֶׁר' אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן ז"ל קִבֵּל פַּעַם
בְּאוֹמֵן מִכְּתָב מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהָיָה כָּל כֹּךְ שֶׁמָּח עִם הַמִּכְתָּב
וְהַמַּעֲטָפָה וְהָיָה מְנַשְּׁקָהּ וְאָמַר הֲלֹא זֶה בֵּא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל...
וְשָׂאֵל אֵיךָ אֵיפֹא אֶכְנִיס אֶת הַמִּכְתָּב? וְהַכְנִיסוּ בְּתוֹךְ תֵּיק
הַטְּלִית וְתַפִּילִין שְׁלוֹ.

תשיז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּשֵׁם הָאֱרִיז"ל שֶׁבִּשְׁבַּת יֵשׁ גַּם
לְגִשְׁמִיּוֹת הָעֲשִׂיָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עָלֶיהָ וְכָל אֶבֶן מֵאִירָה בְּצוּרָה
אֲחֶרֶת לְמִי שֶׁזֹּכֵר לְעֵינִים נְקִיּוֹת מֵה שָׂאִין בֶּן בְּחוּץ לְאֶרֶץ
מַעֲלָם לֹא יֵרְדֶה שְׂכִינָה לְמַטָּה מִעֲשֶׂרָה טַפְחִים.

תשיח

אֵף עַל פִּי כֵן אֵין שׁוּם שִׁיחָה אוֹ תוֹרָה בְּשִׁבַּת קוֹדֶשׁ שְׂאוֹמֵר
מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁלֹּא יִדְבֹּר מִקְּלַפֵּת הָעֶרֶב רַב שֶׁכָּבְשׁוּ אֶת
אֶרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה וּמַחֲלִלִים וּמַטְמָאִים אוֹתָהּ וְהוּא תַמִּיד בּוֹכָה
וּמְבַכָּה עַל גְּלוּת וְצַעַר הַשְּׂכִינָה וְחִלּוּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשָׁה.

תשיט

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ קִלְפֹת הָעֶרֶב רַב וּמַחֲלִילִים אוֹתָהּ כְּמוֹ כֵּן בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל נִכְנְסוּ קִלְפֹת הָעֶרֶב רַב וְעָשׂוּ חֲרָבָן נוֹרָא וּבְזָה הַלְשׁוֹן אָמַר: "אֲזוּי וּוּי אוֹן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זַיִנְעֵן אַרְיִן גִּיקוֹמֵעֵן דִּי עֵרֵב רַב אוֹן אִיהֵר פֶּאֶר פֶּאַרשׁווערט אַזוּי זַיִנְעֵן אַרְיִץ גִּיקוֹמֵעֵן אוֹן הַיִּילִיגֵעֵן רַבִּינִס חֹדֵר עֵרֵב רַב אוֹן אֵן גִּימאַכט א מורדיגען חורבן".

תשכ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם דְּבַר אֶחָד.

תשכא

וְאָמַר בִּשְׁם ר' אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן ז"ל כְּמוֹ שֶׁאִי אָפְשָׁר לְהַשִּׁיג אֶת רַבְּנוּ ז"ל רַק בְּאַמְצָעוֹת מוֹהֲרַנ"ת ז"ל כְּמוֹ כֵּן אִי אָפְשָׁר לְהַשִּׁיג אֶת רַבְּנוּ ז"ל רַק בְּאַמְצָעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

תשכב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁבִהִילוֹלָא דְּמוֹהֲרַנ"ת ז"ל מְנַהֵג אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו לְסַפֵּר אֶת סֵדֶר הַסְּתָלְקוּתוֹ וְכַמוּכָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל שֶׁסְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַצְדִּיקִים מְעוֹרֵר מֵאֵד אֶת הָאָדָם.

תשכג

פֶּעַם הַפְּלִיג מוֹהֲרָא"ש ז"ל בְּמַעֲלַת הַזְרִיזוֹת שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל שֶׁהָיָה זְרִיז גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁהָרַב מְטַשְׁעֵהרִין ז"ל מְבִיא בְּסִפְרוֹ פֶּרָפְרָאוֹת לַחֲכָמָה עַל תּוֹרַת ס"ג שְׁרַבְנוּ ז"ל פֶּעַם הַתְּפִלָּא מֵאֵד עַל זְרִיזוֹתוֹ הַגָּדוֹל וְהַנְּפִלָּא שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל וְאָמַר אַז

עליו רבנו ז"ל שבנדאי יהיה מנהיג ורועה בישראל וכמובא
בספר המדות שעל ידי זריזות זוכין להיות רועה נאמן.

תשכד

וספר מוהרא"ש ז"ל: שפעם העיד תלמידו ר' נחמן
טולטשינער על רבו מוהרנ"ת ז"ל שלמד בנסיעתו בדרכים
יותר מאדם אחר הלומד בביתו כי היה מתמיד גדול מאד.

תשכה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שמתפלא מאד על מוהרנ"ת ז"ל איך
שזכה לכתב כל כך הרבה כי הלא חוץ מה שכתב את חדושי
הליקוטי הלכות וכו', כתב גם את ספרי רבנו ז"ל הליקוטי
מוהר"ן ושאר הספרים הקדושים ומי שרגיל בכתיבה יתפלא
מאד איך האדם הספיק בימי חייו לכתב כל כך הרבה.

תשכו

וספר: שפעם אמרו למוהרנ"ת ז"ל שהעולם אומרים על
הש"ך שהיה לו השבעת הקלמוס ועל כן הספיק לכתב כל
כך הרבה ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל השבעת הקלמוס אין לי
אבל אני שומר את הזמן ולכן הספקתי כל כך הרבה לכתב.

תשכז

ועוד ספר מוהרא"ש ז"ל: שפעם אחת דבר מוהרנ"ת ז"ל
עם איזה ילד כמה שעות וכשראו זאת תלמידיו שאלו אותו
למה מבדבד את זמנו היקר לדבר עם ילד כי ידעו שהיה יקר
בעיניו כל דקה, ענה ואמר להם מוהרנ"ת ז"ל הנה הוא ילד
והנה הוא יהיה אברך והנה הוא יהיה זקן והנה כבר מוליכים
אותו (כאומר שקבר ימות).

תשכח

וכן ספר מוהרא"ש ז"ל: שפעם נסע מוהרנ"ת ז"ל ביחד עם הרב הקדוש מבארדיטשוב ז"ל עם עגלה וסוסים וכשהיו צריכים לעלות על איזה הר ואז בימים ההם לקח זמן עד שעלו ובדיוק היה שם מקנה ותכף ומיד ירד מוהרנ"ת ז"ל מהעגלה וטבל במקנה ועשה זאת בצריזות עצום עד שלא הספיקה עוד העגלה לעלות למעלה כבר היה מוהרנ"ת ז"ל בחזרה על העגלה וכשראה זאת הרב הקדוש מבארדיטשוב ז"ל הפליג מאד בצריזותו של מוהרנ"ת ז"ל.

תשכט

ודבר מוהרא"ש ז"ל: בענין שמירת הזמן של מוהרנ"ת ז"ל ואמר שזה פליאה גדולה איך שמוהרנ"ת ז"ל שמר על זמנו מאד כי רואים במכתב האחרון של "עלים לתרופה" שזה כבר היה קרוב להסתלקותו וכתב לבנו אודות שעונו שנתנו לתקון שיצאה לעמוד שם בעת התקון ומספרים על מוהרנ"ת ז"ל שתמיד הסתפל על השעון כי הזמן היה אצלו יקר מאד מאד.

תשל

וספר עמנו מוהרא"ש ז"ל: שמוהרנ"ת ז"ל הבטיח שמי שיילך בכל יום למקנה בעבור השם יתברך אזי יש לו תקנה לתקן הכל ובשביל זה נזהרים כל אנשי שלומנו לילך בכל יום למקנה ויש להרבה מאנשי שלומנו המפתחות של המקואות במקום מגוריהם כדי שיוכלו לילך למקנה בכל פעם.

תשלא

והמשיך מוהרא"ש ז"ל באומרו שהעולם אומרים בשם ר' אהרן מקרלין שטבילת מקנה אינו מצוה אבל מה שמקנה מועיל לא יכולה שום מצוה להועיל.

תשלב

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שמוהרנ"ת ז"ל מסביר בטוב טעם את גדל מעלת הטובל במקוה שעל ידי שנקנס למקוה והמים מכסים אותו על ידי זה נכלל לגמרי באין סוף ונכלל בו יתברך ונמחקים ממנו כל הדינים.

תשלג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שבזמנים הקודמים היו הבעלי דרשנים מפחידים מאד מאד את הקהל על ידי שהיו מוכיחים אותם שתצטרכו למות ואחר כך ישרפו אתכם באש כזו... ובאש כזו... וכל מיני לשונות כאלו עד שהמון עם ששמעו זאת נתרסקו אחר כך לגמרי.

תשלד

והמשיר מוהרא"ש ז"ל ואמר: שה"תולדות יעקב יוסף" תלמיד הבעל שם טוב זי"ע מפרש את הפסוק בפרשת חקת "וינשכו את העם" אלו הבעלי דרשנים שנושכים את העם על ידי דבוריהם כי היו אנשים פשוטים אנשים כפריים שלא ידעו שום דבר וכששמעו דבורים כאלו נתרסקו לגמרי, מה שאין כן דרך הבעל שם טוב ותלמידיו הקדושים ה'ה רק לדבר דבורי התחזקות ולעודד את כל אחד אפילו הפחות שבפחותים ועל ידי זה במשך הזמן נתעלו לגמרי.

תשלה

וספר מוהרא"ש ז"ל: שפעם ראה הרב הקדוש מבארדיטשוב ז"ל בעל עגלה אחד שעומד עם הטלית ותפילין ומורח את העגלה אז ענה ואמר רבוננו של עולם תראה איזה עם יקר יש לך שאפילו מתי שמורחים את העגלה הם מתפללים אליך.

תשלו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁתוּרָה ס"א בְּלִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א'
הַמְדַּבֵּר מַעֲנִין חֲלִיקַת הָעֶצָה וּמַעֲנִין אֲמוּנַת חֻקִּים וְכוּ' וְכוּ',
הוא תוֹרָה יְסוּדִית בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב.

תשלז

וְסֹפֶר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: אִיךָ שְׁמוֹהֲרֵנִית ז"ל כְּתַב אֶת הַסֵּפֶר
הַקְדוּשׁ "לִיקוּטֵי הַלְכוֹת" וְאָמַר שְׁמוֹהֲרֵנִית ז"ל הִיא אוֹמֵר
תוֹרָה בְּשִׁבְתָּ עַל פֶּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעָה אוֹ בְּחֹג מִהַחֲגִים וְכֵן דִּבֵּר
עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְנִתְחַדֵּשׁ אֲצִלּוֹ דְּבוּרִים וְכֵן בְּשִׁעָה שְׁלֹמֹד
תִּנְיָךְ וְעֵין יַעֲקֹב זֶהֱרֵה הַקְדוּשׁ וְכוּ', וְאַחֵר כִּךָּ כְּתַבְּם וְקִיִּשְׁרָם
אֶל הַהִלְכָה שְׁאַחֲזוּ וְכָכָה יֵצֵא כָּל הַלִּיקוּטֵי הַלְכוֹת הַקְדוּשִׁים
עַל אֲרֻבַּעַת חֲלָקֵי שְׁלֹחַן עֲרוּךְ.

תשלח

פַּעַם אָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זי"ע
שְׁכֻשְׁהָאָדָם הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ כּוֹעֵס בְּבֵיתוֹ עַל אִשְׁתּוֹ אוֹ עַל
בְּנָיו וְכִיּוֹצֵא בָּזָה עַל יְדֵי זֶה עוֹמֵד אֶחָד בְּקִצָּה הָעוֹלָם וְדוֹקֵר
אֶת הַשָּׁנִי וְכֵן עוֹמֵד אֶחָד וְהוֹרֵג אֶת הַשָּׁנִי כִּי מֵה שְׂאִישׁ כָּשֶׁר
הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה זֶה עוֹשֶׂה רוּשֵׁם גָּדוֹל.

תשלט

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שְׁמָה שְׁבִנִי־אָדָם רְחוּקִים מִהַשֵּׁם־
יִתְבָּרַךְ הוּא רַק מַחֲמַת פָּגָם אֲמוּנַת חֻקִּים, כִּי בָּאֵם הִיא
לָהֶם אֲמוּנַת חֻקִּים אֲזִי הָיוּ גַם־כֵּן יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, וְכֵן אָמַר עַל בְּנֵי־אָדָם שְׁחוּשְׁבִים שֶׁהֵם כָּבֵר הִכִּי
גְרוּעִים וְכָבֵר אֵינָם יְכוּלִים לְחַזֵּר בְּתִשְׁבּוּבָה זֶה גַם־כֵּן נוֹבֵעַ
מִפְּגָם אֲמוּנַת חֻקִּים כִּי אֵינָם מְאֲמִינִים בְּדִבְרֵי הַחֻקִּים
הָאוֹמְרִים שֶׁגַּם לָהֶם יֵשׁ עֲדִין תִּקְוָה לְתַקֵּן הַכֹּל וְהַסְבִּיר זֹאת
מוֹהֲרָא"ש ז"ל: כִּי אִם חֻקֵּינוּ הַקְדוּשִׁים אֲמָרוּ שְׁעַל כָּל דְּבָר

יֵשׁ תִּקּוּן וְהַצְדִּיקִים מְגִלִּים שְׁמוֹעִיל תְּשׁוּבָה עַל כָּל דְּבַר וְדַבֵּר
וְאַתָּה לֹא מֵאֲמִין בָּזֶה זֶהוּ פָּגַם אֲמוּנַת חֲכָמִים.

תשמ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אִיךָ יָכוֹל הָאָדָם לְהַצִּיל דְּרָכּוֹ בְּכָל
הָעֲנִיָּנִים הוּא רַק עַל יְדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה בּוֹ מִדַּת הַפֶּחַד וְלֹא יִפְחַד
מִשׁוּם בְּרִיָּה וְאֵל זֶה זֹכִים עַל יְדֵי מִדַּת הַשְׂמֻחָה כִּי הַשְׂמֻחָה
מְכַנְסֶת בְּהָאָדָם בְּטָחוֹן וְאִמְץ וְחִזְקָה לֵב.

תשמא

פַּעַם אָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁעֵקֶר חֲטָא הַמֵּרְגְּלִים הִיָּה עַל יְדֵי
שִׁחְלָקוֹ עַל מִשָּׁה רַבֵּנוּ שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֲמֵת וְעַל יְדֵי זֶה אָנוּ
סוֹבְלִים עַד עַכְשָׁיו מֵהַ שְׁסוֹבְלִים.

תשמב

וְדַבֵּר מוֹהֲרָא"ש ז"ל מִגְדֵּל מַעֲלַת הַשְׂמֻחָה וְאָמַר שֶׁבְּאֲמַת יֵשׁ
לְכָל אָדָם סְבוּת לְמָה לְהִיּוֹת בְּעַצְבוֹת וּמָרָה שְׁחוּרָה מַחֲמַת
כָּל מִינֵי צָרוֹת וּבְעִיּוֹת שְׁעוֹבָרִים עָלָיו, אָבֵל הָאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ
שֶׁעַם עַצְבוֹת לֹא יוֹכֵל לְצֵאת מִזֶּה בְּשׁוּם אוֹפֵן אֲלֵא עוֹד יִפּוֹל
יוֹתֵר עֲמוּק רַחֲמָנָא לִיצְלוֹ, וְכֵמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל אוֹמֵר שֶׁעֲבָרָה
גְּדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּעַצְבוֹת אָבֵל עַל יְדֵי שִׂמְחָה נִתְרַחֵב דַּעְתּוֹ
וְלֹאט לֹאט יוֹכֵל לְצֵאת מֵהַצָּרוֹת שָׁלוֹ.

תשמג

פַּעַם דַּבֵּר מוֹהֲרָא"ש נ"י אִיךָ שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ מוֹכּוּחִים עִם בְּנֵי
אָדָם, וְסֹפֵר שֶׁזָּכַר כְּאִשֶּׁר הִיָּה בְּגִיל צַעִיר וְלִמַּד בִּישִׁיבָה אַז
בְּאֲמֻצֵּעַ הַלְמַדִּים נִכְנָס אֶחָד שֶׁהִיָּה חִיּוֹב לוֹמַר קְדִישׁ אַחֲרֵי
אֲבִיו וְרָצָה לוֹמַר קְדִישׁ וְלֹא הִרְשָׁו לוֹ וּלְבִסּוֹף אָמַר קְדִישׁ
וְאַחֲרֵי שֶׁגָּמַר אֶת הַקְּדִישׁ הִתְנַחֲחוּ בִּישִׁיבָה כְּשִׁתִּי שְׁעוֹת הָאֵם
הִיָּה צָרִיךְ לוֹמַר קְדִישׁ מִפְּנֵי שֶׁגָּרַם בְּטוֹל תּוֹרָה, וְאָמַר
מוֹהֲרָא"ש ז"ל תִּרְאוּ לוֹמַר קְדִישׁ לִזְקֵן כְּמָה דְּקוֹת וְלֹא יוֹתֵר
וְאֵם הִיּוֹ נּוֹתֵנִים לוֹ לוֹמַר אֲזִי הִיָּה אוֹמֵר וְזֶהוּ זֶה, אָבֵל מַחֲמַת

שלא נתנו לו לומר אז נכנסו בוכוחים של שעתים ובנדאי לא
למדו אז ונגרם בטול תורה גדול כמו כן הוא בכל ענין אסור
להכנס בוכוחים כי רק מפסידים.

תשדמ

מוהרא"ש ז"ל אמר: שתמיד צריכים להסתכל על הטובות
שקבל על ידי התקרבותו אל הצדיק האמת ומסתמא ימשיך
לקבל עוד טובות אבל הצרה הוא שפתאום נכנס קשיות על
הצדיק למה? ומה? ואיך? ועל ידי זה מפסיד הרבה טובות
שהיה מקבל.

תשמה

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל שיחות נפלאות אודות הסדר דרך
הלמוד שקבלנו במתנה מרבנו ז"ל, ואמר שהתורה מעידה
כי יצר לב האדם רע מנעוריו כי היצר טוב בא להאדם רק
בגיל י"ג ואלו היצירה הוא תכף ומיד בלדתו נמצא
שהיצירה יתר חזק ממנו והקדוש ברוך הוא נתן רפואה
למכה והוא התורה הקדושה כי "בראתי יצירה" בראתי לו
תורה תכלין" כי הקדוש ברוך הוא אינו שולח מכה בלי
רפואה והנה קשהאדם רוצה להתחיל ללמד בתורה הק'
קסדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל אז מכיון שיצר לב האדם רע
מנעוריו אז אם הוא רק שומע משהו נגד הסדר דרך הלמוד
שזה לא וכו' אז תכף ומיד נרפה מהתורה ואינו לומד כלל
ואינו חושב כלל שעובר יום אחר יום ואינו פותח שום ספר
כלל וזהו הבחירה.

תשמו

ודבר אז מוהרא"ש ז"ל גם לאברכים שעוסקים במשא ומתן
ועורר אותם מאד לבל יתרשלו מלמוד תורה הק' אף על פי
שעוסק ועובד כל היום אלא יראה שבכל לילה יחטף קצת
אפילו משהו כגון שיראה ללמד בכל לילה אפילו כמה שורות
גמרא אז במשך הזמן יגמר מסכתא ואחר כך עוד מסכתא

אם רק יציתו את רבנו ז"ל ואמר מוהרא"ש ז"ל שאי אפשר לתאר כלל איך שחשוב בשמים השורות גמרא שזוכה לחטוף בכל יום, אשרי לו ואשרי חלקו.

תשמז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכשמציתים את רבנו ז"ל בסדר דרך הלמוד אז במשך הזמן מתחילים להבין ורואים איך שזכה ללמד בכל יום אפילו קצת מה שאין כן אלו שצוחקים מזה הם לא פותחים בכלל שום ספר ונראה מי שיצחק אחרון כי אז אין מלויים לו לאדם אלא תורה ומעשים טובים שזכה לחטוף בזה העולם.

תשמח

מוהרא"ש ז"ל אמר: אין לקנא בשום אדם בזה העולם, אלא בכן אדם שדבוק בו יתברך, שתמיד מתדבק בו יתברך יותר ויותר, ובקצה אדם יש מה לקנא.

תשמט

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל לענין הירידות והנפילות שעוברים על בני אדם וחושבים שכבר אינם יכולים לצאת וכו', ואמר לענין בני אדם שטוענים שנפלו בשאול תחתית שיצירו בדעתם מה זה שאול תחתית שנמצא סלעים על גבי סלעים באדמה עמוק עמוק והנה כשחפר סלע אחד באדמה כבר חושב שזהו זה ופתאום רואה שיש עוד סלע ונפל יותר עמוק ואף על פי כן ידע שממקום שהוא שם יוכל גם כן לצאת ולהתקרב אליו יתברך. וזהו עקר החכמה לידע כי כמו שאין סוף לנפילתו כך אין סוף לרחמנותו יתברך ועדין יכולים לצאת מכל מקום שנפל. ואמר אז מוהרא"ש ז"ל: שכפי רבוי ההרפתקאות שעוברים על האדם אין שום עצה רק תמיד לחזק את עצמו עוד התחזקות ועוד התחזקות.

תשנ

מוהרא"ש ז"ל דבר לענין בני אדם שחושבים שהם רחוקים מהשי"ת ואמר מי שאוחז שהוא רחוק מהשי"ת בזה יש כפירה עצומה כי אפילו במקום שאתה רק נמצא שם שם גם כן נמצא הקדוש ברוך הוא, כי מי מחיה אותך? ומי מהנה אותך? הלא רק הקדוש ברוך הוא מחיה ומנה אותך ובזה אתה קרוב אליו יתברך.

תשנא

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל לענין בני אדם שנופלים בכל פעם מחמת השני וטוענים הלא השני יותר גדול ממני, ואמר על זה מוהרא"ש ז"ל שמה הוא המשג שהאדם גדול, שזה נמדד עם האמונה שלו כל מה שיש לו יותר אמונה הוא יותר גדול על כן מה יש להתבלבל מהשני שהוא יותר גדול תראה שאצל הנקדה שלך יהיה גם האמונה בשלמות ואז אתה גם גדול כי כל אחד צריך לעבוד על הנקדה שלו שיהיה לו אמונה ועל כן אסור להתבלבל מהשני כלל.

תשנב

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל אדם הוא מלא עם נקודות טובות וכמו שאמרנו חז"ל שאפילו הפחות שבשראל מלא מצוות כרמון אלא צריך לעשות כל דבר בשמחה אז יש לו כבר גן עדן בזה העולם וכמו שאומר רבנו ז"ל בתורה ה' שעקר התכלית שאדם צריך לבוא בזה העולם הוא בשעה שמקיים איזה מצוה כשירגיש שזה השקר שלו שזכה לקיים את המצוה כגון כשמניח תפלין שלא יחשב שיקבל שכר עבור זה אלא שמחת המצוות הוא שאינו צריך שכר אלא זה השקר שלי שאני זוכה להניח תפלין וזה העולם הבא שלי שאני יכול להניח תפלין וכן שאר המצוות ועל ידי כך יזכה

תמיד להיות שמח עם המצוות ואז ירגיש עולם הבא בעולם הזה ממש.

תשנג

והוסיף על זה מוהרא"ש ז"ל שלמה רואים הרבה בני אדם ששבורים הוא מפני שחושבים שלא יהיה להם שכר ועולם הבא מחמת שלא קימו את המצוות בשלמות ועוד יקבלו עונש על זה, ומחמת זה הם שבורים אבל כשבני אדם מורידים את הקדוש ברוך הוא בזה העולם על כל דבר ודבר והוא דבוק עם הקדוש ברוך הוא ואינו צריך לשום דבר כי זה העולם הבא שלו וכל מצוה ומצוה שזוהי לקיים הוא עושה זאת בשמחה עצומה ומה יש לו להפסיד וכל מה שזוהי לחטוף עוד מצוה ועוד מצוה זה הוא העולם הבא שלו ואז אדם כזה שאחז בזה אף פעם לא יהיה בעצבות מאחר שהוא כבר גר עכשו בעולם הבא.

תשנד

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל שיחה נפלאה אודות שאדם אסור לאבד עצמו (שקורין פארליין זיך) משום דבר וספר שפעם היה מדפיס הספרים אצל מדפיס אחד שהיה לו הצלחה גדולה (אף על פי שכבר היה אצל הרבה מדפיסים אבל המדפיס הנ"ל היה לו הצלחה מיוחדת), והיה תמיד שמח אף על פי שהיה לו גם הרבה הפסדים והזיקות מחמת הלקוחות שלא שלמו וכו', אף על פי כן היה תמיד שמח, ושאל אותו פעם מוהרא"ש ז"ל איך אתם יכולים להחזיק מעמד מחמת ההפסדים שלכם וענה לו המדפיס תדעו שאני עושה חשבון שגיתי מה שאני מרויח ממילא ההפסד הוא לא כל כך הרבה, ואמר על זה מוהרא"ש ז"ל שזה סוד כל ההצלחה שלו שתמיד שמח ואינו מאבד את עצמו ועושה חשבון כללי כמה מרויח ממילא חשבון ההפסד נופל ונתבטל לגמרי והבן.

תשנה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁלֵכֵל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם אֵינוֹ הוֹלֵךְ כְּשׁוֹרָה אֲלָא פֻּעַם זֶה אֹרֵךְ אֲצִלּוֹ וּפֻעַם זֶה חוֹשֵׁךְ אֲצִלּוֹ, וְכֵן לְהִפָּךְ, וְכֵמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן תַּנְיָנָא סִימֵן ה' "בְּרִישָׁא חֲשׂוֹכָא וְהָדָר נְהוֹרָא", קוֹדֵם זֶה חוֹשֵׁךְ וְאַחֵר כֶּךָ אֹרֶךְ וְכֵכָה זֶה חוֹזֵר תָּמִיד וְכֵכָה זֶה הוֹלֵךְ בְּכָל פֶּרֶט וּפֶרֶט בְּחַיִּים וְאַסּוּר לֵאמֹד (שְׁקוּרִין פֶּאֶרְלִירן זִיף) כָּלֵל, וְכִשְׁהָאָדָם יוֹדֵעַ יִדְעָה זֹאת כְּבֵר אֵינוֹ נּוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ כִּי סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לְהָאִיר תָּמִיד.

תשנו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לְאֶחָד שֶׁאֲצִלּוֹ הֶעֱקֵר הוּא "שְׁלוֹם בֵּית" כִּי בֵּלָא "שְׁלוֹם בֵּית" אֵין לְהָאָדָם מוֹחִין לְקַבֵּל אֹרֶךְ וְדַעַת רַבֵּנוּ ז"ל שֶׁהוּא גִלּוּי אֱלֻקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

תשנז

וּסְפָר שְׁמוֹהֲרַנ"ת ז"ל בְּתַחֲלִית הַתְּקַרְבוּתוֹ הַסִּיתוֹ אוֹתוֹ חֲבָרִיו לְמַפּוֹר אֶת תַּכְשִׁיטֵי אִשְׁתּוֹ עֲבוּר שִׁיָּהִי לּוֹ פְּרִנְסָה וְנִתְיָשֵׁב אִם יִמְכֹּר בְּיָדָאִי יִהְיֶה גֹט חֹס וְשְׁלוֹם כִּי הִיא הִיָּתָה מִמִּילָא מִתְנַגֶּדֶת עַל הַתְּקַרְבוּתוֹ אֶל רַבֵּנוּ ז"ל וְאַחֵר כֶּךָ נִתֵּן כָּל יָמָיו תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא צִיָּת אֶת חֲבָרָיו וְלֹא הִתְגַּרֵּשׁ כִּי כֶךָ לֹא הָיָה לוֹ מוֹחִין לְקַבֵּל מִרַבֵּנוּ ז"ל.

תשנח

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: מִי שֶׁאָמַר אַחֲרֵת הוּא אֵינוֹ שְׁפוּי בְּדַעְתּוֹ כִּי אֵינוֹ אֵין לָנוּ אֲלָא דְבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל כְּפִי שְׁקִיבְלָנוּ דְּרָךְ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל וְעַל כֵּן מִי שֶׁאָמַר אַחֲרֵת הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל וְכֵל' וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַחֲיוֹ כָּלֵל כִּי עַל שְׁלוֹם בֵּית הַקְּפִיד מוֹהֲרַנ"ת ז"ל בְּדַעַת רַבֵּנוּ ז"ל יוֹתֵר מִהֶלֶל.

תשנט

ואמר מוהרא"ש נ"י כי עם חכמה ואהבה יכולים להפך דעת
אשתו לגמרי לטובה.

תשס

פעם צלצלה איזה אשה למוהרא"ש ז"ל קודם התפלה עם
פחד גדול ששמעה שקרה איזה אסון לבעלה ומוהרא"ש ז"ל
הרגיעה כי אינו נכון וכי הוא ראה את בעלה בערב (האשה
היתה בארץ ישראל ובעלה בארצות הברית), והבטיח לה
שתכף ומיד כשרק יראה את בעלה הוא ימסר לו שהיא
צלצלה ודאגה וכו' והוא יתקשר אליה וכשירד מוהרא"ש ז"ל
להתפלל בבית מדרשו וכבר אחז בפסוקי דזמרה פתאום
נכנס הבעל הנ"ל ומוהרא"ש ז"ל רמז לו באצבעו שיבוא אליו
והוציא חתיכת ניר וכתב "שיראה תכף ומיד לצלצל לאשתו
כי היא מאד דואגת עליו", וכשהבעל התחיל להתחמק ואמר
אחר התפלה אלה כי אני רוצה קודם לחכות עד שתגמרו
תפלתכם ואני רוצה לדבר עמכם אז הוציא מוהרא"ש ז"ל
עוד פעם חתיכת ניר וכתב לו עוד "לא! לא!" רק רויץ עקשו
ותצלצל לאשתו כי היא דואגת והלה צית את מוהרא"ש ז"ל
והלך וצלצל וכשחזר נתן תודה למוהרא"ש ז"ל ואמר ממש
הצללתם את אשתי כי היא מאד מאד פחדה עלי על מה
שקרה לי ואתם הרגעתם אותה וכן בזה שצלצלת לי היא
נרגעה לגמרי ואז אמר לו מוהרא"ש ז"ל שאצלו העקר שלום
בית כי כשיש להאדם שלום בביתו אז השכינה בבית
וכשהשכינה בבית כל הברכות מצויות בבית ומה גם שאי
אפשר לקבל דעת רבנו ז"ל אם הוא פלג גופא.

תשסא

מוהרא"ש ז"ל אמר לאברהם אבינו: אתה צריך לילך עם אשתך
בדרכי נעם ואהבה ולא להיות אכזרי אליה רק אתה צריך
שיהיה לך הרגשים אליה ואז תתן לה כל מה שתירצה.

תשסב

ואמר לו: העקר הרגשים צריך לבוא מעצמו כי אתה צריך
לאהב את אשתך מצד התורה שהוא רצונו! יתברך שמאד
מאד מקפדת על שלום בבית ופנאים ואמוראים מאד מאד
הזהירו את תלמידיהם על שלום בית.

תשסג

מוהרא"ש ז"ל אמר לאחד שבדרך כלל הבן מאד אוהב את
אביו וממילא שונא את מי ששונא את אביו כן הדבר צריך
להיות עם הצדיק שצריכים כל כך לאהב את הצדיק עד שלא
יוכל לסבל את זה ששונא את הצדיק ומי ששונא את הצדיק
עליו לשנאותו וכמו כן הוא אצל הקדוש ברוך הוא, מי ששונא
את הקדוש ברוך הוא צריכים לשנא אותו בתכלית השנאה
וזה כלל גדול באהבת ה' מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא
הוא יאהב את כל אוהבי ה' וישנא את משנאי ה' ומי שאוהב
את הצדיק יאהב אותו גם כן ומי שישנא את הצדיק גם הוא
ישנא אותו וכמו כן הוא אצל אביו וכו' כנ"ל וזה סימן אמתי
אם יש לו אהבת אמת לאביו או להצדיק או להקדוש ברוך
הוא.

תשסד

מוהרא"ש ז"ל אמר: כל מי ששונא את רבנו ז"ל הוא אינו
יכול להסתכל בפניו ואינו יכול לדבר עמו.

תשסה

גם אמר על איזה פתה של חסידים המתנגדים מאד מאד על
רבנו ז"ל שאצלו משקץ ומתעב האדמה שלהם ועל כן אינו
רוצה להכנס אף פעם בשכונתם והפליט מפיו שבשגני
מקומות אינו רוצה שיִדרכו רגליו לא בגרמניה ולא במקום
הנ"ל כי אם שונאים כל כך את רבנו ז"ל וקורעים ומבזים
ליקוטי מוהר"ן אינו יכול לסבל אותם כלל.

תשסו

ואותו דבר אמר על כל אלו המתנגדים על "היכל הקדש"
שאי אפשר לו להסתפל בפרצופם הטמא ואינו רוצה שיהיה
לו שום עסק עמהם כלל, וסיים נו, נו, נראה מי צדק בדרכי
רבנו ז"ל... ואשרי מי שאינו מטעה את עצמו וזוכה עוד
בחיים חיותו לשוב בתשובה ולהפיר את האמת... ועקר
האמת הוא הקדוש ברוך הוא והתורה.

תשוב

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל אודות שצריך להיות בטל ומבטל
אליו: יתברך ואמר שהאדם צריך להיות כל כך בטל ומבטל
אליו: יתברך עד שלא ירגיש את עצמו כלל רק אותו: יתברך
וכמובא בדברי רבנו ז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ב),
שקשהאדם זוכה להכלל באין סוף אפי' תורתו היא תורת ה'
ממש ותפלתו היא תפילת ה' ממש.

תשוב

ואמר על זה מוהרא"ש ז"ל שזהו סוד עצום וכמו שמסבירו
מוהרנ"ת ז"ל בהלכות שלוחין הלכה ב, עין שם, שזהו הסוד
של בטול הבחירה כי למה האדם שבור כי נופל בדעתו
שהשני יזיק לו או יקח ממנו משהו אבל באם האדם בטל
ומבטל בו: יתברך אז מה אכפת לו מהשני כי אף אחד אינו
יכול לעשות לו רעה בלי רשותו: יתברך ועל כן אינו נופל
בדעתו.

תשוב

והסביר זאת מוהרא"ש ז"ל בטוב טעם שרואים בחוש שמי
שאינו מבטל עצמו אליו: יתברך אזי אם יש לו חנות וחושב
שיש לו קונים בלי הקדוש ברוך הוא אזי אם השני גם יפתח
חנות כמו שיש לו אז נשבר לגמרי שמא השני יקח ממנו את
הקונים וכך נופל בדעתו ונשבר לגמרי וכשהאדם נשבר אז
נהיה רע מזל רחמנא ליציל ויורד מטה מטה מה שאין כן מי

שזוֹכָה לִבְטֹל עֲצָמוֹ לְגִמְרִי בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ וַיִּדְעַע וְעַד שֶׁכָּל הַצְלָחָתוֹ
הִיא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ אֲזִי לֹא אֶכְפֹּת לוֹ מִהֲשֵׁנִי כִּי מִה שֶׁנֶּרְשָׁם
מִהֲשָׁמִים זֶה יִגִּיעַ אֵלַי וְאֲנִי צָרִיךְ לִלְכֹּת רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ אֲזִי
יַעֲלֶה מַעֲלָה מַעֲלָה וַיִּצְלִיחַ מְאֹד בְּכָל מַעֲשָׂיו.

תשע

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: כָּל מִי שֵׁיִשׁ לוֹ עֶסֶק עִם אֲחֵרִים הֵינּוּ
שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּצָרְכֵי צָבוֹר, עָלָיו לִידַע שִׂיְהִיָּה לוֹ הֶהְכֵּרֵם לִסְבֹּל
הַרְבֵּה מְאֹד כִּי אִי אֶפְשָׁר לְצֹאת יְדֵי חוֹבַת כָּל אֶחָד, וְכָל אֶחָד
חוֹשֵׁב שֶׁעוֹשִׂים לוֹ עוֹל.

תשעא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אִם תִּסְתַּכְּלוּ תִּרְאוּ אִיךָ שֶׁכָּל הָעוֹלָם
צוֹדֵקִים הֵינּוּ שֶׁכָּל אֶחָד אוֹחֵז שֶׁהַצֶּדֶק עִמּוֹ וְהוּא עוֹשֶׂה בְּצֶדֶק
וַיִּשֶׁר וּמִחֲזִיק שֶׁהֲשֵׁנִי עוֹשֶׂה עוֹל וְאֶפִּילוֹ הַרוֹצֵחַ הַכִּי גָדוֹל אוֹחֵז
שֶׁמָּה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַכָּל עַל פִּי צֶדֶק וַיִּשֶׁר.

תשעב

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: דִּיִּיקָא עַל הָאִישׁ כָּשֶׁר וְהִירָא אֱלֻקִּים
עָלָיו יֵשׁ טַעֲנוֹת וְקִשְׁיוֹת וְאוֹמְרִים שֶׁהוֹלֵךְ שְׁלֵא בְּצֶדֶק וּבִיִּשְׁר
וְכו' וְעַל כֵּן אֵין לְאִישׁ כָּשֶׁר עַל מִי לִבְטֹחַ רַק עַל אֲבִינוּ
שֶׁבִּשְׁמִימִים כִּי מִמִּילָא אֵף אֶחָד לֹא יִבִּינוּ וּמִמִּילָא כָּל אֶחָד יִהְיֶה
לוֹ טַעֲנוֹת עָלָיו.

תשעג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּזֶה הָעוֹלָם אֵין לְהֶאֱדָם רַק לְהִתְפַּלֵּל
עַל כָּל פֶּרֶט וּפֶרֶט שֶׁצָּרִיךְ וְאֶפִּילוֹ הַדְּבָר הַכִּי קָטָן יִתְפַּלֵּל
וַיִּבְקֹשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ וְהַשָּׂאֵר יִבְטַח בְּבִטְחוֹן חֲזָק שְׁבוּדָא
יִקְבֹּל תְּפִלָּתוֹ וַיִּוָּשַׁע וַיִּחַפֶּה בְּסִבְלָנוֹת גָּדוֹל וְאֵל יִדְחֵק אֶת
הַשָּׁעָה וְאֵז יִרְאֶה נִפְלְאוֹת.

תשעד

ואמר מוהרא"ש ז"ל מי שיִרצה לקבל הנהגה זו בחייו הפְּרָטִיִּים והַכְּלָלִים מה טוב ומה נעים ומי שלא יִרצה (וְוָעַט פֶּאֶרשׁוּוֹאָרְצֵט וְוֶערן פֿון אָנפֿאנג ביז צום אויסלאז), יִשְׁחֲרוּ חַיָּו מֵהִתְחַלָּה עד הסוף.

תשעה

מוהרא"ש נ"י אמר: קבלנו מרבנו ז"ל מתנה יקרה והיא תפלה והתבודדות לְבַקֵּשׁ על כל פֶּרֶט וּפֶרֶט וְצָרִיכִים לְאַחֵז מאד מאד יקר על המתנה הזו.

תשעו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שְׁהָאָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּק את עצמו לגמרי בו יתברך ואז מה שיאמר לו השכל בְּמִשְׁכָּל ראשון ידע שֶׁהוּא דְּבוּרוֹ יתברך, והִזְכִּיר אֵז את דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל "כִּי הַשִּׁכָּל הוּא אֹר גָּדוֹל וּמֵאִיר לוֹ בְּכָל דְּרָכָיו" (עין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן א').

תשעז

מוהרא"ש ז"ל אמר: בְּעֵינֵי זְמַנֵּי הַתְּפִלָּה צָרִיכִין לְצִיַּת את רַבְּנוֹ ז"ל וְתַכָּף וּמִיד כְּשֶׁרֶק בָּא זְמַן הַתְּפִלָּה לְהִתְפַּלֵּל בֵּין בְּשִׁחְרִית וּבֵין בְּמִנְחָה וּבֵין בְּמַעֲרִיב כִּי כְּפִי גְדֻלַּת וּמַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְתִקְוָהּ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים מִי יוֹדֵעַ אִם עוֹד יִזְכֶּה פֶּעַם לְהִתְפַּלֵּל אוֹתָהּ.

תשעח

וספר מוהרא"ש ז"ל שֶׁהֵרֵב הַחֲסִיד רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן הֵרֵב הַצִּדִּיק רַבִּי נִפְתָּלִי (תלמיד רַבְּנוֹ ז"ל) נִסְתַּלַּק תַּכָּף וּמִיד אַחֲרֵי

שְׁחִירִית בְּעוֹדוֹ בְּתַפְלִין דְּרַבְנָה תָּם עָלֶיו וְאָמְרוּ אֵז אֲנָשִׁי
שְׁלֹמֹנֹה כְּמָה יָפָה אִם מְצִיתִים אֶת רַבְּנָה ז"ל כִּי כָּה עַל כָּל
פְּנִים כָּבֵר חֹטֵף שְׁחִירִית קוֹדֵם הִסְתַּלְקוּתוֹ

תשעט

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל כְּפִי הַמְּנִיעוֹת וְהַבִּיטוּלִים שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִי יוֹדֵעַ אִם יִזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל בְּמוֹחִין וְחַיִּית
וּדְבָקוֹת אַחֵר כָּה וְעַל כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שִׁזְכָּה לְהִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלָּתוֹ
תִּכְּף וּמִיד כְּשֶׁרָק מִגִּיעַ זְמַנָּה.

תשפ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁזַמְנִי הַתְּפִלָּה צְרִיכִין לְהִזְהָר בְּהִזְמֵן
הַכִּי מִקֹּדֶם שְׁחִירִית וְתִיקִין מִנְחָה תִּכְּף וּמִיד כְּשֶׁמִּגִּיעַ תְּשֻׁעַ
שְׁעוֹת וּמִחְצָה שֶׁהוּא בְּעֶרְךָ עַל פִּי רוֹב בְּשָׁעָה שֶׁלֹּשׁ אַחֲרֵי
הַצְהָרִים וּמַעְרִיב תִּכְּף וּמִיד כְּשֶׁרָק רֹאִים כּוֹכָבִים בִּינּוּנִים.

תשפא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לְבַחֲרוֹר אֶחָד: רָאָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם חֲמִשׁ
וְרִשְׁ"י כָּל יְמֵי חַיָּיָךְ וְעַל יְדֵי זֶה תִּהְיֶה יָרָא שְׁמַיִם גָּדוֹל.

תשפב

גַּם אָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל לְאַבְרָךְ אֶחָד שֶׁהִתְאַוֵּן שָׁזָה לוֹ הַרְבֵּה
שָׁנִים שֶׁלֹּא סִיִּים אֶת הַפְּרָשָׁה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם עָנָה
וְאָמַר לוֹ רָאָה לֹאמַר בְּכָל יוֹם אֶת כָּל הַפְּרָשָׁה מִפְּרֶשֶׁת הַשָּׁבוּעַ
אֶפִּילוּ בְּלִי פְּרוּשִׁים וּבֶאֱפֹן הַזֶּה יִהְיֶה לָךְ בְּכָל שָׁבוּעַ שֶׁבָּעָה
פְּעָמִים פְּרֶשֶׁת הַשָּׁבוּעַ.

תשפג

פַּעַם אַחַת בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה אָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל לְאֶחָד: מִי
שִׁזְכָּה לְגַמֵּר בְּכָל יוֹם אֶת כָּל הַפְּרָשָׁה וּבֶאֱפֹן הַזֶּה זֹכָה לְסִיִּים

בכל שבוע שבעה פעמים את הפרשה, ואז כשבא שמחת תורה ויש עמו שבעה פעמים שזכה לסים את כל התורה, אז יש לו עם מה לשמוח ולרקוד, כי זכה לסים את התורה בשנה זו שבעה פעמים.

תשפד

מוהרא"ש ז"ל אמר: בשעה שהאדם מתפלל תפלותיו בהתלהבות ומכון פרוש המילות ומטה אָזנו אל מה שהוא מדבר על ידי זה הוא שורף את כל הקלות שברא.

תשפה

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאין בני אדם בזה העולם תופסים אשר על ידי כל מחשבה רעה חס ושלום או כל דבור רעה ח"ו או כל מעשה רע חס ושלום הוא בורא קלפות ומשחיתים והם נוקמים בו וממררים את חיו.

תשפו

מוהרא"ש נ"י רגיל לומר תמיד: יש בני אדם שאינם מאמינים שגם היום יש שדים וצוחקים מזה, ובאמת אם יסתכלו בעצמם ויראו איך שפתאום נופל עליהם מרירות ועצבות ודכאון על לא דבר ידעו ויבינו שיש שדים בעולם כי המרירות שנופלת על האדם פתאום זה בא מחמת השדים שברא מרב עוונותיו.

תשפז

ואמר: שמובא במדרש שנקרא קטב מרירי על שם שממר את חיי האדם ועל כן אם נופל על האדם מרירות ומתמרר בחייו ידע שנתלבשו בו שדים ורוחות.

תשפח

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאלו המונעים את בני אדם מעבודת השם יתברך ומתלוצצים זה מתפלתו וזה מתורתו וזה

מקיים מצוותיו וזה מהתקרבותו אל הצדיק, וכן כל אלו המתנגדים על יראים אמתיים הדבוקים בו יתברך, הם נקראים שדין יהודאין הם לעולם יהודים אך נתלבש בהם שדין... ומתם כל הצרות והליצנות והמחלקת.

תשפט

מוהרא"ש ז"ל אמר פעם אחת בלשון תמיהה לאחד מאנשי שלומנו: האיך אומר בכל יום את התקון הכללי שהם העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ז"ל? הלא מנהג אנשי שלומנו היקרים לאומרם בכל יום ויום והוא תקון לכל החסאים וכן ממשכת שפע ופרנסה והצלחה ברכה וישועה להאומרו.

תשצ

וספר מוהרא"ש ז"ל שהרב הקדוש ר' אברהם בן רבי נחמן ז"ל (בעמ"ח ספר באור הליקוטים) היה דרכו לאומרו בכל פעם שרק דבר עם איזה אדם כי אמר שאני מפחד מהבלי פיו של האדם כי רבנו ז"ל אמר יש רשעים שהבלי פיהם מוליד אוירים ארסיים של נאוף (עין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן מג).

תשצא

ועוד ספר מוהרא"ש ז"ל שהרב החסיד ר' אפרים'ל מפשדבז ז"ל היה דרכו בשעה שבאו אליו בני הנעורים לדבר מרבנו ז"ל היה קודם נותן להם תקון הכללי ומבקשם לומר קודם העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ז"ל בשביל תקון.

תשצב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: זֶהוּ כָּלל גָּדוֹל אֲשֶׁר בְּכָל מַחֲלָקֶת שְׁאֵחָד חוֹלֵק עַל חֲבֵרוֹ הֵהָכֵרֵם שְׂיֵהִיָּה מִצַּד "קִנְיָא" אֶחָד מִקִּנְיָא אֶת חֲבֵרוֹ שְׂיֵישׁ לוֹ כֶּסֶף וְעַל כֵּן חוֹלֵק עָלָיו אֶחָד מִקִּנְיָא אֶת חֲבֵרוֹ שְׂיֵישׁ לוֹ כְּבוֹד וְעַל כֵּן חוֹלֵק עָלָיו, וְכֵן בְּכָל פֶּרֶט וּפְרֵט כָּל אֶחָד הַחוֹלֵק עַל חֲבֵרוֹ הֵהָכֵרֵם שְׂיֵהִיָּה בּוֹ מִצַּד קִנְיָא עוֹרֵת.

תשצג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: עֶקֶר הַצְּלָחַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שְׂיִעֲשֶׂה מָה שְׂמֵאִיר לוֹ יוֹצִיא מִכֶּסֶם אֶל הַפּוֹעֵל נִקְדָּתוֹ וְאֶל יִתְחַשֵּׁב עִצְמוֹ עִם שׁוֹם בְּרִיָּה וְתִכְףּ וּמִיד כְּשֶׁרֶק מִתְחַשֵּׁב עִם מִישָׁהוּ כְּכֹר אוֹבֵד אֶת הַצְּלָחַתוֹ.

תשצד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׂכַל אָדָם צָרִיךְ לַדַּעַת אֲשֶׁר תִּכְףּ וּמִיד כְּשִׁירְצָה לַעֲשׂוֹת אוֹ לְגַלּוֹת דְּבַר חֲדָשׁ יִהְיֶה לוֹ מִתְנַגְּדִים וְזֶה שְׂאוּמְרִים "עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בְּעַל מַלְחָמוֹת" הֵינוּ מִי שְׂרוּצָה לְהִמְצִיא אֵיזָה חֲדָשׁוֹת יָדַע וְיִהְיֶה מוֹכֵן לְהִיּוֹת גַּם בְּעַל מַלְחָמוֹת כִּי יַעֲמְדוּ עָלָיו רַבִּים וְהַעֲקָר לֹא לְהִתְפַּעֵל מִשׁוֹם בְּרִיָּה.

תשצה

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: בְּמַקוֹם לְהַכְנִיס אֶת כָּל הַמֶּרֶץ שֶׁלּוֹ לְהִתְנוּכָם עִם מִתְנַגְּדֵי וּמְרִיבֵי בְּמַקוֹם זֶה עָלָיו לְהַכְנִיס אֶת מֶרְצוֹ וְכַח לְגַלּוֹת אֶת נִקְדָּתוֹ וְהַעֲבִין שְׂרוּצָה לְגַלּוֹתוֹ וְאִם יִהְיֶה עֹקֵשׁ בְּנִקְדָּתוֹ וְעִנְיָנוּ יִפְלוּ כָּל אוֹיְבָיו תַּחֲתָיו.

תשצו

וְסֹפֶר מוֹהֲרָא"ש ז"ל שְׂשִׁמְעַ מְרַבִּי לוֹי יִצְחָק שְׂבֹאוּמָן הֵיָּה דִּין וְטוֹעַן בְּדִינֵי תוֹרָה וְתַמִּיד הַצְּלִיחַ הֵינוּ מִי שְׂלָקַח אוֹתוֹ לְצַדוֹ

שִׁיְהִיָּה לַמַּעֲנָה טוֹעֵן הַצִּלִּים בְּהַדִּין תּוֹרָה שְׁלוֹ וְשִׁאָלוֹ אוֹתוֹ פַּעַם
בְּמָה מִנֵּחַ סוֹד הַצִּלְחָתוֹ עָנָה וְאָמַר עַל דִּין וְטוֹעֵן בְּשַׁעַת
טַעֲנָתוֹ מִשְׁמִיץ אֶת זִוְלָתוֹ וְנִכְנָס בְּכּוֹחֵימָם וְעַל כֵּן עַל פִּי רֹב
אוֹבְדִים וְכוּ' אָבֵל אֲצִלִּי הַעֲקָר שֶׁהַצֵּד שְׁלִי יְהִיָּה צוֹדֵק... לֹא
אֶכְפֹּת לִי מֵאַחֵר כָּלֵל רַק אֲנִי לוֹחֵם עַל נִקְדָּתִי וְעַל יְדֵי זֶה אֲנִי
מַצְלִיחַ.

תשצז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל גִּילָה כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁעֲקָר הַצִּלְחָתוֹ בְּכָל עֲנִיָּו
הוּא רַק אוֹדוֹת הַבְּזִיוֹנוֹת וְהַשְּׁפִיכוֹת דָּמִים שֶׁהָיוּ מִנֵּת חֵלְקוֹ.

תשצח

וְאָמַר בָּאֵם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ מַעֲלָתוֹ שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת כְּשֶׁמִּבְזִים וּמְחַרְפִּים אוֹתוֹ אַז הָיָה שׁוֹלֵם דּוֹרוֹנוֹת
לְכָל אֵלּוֹ הַמְּחַרְפִּים וּמִבְזִין אוֹתוֹ.

תשצט

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁכַּמַּעַט כָּל עֲקָר גְּדֻלַּת הַצִּדִּיקִים
הַקְּדוּשִׁים שֶׁהִגִּיעוּ לָמָּה שֶׁהִגִּיעוּ וְזָכוּ לָמָּה שֶׁזָּכוּ הַכָּל הָיָה
אוֹדוֹת הַבְּזִיוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁחֲרָפוּ וּבָזוּ אוֹתָם מְאֹד מְאֹד
וְהַחֲזִיקוּ מֵעַמֵּד וְעַל יְדֵי זֶה דִּיִּיקָא הִגִּיעוּ אֶל מַעֲלָתָם
וּמִדְּרָגָתָם אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקָם.

תתא

וְסִפֵּר מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁהָאִישׁ הָאֶלְקִי רַבְּנֵי הָאֹר הַסִּיִּים
הַקְּדוּשׁ זָכָה לְהִגִּיעַ אֶל מִדְּרָגָתוֹ רַק אוֹדוֹת הַבְּזִיוֹנוֹת
וְהַשְּׁפִיכוֹת דָּמִים שֶׁסָּבֵל בְּחַיּוֹ עַד שֶׁאֵיזָה רָשָׁע גָּרַם לוֹ
שֶׁהִכְנִיסוּ אוֹתוֹ לְבֵית אֲסוּרִים וְסָבֵל הִרְבֵּה רַדִּיפוֹת וּמַחֲלָקֹת
וְכוּ' וְהוֹדוֹת לְזֹאת זָכָה לְהִתְפָּרֵס כָּל כֹּהֵן בְּעוֹלָם וְסִפֵּרוֹ
נִתְקַבֵּל בְּכָל תְּפִוצוֹת יִשְׂרָאֵל וְכֵן רַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ בַּעַל הַשִּׁל"ה
זָכָה לְהִגִּיעַ אֶל מִדְּרָגָתוֹ עַל יְדֵי רַבְּבֵי בְּזִיוֹנוֹת וְשְׁפִיכוֹת דָּמִים
שֶׁסָּבֵל וְגַם אוֹתוֹ הִכְנִיסוּ בְּבֵית אֲסוּרִים.

תתב

ואמר מוהרא"ש ז"ל בשם האיש הקדוש ר' אברהם בן רבי נחמן ז"ל באם היה האדם יודע מעלת הבזיונות והשפיות דמים היה רץ קודם שמקבל בזיון למקוה כדרך שרצים למקוה קודם קבלת קדשה גדולה אבל יען שהבזיונות באים פתאום אם כן איך ירוץ למקוה...

תתג

פעם אחת שאל אחד ממוהרא"ש ז"ל מדוע הרבה אנשים שקרבתם אל דרכי רבנו ז"ל לבסוף הלכו ממכם? והשיב בפשיטות יען שכל למודי הוא רק לגלות ולפרסם אמתת מציאותו יתברך וכל מחשבותי דבורי ומעשי הוא רק לגלות אותו יתברך ורק זה חשקי וכסופי ורק זה כל מהותי ורק זה כל למודי ועל כן כל זמן שהמקורב בוער ומתלהב אליו יתברך אז הוא מקבל דברי ומקרב אלי, אבל תכף ומיד כשנתקרה ונופל מהתלהבותו וכבר אינו רוצה להיות דבוק בו יתברך או אינו יכול להחזיק מעמד בדבקות הבורא יתברך ועל כן מתרחק ממנו, וכפי התרחקותו ממנו יתברך כמו כן מתרחק ממני כי כל למודי הוא גלוי אלקות בתכלית מדרגה העליונה.

תתד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שצריכין להרגיל את עצמו לבקש ממנו יתברך כל פרט ופרט מה שצריך וכל מה שעובר עליו ראוי לו לספר לפניו יתברך ואז כשירגיל את עצמו לחיות חיו בצורה כזו יאיר לו חיו באפן אחר לגמרי וידור כבר בעודו בעולם הזה עם גופו הגשמי בעולם הבא.

תתה

ואמר מוהרא"ש ז"ל מי שרגיל לדבר עמו יתברך ואינו עושה שום תנועה גדולה או קטנה בלי תפלה - שיחה בינו לבין

קִוּוּ זֶה נִקְרָא יְהוּדֵי מַעֲלָם הַבָּא "א עוֹלָם הַבָּא אִיד" אֲשֶׁרִי
לוֹ בָּזָה וּבִבָּא.

תתו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לָנוּ: "דַּעַם רַבִּינ'ס זַאך וועט זײַ אויספירן
סוף כל סוף זייער זייער שיין כאטש מעץ פארדעקט דאס
זייער שטארק פון אינעווייניג און פון דרויסן (הענין של רבנו
ז"ל יצא מלח אֶל הַפּוֹעֵל סוף כל סוף בֶּאֱפֹן יָפָה מֵאֵד עַל אֵף
כָּל הַהֶסְתֵּרוֹת וְהַפְּסִיּוּמִים שְׂמֻסְתִּירִים וּמַכְסִּים אוֹתוֹ מִבֵּית
וּמִבְחוּץ).

תתז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁהָאָדָם צָרִיךְ לְסִתּוֹם פִּיּוּ מֵאֵד וְלֹא יִדְבֹּר
כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ וְאַז דִּיִּיקָא יִזְכֶּה שִׁישְׁמַעוּ בְּקוֹלוֹ לְמַעַלָּה
וְכו', כִּי כִּפִּי שְׁהָאָדָם מְקַדֵּשׁ אֶת דְּבוּרוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם וְאִינוּ
מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ כְּמוֹ כֵּן דְּבוּרָיו נִשְׁמָעִים לְמַעַלָּה
וְכו'.

תתח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׂזֶה יֵצֵר הָרַע גְּדוֹל לְהָאָדָם לְדַבֵּר כָּל
הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ וּלְסַפֵּר כָּל מִינֵי שְׁטִיּוֹת.

תתט ואמר מוֹהֲרָא"ש נ"י: שְׂרָאָה
בְּאִיזָה סִפֵּר שְׂדִבּוּר בְּטֵל הוּא כְּמוֹ זֶרַע לְבִטּוּלָה רַחֲמָנָא לִיְצִלָן.
(מוֹבָא בְּסִפּוֹר פֿלֵא יוֹעֵץ עֶרֶךְ כָּללוּת אוֹת כ')

תתי

ואמר בְּשֵׁם רַבְּנוּ הַגֵּר"א ז"ל שְׂמוּטָב לְסַגֵּף עֲצָמוֹ בְּדִבּוּרוֹ
מֵאֲשֶׁר לְסַגֵּף עֲצָמוֹ בְּאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה. (מוֹבָא בְּאַגְרֵת הַגֵּר"א)

תתיא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: הָאָדָם צָרִיךְ רַק לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד
אֵלּוּ יִתְבָּרַךְ וְיוֹתֵר מִזֶּה אֵל יִחְשַׁשׁ כָּלֵל מִה שֶׁנַּעֲשֶׂה עִמּוֹ וְאִז
יֵאִיר עָלָיו אֹרֹךְ יִתְבָּרַךְ בְּהָאֶרֶץ נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה כְּשֶׁמֶשׁ
בְּצִהְרֵם וְלֹא יָרָא וְלֹא יִפְחַד מִשּׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבַעוּלָם.

תתיב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: בְּעֵינֵי הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ אִיךְ שֶׁמְנַהֵיג אֶת
הָעוֹלָם הַזֶּה זֶה פְּלִאִי פְּלִאֹת סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת נִעְלָמוֹת לְגַמְרֵי
מִה שָׂאִין לְשַׁעַר כָּלֵל וְצָרִיכִים לִידַע כִּי הֵכֵל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ
וְעָלִינוּ רַק לְהִתְפַּלֵּל וְלִשְׁפֹּךְ שִׁיחַ וּתְפִלָּה וּלְבַקֵּשׁ בְּרוּחִים
וְתַחֲנוּנִים שֶׁיְהַפֵּךְ אֶת מַדַּת הַדִּין לְמַדַּת הַרַחֲמִים הֵינּוּ לִידַע
כִּי אִפְּלוּ הַרְעוֹת יֵשׁ בָּזֶה טוֹבוֹת וְעָלִינוּ לְבַקֵּשׁ בְּפִשְׁטוֹת שְׂאֵנוּ
צָרִיכִים רַק טוֹבוֹת וְיִשׁוּעוֹת לְכָלֵּלוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

תתיג

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: מִי שֶׁזֹּכֶה לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּקִבְיּוֹת אוֹתוֹ לֹא יִכּוֹלִים לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל בְּשׁוֹם פְּנִים וְאָפֹן,
"וְיַעַר עַס הָאֵלֶּט זֶיךְ אֵץ אֵץ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִים קַעֵץ מַעֵץ
קִינְמָאֵל נִישַׁט בִּיִּקוּמֶעֶךְ.

תתיז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר פַּעַם: מִה שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל שֶׁבָּא הַנָּשֵׁר
הַגָּדוֹל וְדָפַק בְּמַגְדֵּל וְאָמַר תִּפְסִיקוּ לַהֲיוֹת עֲנִיִּים תִּשְׁתַּמְּשׁוּ
עִם הָאוֹצְרוֹת שֶׁלָּכֶם, (עֵין סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֶׂה י"ג מִיּוֹם
א'), שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל חֲדוּשֵׁין דְּאוֹרֵי־יֵתָא כִּי כָּךְ פָּרַשׁ רַבְּנוּ ז"ל
נָשֵׁר זֶה בְּחִינַת חֲדוּשֵׁין דְּאוֹרֵי־יֵתָא בְּבַחֲיִנַת תִּתְחַדֵּשׁ כְּנֶשֶׁר,
(עֵין לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימֵן י"ג), הֵינּוּ כִּי יֵשׁ בְּכָל בֵּר
יִשְׂרָאֵל כֹּחַ לְחַדֵּשׁ בְּתוֹרָה וּמַעוֹרָרִים אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁיִּפְסִיק
מַלְהֵיוֹת עָנִי רַק יִרְאֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הָאוֹצְרוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ.

תתטו

מוהרא"ש ז"ל אמר: בשעה שאדם יוצא בדרך עם מכונית צריכים לבדוק היטיב את המכונית אם יש בנזין ואם יש מים ואם יש שמן שלא יתקע חס ושלום בדרך ואל יסמך על גס כי בדבר שטות קזה מנקים לו מזכיותיו.

תתטז

מוהרא"ש נ"י אמר: בשעה שאדם נוסע על הדרך ורואה איזה יהודי נתקע בדרך עם המכונית שלו מצוה לעצר ולעזור לו וזה בכלל מצות עשה של "הקם תקים עמו" (דברים כב, ד'), כי עקשו כבר לא רוכבים על חמור וכדו' ועל כן קשאחד נתקע בדרך צריכים לעזור לו וזה בכלל מצות עשה.

תתיז

ואמר מוהרא"ש ז"ל: פלא כהיום כאשר הכל כבר מפתח והרבנים מחדשים דינים והלכות על פי אור הטכנולוגיה החדשה ידוע כל ההלכות הכרוכין בענין חשמל וכדו' וכו' מדוע לא יחדשו בהלכה זו של הקם תקים עמו? כי ראה בחוש כמה מאחינו בני ישראל נתקעו בדרך עם מכוניותיהם בחרף ובקיץ, עם ילדים קטנים, ועומדים על הדרך בלי עזר ועוברים על פניהם מאות אנשים עם מכוניותיהם ואינם עוצרים בעדם הלא הוא בכלל מצות עשה של הקם תקים עמו וכו'.

תתיח

וספר מוהרא"ש ז"ל שפעם אחת נסע הרב הקדוש מסאטמאר זי"ע בלילה עם מכונית ובאמצע הדרך ראו איזה אור (זה היה יהודי שנתקע בדרך ועשה סימנים עם פנס שיעצרו לו), והנהג חשב שהרב ישן או מתנמנם ועל כן עשה עצמו כאלו לא ראה ועבר במהירות כי כונתו היתה חבל

להטריח את הרב ולעצור ומי יודע כמה זמן יקח ועל כן נסע במהירות ועבר, ויהי כאשר נסעו כבר כמה קילומטרים נתעורר הרב ושאל את הנהג מה היה האור והכרח להגיד לו את האמת ואז הכריח הרב את הנהג לחזור ונזף בו ואמר לו איך יכול יהודי לעבור על פני חברו ולא לעזור לו? מי יודע אם לא אשתו וילדיו הקטנים מחכים לו בביתו? והוא נתקע בדרך, וסים מוהרא"ש ז"ל שזה מוסר השכל איך שצריכים להזהר בדבר זה.

תתיט

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שכל הקונטרס "נהג טוב" חבר על קטב זה לעזור לזולתו וכן לשמור את עצמו בדרך שלא יזיק את עצמו ולא יזיק אחרים.

תתכ

מוהרא"ש ז"ל אמר: שבכל דבר כשרואה שיש לו מניעות על איזה דבר צריך לידע כי זה תקונו וענינו והוא צריך להגיע דייקא אל דבר זה כי המניעות שיש לו זה סימן נפלא כי עליו דייקא להגיע אל דבר זה.

תתכא

מוהרא"ש ז"ל אמר: מלבד שיש לו הרבה טעמים כמוסים על מה שרוצה לבוא לגור ולהתגורר בעיר "בנאל" בזה בעצמו שעומדים עליו על זה מניעות כחומות ברזל ועורר את חמתם של רבים ומעכבים אותו מלבוא שם בזה בעצמו הוא יודע כי דייקא שם מקומו ושום דבר לא יוכל לשנות את דעתו כלל.

תתכב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֶזֶר לוֹ לְהִגִּיעַ אֶל מִדַּת "עֵקֶשְׁנוֹת" שֶׁשׁוּם דָּבָר וְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יִכּוֹלִים לַעֲכֹב אוֹתוֹ בְּשׁוּם דָּבָר מִרַב רָצוֹנוֹ וְאִף שֶׁנִּדְמָה לְכַאוֹרָה שֶׁיֵּשׁ לִפְנֵיו מַעֲכָבִים וּמוֹנְעִים חוֹלְקִים רָשָׁעִים אֲרוּרִים הַמְשַׁפִּילִים אוֹתוֹ וּמַבְזִים אוֹתוֹ וְחוֹלְקִים עָלָיו עִם כָּל זֹאת הַכֹּל רַק לְמַרְאֵה עֵינַיִם כִּי מִרַב "עֵקֶשְׁנוֹתוֹ" הוּא יִנָּצַח אֶת כָּלֶם וּמַצְפָּצֵף עַל כָּלֶם וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מֵהֶם כָּלֵל.

תתכג

הַרְבֵּה פְּעָמִים אָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל לִפְנֵינוּ: אֲפִילוּ שִׁישְׁאָר לְבַד הֵינּוּ שֶׁכָּלֶם יִתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ אֵינוֹ מִתְפַּעֵל כָּלֵל וְהוּא לֹא יִשְׁנֶה אֶת נִקְדָּתוֹ וְאֶת דְּרָכּוֹ שֶׁדֶּרֶךְ בְּדֶרֶךְ רַבְּנוֹ ז"ל וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם.

תתכד

וְהַרְבֵּה פְּעָמִים שָׁאֲלֵנוּ אוֹתוֹ לָמָּה לוֹ לְדַבֵּר בְּכָל פַּעַם מִהַחֲלֻקִּים וְהַשּׁוֹנֵאִים אוֹתוֹ? וְהַשִּׁיב כִּי הַרֵב הַקְדוּשׁ מִסַּאטָמָאָר ז"ע הֵיךְ דְּרָכּוֹ תַּמִּיד לְדַבֵּר מִהַצִּיּוֹנִים הָאֲרוּרִים וְכו' אֶת גְּדֹל הַחֲרָבָן שֶׁעוֹשִׂים וְהֵיוּ אֲנָשִׁים שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ "רַבִּי הֲלֹא אֲנִי כָּבֵד יוֹדְעִים אֶת דַּעְתְּכֶם נֶגֶד הַצִּיּוֹנִים וּבְחוּץ לֹא שׁוֹמְעִים לָכֶם וְעַל כֵּן מָה וְלָמָּה לָכֶם לְחַזֵּר עַל זֶה בְּכָל פַּעַם?" וְהַשִּׁיב, פְּשׁוּט שֶׁאֲנִי אֵינִי רוֹצֶה לְהִתְפַּסֵּס בְּטַמְאָתָם הָאֲרוּרָה וְעַל כֵּן אֲנִי חוֹזֵר עַל זֶה בְּכָל פַּעַם. וְסִיִּם מוֹהֲרָא"ש ז"ל, כִּמוֹ כֵּן אֲנִי חוֹזֵר עַל זֶה בְּכָל פַּעַם לְהוֹצִיא מִלְּבוֹת הַטּוֹעִים שֶׁיִּחַשְׁבוּ כְּאִלוֹ הַחוֹלְקִים עָלֵי הֵם מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ... לֹא, לֹא, הֵם סִתְּמוּ קָלִים וְרָקִים וּפּוֹחֲזִים... וְכָל מָה שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם הֵינּוּ מִדּוֹתֵיהֶם הַרְעוֹת שֶׁל יִשׁוּת וְגִדְלוֹת וְכו' וְכו' הֵם תּוֹלִים בִּי... וְעַל כֵּן אֵינִי מִתְפַּעֵל מֵהֶם כָּלֵל וְאֲנִי אֲחַזֵּר אֶלִּפִּי אֶלִּפִּים פְּעָמִים וְלִגְלוֹת הָאֶמֶת כִּמוֹ שֶׁהוּא וְלֹא אֶשָּׂא פָנִים לְאַף אֶחָד כִּי תִהְיֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵינִי נִצָּרָה לְבְרִיּוֹת וְעַל כֵּן לֹא אֲחַנּוּף אֶת אֵף אֶחָד וְאֹמֵר וְאֹגֵלָה מָה שֶׁיֵּשׁ לִי לוֹמַר וְלִגְלוֹת.

תתכה

מוהרא"ש ז"ל אמר: שזזה חלק מהגלות שאין בני אדם רוצים לקבל את דעת רבנו ז"ל (דאס איז א חלק פון גלות וואס מען וויל נישט אננעמען רעם רבי'נס זאך).

תתכו

ואמר: הלא בני אדם הם מטמטמים וכל דעת ושכל בלא רבנו ז"ל כי מי שזזכה באמת להיות מקרב אל רבנו ז"ל על פי דרך "היכל הקדש" מחו ודעתו פתוח ויש לו כבר הסתכלות אחר על כל העולם ומבין דבר מתוך דבר (ווער עס האט רעם רבי'נס דעת אזוי ווי מען לערנט אין "היכל הקודש" איז זיין מוח אפן און גיט זיך אן עצה אפילו בגשמיות ומכל שכן ברוחניות).

תתכז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל המחלקת שיש בין כלל ישראל, הוא רק מחמת קנאה שיש בין אחד להשני וכל אחד חושב שהשני פן ואולי יש לו יותר כסף ממנו וכו' פן ואולי יש לו כבוד יותר ממנו וכו' פן ואולי הוא יותר גדול ממנו וכו', פן ואולי התורה שלו יותר יפה ממנו וכו', ומחמת שאינו מתאים לו לומר בפרוש שהוא מקנא אותו על כן הוא הולך בדרך עקם וחולק עליו ואומר שמחלוקתו הוא לשם שמים. וסוים מוהרא"ש ז"ל: אשרי מי שאינו מקנא את אף אחד ונקלל לגמרי בו יתברך ואין לו שום מחשבות רק להתקרב אליו יתברך שאז הוא בורח ממחלקת כמו שבורחים מאש שורף ממש, אשרי לו ואשרי חלקו.

תתכח

מוהרא"ש ז"ל ספר שרבונו ז"ל רצה מאד שנקרב עוד יהודי ועוד יהודי, ורבנו ז"ל אמר שזהו מדרגה גדולה שאף על פי

שְׁאֵנִי לֹא יְהוּדֵי הַגּוֹן לְכָל הַפְּחוֹת שֶׁהִשְׁנִי יְהִיָּה יְהוּדֵי הַגּוֹן,
וְכִשְׁשָׁמַע זֹאת מוֹהֲרַנִּ"ת ז"ל מְרַבֵּנוּ ז"ל בְּתַחֲלָה לֹא הִבִּין
זֹאת כִּי מִי לֹא רוֹצֶה שְׁלַכְל הַפְּחוֹת יְהִיָּה הִשְׁנִי יְהוּדֵי הַגּוֹן,
אָבֵל אַחֵר כִּךְ אָמַר מוֹהֲרַנִּ"ת ז"ל שֶׁהוּא רוֹאֶה שְׂזָה מִדְּרָגָה
עֲצוּמָה לְזָכוֹת לָזֶה.

תתכט

וְהַמְשִׁיךְ מוֹהֲרָא"ש ז"ל וְאָמַר שֶׁמוֹהֲרַנִּ"ת ז"ל מְסַבִּיר זֹאת
בְּהִלְכוֹת פְּקֻדוֹן הַלֵּכָה ה' כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלִל כְּשֶׁהָאָדָם רוֹאֶה
שֶׁהִשְׁנִי עֲשֶׂה מִשְׁהוּ וְהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהִרְאוֹתוֹ אֲזִי יִשְׁבּוֹר אֶת
הַשְּׁנִי עַד הַסּוֹף, ה' יִרְחֵם.

תתל

וְהוֹסִיף מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁמוֹהֲרַנִּ"ת ז"ל מְסַבִּיר שֵׁם מִדּוּעַ
"חֲסִיד שֶׁנָּפַל גְּרוּעַ מִמְּשׁוּמַד" כִּי מִשְׁמַד כָּלֵם יוֹדְעִים
שֶׁצָּרִיכִים לְהִשְׁמַר מִמֶּנּוּ וּלְבָרַח מִמֶּנּוּ אָבֵל חֲסִיד שֶׁנָּפַל עַדִּין
נִרְאֶה כְּמוֹ אַחֵר רַק שֶׁאֵינוֹ לוֹמֵד וְאֵינוֹ עוֹבֵד וְכו' מִסְּתוּבָב כֹּל
הַיּוֹם וְהוּא מִשְׁעַמֵּם לְגַמְרִי וּמִבִּיא רַק לְשׁוֹן הָרַע מִמָּקוֹם
לְמָקוֹם וְגוֹרֵם מַחֲלָקָת וְאֵינוֹ יָכוֹל לְסַבֵּל אֶת הַשְּׁנִי כָּלִל רַק
מִדְּבַר עָלָיו וְכו' מֵה שֶׁאֵין כֵּן חֲסִיד אֲמַתִּי רַק מַחֲפֵשׁ לְהִטִּיב
לְהַשְׁנִי וְעוֹזֵר לְהַשְׁנִי וְלִכְל הַפְּחוֹת מִתְּפַלֵּל עַל הַשְּׁנִי.

תתלא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֵיךְ הָאָדָם יָכוֹל לְזָכוֹת לַחַיּוֹת חַיִּים
טוֹבִים בְּזֶה הָעוֹלָם עַל יְדֵי שִׁיָּהִיָּה לוֹ "לֵב טוֹב" בְּכָל פֶּרֶט
וּפְרָט.

תתלב

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁצָּרִיכִים לְשַׁמּוֹר מֵאֵד מֵאֵד אֵיךְ
שֶׁמִּתְנַהֲגִים בְּבֵית כִּי צָרִיכִים לְהִיּוֹת מֵאֲרִיךְ אֶף וְאִסּוּר לְנַהֵג

בְּחֶמֶר הַדִּין כִּי עַל יְדֵי זֶה גּוֹרְמִים חֹס וְשְׁלוֹם לְכָל מִינֵי צָרוֹת
וּבְעֻיּוֹת. (עֵינִן אֲשֶׁר בִּנְחָל כֹּרֶךְ יָד מִכְתֵּב א' תִּתְעַב)

תתלג

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֵׁשׁ עֶצֶה אַחַת לְהִנָּצֵל מִכָּל מִינֵי
שׁוֹנְאִים וְהוּא לְבָרֵךְ מֵהֶם וְלֹא לְהִתְעַסֵּק עִמָּהֶם לְגִמְרֵי וְלֹא
לְעֻנּוֹת לָהֶם וְכֵמוֹ שֶׁרַבְּנוֹ ז"ל אָמַר בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת "הַבּוֹרֵחַ
מִן הַצָּרָה פָּקֵחַ" שֶׁהוּא יֵלֶךְ בַּדֶּרֶךְ שֶׁלּוֹ וְאַתָּה תֵּלֶךְ בַּדֶּרֶךְ שֶׁלְּךָ
וְעַל יְדֵי זֶה תִּנָּצֵל מֵהֶם.

תתלד

וְהַמְּשִׁיךְ מוֹהֲרָא"ש ז"ל וְאָמַר: שֶׁבְּבִית אֲסוּר לְבָרֵךְ מִחֻמַּת
מְרִיבוֹת וּקְטָטוֹת אֲלֹא צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם שִׁיְהִיָּה אֶךְ וְרַק שְׁלוֹם וְלֹא מְרִיבוֹת חֹס וְשְׁלוֹם.

תתלה

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש נ"י: שֶׁהָאֲדָם צָרִיךְ לְהִרְגִּיל עַצְמוֹ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ
אֶת אֵף בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם רַק אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְהַפְּרָנְסָה בִּידֵיו
יִתְבַּרֵּךְ תְּלִי וְכֵן הַשְׁלוֹם בֵּית שֶׁלּוֹ תְּלִי אֶךְ וְרַק בִּידֵיו שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְצָרִיךְ לָזֶה רַק הִרְחַבְתָּ הַדַּעַת שֶׁלֹּא יִהְיֶה
מִחוּ מִצְמָצֵם וְלָזֶה זֹכִים רַק עַל יְדֵי שִׁמְחָה וְעַל יְדֵי זֶה נִתְרַחֵב
מִחַ הָאֲדָם וְיִדְעָתוֹ.

תתלו

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁהָאֲדָם צָרִיךְ לְהִרְגִּיל עַצְמוֹ לֹא לִפְחָד
מִשּׁוֹם דָּבָר וְאִזִּי יִהְיֶה לוֹ הַצִּלְחָה נִפְלְאָה בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט הֵן
בְּבֵיתוֹ וְהֵן בַּעֲסָקָיו הֵן עִם חֲבֵרָיו הֵן בַּתוֹרָה וְהֵן בַּתְּפִלָּה.

תתלז

פַּעַם דָּבָר מוֹהֲרָא"ש ז"ל אוֹדוֹת הַג' שְׁבוּעוֹת שֶׁל בֵּין הַמַּצְרִים
וְאָמַר שֶׁמּוּבָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים שֶׁתְּמִיד לְהִגִּיעַ אֶל הַמֶּלֶךְ
צָרִיךְ לְהַזְמִין קוֹדֵם תּוֹר כְּדִי לְהַכְנִס אֶבֶל בְּבֵין הַמַּצְרִים אִזִּי

כְּבִיכּוֹל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּחוּץ מִסְתוּבֵּב בִּינֵינוּ וְאֵזִי מִכֹּל הִירִידוֹת וְהַנְפִילוֹת אֶפְשָׁר לְמִצּוֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בַּחוּץ וּמִכֹּל שָׁכֵן אִם הָאָדָם מִתְמִיד אֵז בַּתוֹרָה הַקְדוּשָׁה אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְתֵאֵר לְמָה שֶׁאֶפְשָׁר לְזַכּוֹת.

תתלח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְחַזֵּר תְּמִיד מֵלִים אֵלֶּי: הִנֵּה הוּא פֹה, הִנֵּה הוּא שָׁם, וְהִנֵּה הוּא בְּכֹל הָעוֹלָם כָּלֹ!!!, הִנֵּה הוּא פֹה, מִי? הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִנֵּה הוּא שָׁם, מִי? הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִנֵּה הוּא בְּכֹל הָעוֹלָם כָּלֹ, מִי? הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

תתלט

פֶּעַם דָּבַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל בְּדִבְקוֹת נִפְלָא וְאָמַר שֶׁעַל יְדֵי רַבֵּנוּ הַקְדוֹשׁ אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְכֶזֶה דְּבִקּוֹת שֶׁכֶּבֶר לֹא יִצָּה בְּזֶה הָעוֹלָם שׁוֹם דָּבַר רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְכֵמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימֵן רַע"ח עַל הַפְּסוּק בְּקִנְאוֹ אֵת קִנְאִתִּי שֶׁהֲצַדִּיק צָרִיךְ לַעֲבֹד עַל עֲצָמוֹ שֶׁיִּזְכֶּה לְכֶזֶה מִדְּרָגָה שְׁלֵא יִקְנֵא אֵת אֶף אֶחָד רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד.

תתמ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁעוֹסֵק בְּהַפְצַת הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים כִּי הִבְעֵל דָּבַר הַתִּלְבָּשׁ עֲצָמוֹ עַל זֶה מֵאֵד מֵאֵד הָעֶקֶר שֶׁהַסְּפָרִים הָאֵלֶּל לֹא יִתְפָּרְסֻמוּ.

תתמא

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שָׂאִין לָנוּ שׁוֹם מִשְׁגַּב בְּשִׁכְלֵי אֲנוּשֵׁי מֵהַסְּפָרִים הָאֵלֶּל פּוֹעֲלִים בְּעוֹלָם, וְכֵאֲשֶׁר יִתְחַיֵּל לְהַתְגַּלּוֹת אֵת הַפְּעֻלּוֹת שֶׁעוֹשִׂים בְּעוֹלָם אֵזִי כֶּבֶר אֲנִי לֹא יִהְיֶה בְּזֶה הָעוֹלָם וְאִיֶּה עוֹמֵד וּמִסְתַּכֵּל מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה וְכו', וְכו'.

תתמב

ופעם דבר מוהרא"ש ז"ל ממעלת הספר הקדוש "אשר
בנחל" ואמר אשרי ואשרי מי שיזכה להדפיס את הספר
"אשר בנחל" ויפיצם בין כלל נשמות ישראל.

תתמג

והוסיף מוהרא"ש ז"ל ואמר: שלכאורה נראה המכתבים
"באשר בנחל" שהם סתם מכתבים, אבל מי שמסתכל בעין
האמת ורואה מה שעובר על בחורי ישראל ומה שעובר
עליהם בפרטיות בפגמי הברית רחמנא ליצן ואין להם למי
לפנות וממש מתפוצצים מרב הקאב והמרירות שעובר
עליהם ומתבישים לספר לאחרים ומתחילים לחפש באוצר
הספרים אולי יש איזה ספר שיוכל לנחמם אבל אין מוצאים
מאומה, ונשברים עוד יותר ובו ברגע שמגיע אליהם הספר
הקדוש "אשר בנחל" ומתחילים לדפדף פה ושם ורואים מה
שכתוב שם עצות והתחזקות איך שיכולים לצאת מכל מיני
בעיות ומכל מיני ירידות ונפילות ואיך שאין שום מציאות
בלעדי הקדוש ברוך הוא כלל, ותמיד לפנות רק אליו יתברך,
אזי מתחילים להתנחם ועומדים תמוהים ושואלים את עצמם
בזה העולם יש ספר שמבין אותי? שיוכל לחזקני? וכו'.
ואמר מוהרא"ש ז"ל שבאותו עת אי אפשר לתאר את גדל
החיות והשמחה שמקבל אז על ידי הספר הקדוש "אשר
בנחל" (ומוהרא"ש ז"ל אמר שיחה זו בגנון נפלא
והתעוררות עד שהתחלנו לבכות מחמת התרגשות).

תתמד

והוסיף מוהרא"ש ז"ל: שמכל שכן קשהאדם מתחיל ללמד
ולהתפלל על ידי זה ומתחיל ללמד שעורים כסדרן מקרא
משנה גמרא מדרש וכו', וכן מתחיל להתבודד עמו יתברך
אזי אי אפשר לתאר ולשער גדל השעשועים הנגרמים
למעלה על ידי האיש הזה.

תתמה

ועל כן אמר מוהרא"ש ז"ל: אשרי ואשרי מי שיזכה להדפיס את הספר הקדוש "אשר בנחל" ויחזר וינדפיס ויפיצם בכל קצו תבל אשרי לו ואשרי חלקו.

תתמו

ועל זה שטוענים אנשים שאינם צריכים זאת וזה לא נוגע אליהם ואינו מעורר אותם וכו' וכו', המשיל מוהרא"ש ז"ל על זה משל נאה שמה הדבר דומה לבית חולים מיוחד שפתחו עבור מחלת הסרטן רחמנא ליצילן ומרפא את כל הבא לשם רחמנא ליצילן, אבל אותם האנשים שאינם צריכים לזה מחמת בריאותם אזי הם צוחקים על מה היו צריכים להוציא כל כך הרבה כספים כדי לבנות זאת אבל מי שחס ושלום נחלה במחלה זו רחמנא ליצילן אזי תכף ומיד רץ לשם והולך מרופא לרופא עד שיזכה למצוא רפואתו, וכן אמר מוהרא"ש ז"ל בענין הספר הקדוש "אשר בנחל" שמי שלא צריך התחזקות אזי צוחק מזה וכו', אבל מי שצריך לזה אזי הם כמים קרים על נפש עיפה ואי אפשר לתאר את גדל התענוג שמקבל על ידי הספר הקדוש הזה.

תתמז

ושבח אז מוהרא"ש ז"ל בחור אחד מאנשי שלומנו שמוסר נפשו עבור הדפסת הספר הקדוש "אשר בנחל" ושאר הספרים החידשים ואמר שבנדאי הקדוש ברוך הוא לא יעזוב אותו ויזכה עוד בזה העולם לדברים יפים בזכות ההדפסה.

תתמח

וכן שבח אז מוהרא"ש ז"ל את הספר הנפלא "ארך אפים" ואמר שאי אפשר לתאר מה זה הספר "ארך אפים" כי בעבור זה הפסדתי את כל שמי כי הייתי יכול להיות מפרסם

גָּדוֹל בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּלְקַבֵּל אֶת הַכְּבוֹד הַכִּי גָּדוֹל וְכִמוֹ שֶׁהִיא
לִי קוֹדֵם שֶׁהִתְחַלֵּתִי לְהַדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים כִּידוּעַ, וְתַכְףּ וּמִיד
שֶׁהִדְפַּסְתִּי אֶת הַסֵּפֶר הַנִּ"ל נִלְקַח מִמֶּנִּי הַכֹּל וְאַבְדֵּתִי אֶת שְׁמִי
וְכוֹ' וְעָבַר מֵהַ שְׁעָבַר וּבִינָתִים אֲנָשִׁים מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ
מִחַיִּים עֲצָמָם עִם הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה מֵאֵד מֵאֵד לֹאִין עָרָף
כָּלֵל.

תתמט

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "אֶרֶךְ אֲפִים" עוֹד יִהְיֶה
סֵפֶר יְסוּדִי בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב (וְהוּבָא כֵן בְּאֶשֶׁר-בִּנְחָל מִכְתָּב
ד' רסג; וּבִמְכַתֵּב ד' תקה) וְיִהְיֶה זְמַן שֶׁהִרְבֵּה יִתְקַרְבוּ אֶל
רַבְּנוּ ז"ל עַל יְדֵי סֵפֶר זֶה.

תתנ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁעֵנִין זִיווּגִים הוּא דְּבַר הַסְּמִי מִן הָעִין
וְנַעֲלָם מֵאֵד מַעֲיִי הָאֵדָם וְסֵפֶר שֶׁכְּשֶׁהִגִּיעַ לְגִיל שְׁמוֹנֶה עָשָׂר
הִתְחִיל הִרְבֵּה לְהִתְפַּלֵּל "רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בֵּן שְׁמוֹנֶה עָשָׂר
לְחֹפֶה" פְּעָמִים אֵין מִסֵּפֶר וְאַחֵר כֶּף כְּשֶׁנִּהְיֶה חֲתָן בְּגִיל
עָשָׂרִים וּשְׁנַיִם אֵז נִתְּנָדַע לוֹ שֶׁכְּשֶׁהִיא בְּגִיל שְׁמוֹנֶה עָשָׂר
הִיטָה הִיא בְּגִיל אַרְבַּע עָשָׂר וְהִיא מְכַרֵּחַ לְהִמָּתִין עַד גִּיל
עָשָׂרִים וּשְׁתַּיִם וְיִמָּה הִיטָה זֹאת.

תתנא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מִי שֶׁהוֹלֵךְ לֵאט הוּא אֶף פֶּעַם לֹא יָפוּל,
וְאִפְּלוֹ שֶׁיָּפוּל לֹא יִזִּיק אֶת עֲצָמוֹ כִּי נָפַל מִמָּקוֹם סְמוּךְ, מֵהַ
שָּׂאִין כֵּן מִי שֶׁרָץ מֵהָר הוּא עָלוּל בְּכֹל רָגַע לָפוּל וְאִם נָפַל
מִכָּה וּמִזִּיק אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹחַ גָּדוֹל וְכִמוֹ שֶׁהוּא בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּמוֹ כֵּן
הוּא בְּרוּחָנִיּוֹת.

תתנב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁאֵם מְדַבְּרִים בְּנִחַת וּבְאֵהָבָה וּבִידֻדוֹת
אֲזִי יִכְלוּ לִכְבוֹשׁ אֶפִּילוֹ אֶת הָאָדָם הַכִּי קָשָׁה וְקָשׁוּם.

תתנג

אִף עַל פִּי כֵן אָמַר פֶּעַם כִּי אִם רוֹאִים שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ רוֹצֶה
לְהַכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ וְאֶדְרֵבָה יוֹצֵא בְּרִצְיָהּ צְרִיכִים לְדַבֵּר עִמּוֹ
בְּשִׁפְּהָ שֶׁלּוֹ וְזֶה יָבִין.

תתנד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לִילֵד קוֹדֵם הֵבֵר מִצּוֹה שֶׁלּוֹ בְּשִׁפְּהָ
שֶׁהַלְבִּישׁ לוֹ אֶת הַתְּפִלִּין בְּפֶעַם הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁיְהִיָּה זְהִיר בְּגִ'
דְּבָרִים אֵלּוּ: א. תִּשְׁתַּדְּל לְלַקֵּת כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ בְּמִקְוֵה קוֹדֵם
הַתְּפִלָּה, ב. תִּשְׁתַּדְּל לֹא לִשְׁיִם עִם הַתְּפִלִּין, ג. תִּשְׁתַּדְּל
לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנּוֹן, וְסִיִּם וְאָמַר לוֹ; אִם תִּהְיֶה זְהִיר בְּשִׁלְשָׁה
דְּבָרִים אֵלּוּ תִהְיֶה יָרָא שְׁמַיִם אֲמַתִּי וְיִהְיֶה לְךָ אֲרִיכוֹת יָמִים
וְשָׁנִים טוֹבִים.

תתנה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל תַּמִּיד אָמַר שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם נִדְמָה לוֹ כִּי הַיּוֹם
הַזֶּה הוּא יוֹם הָאֲחֵרוֹן שֶׁלּוֹ וּבְאִפֶּן כִּזֶּה הוּא כְּבֵר חֵי מִיּוֹם
חֲתָנָתוֹ.

תתנו

וְכַמָּה פְּעָמִים אָמַר וְהִתְבַּטָּא כְּשִׁיגִיעַ הַיּוֹם שֶׁיֵּצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם
אֶל יַחְשָׁבוֹ שְׁמַת חֵס וְשְׁלוֹם בְּקִצּוֹר יָמִים וְכו'... אוֹ אֲחֵד
הָעִנִּישׁ אוֹתוֹ וְכו'... כִּי תִהְלֶה לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁמֵר עַל כָּל יוֹם
וְיוֹם אֵיךְ שֶׁצָּרִיךְ וּמִחֲפָז כְּבֵר בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה עַל הַרְגָע
שֶׁיִּזְכֶּה לְהַפְשִׁיט אֶת גּוּפוֹ וְנִשְׁמַתוֹ תַּעֲלֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

תתנז

ופעם אחת אמר מוהרא"ש ז"ל: שמה שהתפאר רבי שמעון
בר יוחאי קודם הסתלקותו "כל יומא תאיבנא ליומא דא" גם
הוא מתפאר בשבח הזה.

תתנח

וגלה לנו שזכה על ידי התקרבותו אל רבנו ז"ל לא לפחד
מזה רק לדבר מזה בגלוי, וסוים: מי שמתקרב עצמו אל רבנו
ז"ל באמת ויום המיתה לא מש מעיניו אז כל מהלך מחשבתו
בחייו משתנים ואין לו כבר שום עסקים עם אחרים כלל.

תתנט

וספר מוהרא"ש ז"ל: כי מוהרנ"ת ז"ל היה תמיד אומר מיום
שנסתלק רבנו ז"ל אזי כל מח מחשבתו הוא כבר שם, וכן
ספרו תלמידי מוהרנ"ת ז"ל אשר יום המיתה לא מש מתוך
זכרונם כל ימי חייו.

תתס

ואמר מוהרא"ש ז"ל: כשיום המיתה מביא את האדם
לשמחה ומקרבו אליו יתברך, ומזרזו ללמד תורה הקדושה,
זה סימן שהכל מצד הקדושה, אבל להפוך כשמקניס בו יום
המיתה יאוש ומרירות ודכאון ומרחקו מהשם יתברך, ונעשה
עצל ובטלן, זה סימן שהכל מצד הטמאה רחמנא ליצלו,
והאדם הזה שרוי ביאוש ועל כן מחכה על יום מותו...

תתסא

מוהרא"ש ז"ל אמר: מי שהולך בטל ואינו עושה שום דבר
טבעו להמשיך אל השינה ותמיד ישן, מה שאין כן מי שהוא
זריז והוא תמיד עסוק אין לו משיכה אל שינה כלל.

תתסב

ואמר אז: כי השינה סתם (הינו בלי עיפות), זה נמשך מאיש
רחמנא ליצלן אשר הורסת את האדם לגמרי.

תתסג

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאמירת גמרא מסגלת כל כך להנשמה
עד שמטהרת אותה מכל מיני חלודה וזהמא שנדבק בה.

תתסד

ואמר: באם היו בני אדם יודעים ממעלת אמירת גמרא אפילו
בלא להבין אז היו מתמידים בדבר זה מאד מאד.

תתסה

ואמר: שבני אדם חושבים שרק אמירת זהר ונתקונים מסגלת
להנשמה ובאמת אמירת גמרא היא גם כן מסגלת עד מאד
להנשמה והורגת את יצרו הרע הבוער בו.

תתסו

מוהרא"ש ז"ל אמר לאחד שספר לו שזה לו כבר עשר שנים
רצופים מידי יום ביומו שזוכה לגמר ולסיים ח"י פרקים
משניות, ענה ואמר לו "תאמין לי שזה לך זכיה גדולה שעדין
אתה מחזיק מעמד" כי כל מי שהתקרב אלי והתחיל
להתמיד באמירת ח"י פרקים משניות לבסוף נתקנר ואתה
קשהנך זוכה עדין להחזיק מעמד זה זכיה גדולה אשריך.

תתסז

מוהרא"ש ז"ל אמר לאחד שרצה להתגרש: "אני איני עוסק
בגרושין", "אני רק עוסק בשלום", אם אתה רוצה להתגרש
לך אל רב....

תתסח

מוהרא"ש ז"ל מאד מאד מקפיד על ענין גרושין ואמר שאצלו ברור שתשעים ותשע אחוז זוגות שמתגרשים ה"ה הוא יכול להצילם שלא יתגרשו וה"ה עושה ביניהם שלום.

תתסט

מוהרא"ש ז"ל אמר: שהבעל דבר רואה שאין לו כבר שום עצה נגדו מבחוץ כי הוא מצפצף עליו בעקשנותו על כן לקח את עצמו בפנים לעשות פירושים בין אנשי שלומנו היקרים תלמידי היכל הקדוש, וסים עם כל זאת גם מזה איני מתפחד כלל, כי אפילו שאשאר לבד לא אתפעל ולא אפסיק לגלות ולפרסם דעת רבנו ז"ל.

תתע

וכמה פעמים הפליט מפיו הקדוש שאני מיוחד שלבסוף אשאר לבד עם כל זאת אני מגלה דעתי שלא אפסיק בעסקיי לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם.

תתעא

מוהרא"ש ז"ל אמר: אני נדמה כמו קטר שסוחבת הרבה קרונות ובאמצע הדרך מתנתק קרון אחד... וסים אבל אני אשאר בתוך הקטר ואלך עם כח גדול ולא אתפעל משום בריה שבעולם אף שבכל פעם מתנתק קרון אחד הינו שנתרחק ממנו אחד...

תתעב

מוהרא"ש ז"ל אמר לבחורי חמד מאנשי שלומנו שמה שחוטפים בימי בחרותם תורה ותפלה ועבודת ה' זה ישאר להם לנצח כי אחר כך מי יודע מה יולד יום.

תתעג

וְשָׁאַל מוֹהֲרָא"ש ז"ל אֶת אֶחָד מִתַּלְמִידֵי הַיֵּכֶל הַקֹּדֶשׁ הָאֵם
אָמַר תִּקְוֶן חֲצוֹת? וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרָא"ש ז"ל תִּקְבֵּל עַל עֲצֻמָּךְ
קִבְּלָה חֲזָקָה לֹאמַר בְּכָל לַיְלָה תִּקְוֶן חֲצוֹת.

תתעד

וְכֵן שָׁאַל פֶּעַם מוֹהֲרָא"ש ז"ל אֶת אֶחָד הַתַּלְמִידִים הָאֵם
לְמַדָּת הַיּוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, וְעוֹרֵר אוֹתוֹ מוֹהֲרָא"ש ז"ל
מָאֵד וְאָמַר לוֹ רָאָה שְׂלֵא יִחְסַר לָךְ אִף יוֹם רַק רָאָה לְחִטּוֹף
בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת.

תתעה

פֶּעַם הָלַךְ מוֹהֲרָא"ש ז"ל לְטַיִל עִם הַתַּלְמִידִים וְאָמַר לָהֶם
שְׂצִירָה תְּמִיד לִזְכֹּר וְלִחְשֹׁב מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְאָמַר כְּשֶׁהָאָדָם
זוֹכֵה לְאַמוּנָה פְּשׁוּטָה לְאַמוּנָה בְּרוּרָה אֲזִי אֵיפּוֹא שֶׁרַק הוֹלֵךְ
הוּא הוֹלֵךְ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל כִּי זֶה הַכָּל אֱלֻקוֹת וְאֵיפּוֹא אֲנִי
פּוֹסְעִים רַק עַל אֱלֻקוֹת אֲבָל סִיִּם מוֹהֲרָא"ש ז"ל שְׂבֻדָּאִי
וּבֻדָּאִי כְּשִׁזְזִים לֵהִיּוֹת בְּפֻעַל מִמֶּשׁ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל אֲזִי צָרִיךְ
לִזְכֹּר שֶׁעַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שָׂאֲנִי הוֹלְכִים אֲנִי הוֹלְכִים עַל
אֱלֻקוֹת.

תתעו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל שָׁאַל פֶּעַם אֶת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ שֶׁבֶּא
מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל מֵתִי אֲתָה נֹסֵעַ בְּחִזְרָה לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר
לוֹ מוֹהֲרָא"ש ז"ל תִּרְאֶה לְבִקֵּשׁ מִהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁגַם אֲנִי
אֲזַכֶּה לֵהִיּוֹת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ תִּאֱמִין לִי שְׂאֲנִי מָאֵד מָאֵד
רוּצָה לֵהִיּוֹת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְהִמְשִׁיךְ מוֹהֲרָא"ש ז"ל וְאָמַר
לוֹ שְׂעוּד יִהְיֶה זְמַן שֶׁגַם אֲנִי אֶהְיֶה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל.

תתעז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר פֻּעַם בְּנִגּוּן נִפְּלָא וּבִהֲתַעֲוִירוֹת גְּדוּלָּה
וְנוֹרָאָה מֵאֵד מֵאֵד, שְׁצָרִיכִים לְהִגִּיעַ אֶל דְּבָקוֹת כָּזֶה שְׁלֵא
יִרְצֶה שׁוּם רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעָדֵי רָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַמְּשִׁיךְ
מוֹהֲרָא"ש ז"ל וְאָמַר בְּדִבְקוֹת עֲצוּמָה וּבִהֲאָרָה נִפְּלָאָה עַד
מֵאֵד (אֲשֶׁרִי לַעֲיִנִּים שְׂכָךְ רוֹאוֹת), שְׁצָרִיכִים רָצוֹן כָּזֶה אֵלִיו
יִתְבָּרֵךְ שְׂכָכֵר לֹא יִרְצֶה רָצוֹן אַחֵר מִבִּלְעָדֵי רָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ,
אֲשֶׁרִי הָאֲזֵן שֶׁזָּכְתָּה לְשִׁמּוּעַ זֹאת יוֹצֵא מִפִּי קִדְּשׁוֹ שֶׁל
מוֹהֲרָא"ש ז"ל.

תתנח

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שְׁמָה הֵיטָה גְּדוּלְתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלֵינוּ
הַשְּׁלוֹם כִּי הוּא הָיָה יָכוֹל לְהַאִיר הָאֶרֶת אֱלֻקוֹת גַּם לְדָרֵי מִטָּה
שְׁגָם הֵם יִרְגִּישׁוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ וְכִמּוֹ שְׁאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ זְכָרוֹנָם
לְבָרְכָה הַקְּדוּשִׁים שֶׁרָאָתָה שְׂפָחָה עַל הַיָּם מֶה שְׁלֵא רָאָה
יִחְזָקָאֵל בֶּן בּוּזִי, זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁאִפִּילוֹ שְׂפָחָה הַשִּׁיגָה אֱלֻקוֹת
מֶה שִׁיחְזָקָאֵל בֶּן בּוּזִי לֹא הַשִּׁיג וְזֶה הֵיטָה גְּדוּלְתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
רַבְּנוֹ.

תתנעט

פֻּעַם סָפַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל מִבְּעַל הַתְּכֵלֶת מֵרֵאדְזִין זַצ"ל
שְׁאָמַר בְּלִשׁוֹן תִּימָה, זֶה פֻּלָּא מֶה שְׁחוֹלְקִים עַל הַלִּיקוּטֵי
מוֹהֲרָ"ן?! לְגְּדוּלִים הוּא מְגַלֶּה שְׁעָדִין לֹא יוֹדְעִים שׁוּם דְּבָר
וְלִקְטָנִים הוּא מְגַלֶּה שְׁאֵף שֶׁהֵם בְּתוֹךְ הַטְּמָאָה וּבְתוֹךְ הַחוּשָׁה
עָדִין יְכוּלִים לְצַאת עַל כֵּן מֶה אַתֶּם חוֹשְׁבִים שִׁיִּשְׁתַּקּוּ?,
וְהַמְּשִׁיךְ מוֹהֲרָא"ש ז"ל וְאָמַר שְׁכֻמוֹ כֵּן סוֹבֵב הַדְּבוּר הַזֶּה עַל
סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים וְעַל כֵּן חוֹלְקִים אֲנִשִּׁי שְׁלוּמֵנוּ עַל זֶה כִּי מֵרָאָה
לָהֶם שְׁאִין יוֹדְעִים שׁוּם דְּבָר מִרַבְּנוֹ ז"ל וְכו' וְכו'.

תתנס

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל שְׁכֻשְׁהָאֵדָם מְרַגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם הַלִּשׁוֹן שְׁלוֹ וְעִם הַשִּׁפְתַּי אִם שְׁלוֹ, אֲזִי

הוא מקִשֵּׁר אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּי אֶפִּילוֹ שְׁנִמְצָא בְּתוֹךְ
הַבּוֹץ שָׁלוֹ וּבְתוֹךְ הִירִידוֹת שָׁלוֹ אָבֵל הוּא מְרַגֵּל אֶת עַצְמוֹ
לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשֶׂה שִׁיחוֹת וּתְפִלוֹת
אֲזִי יוֹתֵר אֲמֵת נִכְנָס בּוֹ כִּי הוּא מֵתִיחַד עִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

תתפא

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁהַמְדְּרָגָה הַכִּי קְרוּבָה שְׁאִפְשָׁר לְהִגִּיעַ
עַל יְדֵה אֵל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זֶהוּ הַדְּבוּר, כִּי אֵין עוֹד דְּבַר
שְׁמִקְשָׁר וּמַחְבֵּר אֶחָד לַמְּשֻׁנָּהוּ כְּמוֹ הַדְּבוּר, וְעַל יְדֵי שֶׁהָאָדָם
מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי זֶה מֵתִיחַד כְּבִיכּוֹל עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ
וְלִהְיוֹת כְּשֶׁחֵס וְשָׁלוֹם אֵין הָאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ סִימֵן לְזֶה
שֶׁהוּא רְחוּק רַחֲמָנָא לִיצֵלן מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

תתפב

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁהָאֲרִיז"ל מְבִיא מֵהָיָה כָּל הָעֵנִין שֶׁל
גְּלוּת מִצְרַיִם וְאוֹמֵר שֵׁם שֶׁהָיָה פִּיה' רַע' שֶׁזֶּהוּ כָּל הַפִּר'ע'ה'
מֶלֶךְ מִצְרַיִם, כִּי בְּמָקוֹם לְדַבֵּר דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרִטִית
אוֹ דְּבוּרֵי הִתְחַזְּקוּת לְחַזֵּק אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ אוֹ לְדַבֵּר דְּבוּרִים
אֵל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמָקוֹם זֶה הָיָה פִּיה' רַע' שֶׁאֶחָד דְּבַר
עַל הַשְּׁנִי לְשׁוֹן הִרַע וְהָיָה מְחַלֶּקֶת וְכוּ', וּמִזֶּה נִעֲשֶׂה כָּל
הַמְחַלֶּקֶת בְּעוֹלָם וְזֶה הָיָה כָּל הַגְּלוּת.

תתפג

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁכְּשֶׁבֵּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וְגָלָה
אֱלֻקוֹת אֲזִי נִתְקַיֵּם פִּיה' סִיח' שֶׁכֵּלֶם הִתְחִילוּ לְדַבֵּר וְלִשִּׁיחַ אֵל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיֹּאחֲזוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַעֲבוּדָה
קָשָׁה וְאֵז הִתְחִיל הַגָּאוּלָה כִּי כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל מֵתְחִילִים לְדַבֵּר עִם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵז מֵתְחִיל הַגָּאוּלָה.

תתפד

פַּעַם אַחַת אָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁתִּכְף וּמִיד כְּשֶׁמְרַגְּשִׁים אֶת
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתְבַּטֵּל כָּל הָעֵנִין שֶׁל גְּלוּת כִּי רַבְּנוּ ז"ל

אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ז') שגלות שיך במקום
שיש חסרון אמונה כי הולך נע ונד כמו קין אבל תכף ומיד
קשהאדם מרגיש את אלקותו אזי אין אצלו ענין של גלות,
וכו'.

תתפה

ופעם הפליג מוהרא"ש ז"ל בגדלת רבנו ז"ל ואמר שאנחנו
מוצאים שבכל האלפים שנות גלותינו עוד לא היה צדיק קזה
מה שמסר נפשו במסירות נפש קזה לגלות אלקות בגלוי
קזה כמו רבנו ז"ל.

תתפו

והוסיף מוהרא"ש ז"ל ואמר: שזה לא סתם מה שאנחנו
אומרים זאת מפני שאנחנו רוצים לדבק ברבנו ז"ל וללכת
בדרךיו רק אם נסתכל בכל הקורות ובדברי הימים בכל שנות
גלותינו נראה שעקר הגלות היה מפני שלא הרגישו את
הקדוש ברוך הוא כנ"ל ורבנו ז"ל גילה לנו את אלקותו
יתברך בגלוי קזה עד שגם אנחנו הפחותים והירודים כמוהו
נוכל להרגיש אותו יתברך.

תתפז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאם הגדולים והמנהיגים לא מגלים
ומפרסמים להמון עם את ענין התפלה זה סימן שעדין לא
השיגו שום דבר ולא השיגו אלקות.

תתפח

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שמוכא בזהר הקדוש מה היתה
מדרגתו של משה רבנו עליו השלום שמשוה רבנו הלא בכל

פעם עם מחשבה קצה שהלואי ואוכל להחזיר את כל ישראל
בתשובה וכלם יגיעו לאותה מדרגה איפוא שאני אוחז.

תתפט

והסבירו מוהרא"ש ז"ל: שמשנה רבנו לא פחד שעוד אחד
יהיה גדול, ועל כן אמר מי יתן ויהיה כל עם ה' נביאים,
והמשיך מוהרא"ש ז"ל ואמר שאותו הדבר רואים אצל רבנו
ז"ל שאמר אני יכול לעשות צדיקים כמוני ממשי והוא לא פחד
שעוד אחד יזכה להיות כמוהו.

תתצ

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שמי שזוכה להסתכל בספרי רבנו ז"ל
אפילו הכי גרוע והכי פחות והירוד וכו', מתחיל להרגיש
שעדין אין שום יאוש וגם הוא יכול לחזר בתשובה.

תתצא

והוסיף מוהרא"ש ז"ל ואמר: ובפרט כשרבנו ז"ל פותח לו
את פיו שגם הוא מתחיל לדבר ולשייח עמו יתברך שאז הוא
נשתנה לענין אחר לגמרי ומתדבק אל הקדוש ברוך הוא.

תתצב

מוהרא"ש ז"ל אמר: שמבאר בדברי רבנו ז"ל שאין יכולים
לזכות להשיג כל ההשגות הרוחניות ועל ידי זה יזכה לשפע
אלוקי הוא על ידי שני תנאים אלו,

א. שאף שְׂכָבֵר נִכְשֵׁל בְּמָה שְׂנִכְשֵׁל שְׁלֵא יִתְיַאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ
בְּשׁוּם אוֹפֵן שְׁבַעוּלָם וְשִׁיְהִיָּה תַמִּיד אַךְ וְרַק בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה
וְלֹא יִהְיֶה שְׁבוּר וְאִף שְׁעוֹבֵר עֲבֵרוֹת רַחֲמָנָא לִיְצִלָן וְכו',

ב. שִׁיְהִיָּה עֲנִיו הֵינּוּ שְׁהָאֲדָם מְפִיר אֶת מְקוֹמוֹ בְּאֶמֶת וְיִוְדַע
שֶׁהוּא הִכִּי פְחוּת וְהִכִּי יְרוּד וּבִאֲפֵן הַזֶּה אֵין קֶץ לְהַשְׁגָּתוֹ וְכֹל
הָעוֹלָמוֹת פְּתוּחִים לְפָנָיו.

תתצג

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שְׁכָמוּ כֵּן אָמַר
שְׁשִׁמַּע מִרְבּוֹ הָאֲרִיז"ל שְׁאִיךְ יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְרוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת,
הוּא עַל יְדֵי שִׁיְהִיָּה לוֹ שְׁנֵי תַנָּאִים אֵלּוּ:

א. לְהִרְחִיק מִעֲצָמוֹ אֶת הָעֲצָבוֹת וְשִׁיְהִיָּה רַק שְׂמֵחַ,

ב. מִדַּת הָעֲנָוָה.

תתצד

פַּעַם בַּהִילּוּלָא שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל דָּבַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל דְּבוּרִים
נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מְאֹד מְאֹד וְאָמַר שְׁרַבְנוּ ז"ל אָמַר לִילָה קוֹדֵם
הַסְתַּלְקוּתוֹ "אֲנִי רוֹצֶה לְהַשְׁאֵר בֵּינֵיכֶם" וּמִסְבִּירִים אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַקְדוּשִׁים מִהַפְּרוּשׁ אֲנִי רוֹצֶה לְהַשְׁאֵר בֵּינֵיכֶם שְׂאֵם
לוֹמְדִים אֶת תּוֹרָתוֹ וּמִגְלִים וּמִפְרָסְמִים אוֹתוֹ וְאֶת לְמוּדוֹ הַטּוֹב
וּמִדְּבָרִים כָּל הַזְּמַן מִמֶּנּוּ אֲדִי הוּא בֵּינֵינוּ וְכו'.

תתצה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: יַעֲן שֶׁדָּבַר רַבֵּנוּ ז"ל הוּא הַתְּגָלוֹת
אֱלֻקוֹת בְּמַדְרַגָּה הִכִּי עֲלִיוֹנָה וְעַל כֵּן הוּא נֶצַח וְלֹא בְּחִגָּם אָמַר
"נֶצַחְתִּי וְאֶנְצַח" כִּי מִדַּתוֹ נֶצַח וְדָבָר נֶצַחִי לֹא יְכוּלִים לְנַצֵּחַ
בְּשׁוּם פָּנִים וְאֲפֵן.

תתצו

כְּשֶׁהֵבִיאוּ לְמוֹהֲרָא"ש ז"ל קֶסֶטָה אֲשֶׁר בּוֹ הָיָה נִגּוֹן עַל מִלִּים
אָלוּ: "לֹא תִנָּצְחוּ אוֹתִי, לֹא מִנָּצְחִים אוֹתִי כָּל כֶּךָ מֵהֵר", אָמַר
מוֹהֲרָא"ש ז"ל כִּי הִפְתָּגַם הַזֶּה הוּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּמִתְאִים אֵל
דָּבָר רַבָּנוּ ז"ל וְהָיָה בְּדִיוֹק הַמְרִיבָה עָלָיו בַּעֲבֶרֶת "יִבְנֶאל"
שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ הַחֲלוּנִיִּים בְּתַמִּיכַת שׁוֹנְאִיו לֹא לְהִנִּיחוּ לְהִכָּנֵס
לְשֵׁם אֵז הַתַּחֲחִיל לְשִׁיר בְּעֶצְמוֹ אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה "לֹא, לֹא, לֹא
תִנָּצְחוּ אוֹתִי... לֹא מִנָּצְחִים אוֹתִי כָּל כֶּךָ מֵהֵר", (כִּפִּי הַמִּנְגִּינָה
לָזֶה), וְצִוָּה לְהַעֲתִיק אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה בְּקֶסֶטָה אַרְכָּה שֶׁיִּשְׁיֵר
וְיִחְזֹר וְיִשְׁיֵר אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה.

תתצז

אֲחֵר כֶּךָ בִּהְיוֹת מוֹהֲרָא"ש ז"ל בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל אָמַר לְהַחֲזִין שְׁלוֹ
(כֶּךָ קוֹרֵא אוֹתוֹ) מוֹהֲרָא"ש ז"ל הַחֲזִין שְׁלִי) שֶׁיַּעֲשֶׂה עִבּוּרוֹ נִגּוֹן
יָפֶה עַל פִּי אָלוּ הַדְּבוּרִים.

תתצח

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: מִי שֶׁמִּדְּבֵק עִצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּדַבְּרוֹת אֶמֶת וְיֵשׁ לוֹ אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ אוֹתוֹ לֹא
יִכָּלִים לְנַצֵּחַ בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֶּן כָּלֵל.

תתצט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל מֵאֵד מֵאֵד מִקְפִּיד עַל אָלוּ שְׂאוּמְרִים בְּשִׁמוֹ
דְּבָרִים שְׂאִינוּ וְאָמַר שְׁכַל הַמַּחְלֻקוֹת וְהַפְּרוּדִים שֶׁנַּעֲשִׂים
לְאַחֲרוֹנָה בְּפָנִים הוּא בְּשִׁבְלִי שְׁכַל אֶחָד חוֹשֵׁב כִּפִּי חֹסֵר דַּעַתוֹ

והבנתו וכו', ואחר כך תולה את זה בו וכפי שחושב בעצמו
הולך אחר כך לומר דבר זה בשמו... ומזה יוצא אחר כך
מחלקת אשר זה מדבר על זה... וזה מדבר על זה... והכל
בשם אומרו... בשמו אשר לא דבים ולא יער הוא לדבר
דברים אלו ואפילו לא חשב דברים כאלו... ועל כן מאד מאד
מקפיד מוהרא"ש ז"ל על אלו הבחורים הצעירים
שמתערבים בענינים שלא שיה אליהם כלל אשר מהם יוצא
אחר כך כל האי הבנה ומזה יוצא מחלקת עם ופוחים והזהיר
על זה מאד מאד.

תתק

ומאד מאד מקפיד מוהרא"ש ז"ל על אלו המחרחרים ריב
בין אחד להשני ואחר כך תולים את זה בו כאלו הוא אמר
כה... וכאלו הוא דבר על זה... אשר באמת לא כן כי הוא אין
לו שיכות אל אף אחד בעולם ולא אכפת לו אשר אפילו כלם
יברחו ממנו הוא שם לעצמו מגמה אחת איך לגלות ולפרסם
לכל עם ישראל את אמתת מציאותו יתברך ואיך שכל אחד
יכול להתקרב אליו כי מלא כל הארץ כבודו אשר זהו עקר
למודו הטוב של רבנו ז"ל והוא רק מענין בנקדה זו ולא יותר
ועל כן כל מה שאומרים בשמו יהיה מה שיהיה אם זה רק
לא על קטב זה הכל שקר וקצב כי הוא לא אכפת לו מאף
אחד ודבורים אלו הוא חוזר לפנינו תמיד ובפרטיות
קשננה איזה אי הבנה בין תלמידי "היכל הקדוש" ואומרים
בשמו מה שאומרים.

תתקא

מוהרא"ש ז"ל אמר כמה פעמים כי לעולם הוא אף פעם לא
היה מדבר מהשונאים שלו כי מה לו עמם הוא אף פעם לא
ישתנה עמם בשום פנים ואפן כי הוא אינו מקניע את עצמו
לאף ברירה שבעולם והסבה שעונה להם מנה אחת אפים
מפעם לפעם כי הם בעיניו ככלבים עזי נפש בעזותם וכלב
אינו מבין רק מקל...

תתקב

וספר עמנו מוהרא"ש ז"ל איך שמוהרנ"ת ז"ל בשעת המחלקת עליו נשאר לבד רק עם כמה אנשים וגם היו בעלי אפי חלשים והמתנגדים היו עזי פנים גדולים אנשים מגשמים ותקיפים ומה היה מוהרנ"ת ז"ל יכול לעשות, וסים מוהרא"ש ז"ל אבל באם היה למוהרנ"ת ז"ל רק מנין אחד אנשי שלומנו כמו שיש לי היינו מסדרים טוב טוב את המתנגדים... כי גם אנחנו יכולים להביא משטרה... וגם אנחנו יכולים לשבר להם את העצמות שלא יוכלו לקום...

תתקג

ופעם דבר מוהרא"ש ז"ל איך שזכה אותו הקדוש ברוך הוא עם אנשי שלומנו המוסרים נפשם להפיץ את ספרי רבנו ז"ל בכל קצו תבל ואמר על זה מיט רעם האב איך א ששנערין טיש ווי דער היילגער רבי נתן, (בזה הינו בעסק הדפסה והפצה יש לי שלחן יותר יפה מאשר היה לרבי נתן הקדוש).

תתקד

מוהרא"ש נ"י אמר: מה נקרא "מתמיד" זה שתמיד תאב ללמד ואין נח לרגע כמו אדם שתאב תמיד לאכילה אשר דרכו לאכול מה שרואה לפני עיניו כמו כן מתמיד הוא תמיד תאב ללמד כל מה שרואה פעם במשנה פעם בגמרא פעם במדרש פעם בהלכה פעם באגדה וכו' תמיד לומד בתשוקה עצומה.

תתקה

מוהרא"ש ז"ל אמר לאחד בזה הלשון שכל איני יכול לתת לך אבל את הפתח להגיע אל שכל אני יכול לתת לך והוא תפלה והתבודדות לשפוך נפשו אליו יתברך ודבר זה מכניס

שָׁכַל בְּהֶאֱדָם וְעַל כֵּן שִׁכְלִי רִ"ת שִׁפְכִי כִּמְיָם לִיבֶר נֶכַח פָּנֵי
ה'. (אִיכָה ב', יט)

תתקו

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: מִי שֶׁזָּכָה לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד
בְּקִבְיָעוֹת אֲזִי מֵאִיר לוֹ מִחוּ בְּאֶפֶן אַחֵר לְגִמְרִי וַיֵּשׁ לוֹ שָׁכַל
אַחֵר לְגִמְרִי, (עַר הָאֵט אֵין אַנְדֶּרען סָאָרט שְׁכַל אֹון דָּעם מַח
לִיכֶט אִיהֶם זִייעֶר).

תתקז

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שֶׁהֶאֱדָם צָרִיךְ לְהִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לָדוֹן
אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם לְכַף זְכוּת אֲפִילוֹ שֶׁעָשָׂה הַדָּבָר הַכִּי גָרוּעַ
חֹס וְשָׁלוֹם עִם כָּל זֹאת עָלָיו לְהִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לָדוֹן אֶת עַצְמוֹ
לְכַף זְכוּת כִּי אֲסוּר לְהִנִּיחַ אֲצִלּוֹ אֲשֶׁמָּה כִּי זֶה יִהְיֶה אוֹתוֹ
מִשְׁתֵּי הָעוֹלָמוֹת.

תתקח

מוֹהֲרָא"ש ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל תַּלְמִידָיו שֶׁלֹּא יֵלְכוּ לִזְמַן
עֲדוּת עַל שׁוֹם בֶּר יִשְׂרָאֵל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ וּמְכַל שֶׁכֵּן בְּעֵינֵי
גִּיטִין וְקִדּוּשֵׁין שֶׁצָּרִיכִים לְהַזְהִיר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִיּוֹת עַד
כִּשְׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי הַזֶּה מִי הַזֶּה כִּי יָכוֹל לְהִרְבּוֹת מִמְּצָרִים וּפְסוּלִים
בְּעוֹלָם.

תתקט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מִי שֶׁיֹּדֵעַ נִגְעֵי לִבָּבוֹ שֶׁפָּגַם בְּבְרִיתוֹ
יִבְרָה בְּהַפְצַת הַקּוֹנְטְרָסִים הַחֲדָשִׁים שֶׁהֵם דְּבוּרֵי אֱמוּנָה
וְזָכָה שֶׁיִּכְנִיס אֱמוּנָה בְּאַחֲרֵים יִהְיֶה לוֹ תִּקְוָה גַּם כֵּן.

תתקי

מוֹהֲרָא"ש ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד עַל אֵלּוּ הַמְּרָבִים לְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע
וְכָל מָה שֶׁהוּא רַק אֹמֵר תִּכְפֹּר מוֹלִיכִים אֶת זֶה הִלָּאָה וְעַל יְדֵי
זֶה מְרָבִים בְּמַחֲלָקָת.

תתקיא

מוהרא"ש ז"ל אמר: אין עוד ברכה להאדם כמו מדת הסבלנות כי המרגיל את עצמו להיות סבלן על כל אשר בא אליו כל החיים שלו כבר הולכים ומאירים באפן אחר לגמרי.

תתקיב

מוהרא"ש ז"ל אמר: שכל מי שזכה להתקרב אל רבנו ז"ל ראוי לו לתן בכל יום תודה והודאה להקדוש ברוך הוא על כל החסד הזה שעשה עמו הקדוש ברוך הוא שהתנדע מרבנו ז"ל.

תתקע

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שגם בהתקרבותו אל רבנו ז"ל צריכים לרחמים רבים שיהיה התקרבותו בטוב ולא יטעה את עצמו כי גם בענין ההתקרבות מטעים מאד מאד את כל מקרב וצריכים להזהר בזה מאד.

תתקיז

מוהרא"ש ז"ל אמר לאחד שלא היה נזהר להתפלל במנין, "מנין עולה כמספר ק"ן" המתפלל במנין הוא "ק"ן" להשכינה ובפרטיות שעונה אמן והא שמייה רבא קדשה וברכו וכו' בזה יש להשכינה נוחא על כן ראה להזהר לתפלל תפלתך תמיד במנין.

תתקטו

מוהרא"ש ז"ל ראה את בחור אחד מתלמידיו שאינו מתפלל עם אבנט ונגש אליו ושאלו איזה איפוא האבנט שלך? והלה לא ידע מה להשיב ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל רבנו ז"ל

אומר (ספר המדות אות הרהורים סימן נ"ט) "אבנט תקון על הרהורים", על כן ראה להזהר להתפלל בכל יום עם אבנט.

תתקטז

מוהרא"ש ז"ל אמר: שרבנו ז"ל הזהיר אותנו מאד לבל נטעה את עצמנו וגלה לנו ענין של תפלה בכל יום אל הקדוש ברוך הוא ולספר לו את המחשבות ואת המעשים ולהיות קשור אל הקדוש ברוך הוא ובאפן הזה אף פעם לא יטעה את עצמו.

תתקיז

מוהרא"ש ז"ל גנה מאד את מדת הפזיזות והפראות והוכיח את אחד שמתנהג בפראות ובלי ישוב הדעת ואמר שצריך הרבה התבודדות בכדי להגיע אל ישוב הדעת אמתי כי בלי התבודדות האדם מבהל ומבלבל מאד וכו', ואמר פעם לאחד שלא יסע עמו שיודע מה יהיה בסופו של דבר מאחר שבהוא היה פרוע ופזיז ויכול להתפרא ולגרם לחלול ה' ומוהרא"ש ז"ל מאד מקפיד על דברים כאלו.

תתקיח

וספר מוהרא"ש ז"ל: שמוהרנ"ת ז"ל רצה פעם לנסע עם רבנו ז"ל לדודו הוא הצדיק הרב הקדוש רבי ברוך ממעזבוז זצ"ל, ורבנו ז"ל לא רצה שישע ואמר לו בזה הלשון "עס שטייס דיר נישט אן אז די זאלסט פאריך, ומוהרנ"ת ז"ל כמובן היה לו חשק גדול מאד לנסע, עם כל זאת ידע שכונת רבנו ז"ל היתה שלא יסע, על כן לא נסע.

תתקיט

מוהרא"ש ז"ל אמר פעם לאחד שהיה מאד מתלהב אחריו וכשרק נדמה בדעתו שאחד נוגע במוהרא"ש ז"ל היה מיד מתפרע והופך את העולם ומתקוטט והיה למוהרא"ש ז"ל

עגמת נפש מאד גדולה מזה ולכן אמר לה הוא שלא יסע עמו כי מוהרא"ש ז"ל נסע אז לאיזה נסיעה ואמר לו אז מה אתה מפחד בין כך לא ירביצו לי חס ושלום וכמו שמצינו בספורי מעשיות במעשה מהבן מלך ובן שפחה שנתחלפו שהיה שם גנה ושאלו אם מרביצים שם והשיב שלא מרביצים אבל רודפים וכמו כן יהיה אצלי בנסעתי זו שלא ירביצו אבל ירדפו וכו'.

תתקכ

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל דרך הטלפון לארץ ישראל בענין איזה שאלה ועצה בדבר מאד נחוץ והיה אחד מהבחורים בסדרו הקדוש והיה לו חלישות הדעת שהרבה מוהרא"ש ז"ל לדבר עם ההוא והתחיל לקרץ בעיניו ולעשות תנועות משנות בכדי לרמז כפיכול למוהרא"ש ז"ל שאל ירבה לדבר כל כך הרבה עם ההוא ומאד הוכים אותו מוהרא"ש ז"ל על זה ואמר האני צריך לקחת ממך עצות והנהגות כאלו איך להתנהג? איני רוצה שתתערב בענינים שלי, ומאד הקפיד והאריך בדבר זה הרבה מאד.

תתקכא

מוהרא"ש ז"ל הרבה לדבר משבח ספר "אשר בנחל" ואמר שזהו ממש אות ומופת האיר שיצא כל כך הרבה חלקים ואמר שבודאי אינו בשביל דורנו זה אלא לדורות הבאים.

תתקכב

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל בענין מעלת אסיפת צדקה והרבה לדבר משבח ההולך לאסוף צדקה ובפרט כשזוכה לחטוף גם כן בזיונות בשעה שהולך לצדקה אין למעלה מזה והוא תקון גמור לפגם הברית.

תתקכג

וספר מהרב הקדוש מצאנז זי"ע שאמר שששהולכים לצדקה
צריכים להכין שני כיסים אחד בשביל המעות
שנותנים לו ואחד בשביל הבזיונות שחוטף ואשרי האדם
המוסר את נפשו בעבור צדקה והולך לאסוף צדקות ואינו
חס על הבזיונות שחוטף ובזבזי יבוא אל תקונו הנצחי בזה
ובבא.

תתקכד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שענין התפלה הוא היסוד בחסידות
ברסלב וזהו הסוד שיגלה משיח צדקנו בעולם שכל אחד
ידבר עם הקדוש ברוך הוא.

תתקכה

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל מגדל מעלת אמירת תקון חצות
ואמר שאינו לוקח הרבה זמן לאומרה והוא תקון נורא מאד
ורבנו ז"ל אמר שחצות מסגל כמו פדיון וממתיק הדינים ואז
הוא עת רצון גדול מאד ורבנו ז"ל אמר בתורה (ליקוי"מ חלק
א' סימן רט"ו) שיש כ"ד בתי דינים וכנגדם יש כ"ד מיני
פדיונות ויש פדיון אחד שכולל כל הכ"ד בתי דינים ואנשי
שלומנו אומרים שהפדיון הזה עולה (מכון) על זמן חצות
שאז הבית דין כולל כל הכ"ד בתי דינים ואזי הוא זמן מסגל
מאד.

תתקכו

מוהרא"ש ז"ל רגיל תמיד לומר שאם יש אחד שלא יכול
לצית את רבנו ז"ל באיזה דבר מחמת כל מיני טעמים אל
יאמר שזה לא דרך רבנו ז"ל אלא יאמר בפרוש שהוא לא
יכול לקימו.

תתקכז

ותפס אז מוהרא"ש ז"ל לדגמא את הענין של חצות שלא כל אחד יכול לקימו שיאמר בפרוש שאני לא יכול לקימו אבל שלא יאמר שדבר זה אינו עקר אצל רבנו ז"ל.

תתקכ

וכן אודות סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל שהזהיר אותנו להתמיד בתורה הקדושה שעורים כסדרן ואם מאיזה סבה שהיא אינו יכול לקימו אל יאמר שזה לא רצון ודעת רבנו ז"ל אלא יאמר אני לא יכול לקימו וכו' וכו'.

תתקכט

ותמיד מעורר אותנו מוהרא"ש ז"ל על ענין של סדר דרך הלמוד שקבלנו מרבנו ז"ל שלכל נטעה את עצמנו כלל ולא להסתכל על שום בריה שבועלם יהיה מי שיהיה רק להתמיד בתורה הקדושה ולטייל בכל חלקי תורתנו הקדוש כרצונו הקדוש של רבנו ז"ל.

תתקל

ועל אלו שמתלוצצים מהסדר דרך הלמוד אמר לנו מוהרא"ש ז"ל סוף כל סוף נראה מי יתלוצץ אחרון, כי מי שאינו מטעה את עצמו ומבטל את דעתו לגמרי ומתחיל לצית את רבנו ז"ל בתמימות ופשיטות סוף כל סוף זוהי לסיים את תנ"ך וששה סדרי משנה, תלמוד בבלי, ירושלמי, תוספתא, וכל המדרשים כלם וכן את הזהר הקדוש והתקונים וכו' וכו', וכל ספרי הפוסקים רמב"ם, טור, ושלחן ערוך, ונושאי פליהם וכו', מה שאין כן מי שמתלוצץ חס ושלום אזי עובר עליו יום אחר יום וחדש אחר חדש שנה אחר שנה ומאומה אין בידו כנראה בחוש.

תתקלא

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שאברהם אחר חתנתו הטרוד בפרנסת בני ביתו אם רוצה להשאיר כל ימיו בלמוד, זה אי אפשר כי אם קשלומו בסדר דרך הלמוד שקבלנו מרבנו ז"ל.

תתקלב

מוהרא"ש ז"ל מקפיד על אלו שמסתובבים בטלים ורגילים לומר אם הייתם יודעים את יקרת הזמן אז הייתם מנצלים כל רגע ודקה כי הלא בכל רגע האדם מת ממש כי הרגע שעבר לעולם לא יחזר לך וכן השעה והיום הכל הולך וחולף ועל כן מה ולמה לבטל את הזמן היקר בהביל וריק.

תתקלג

ופעם ראה את אחד מסתובב סתם ככה בלי לעשות שום דבר ושאלו מוהרא"ש ז"ל מדוע אינך לומד? וענה ואמר הלא אין לי סבלנות ואין לי ראש, ענה ואמר לו מוהרא"ש ז"ל על כל פנים ראה לומר תהלים ואם תזכה לחטוף בכל יום את כל ספר התהלים אין למעלה מזה ואינך צריך לאומרה בפעם אחת רק עקשו כמה מזמורים ואחר כך כמה מזמורים וככה במשך היום תזכה לסים את כל ספר התהלים ואל כל זה לא צריכים ראש ומח ומעלת הזוכה לסים ספר תהלים אין לתאר ולספר כלל כי פותח לו כל שערי השמים ומוחלים עוונותיו וכן בזה שתסים את כל ספר התהלים בכל יום על ידי זה לא יהיה לך משעמם.

תתקלד

מוהרא"ש ז"ל אמר: שאיש קשר הדבוק באמת בו יתברך הוא תמיד מוכן להשחט על קדוש ה' אליו יתברך ובשעה שאומר הפסוק ושחט "אותו" על ירך המזבח צפונה וגו', הוא מכוון על עצמו ושחט "אותו" ששוחטין "אותו" וזה מדרגת הצדיקים הגדולים אשריהם ואשרי חלקם.

תתקלה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל הִתְאֻנֶּה הִרְבֵּה פְעָמִים שֶׁמָּה שֶׁהוּא רַק יַעֲשֶׂה יְכַסּוּהוּ וּמָה שֶׁרַק יַפְעֵל טוֹבוֹת לְבָנֵי אָדָם יִהְיוּ אֵת זֶה לְרַעוֹת תְּמִיד יִהְיֶה לְבָנֵי אָדָם טַעֲנוֹת עָלָיו וְאִם בְּדַבְרִים שֶׁהוּא חֹף מִפֶּשַׁע עִם כָּל זֹאת תְּמִיד יַאֲשִׁימוּ אוֹתוֹ בְּכָל דָּבָר וְסִיִּם כִּי מוֹבָא בְּתַקוּנִים "גְּזֵרָה הִיא מִלִּפְנֵי שְׁיֵהִיָּה בֵּית צְדִיקִים חֲרוֹב וְנִחְרָב".

תתקלו

בְּכָל פַּעַם מִתְאֻנֶּה מוֹהֲרָא"ש ז"ל מָה וְלָמָּה לוֹ כָּל הַפְּרָסוֹם שֶׁיֵּשׁ לוֹ הֲלֵא הוּא רַק סוֹבֵל מִזֶּה כִּי בְּנֵי אָדָם נַעֲשִׂים לוֹ שׁוֹנְאִים גְּדוֹלִים.

תתקלז

בְּמָה שְׁאוּמְרִים עָלָיו שֶׁהוּא עֹשִׂיר מִפְּלֶגַע עַד מָאֵד... רְגִיל מוֹהֲרָא"ש ז"ל לוֹמֵר בְּזֶה יֵשׁ לִי הִנָּה גְּדוֹלָה כִּי יוֹתֵר טוֹב שִׁיחֲזִיקוּ אוֹתִי לְעֹשִׂיר מִפְּלֶגַע בְּמִלְיוֹנִים דּוֹלָרִים וְיִקְנְאוּ בִּי מֵאֲשֶׁר יִחְמְלוּ עָלַי וְיִתְאַנְחוּ בְּשִׁבְלִי חֶבֶל שֶׁהוּא עֲנִי גְּדוֹל וְאִין לוֹ שׁוֹם דָּבָר...

תתקלח

וְתִמְיֵד מִלְמַד אוֹתֵנוּ מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁנִּהְיָה רְגִילִים לוֹמֵר שְׁאֵנוּ הָעֹשִׂירִים הֵכִי גְּדוֹלִים שֶׁבַעוֹלָם כִּי בְּאֶפֶן הִזָּה נִכְנָסִים בְּגִדְלוֹת הַמוֹחִין מָה שְׂאִין כֵּן כְּשֶׁתִּמְיֵד הוּא עֲנִי וְעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ מִסָּכָן אֲזַ נִכְנָס בְּקִטְנוֹת הַמוֹחִין וְנַעֲשֶׂה צָר עֵין עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְעַל כֵּן מָה טוֹב וּמָה נָעִים לוֹמֵר שֶׁהוּא עֹשִׂיר גְּדוֹל וּבְאֶפֶן הִזָּה לֹא יִקְנָא אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה וְיִהְיֶה לוֹ רַחֲבוֹת וּגְדָלוֹת הַמוֹחִין אֲשֶׁר זֶה עֶקֶר גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

תתקלט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁעָקֶר הַחֲכָמָה בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא אִיךָ
לְשִׁמּוֹר אֶת הַזְמַן הַיָּקָר מִלֵּל הוֹן וּלְמַלְאוֹת בּוֹ טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי
שֶׁהֵם מִצּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְלִמּוּד תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה אֲשֶׁר כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר הוּא הַצֵּלָחָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה עַד מָאֵד.

תתקנו

מוֹהֲרָא"ש ז"ל סִפֵּר: שֶׁרַבְנוּ ז"ל אָמַר פֶּעַם לִפְנֵי מוֹהֲרַנ"ת
ז"ל עַל אֶחָד מֵהַתְלַמִּידִים שֶׁהוּא זָכָה לְבַחֲיוֹנֵת "נִכְנָס בְּשָׁלוֹם
וְיָצָא בְּשָׁלוֹם" וְהָיָה לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל חֲלִישוֹת הַדַּעַת הַיִּתְכַּן
שֶׁאִינוֹ אוֹמֵר רַבְנוּ ז"ל לוֹ דְּבַר זֶה וְנִמְצָא שֶׁהוּא עֲדִין לֹא זָכָה
לְזֶה וְרַבְנוּ ז"ל תִּפְסֵי אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ עֲנֵה וְאָמַר לוֹ הֵהוּא זָכָה
לְבַחֲיוֹנֵת "נִכְנָס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְּשָׁלוֹם" כִּי מִדְּרַגְתּוֹ וְנִתְיַשֵּׁב
דַּעַתוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל וְהִסְבִּירוֹ מוֹהֲרָא"ש ז"ל וְאָמַר שֶׁכָּל
אֶחָד כִּי שְׂזוּכָה לְהַחֲזִיק מַעֲמַד בְּזֶה הָעוֹלָם בֵּין בִּירִידָה וּבֵין
בַּעֲלִיָּה וְאִינוֹ מִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ רַק מִחֲזִיק מַעֲמַד בְּאֻמוּנָה
בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ זֶה נִקְרָא "נִכְנָס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְּשָׁלוֹם" וְדְבַר זֶה
סוֹבֵב לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּאִפְסָן אַחֵר לְגִמְרֵי כִי לְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ
יְרִידוֹת וְנִפְּלוֹת אַחֲרוֹת וְהוּא צָרִיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמַד וּמַצֵּב כִּי
מִדְּרַגְתּוֹ דִּיִּיקָא.

תתקמא

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר לְאֶחָד שֶׁהִתְעַמֵּק בְּסִפֵּר גִּימְטְרִאוֹת
הַמְּבִיא רֵאשִׁיָּה לְאַמְתַּת הַתּוֹרָה וְכוּ', וְהִיָּדוּת וְכוּ', עֲנֵה וְאָמַר
לוֹ בְּזֶה הַלְשׁוֹן אִם יֵשׁ לְהֶאֱדָם אֻמוּנָה אֵין צָרִיךְ כָּבוֹר כְּלוּם וְאִם
אֵין לְהֶאֱדָם אֻמוּנָה לֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם רֵאשִׁיָּה.

תתקמב

וְאָמַר לוֹ אַז אִם יֵשׁ לְהֶאֱדָם אֻמוּנָה בְּרוּרָה בְּהֶשֶׁם יִתְבַּרֵּךְ אַזִּי
אֵינוֹ מִפְּחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְקִמְיָעוֹת
וּסְגָלוֹת (כִּי הִלָּה הִיָּה דֶּרֶכּוֹ לְחַפֵּשׁ תַּמִּיד אַחֲרֵי עֲנִינִים כְּאֵלוֹ)
וְכֵן אֵינוֹ מִתְיָרָא מִעֵין הָרַע וְשׂוֹדִים וְרוּחוֹת כִּי עַל יְדֵי אֻמוּנָה
בְּרוּרָה וּמְזוּכָּת בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ נַעֲשִׂים הַכֹּל כְּלֹא וְהַזְכִּיר לוֹ אַז

מאמרם ז"ל שמטרוניתא עשתה כשוף וכו' ואמר ר' חנינא בן דוסא "אין עוד מלבדו" ונתבטל כל הכשוף וסוים כמו כן כשאדם מרגיל את עצמו להכניס את עצמו בתוך האמונה הקדושה ויודע ועד שהכל אלקות גמור הוא אינו מפחד ומתירא משום ברירה שבעולם.

תתקמג

ואמר מוהרא"ש נ"י: שאצלו הוא רק אמונה ואינו צריך שום מדרגות ושום השגות ושום הנהגות וכו', וכו', רק אמונה בו יתברך וזה העקר אצלו וכשיש להאדם אמונה כבר יש לו הכל ומתענג בזיו השכינה.

תתקמד

מוהרא"ש ז"ל אמר לחתן אחד תכף ומיד אחר החתונה בזה הלשון "עכשו יש לך מצוה מאד חשובה כל השנה" ... (דברים כ"ד), נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח שתראה לשמח את אשתך" ואמר לו אז באפן שלשמח את אחרים צריכים להיות בעצמו מלא שמחה כי אם הוא לא בשמחה היאך ישמח את אחרים ועל כן המצוה לאברהם בשנה ראשונה להיות כל כך בשמחה עצומה עד שיעבר השמחה ויצא שיוכל לשמח גם את אשתו, וזהו המצוה של ושמח את אשתו שהוא בעצמו יהיה בשמחה כי השמחה הוא יסוד ועקר גדול בעבודת השם יתברך ובלי שמחה האדם אבוד ובפרטיות אברהם אחר החתונה שמאד שריו בפחד וכו', ובספקות וכו', ומבהל ומבלבל וכו', ועל ידי שיהיה בשמחה יזכה לישוב הדעת והמוחין, ועל כן אמרה התורה ושמח את אשתו כי הוא צריך להיות כל כך בשמחה עד שיתפשט השמחה גם על אשתו ועל ידי שמחה יזכה להוליד את מחו ודעתו כרצונו.

תתקמה

מוֹהֲרַנִּ"ת ז"ל אָמַר: שְׁחֵבֵר אֶת הַלִּיקוּטֵי הַלְכוֹת לְאַבְרָהָ בְּשָׁנָה רִאשׁוֹנָה וְהִסְבִּירוּ מוֹהֲרַא"ש ז"ל כִּי בְּשָׁנָה רִאשׁוֹנָה כָּל אַבְרָהָ מְסַפֵּק וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְשִׁית עֵצָה בְּנִפְשׁוֹ הָאֵם לְהַשְׁאֵר בְּעִבּוּדֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אוֹ לֹא וְעַל כֵּן בָּא הַלִּיקוּטֵי הַלְכוֹת הַקְדוּשִׁים לְחַזְקָתוֹ וְלִאֲמֹצוֹ שֶׁיִּשְׁאֵר כָּל יְמֵי חַיָּיו בְּעִבּוּדֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבְּרוֹ וּלְבַטְלוֹ וּלְגַרְשׁוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ.

תתקמו

מוֹהֲרַא"ש ז"ל אָמַר לְאַחַד הָעֶקֶר רָאָה לְהוֹצִיא מִמֶּךָ אֶת הַפְּסָדִים שֶׁיֵּשׁ בְּךָ כִּי עֶקֶר יְרִידַת וּנְפִילַת הָאָדָם בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת שֶׁמְפִיל אוֹתוֹ הוּא רַק הַפְּסָדִים שֶׁיֵּשׁ בּוֹ.

תתקמז

וְאָמַר מוֹהֲרַא"ש ז"ל: שְׁמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ הוּא אֵינוֹ מִתְפַּחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה וּמִשׁוּם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְהַכָּל נִמְצָאִים בְּיָדוֹ וְמֵה שְׂרוּצָה לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה אֲנַחְנוּ לֹא נִזְוֵז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כָּרָגַע וְכו', וְיָמֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזוּכָּתָה הִזּוֹ הוּא כֶּבֶד אֵינוֹ מִתְפַּחַד וּמִתְיָרָא מִשׁוּם דָּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם.

תתקמח

מוֹהֲרַא"ש נ"י אָמַר: מִי שֶׁזֹּזָה לְהִתְבַּדֵּד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם כָּל מִהְלֵךְ מִחֻשְׁבָּתוֹ כֶּבֶד הוֹלֵכֵת בְּצוּרָה אַחֲרָת.

תתקמט

וְאָמַר: שְׂדֵה הַמִּתְנַה הִכִּי יִפֶּה שֶׁקִּבְּלֵנוּ מִרְבִּינוּ ז"ל וְיָמֵי שֶׁזֹּזָה לְהִתְבַּדֵּד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם כָּל הַתְּקַרְבוֹתוֹ אֶל רַבּנוּ ז"ל הוּא כֶּבֶד בְּאֶפֶן אַחֵר.

תתקנ

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: כִּמוֹ כֵּן הוּא בְּעִינֵן סֹדֶר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל מִי שְׂזוּכָה לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל וְלִלְמַד עַל פִּי דְרָכּוֹ הוּא יָכוֹל לְהַצִּיל מֵאֵד מֵאֵד בְּלִמּוּדָיו.

תתקנא

וּפַעַם הוֹכִיחַ אוֹתָנוּ מוֹהֲרָא"ש ז"ל אוֹדוֹת הַסֹּדֶר דְּרָךְ הַלְמוּד וְאָמַר אֵינִי יוֹדֵעַ אִיךָ אֶפְשָׁר לְבַלְבֵּל אֶתְכֶם כְּשֶׁרַבְּנוּ ז"ל אוֹמַר לָנוּ זֹאת בְּפִרוּשׁ בְּשִׁיחוֹת הַר"ן שִׁיחָה ע"ו וְעַל כֵּן אֵינִי סוֹפֵר וְנִחַזִּי מֶה שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אוֹמַר לָנוּ שֵׁם וְנִרְאֶה עִם מִי הַצֶּדֶק.

תתקנב

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שָׁכֵן הוּא בָּלָל שִׁיחָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל וּבְכָל דְּבוּר שֶׁלּוֹ אִם כֶּה כְּתוּב בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְאַתָּה מִתְחִיל לְסַבֵּב וְלֹא מֵרָא לָא כֶּה כֵּן רַבְּנוּ ז"ל וְלֹא לָזֶה כֵּן רַבְּנוּ ז"ל אֲזִי אַתָּה כָּבֵד הוֹלֵךְ מִהֶתְמִימוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

תתקנג

וְהַסְבִּיר לָנוּ מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁזֶּה מֶה שֶׁאָמַר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל לִפְנֵי הַסִּתְּלָקוֹתָיו פְּרוּשׁ עַל הַמִּשְׁנָה בְּאַבּוֹת "עֲשֵׂה לָךְ רֵב" וְאִם אֵין אַתָּה יוֹדֵעַ מִי הֵרֵב אֲזִי "וְקִנְיָה לָךְ חֵבֵר" פְּרוּשׁ תִּתְחַבֵּר אֶת עֲצֻמָּךְ לְהַקְלִמוֹס וּבְאֵר לָנוּ מוֹהֲרָא"ש ז"ל שֶׁהַקְלִמוֹס הוּא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל מֶה שֶׁאָנוּ צְרִיכִים תְּמִיד לְהִתְחַבֵּר אֲלֵיהֶם וְלִחְזֹר בָּהֶם תְּמִיד.

תתקנד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל סוֹפֵר: שֶׁבַחֵי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל לֹא הָיָה חֲשִׁיבוֹת לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל אֲצֵל כָּלִלִיּוֹת אֲנָשִׁי שֶׁלּוֹמְנוּ אֲלֵא הָיוּ לוֹ כְּמָה אֲנָשִׁים וְאַחֵר כֶּה הַצֵּטְרָפוֹ אֲלָיו עוֹד כְּמָה אֲנָשִׁים וְעוֹד כְּמָה אֲנָשִׁים וְכָה הָיָה בְּכָל פַּעַם שֶׁהִתְרַבּוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֲנָשִׁים אֶל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אֲבָל בְּהִתְחַלָּה הָיוּ לוֹ רַק מִתִּי מַעֵט.

תתקנה

וּבְרָאשׁ הַשָּׁנָה אָף עַל פִּי שְׁמוֹהֲרַנְיָת ז"ל מִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּכָל
הַשָּׁנִים עֲבוּר הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ כִּידוּעַ אָף עַל פִּי כֵן רֹב רַבָּם שֶׁל
אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הֵלְכוּ אֶל רַבִּי שְׁמוּאֵל אֵיִיזִיק ז"ל כִּי הָיָה מִתְפַּלֵּל
בְּהִתְלַהֲבוֹת עֲצוּם וּבְעֵר מֵאֵד מֵאֵד וְהָיָה רוֹקֵד וְכוּ' וְכֵן הֵלְכוּ
אֶצֶל רַבִּי יוֹדִיל ז"ל וְכוּ' וְהִסְבִּיר מוֹהֲרָא"ש ז"ל כִּי זֶהוּ הַטָּבַע
שֶׁל בְּנֵי אָדָם שְׂאוֹהֲבִים לִרְאוֹת אֵיזָה עֲבוּדָה וְכוּ' עַל כֵּן הֵלְכוּ
אֶצֶלָם וְכוּ' וְלֹא אֶל מוֹהֲרַנְיָת ז"ל שֶׁהִתְנַהֵּג עֲצָמוֹ בַּפְּשׁוּטוֹת
גְּמוּר מֵאֵד מֵאֵד.

תתקנו

וְסִפֵּר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שֶׁרַבִּי שְׁמוּאֵל אֵיִיזִיק ז"ל הָיָה מִתְפַּלֵּל
בְּכֹאֲלָה עֲבוּדוֹת וּבִקְצָה תְּמִימוֹת עַד שֶׁכָּשְׁהָיָה מִסִּיר אֶת
הָאֲבִנִּט מֵעַל מַעֲלֹו הָיָה נוֹפֵל הַחֲצִי מַעֲלֵי הַתְּחִתּוֹן וְנִקְרַע
וְנִמְסַ לְגִמְרֵי מֵרֵב חֲמִימוֹת.

תתקנז

וּפְעַם שְׁאַלּוּ אֶת רַבֵּנוּ ז"ל מִי יוֹתֵר גְּדוֹל צְדִיק שְׂרָאִים אֶת
עֲבוּדָתוֹ אוֹ צְדִיק שְׂאִין רֹאִים מִמֶּנּוּ שׁוּם דָּבָר וְעֵנָה רַבֵּנוּ ז"ל
תָּרָא: יֵשׁ שְׁנֵי שְׂמוֹת, שֵׁם הַגָּוִ"ה וְשֵׁם אֲדִנִּי אֶת שֵׁם אֲדִנִּי
כָּלֵם מִזְכִּירִים וְאֶת שֵׁם הַגָּוִ"ה אֲסוּר בְּכָלֵל לְהַזְכִּירוֹ כִּי זֶה
הַרְבֵּה יוֹתֵר גְּבוּהַ וְאֵינָם רֹאִים שׁוּם דָּבָר, וְהוֹסִיף מוֹהֲרָא"ש
ז"ל שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (עֵיין לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק א' סִימָן
רמ"ג), כָּל הַשִּׁירִים קוֹדֵשׁ וְשִׁיר הַשִּׁירִים קוֹדֵשׁ קְדָשִׁים שְׁעַל
הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים אִי אֶפְשָׁר לִרְאוֹת שׁוּם דָּבָר.

תתקנח

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש נ"י: אָף עַל פִּי כֵן מֵה נִשָּׂאֵר אַחֵר הַסְּתַלְקוּתוֹ
שֶׁל רַבִּי שְׁמוּאֵל אֵיִיזִיק ז"ל שֶׁכִּמְעַט אֵין שׁוּמְעִים מִמֶּנּוּ וְלֹא
נִשָּׂאֵר שׁוּם סֵפֶר וְאַחֵר הַסְּתַלְקוּתוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְיָת ז"ל נִשָּׂאֵר

לנו תהלה לאל אוצרי אוצרות של עצות והתחזקות וכו' ותמיד מדברים ממנו וכו', וכו'.

תתקנט

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שהדרך של רבי שמואל אייזיק ז"ל הייתה של עבודות קשות וכו' ולפרש לגמרי מהעולם הזה וכו', וכו'.

תתקם

וספר לנו מוהרא"ש ז"ל: שפעם אחת אמר רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל שהבדל בין מוהרנ"ת ז"ל לבין רבי שמואל אייזיק ז"ל היה שרבי שמואל אייזיק ז"ל היה תורה נפלאה ובסוף קישרם אל דברי רבנו ז"ל ואמר שיש לזה שיכות לדברי רבנו ז"ל, מה שאין כן מוהרנ"ת ז"ל שהיה כל כך בטל לגמרי אל רבנו ז"ל עד שהיה מדבר תמיד רק סביב אודות דברי רבנו ז"ל ותורת רבנו ז"ל וכלי רבנו ז"ל היה אצלו כאפס ואין.

תתקסא

ופעם דבר מוהרא"ש ז"ל בשבחו של הרב החסיד רבי אברהם שטעריןהרץ ז"ל נכד מוהרנ"ת ז"ל שהיה עובד ה' גדול ואף על פי כן לא הפקיר את עצמו אלא היה תמיד בנחותא והראה דרך איך שאפשר להיות יהודי כשר ועובד ה' ואף על פי כן אפשר להיות בזה העולם ולהנהיג בית עם אשה וילדים וכו'.

תתקסב

והמשיך מוהרא"ש ז"ל: שהמציאות הראתה שהרב החסיד רבי אברהם שטעריןהרץ ז"ל היה יודע את כל הליקוטי מוהר"ן בעל פה ממש ביחד עם הליקוטי הלכות.

תתקסג

וַדְּבַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל מִמַּעַלְת הַחוּזָר אֶת הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן, וְסֵפֶר שְׁפָעַם רָאָה מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אֶת אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ שֶׁקָּרָא אוֹתוֹ רַבִּי עֲקִיבָא וְעָלוּוֹעַל שְׁחוּזָר בְּעַל פֶּה חֲתִיכוֹת מִהֶמְגֵן אֲבָרָהֶם וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל תַּחֲזֹר יוֹתֵר טוֹב אֶת הַלִּיקוּטֵי מוֹהֲר"ן בְּעַל פֶּה כִּי בְּגוּף שִׁישׁ שֶׁם לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן הִתּוֹלְעִים בְּקֶבֶר לֹא יִגָּשׁוּ אֵלָיו.

תתקסד

מוֹהֲרָא"ש ז"ל דְּבַר פַּעַם אִיךְ שְׁמוֹהֲרַנ"ת ז"ל מִסֵּר נִפְשׁוֹ עֲבוּר חֲנוּךְ יְלָדָיו וְסֵפֶר שְׁעַל אֵף גִּדְּל הַחֲלִישׁוֹת שֶׁהָיָה לְמוֹהֲרַנ"ת ז"ל בְּגוּף וּבְנִפְשׁ אַחֲרֵי הַמַּחֲלָקֶת שֶׁקָּמָה עָלָיו מִבֵּית וּמִבְּחוּץ אֵף עַל פִּי כֵן לֹא הָיָה הוֹלֵךְ לִישׁוֹן עַד שֶׁרָאָה אִיךְ שֶׁיְלָדָיו מְבָרְכִים בְּרֶכֶת הַמְּזוֹן וְקוֹרְאִים קְרִיאַת שְׁמַע וְכו'.

תתקסה

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: מִתִּי שֶׁרַק מִתְקַבְּצִים הַיּוֹם כָּלֵל אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוֹ אִם זֶה בְּרָאשׁ הַשָּׁנָה אוֹ בַּהִילוֹלָא שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל וְכו' וְכו' זֶה הַכֹּל הוֹדוֹת מוֹהֲרַנ"ת ז"ל.

תתקסו

פַּעַם סֵפֶר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל: שֶׁרַבִּי שְׁמוּאֵל אֵיִיזִיק ז"ל תִּלְמִיד רַבְּנוֹ ז"ל הֵלַךְ בְּכֶזֶה דֶּרֶךְ חֲרִיפָה עַד שֶׁפַּעַם אָמַר שֶׁאִם הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהִקְרִיאת שְׁמַע שֶׁיִּקְרָא הַיּוֹם יִהְיֶה כְּמוֹ אֶתְמוֹל אֲזִי יִתְחַכּוּ אֶת רֹאשׁוֹ וְכו'.

תתקסז

וּפַעַם סִפְרוּ זֹאת לִפְנֵי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, עָנָה וְאָמַר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל שֶׁאִתּוֹ הִנֵּהיג רַבְּנוֹ ז"ל עַל חִידוֹ שֶׁל הַסִּפִּין אֲבָל אֲנִי לְמַדְנִי אַחֲרֵת מִרַבֵּינוֹ ז"ל שֶׁאִם לֹא מִתְפַּלְלִים בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ

(יום כפור) אָזי מתפללים למחרת בשם ה' (היום שלאחריו
מְכַנֶּה יום שם ה').

תתקסח

והסבירו מוהרא"ש ז"ל: כי כל למודו של מוהרנ"ת ז"ל היה
שהאדם לא יפול בעצמו באיזה מצב שרק יהיה על פן אם
לא הייתה יכול להתפלל ביום הקדוש אל תפול בדעתך אלא
תתחיל למחרת יום הקדוש מחדש ממש.

תתקסט

מוהרא"ש ז"ל אמר: העקר צריך לבטל ממנו את כל ישותו
וחומר וְאֵז שום ברירה לא יכול ליגע בו לרע אדרבה כל מי
שרוצה להרע לו הוא מרע לעצמו כי כשאדם מבטל את
ישותו לגמרי וזוכה להיות בטל ומבטל בסי החיים בו יתברך
אדם כזה אין לו כבר שום שיכות אל שום דבר גשמי ועל פן
אי אפשר ליגע בו ואם נוגעים בו נוגעים בעצמו.

תתקע

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שלזכות להגיע אל בטול כזה הוא רק
על ידי רבוי תפלה והתבודדות ועל פן אשרי מי שאינו מטעה
את עצמו ותמיד מדבר הרבה עמו יתברך ועל ידי זה זוכה
להיות דבוק בסי החיים בו יתברך אשרי לו.

תתקעא

מוהרא"ש ז"ל מקפיד שתלמידיו יבטלו את עצמם תמיד אליו
יתברך ותמיד מוכים אותם על זה ואומר כשאחד בטל אליו
יתברך אָזי אין לו כבר מחשבות להשתלט על זולתו וממילא
אין מחלקת בין התלמידים וכשיש מחלקת בין התלמידים
זה סימן שאחד רוצה להשתלט על חברו וזה מגלה שאינו
מבטל את עצמו אליו יתברך רק עושה את עצמו מציאות
בפני עצמו.

תתקעב

מוהרא"ש ז"ל אמר: שֶׁהַחֲרָבָן הֵכִי גָדוֹל בַּחֲבוּרָה כְּשֶׁכָּל אֶחָד רוֹצֶה לִּהְיוֹת ראש וּמִנְהִיג עַל יְדֵי זֶה נִתְפָּרֵד הַחֲבוּרָה וְנוֹפֵל כָּל אֶחָד בְּעַמְקֵי עַמְקִים בְּהִשָּׁאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו.

תתקעג

מוהרא"ש ז"ל אמר: בְּזֶה הָעוֹלָם הָעֶקֶר הוּא הַתְּחִזְקוֹת וְאִף שְׁעוֹבֵר עָלָיו כָּל מִינֵי קִטְנוֹת וִירִידוֹת וּנְפִילוֹת אֲסוּר לוֹ לִפּוֹל בְּדַעְתּוֹ מִשּׁוּם זֶה כָּלֵל רַק לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד וְזֶה עֶקֶר גְּדֻלַּת הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי.

תתקעד

וְסֵפֶר מוהרא"ש ז"ל: אִיךָ שֶׁכָּל לַמּוֹדוֹ הַטּוֹב שֶׁל מוהרנ"ת ז"ל אִיךָ שֶׁלֹּמֵד עִמּוֹ אֶת לַמּוֹד רַבֵּנוֹ ז"ל הֵיךְ רַק בְּצוּרָה וּבִאֲפֶן שֶׁל הַתְּחִזְקוֹת עַד שֶׁאֲפִילוֹ מִי שֶׁנִּכְשֵׁל בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ חֹס וְשָׁלוֹם שֶׁהוּא יוֹם קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים עִם כָּל זֹאת אֲסוּר לוֹ לִפּוֹל בְּדַעְתּוֹ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֲפֶן כָּלֵל.

תתקעה

וְאָמַר מוהרא"ש ז"ל: שְׂאוּלִי זֶהוּ בְּאַמֶּת כּוֹנֵת הַגִּמְרָא שְׁמִי שֶׁרָאָה מִקֶּרֶה בַּיּוֹם הַפְּפוּרִים וְעָלְתָה לוֹ הַשְּׂנָה מִבְּטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶן עוֹלָם הָבָא שֶׁהִפְרוּשׁ הוּא בָּאֵם זָכָה לְהַתְּחִזֵּק עַצְמוֹ כָּל הַשְּׂנָה וְלֹא נָפֵל בְּדַעְתּוֹ בְּשִׁבִּיל טִמְאַת הַמִּקְרָה רַק הַתְּחִיל מִחֲדָשׁ בְּכָל פַּעַם וְחִזַּק אֶת עַצְמוֹ הוּא דִּיִּקָּא מִבְּטָח שְׂיִהְיֶה לוֹ עוֹלָם הָבָא.

תתקעו

מוהרא"ש ז"ל אמר: שֶׁחֶלֶק גָּדוֹל מֵהַחֹלְקִים עַל מוהרנ"ת ז"ל הֵיוּ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעַצְמָם וְכִמוֹ שֶׁמּוֹבָא בְּעֵלִים לְתִירוּפָּה שְׁכוּתֵב מוהרנ"ת ז"ל לִבְנוֹ אוֹדוֹת שֶׁבָּנוּ מֵעֵתִיק אֶת הַלִּיקוּטֵי

הלכות וכותב לו מוהרנ"ת ז"ל שם בפרוש ראה להחביא את זה מהלצים שבין אנשי שלומנו.

תתקעז

יש דבור ממוהרנ"ת ז"ל שהספר הוא החבר והידיד הכי טוב של האדם כי אם תבזה אותו הוא לא יעשה לך שום דבר וכן אתה יכול אחר כך לחזר ולכבדו והסביר מוהרא"ש ז"ל כי ספר יש לו מעלה גדולה כי אינו צריך להגיע להשגה כי יש לי את זה בבית וכן אני לוקחו על הדרך ואני יכול לקחת זאת במטה וכו', וכו'.

תתקעח

מוהרא"ש נ"י ספר: שפעם אחד אמר רבנו ז"ל אל תלמידו רבי יהודה אליעזר ז"ל שהיה האחרון שבתלמידיו שהתקרב בחיים חיותו אל רבנו ז"ל ואמר לו רבנו ז"ל תסתפל טוב עלי כי יהיה לך טובה מזה ואודות עם מי לדבר תדבר עם מוהרנ"ת ז"ל.

תתקעט

וכן אמר זאת מוהרנ"ת ז"ל לפני הסתלקותו בשעה שעמדו לפניו כמה מאנשי שלומנו וביניהם רבי זאב ליובארסקע שעמד מן הצד ואמר אז מוהרנ"ת ז"ל לרבי דוד מטולטשין שעמד לפני רבי זאב "רבי דוד אל תכסה את רבי זאב תן לו שיסתפל עלי כי רבנו ז"ל גם אמר פעם לאחד תסתפל עלי ויהיה לך טובה גדולה".

תתקפ

וכן אמר אז מוהרנ"ת ז"ל שעוד נצטרך פעם להתאסף ביחד ושאל אותו רבי זאב הנ"ל איפוא? וענה ואמר לו מוהרנ"ת ז"ל בעולם הבא והוסיף מוהרא"ש ז"ל כי רבנו ז"ל אומר

בספר המדות המקרבים אל הצדיק בעולם הזה הם יהיו
מקרבים גם בעולם הבא.

תתקפא

ועל כן אמר לנו מוהרא"ש ז"ל: שפדאי מאד מאד שיהיה לנו
שיכות עם הצדיקים בעולם הזה כדי שיהיה לנו גם שיכות
אליהם בעולם הבא.

תתקפב

מוהרא"ש ז"ל רגיל לחזר את דבורו של מוהרנ"ת ז"ל
שאמר לפני הסתלקותו אל רבי מאיר יהודה שאפילו אם
יהיה הבעל עברה הכי גדול העקר שמחזיק עצמו ברבנו ז"ל
אז בודאי יזכה לשוב בתשובה ויהיה לו תקון.

תתקפג

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שראו זאת בחוש בכל הדורות שכל
אלו שאחזו עצמם ברבנו ז"ל אפילו שהיו בעלי עברה בסוף
נהיו חדושים נפלאים.

תתקפד

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל: איך שהאדם צריך תמיד לחשב
מהתקלית הנצחי ועל ידי זה יכול להיות חיים טובים ואמר
שמוכא בפרקי דרבי אליעזר כשמגיע השעה האחרונה של
חיי האדם אזי בא אליו המלאך המות ומיד מקבל האדם
פחד עצום כי מוכא בדברי חז"ל שהמלאך המות יש לו אלף
עינים ואז אומר האדם רגע אני אתן לך כסף אבל המלאך
המות אומר לו בא, בא, אבל אני רוצה ללכת הבית ולהודיע
בבית וכו', אבל המלאך המות אומר לו בא כבר, אין לי זמן...

תתקפה

ואמר מוהרא"ש ז"ל: שְׁכָשְׁהָאָדָם חוֹשֵׁב תָּמִיד מֵהֶרְגָעִים הָאֵלּוּ אֲזִי אֵין לוֹ שׁוּם זְמַן לְהִתְקוּטֵט עִם הַשָּׁנִי כִּי לְמָה הָאָדָם מִתְקוּטֵט וְעוֹשֶׂה מַחֲלָקֶת וְכוּ', כִּי חוֹשֵׁב שְׂיִחְיָה עוֹד אֶלֶף שָׁנָה וְכָל הָעוֹלָם שָׁלוֹ, אֲבָל כְּשֶׁהָאָדָם מִכְנִיס בּוֹ יְדִיעָה זֹו שְׁסוּף כָּל סוּף יִצְטָרֵךְ לְחַזֵּר וְלֹא יִשָּׂאֵר פֶּה אֲזִי אֲדַרְבֶּה הוּא רוֹאֶה לְחַטּוֹף בְּכָל יוֹם טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי וּבּוֹרֵחַ מְכַל מִינֵי קֻטְטוֹת וּמְרִיבוֹת וּמַחֲלָקֶת וְכוּ' וְאֲזִי חֵי חַיִּים טוֹבִים חַיִּים מְאֻשְׁרִים.

תתקפו

מוהרא"ש ז"ל תָּמִיד מְעוֹרֵר אוֹתָנוּ אֵיךְ שְׁצָרִיכִים לְבָרֵם מִמַּחֲלָקֶת כְּמוֹ שְׁבוֹרְחִים מֵאִשׁ שׁוֹרֵף אֶפִּילוֹ שֶׁהוּא צוֹדֵק וְאָמַר שְׁמוֹהֲרַנ"ת ז"ל כּוֹתֵב בְּלִקּוּטֵי הַלְכוֹת יוֹן נֶסֶךְ(הַלְכָה דֹּאוֹת טו', טז') עַל מָה שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר בְּלִקּוּטֵי מוהר"ן חֵלֶק א' סִימָן א' שֶׁהֵיכָר הִרְעַ מִתְלַבֵּשׁ בְּמִצְוֹת שְׂאִין עוֹד מִצְוָה שֶׁהִבְעֵל דְּבָר מִתְלַבֵּשׁ עִצְמוֹ כְּמוֹ מַחֲלָקֶת כָּאֵלּוּ שְׁצָרִיךְ לְחַלֵּק מַחֲמַת כְּבוֹד שְׁמַיִם וְכוּ', וְעַל כֵּן אֵנִי צָרִיךְ לְרַדֵּף אוֹתוֹ וְלִהְדַּבֵּיק פִּתְקָאוֹת נִגְדּוֹ וְכוּ'.

תתקפז

וְכֵן אָמַר מוהרא"ש ז"ל: שְׁבִמְקוֹם אַחֵר בְּהַלְכוֹת הוֹדָאָה מִבֵּיא מוהרַנ"ת ז"ל שֵׁישׁ עוֹד מִצְוָה שֶׁהִבְעֵל דְּבָר מִתְלַבֵּשׁ וְהוּא שֶׁהָאָדָם יִתְיַאֵשׁ מַחֲמַת שְׁחָטָא וּפְגָם וְכוּ' כִּי הֵלֵא זֶה מִצְוָה לְהִיּוֹת בְּלֵב נִשְׁבֵּר אַחֲרֵי שְׁחָטָאָתָּ וְכוּ', וְעַל כֵּן הוּא זוֹרֵק אֶת הָאָדָם בְּיָאוּשׁ חֹס וְשָׁלוֹם.

תתקפח

וּמִמְשִׁיךְ שֵׁם מוהרַנ"ת ז"ל שְׁמַכְאֵלָה מִצְוֹת דְּהֵיִינוּ מִצְוֹת הַמַּחֲלָקֶת וּמִצְוֹת הַיָּאוּשׁ צָרִיכִים לְבָרֵם כְּמוֹ שְׁבוֹרְחִים מֵאִשׁ שׁוֹרֵף כִּי עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה הוּא מַחֲמַת שְׁמָחָה, עַיִן שֵׁם.

תתקפט

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׂרֹאִים בְּחוּשׁ שְׂכַל הַשְּׂאֲרַת רַבְּנוּ ז"ל
תְּלִי אַךְ וְרַק בְּהַדְפָּסַת וְהַפְצַת סִפְרֵי הַקְדוּשִׁים בְּכָל הָעוֹלָם
כֵּל כִּי יֵשׁ אָנָשִׁים שְׂעוּמָדִים בְּקִצָּה הָעוֹלָם וְעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵהַ
שְׂעוּבָר וְכַשְׂמֻגִּיעַ אֲלֵיהֶם סִפֵּר אֶחָד מִסִּפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל אֲזִי
מַחֲיִים אֶת עֲצָמָם מֵאֵד מֵאֵד וְעַל יְדֵי זֶה מִתְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ
ז"ל.

תתקצ

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שְׂכַל אֱלֹהִים שְׂחֹלְקִים וּמִתְלוֹצְצִים עַל
סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, זֶה טוֹעֵן שְׂאֲצֵלָם לֹא אֶחָד מֵהֶם וְזֶה טוֹעֵן
שְׂאֲצֵלָם לֹא לִמְדוֹ אֶת זֶה וְכוּ' כָּל אֶחָד עִם הַשְּׂטוּיוֹת שֶׁלֹּא זֶה
מִחֲמַת שְׂאִינָם מִיִּשְׁבִּים עֲצָמָם.

תתקצא

פַּעַם דָּבַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל מְגַדֵּל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל וְאִיךְ שְׂכַל
הַשְּׂאֲרַת רַבְּנוּ ז"ל נִשְׁאָר רַק עַל יְדֹו וּבִזְכוּתוֹ וְכִמּוֹ שֶׁרַבְּנוּ ז"ל
הָעֵיד עָלָיו שְׂאֵלֹלָא מוֹהֲרַנ"ת ז"ל לֹא הָיָה נִשְׁאָר עָלָה אֶחָד
מִסִּפְרֵי הַקְדוּשִׁים.

תתקצב

וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש ז"ל: שְׂכַל תִּלְמִידֵי רַבְּנוּ ז"ל חִלְקוּ עַל
מוֹהֲרַנ"ת ז"ל בְּחַיִּים חַיִּיתוֹ וְסִפֵּר שֶׁפַּעַם צָעַק רַבִּי שְׂמוּאֵל
אֵיזִיק ז"ל עַל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אִיךְ אֶתְּהָ לֹוֶקֶם אוֹרוֹת נִשְׁגָּבוֹת
כְּאֵלֹו וּמוֹרִידִם לְאָנָשִׁים פְּשׁוּטִים וְכוּ'.

תתקצג

וְכֵן מֵבִיא רַבִּי אֲבֶרְהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן ז"ל בְּסִפְרוֹ "שְׂשׁוֹן
וְשִׁמְחָה" שֶׁהָיָה רַב אֶחָד מִתִּלְמִידֵי רַבְּנוּ ז"ל שֶׁרָצָה לְהַכְנִיס
אֶת מוֹהֲרַנ"ת ז"ל בְּחֶרֶם כִּי טַעַן שְׂכַל הַמַּחְלֻקָּת שֶׁיֵּשׁ עַל

ברסלבר חסידים זה מחמת שמוהרנ"ת ז"ל עשה את רבנו
ז"ל גדול מאד וכו'. (עיין אשר בנחל כרך ו' מכתב)

תתקצד

ועוד ספר מוהרא"ש ז"ל: שלמוהרנ"ת ז"ל היה רק
חבר אחד והוא רבי נפתלי ושניהם היו חברים עוד לפני
התקרבותם אל רבנו ז"ל כמו שאמר פעם רבנו ז"ל "ממני
יודעים קצת רק נתן ונפתלי". ואף על פי כן היה אחד שגורם
קצת לאיזה פרוד ביניהם ולבסוף נסתלק פתאום והמעשה
שהיה כך היה: דרכו של מוהרנ"ת ז"ל היה שתמיד לקח את
ספרי רבנו ז"ל אתו והיה מפיצם ומוכרם בכל מקום בואו
פעם בא אל איזה בית הכנסת ופזר את הספרים על השלחן
ומיד סבבוהו כמה לצים והתחילו לדבר אתו ומוהרנ"ת ז"ל
בתמימותו התחיל לדבר עמם מהתכלית והכניס את
הספרים בחזרה למזודה והיה שמה אחד בשם עוזר
שהוציא את לשונו מאל מוהרנ"ת ז"ל, ותכף ומיד הלך משם
מוהרנ"ת ז"ל, ומכיון שמוהרנ"ת ז"ל דבר שם דבורי אמונה
וכו' דבורים מהתכלית תכף נכנס ב"עוזר" הרהורי תשובה
על המעשה שעשה למוהרנ"ת ז"ל והתחרט על זה ותכף
ומיד בא אל מוהרנ"ת ז"ל ובקש ממנו מחילה, ומוהרנ"ת
ז"ל אמר לו לי לא עשית שום דבר אלא לך תבקש מחילה
מרבנו ז"ל, ושאל את מוהרנ"ת ז"ל איך. ענה ואמר לו כמו
שכתוב בשלחן ערוך, ותכף ומיד לקח מנין אנשים והלך
עמם אצל ציון רבנו ז"ל ובקש שם מחילה כמבאר בשולחן
ערוך ואחר כך נהיה לעובד ה' גדול מאד, ואנשי שלומנו
מספרים מגדלת עבודתו ממש עין לא ראתה, והיות שרבי
עוזר היה גר באמץ ומוהרנ"ת ז"ל היה גר בעיר ברסלב על
כן היה תמיד הולך רגלי אל מוהרנ"ת ז"ל כי היה עני ולא
היה לו כסף להוצאות הנסיעה, ורבי נפתלי היה גר גם כן
באומן והיה קפדן ופעם כשדבר רבי עוזר עמו אמר לו רבי
עוזר גם לכם מתר ללכת רגלי אל מוהרנ"ת ז"ל, ותכף ומיד
קששמע זאת רבי נפתלי ז"ל חשב שמוהרנ"ת ז"ל שלח

אותו לומר לו דברים אלו והקפיד אז מאד רבי נפתלי על מוהרנ"ת ז"ל, וכששמע זאת מוהרנ"ת ז"ל אמר תכף ומיד רבנו של עולם אין לי כבר כח לסבל יותר שגם רבי נפתלי יחלק עלי!!! תקח את רבי עוזר... ובאותה שנה נסתלק.

תתקצה

ואמר אז מוהרא"ש ז"ל: שיש מכתב בעלים לתרופה שכותב מוהרנ"ת ז"ל אל רבי נפתלי ז"ל אודות זה המחלקת וכותב שם מוהרנ"ת ז"ל ששל הראשונים אנו מצטערים ממה שנתנה מחלקת עלינו ועוד רוצים להוסיף עוד מחלקת.

תתקצו

ואמר אז מוהרא"ש ז"ל: שעל כן צריכים לשמור מאד מאד את הדבור, ולדעת מה מדברים ולא לפטפט כל העולה על רוחו, הגורם לכל מיני קטטות ומריבות ומחלקת.

תתקצז

פעם דבר מוהרא"ש ז"ל אודות ההסתלקות של מוהרנ"ת ז"ל בעיר ברסלב וכידוע שמוהרנ"ת ז"ל נסתלק בעשרה בטבת שנת תר"ה שאז יצא ביום שישי והפטירה הייתה סמוך לכניסת השבת כמו שעה, וספר מוהרא"ש ז"ל שאז בשבת קודש בבקר בעיר אומן נכנס ר' נפתלי ז"ל לקלוז ואמר שהוא חושב שמוהרנ"ת ז"ל הסתלק וכששאלו אותו איך הוא חושב זאת ולמה, השיב להם ר' נפתלי ז"ל שראה את מוהרנ"ת ז"ל בחלומו שרץ... ושאלו להיכן אתה רץ... והשיב לו מוהרנ"ת ז"ל אני רץ ישר אל רבנו ז"ל... ומזה הבין שמוהרנ"ת ז"ל הסתלק.

תתקצח

וספר לנו מוהרא"ש ז"ל: שעוד היו יכולים להספיק לקברו קודם שבת קודש אלא היה להם דבור ממוהרנ"ת ז"ל

שאמר שאחרי שיסתלק עוד רוצה לישוב דעתו בזה העולם
לילה אחת.

תתקצט

וכן ספר אודות מקום קבורת מוהרנ"ת ז"ל שהרב מברסלב
קנה שני חלקות בחלקת הרבנים ורצה שמה להטמין את
מוהרנ"ת ז"ל אבל היה למוהרנ"ת ז"ל תלמיד חביב שיזע
שרצון מוהרנ"ת ז"ל היה להטמן בתחלת הבית הסיים ותכף
ומיד חפר את הקבר והטמין שם את מוהרנ"ת ז"ל (והרב
מברסלב אמר אז שלא ימחל לו על זה).

תתר

ועוד ספר מוהרא"ש ז"ל: שראים דבר פלא שבעת הלינתו
של מוהרנ"ת ז"ל באו רוב רבם של תושבי העיר אנשים
נשים וטף על הלוייה ובכו שם בבכיות עצומות על מה ולמה
רדפנו את האיש הזה אחרי שלא עשה לנו שום דבר, כי
בחיים חיותו של מוהרנ"ת ז"ל רבם של עיר ברסלב היו
מתנגדים גדולים על מוהרנ"ת ז"ל והיו שוברים את החלונות
של ביתו ורצו לזרק את בגדיו למקנה ובזז אותו על הרחובות
וכו', וכו', אף על פי כן אחר הסתלקותו כלם בכו למה רדפנו
את האיש הזה וכו'. וסיים אז מוהרא"ש ז"ל: ששתלה
להשי"ת מי שמביט בעין האמת בספריו הקדושים אין עוד
ספר שכל כך יחזק ויאמץ את כל הירודים והנפולים כמו
ספרו הליקוטי הלכות המחיים ומשיבים את הנפש ההוגה
בהם, ועל כן אשרי ואשרי מי שיתמיד בספריו הקדושים
ובפרטיות ב"לקוטי הלכות" ויחזר חלק אחר חלק וכיזע
שתלמיד "היכל הקדש" קודש קדשים מסימים את הליקוטי
הלכות בכל שנה ושנה ועושים את הסיום בהילולא
דמוהרנ"ת ז"ל ותכף ומיד מתחילים עוד פעם, אשרי ואשרי

מי שִׁיִּצְטָרֵף אֲלֵיהֶם וְגַם יִתְחִיל לְהִתְמִיד בָּהֶם אֲשֶׁרִי לוֹ וְאֲשֶׁרִי
חֲלָקוֹ בְּזֶה וּבִבְּא, וְכִמּוֹ שְׂמוֹהֲרַנְיָת ז"ל אָמַר פֶּעַם לְאַחַד
שֶׁאָמַר לוֹ עַל הַשָּׁל"ה הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא "כָּל בּו" כִּי יֵשׁ בּוֹ הַלְכוֹת
דְּרוֹשִׁים רַמְזִים וְכוּ', עָנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרַנְיָת ז"ל שִׁ"ה לִיקוּטִי
הַלְכוֹת" הוּא הֶגֶן עֵדֶן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁרִי מִי שִׁיִּתְמִיד
בָּהֶם תְּמִיד, אֲשֶׁרִי לוֹ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקוֹ

מפתחות

לפי נושאים לפי סדר הא,ב,

כל אות היא סימן מסימני הספר ועל פי זה תחפש
מה שנפשך חושקת
(מה שכתוב בסוגריים הם קטעים שמדובר בהם מאותו
נושא אבל הם לא עיקר הנושא)

אמת (ולא להטעות עצמו):כא, כח, כט, ל, ס, סא, קמה,
קסג, (כב, לא, סה, קפא, קפח, שנח,)

אמונה / להתרחק מחקירות:טז, צח, צט, ק, קכ, רלו,
רלט, רמ, רמא, רמז, רנ, רעט, שכא, שמז, שמח, שמט,
שנ, שנא, שפה, שפו, טטו, טטז, תלח, תלט, תקכו, תקמד,
תקמה, תקמז, תקעא, תקעח, תקפא, תרכז, תרל, תרלא,
תרנב, תרעב, תרעד, תרעה, תתיב, תתלח, תתפד,
תתקמא, תתקמב, תתקמג, (ג, תקפב, תשנא,)

אמונת חכמים (ונוכלל בזה התקרבות לרבנו ז"ל וענין
הצדיק):.....יז, יח, יט, לב, נח, עו, פא, צה, צו, צז, קח, קט,
קל, קלב, קמא, קמז, קמח, קמט, קסט, קעה, קעו, קפו, רג,
רד, רה, רו, רט, רלה, רמו, רסז, רסח, רסט, רע, רעב, רפא,
שא, שנח, שסו, שצג, תס, תסא, תסב, תעב, תעג, תעד,
תפט, תצ, תצא, תצב, תקז, תקמח, תקמט, תקנ, תקנג,
תקנז, תקסא, תקסז, תקסח, תקסט, תקעג, תקעד, תקצ,
תקצג, תקצד, תקצה, תרמו, תרמז, תרמח, תרסא, תרעט,
תשד, תשכב, תשלו, תשלט, תשמא, תשדמ, תתו, תתכו,
תתלט, תתעח, תתפה, תתפו, תתפח, תתפט, תתצד,
תתצה, תתקיב, תתקיג, תתקכו, תתכז, תתקכח, תתקנג,
תתקעח, תתקעט, תתקפ, תתקפא, תתקפב, תתקצא,
(קנז, רב, רלד, תלד, תנב, תנג, תקח, תקט, תקפט, תרכב,
)

אחדות/אהבת ישראל:.....א, סו, סז, עא, עד, עה, עז,
פז, פח, צ, קיט, קלו, קסז, קסח, קעא, קצ, קצד, קצה, קצט,
רנו, שלב, ת, תא, תקנט, תרנ, תרנג, תרנד, תרנה, תתטז,
תתיז, תתיח, תתיט, תתכח, תתכט, תתלא, (ריא,)

אכילה:.....תסז, תסח, תסט, תקה,

ארץ ישראל:.....תקכג, תקכד, תקפב, תר, תרא, תשיב,
תשיג, תשיד, תשטו, תשטז, תשיז, תשיח, תשיט, תשכ,
תשכא, תתעה, תתעו,

ביטול / ענווה:.....סב, סג, סד, פט, צד, קס, קעט, קפ,
רנח, רנט, תעז, תעט, תפ, תפא, תפב, תפג, תקס, תקפה,
תשסז, תשסח, תשסט, תתיא, תתקסט, תתקענתקעא,
תתקעב, (תרמב,)

בזיונות:.....קא, קב, קכה, שו, שז, שצא, שצב, תע, תעא,
תשצז, תשצח, תשצט, תתא, תתב, תתקלה, תתקלו,
(טו)

בית /דירה:.....תרג,

ברכות:.....קמד, שלא, תרכח, תרלח, (תרכט),

בר מצווה:.....תתנד, תתעב,

בנים:.....שס, שסא, שצ,

בראות:.....תרמט,

דבקות ויחודים: קד, קה, קו, קכב, קנ, ר, רא, רב, רלז, רמח, רמט, רעז, שמו, שעא, תק, תקא, תרעא, תרצג, תרצד, תרצה, תרצו, תשמח, תשעו, תתעז, תתצח, תתקלד, (קסה,)

דרך ארץ / נקיות:..... רפג, רפד, שיד, שטו, שטז, שיז, שיח, תלא, תלב, תלג, תקלה, תרסג, תרסד, תרסה, תרפ, תרפא, תרטו,

התבודדות:.....ב, כב, לא, נב, רנ, רסא, רסב, רסד, רסה, שעג, שעד, שעה, שעו, שעז, שעח, שעט, תקיד, תקכב, תקכח, תקכט, תקל, תקלא, תקנא, תקנב, תקפז, תרב, תרעז, תרעח, תשעג, תשעד, תשעה, תתד, תתה, תתס, תתפא, תתפב, תתפג, תתפז, תתקה, תתקו, תתקטז, תתקמח, תתקמט, (עו, רמט, תשב,)

התחדשות:.....קכג, קמו, קפז, רכ, רכא, רכב, רכג, רלב, רלח, רמב, רמג, רמד, רמה, רצו, רצז, תקפ, תרמג, (שעז),

התחזקות:.....כג, כד, קלז, קנט, קעג, רי, רפה, שז, שח, שעב, תנא, תנב, תנג, תקנה, תקנו, תקנח, תקסג, תקצח, תרלו, תרלז, תרמד, תרנח, תש, תשא, תשב, תשמט, תשנ, תשנא, תשנג, תשנד, תשנה, תתיג, תתיד, תתכא, תתכב, תתכג, תתצ, תתצא, תתקנו, תתקעג,

תתקעד, תתקעה, תתקפז, תתקפח, (רפג, רפד, שעא,
תקז, תקפג,)

השגות אלוקות :.....שסב, שסג, שסד, שסה, תלה, תרלג,
תתצב, תתצג,

הפצה (ונכלל בזה ענין קרוב רחוקים והדפסה) :.....לג, לד,
לה, לו, לז, לח, לט, מ, נז, נט, סח, סט, ע, עח, עט, פ, פב,
פג, פד, קיד, קטו, קכא, קלג, קנז, קפג, ריא, ריב, ריג, ריד,
רטו, רטז, ריז, ריח, רסו, רעה, שלח, שלט, שמ, שמא,
שמב, שמג, שמד, שמה, שסז, שסח, שסט, שע, שפז,
שפח, שפט, תיח, תיט, תכ, תקכ, תרלט, תרמ, תרסב,
תרסז, תרעג, תרעו, תשכז, תשלג, תשלד, תשע, תתכה,
תתמ, תתמא, תתמב, תתמג, תתמד, תתמה, תתמו,
תתמז, תתמח, תתמט, תתנב, תתקג, תתקט, תתקכא,
תתקכב, תתקכג, תתקפט, (רנ, שפו, תה, תו, תז,)

ויכוחים:.....תשמג, תשצו,

זיווג:.....תקיב, תתנ,

חומרות יתרות:.....פה, ()

חכמת חיים:.....תנו, תנז, תנח, תנט, תסה,

חינוך ילדים:.....תתקסד,

חצות:.....רצח, תריג, תריד, תתעג, תתקכה,

ישוב הדעת:....תרכה, תרכו, תרלב, תתקיז, תתקיט, תתקכ,

כח המדמה:.....קעז, קעח, תכג, תכד, תכה, תכו, תכז,
תכח, תכט, תל, תלד, תעו, תקסד, תקפח, תקפט, (תקפז),

כעס / סבלנות :.....ה, ו, ז, ח, ט, תלו, תלז, תקכז, תקלב,
תקעט, תרסח, תרסט, תרפז, תרפח, תרפט, תשלח,
תתקיא,

כף זכות:.....תשלה, תשנב, תתקז,

לימוד תורה/סדר דרך הלימוד:.....נא, נב, נג, נד, סה, קיז,
קעב, רכז, רכח, רכט, רל, רלג, רלד, רנב, רנג, רנד, רנה,
רעא, שנא, שבב, שנג, שנד, שנה, שנו, שנז, שפג, תכא,
תכב, תצח, תצט, תקח, תקט, תקסו, תקעו, תקצא, תקצב,
תקצז, תרד, תרה, תרו, תרטו, תרטז, תריז, תריח, תריט,
תרכ, תרכא, תרכב, תרכג, תרכד, תרמא, תשג, תשד,
תשכד, תשמה, תשמו, תשמז, תשפא, תשפב, תשפג,
תתסג, תתסד, תתסה, תתסו, תתעד, תתקד, תתקכט,
תתקל, תתקלא, תתקנ, תתקנא, תתקסב, תתקסג,
תתקעז, תתר, (נה, נו, קטז, רסט, רע, שפב, תכט,
תקצו, תתיד,)

מקווה:.....רצא, רצב, רצג, רצד, רצה, שט, שי, שיא, שלג,
תקב, תקג, תקיג, תשל, תשלא, תשלב,

מחלוקת (נכלל גם בערך עזות) (נכלל רובו בערך
אחדות):.....קנא, רס, רפו, רפז, רפח, שה, שו, שכ,
שכב, שכח, שכט, של, שנט, תעח, תפד, תפה, תפו, תפז,
תפח, תקמ, תקמא, תקפו, תקצט, תרמב, תרמה, תרנו,
תרפב, תרפג, תרפג, תשסג, תשסד, תשסה, תשסו, תשפח,
תשצד, תתג, תתכד, תתלג, תתנג, תתסט, תתע, תתעא,
תתעט, תתצו, תתצז, תתצט, תתק, תתקא, תתקב, תתקי,
תתקעו, תתקפו, תתקפח, תתקצ, תתקצב, תתקצג,
תתקצד, תתקצה, תתקצו, (רטז, שכא, תעא,)

מסירה:.....תיג, תיד,

מזוזה:.....תרחצ, תרצט,

עשירות / קמצנות :.....תב, תג, תד, תח, תיז,

עזות:.....שיט, שכג, שכד, שכה, שכו, שכז, תקפד,

עישון:.....רכה,

עצה:.....תרלה,

עדות:.....תתקח,

פדיון:.....שלז,

פרנסה / תאוות ממון:.....רעה, רעו, תה, תו, תז, תקיט,

פחד:.....תקעז, תשמ, תתלו, תתקמו, תתקמז,

ציון רבנו ז"ל:.....'ב, 'ג, 'ד, תרפה, תרפו, תשה, תשו, תשז,
תשח, תשט, תשי,

ציון רבי נתן:.....תמה, תמו, תמז,

ציצית (ענין התכלת):.....ק'יח,

קנאה:.....רכד, תקסב, תשמח, תשצב, תתכז,

שינה:.....רצט, ש, תתסא, תתסב,

שירה:.....קכו,

שחיטה:.....תרז, תרח,

שלום בית:.... תקלו, תקלז, תרסו, תשנו, תשנז, תשנח,
תשנט, תשס, תשסא, תשסב, תתלב, תתלד, תתסז,
תתסח, תתקמד, תתקמה, (ו.)

שמירת הדיבור:.....תקלט, תתז, תתח, תתט, תתי,

שמירת הברית:.....קנב, קסב, רנו, רפב, (תרלט),

שמירת העיניים:.....מא, מב, צג, קי,

שמירת המחשבה:.....קכח, שצח, תקסה, תשפה,

שמירת הזמן / זריזות:.....נה, נו, רפט, רצ, רצו, רצז,
שיג, שפ, שפא, תקע, תשכד, תשכג, תשכה, תשכו, תשכח,
תשכט, תתקלב, תתקלג, תתקלט, (נז, שפב,)

שמחה / ריקודים:.....מד,מה, מו, מז, מח, מט, נ, פו, קז,
קיא, קלד, קמ, קמג, קנה, קע, תט, תי, תיא, תיב, תמח,
תמט, תנ, תקמג, תקמו, תקנד, תרלד, תשמב, תשפו,
תשפז, תתקלז, תתקלח,

שבעת הנרות :.....שצד, שצה, שצו, שצז,

שכרות:.....קצח,

תוכחה:.....טו, מו, עב, עג,

תשובה:.....כ, (ד)

תמימות:....תנד, תנה, תתקנב, תתקנה, תתקנז, תתקסא,

תיקון הכללי:.....שב, שג, שד, תקפג, תשפט, תשצ,
תשצא,

תכלית (ומחשבת יום המיתה) /עבודת השם:.....מג, צא,
צב, קיב, קיג, קטז, קכד, קכז, קכט, קלח, קלט, קמב, קנג,
קנד, קנו, קנח, קסא, קסו, קעד, קפב, קפה, ריט, רכו, רנא,
רנז, רעח, רפ, שיב, שפד, תסג, תסד, תסו, תעה, תצג,
תצד, תצה, תקו, תקי, תקיא, תקכה, תקעב, תקעה, תרנא,
תרנז, תרע, תרצז, תשעא, תשעב, תשצג, תשצה, תתכ,
תתל, תתלה, תתנא, תתנה, תתנו, תתנז, תתנח, תתנט,
תתס, תתקפד, תתקפה, (נז,)

תפילה:.....קג, קלא, קלה, קסד, קסה, קפא, קפח, קפט,
קצא, קצב, קצג, רלא, רעג, רעד, תקד, תרצ, תרצא, תרצב,
תשעז, תשעח, תשעט, תשפ, תשפד, תתקיד, תתקטו,
תתקד, (קפז, שלג,)

מועדים

שבת קודש:.....שלד, שלה, שלו, שלז, שפב, שצט, תרפד,
תשיז,

פורים:.....קצז, קצח (קצו,)

פסח:.....ג, ד, י, יא, כה, כו, תרנט, תרס, (ב, ז, ט, כג,)

ספירת העומר וחג השבועות:.....תקטו, תקטז, תקיז,
תקיח,

בין המצרים:.....תתלז,

חודש אלול:.....תרט,

ראש השנה:.....תקלג, תרי, תריא, תריב, תריד,

יום הכיפורים:.....תקלד, תקמב,

סיפורים מאנשי שלומינו

.....כו, קצו, רז, רח, רמו, רמח, רנח, רנט, רס, רסג, רסו,
רעו, שצ, תמ, תמא, תמב, תמג, תמד, תמה, תקכא, תקצו,
תרכט, תשיא, תשלז, תתקיח, תתקנד, תתקנו, תתקנח,
תתקנט, תתקס, תתקסה, תתקסו, תתקסז, תתקסח,
תתקצז, תתקצח, תתקצט,

לוח ראשי תיבות המופיעים בספר

ליקו"מ = ליקוטי מוהר"ן

חיי"מ = חיי מוהר"ן

שיהר"ן = שיחות הר"ן

שיבהר"ן = שיבחי הר"ן

סיפון"מ = סיפורי מעשיות

ספה"מ = ספר המידות

ליקו"ה = ליקוטי הלכות

ליקו"ת = ליקוטי תפילות

